Enciclopedia Secolului XX

Palatul vechi de 3500 de ani din insula Creta

<1900>

Acest imens ansamblu de construcţii al palatului din Knossos de odinioară a fost descoperit şi adus la lumina zilei de arheologul englez Arthur Evans. Pereţii lui sunt împodobiţi cu picturi superbe. Cei care au trăit în palatul acesta cu mii de ani în urmă foloseau încălzirea cu apă caldă, vanele de baie şi WC-urile cu apă!

Chinezii protestează împotriva străinilor

<1900>

Unul dintre membrii societăţii secrete a Boxerilor ucide la Pekin, în plină stradă, pe ambasadorul german. Prin aceasta boxerii îşi exprimă nemulţumirea faţă de puternica influenţă exercitată de străini în China, influenţă care mergea până la dorinţa de a-i creştina pe chinezi prin botez. Trupele americane, germane, engleze, japoneze şi franceze, sosite pentru înfrângerea rebelilor, au luptat timp de 56 de zile la Beijing împotriva lor.

Cel mai rapid vapor cu aburi

<1900>

Vaporul cu aburi Deutschland ajunge din Cherbourg la New York în 5 zile, 11 ore şi 45 minute, motiv pentru care i se acordă distincţia cuvenită celei mai rapide traversări: Panglica Albastră. Cei ce călătoreau în vremea aceea din Europa în America - în lipsa avioanelor - nu puteau ajunge dincolo, peste Oceanul Atlantic, decât cu vaporul cu aburi. Primul vapor cu aburi distins cu Panglica Albastră a fost Great Western în 1838; acesta traversase oceanul în 15 zile.

Un joc nou ce dezvoltă creativitatea copiilor

<1900>

Frank Hornby oferă protecţie de autorizare pentru noul său joc de construcţii produs pentru copii. Tăticul britanic a descoperit această soluţie atunci când a construit un trenuleţ cu şine de fier pentru fiul său. Nu i-a plăcut că jucăria pentru că nu putea fi modificată. Şi-a dat atunci seama că dacă face câteva găuri în unele elemente, ele pot fi asamblate în diferite moduri cu ajutorul câtorva şuruburi şi piuliţe. Din elementele confecţionate cu această metodă se putea construi o macara mobilă.

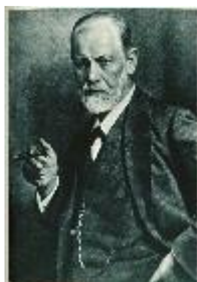
Războiul albilor în Africa

<1900>

Burii (urmaşii emigranţilor olandezi şi germani aşezaţi în partea de Sud a Africii, începând cu 1652) luptă împotriva britanicilor, ce vor să stăpânească Africa de Sud. În acest fel ei şi-ar asigura controlul asupra unui teritoriu ce se întinde din partea de Nord a Africii până în cea de Sud, teritoriu care nu este doar imens, ci conţine şi bogate zăcăminte de aur şi diamante. Războiul se încheie în 1902 prin predarea burilor.

Opinia lui Freud despre vise

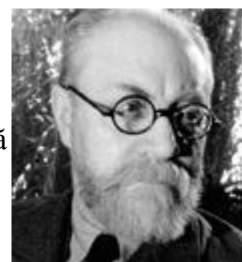

<1900>

Sigmund Freund îşi publică cartea intitulată "Dezlegarea viselor". După părerea medicului vienez, în visele noastre noi vedem lucruri pe care le-am face dacă am îndrăzni. În stare de veghe uităm de aceste dorinţe, dar ne amintim de vise. Freud crede că visele pot fi dezlegate şi că dezlegarea lor poate fi valorificată în terapia bolnavilor psihic.

Henri Matisse

<1900>

Pictor şi sculptor francez, a trăit între 31 dec. 1869 şi 3 nov. 1954. Împreună cu Picasso sunt artiştii cei mai reprezentativi ai epocii. El iniţiază organizarea şi afirmarea mişcărilor fauviste.

O teorie surprinzătoare despre fluxul curentului energetic

<1900>

Teoria nouă a fizicianului berlinez Max Planck lansează o provocare fizicii din acea vreme. El afirmă că energia (căldura sau lumina) se propagă prin particule minuscule, pe care el le numeşte cuantum-uri (atât în limba latină). El descoperă totodată că energia nu are un flux continuu, ci unul fragmentat în dozele mici ale cuantum-urilor. Planck demonstrează prin experienţele sale propagarea căldurii. Prin teoria cuantică putem dispune de o unitate de măsură a energiei.

Rusia înghite Manciuria

<1900>

Ruşii năvălesc într-o parte a Manciuriei, ce aparţinea Imperiului Chinez. Având în vedere că zona este bogată în zăcăminte de cărbune şi fier, Rusia vrea să-şi anexeze acest teritoriu. Aceasta determină o răscoală a boxerilor, asemănătoare cu cea din Beijing, dar ruşii o zdrobesc fără milă. Ei ameninţă manciurienii cu o răzbunare cumplită, în cazul în care s-ar opune stăpânirii lor.

Un nou mijloc de circulaţie în comun

<1900>

În anul expoziţiei mondiale, la Paris se dă în circulaţie trenul subteran. Parizienii îl şi botează imediat METRO. Primul tronson are 10 km, cu 16 staţii. Nu are decât 2 vagoane, dintre care doar unul cu roţi de cauciuc. Acesta era preferat de călători, datorită confortului pe care-l oferea.

Zeppelinul transportă călători

<1900>

Primul drum al dirijabilului LZ1 a fost o reuşită. Acesta este un balon în formă de trabuc, cu lungimea de 128 m, pe care sunt fixate două gondole de aluminiu. La exterior este acoperit cu stofă, ţinută de o plasă de aluminiu. Ridicarea de la pământ se realizează cu ajutorul celor 16 baloane imense cu hidrogen, deoarece hidrogenul este mai uşor decât aerul. Contele Zeppelin şi-a perfecţionat invenţia atât de mult, până când aceasta a devenit aptă şi pentru transportul persoanelor. După câţiva ani se va reuşi să se zboare cu Zeppelinul peste Atlantic, până în America.

Expoziţia mondială de la Paris

<1900>

Statele cele mai avansate din punct de vedere economic prezintă produsele fabricilor şi marilor uzine, precum şi operele de artă, în faţa milioanelor de vizitatori. Motorul cu aburi al Fabricii de Maşini Lang şi porţelanurile fabricii Zsolnai au primit premiul cel mare. Toată lumea priveşte cu uimire premierele cinematografice, prima scară rulantă şi admiră palatul electric, care are şi o cascadă. Ţările europene dezvoltate au fost surprinse să constate că, la această expoziţie mondială, Rusia şi Japonia nu au participat în calitate de cumpărători, ci ca expozanţi-vânzători.

Moartea reginei Victoria, domnitoarea longevivă a Marii Britanii

<1900>

Regina, în vârstă de 81 de ani, a decedat după o domnie de peste 64 de ani, la Osborne, reşedinţa sa de odihnă din insula Wight. A fost încoronată în 1837, la vârsta de 18 ani. Era considerată de cei din jurul ei drept o fetişcană zvăpăiată, pentru că îi plăceau foarte mult balurile şi dansul. S-a căsătorit în 1840 cu vărul ei, Prinţul Albert, membru al casei de Saxa-Corbug-Gotha. Au avut împreună nouă copii, care s-au căsătorit mai cu seamă cu membri ai familiilor regale din Europa. Ţarina Rusiei şi Împăratul german Wilhelm al II-lea sunt nepoţii ei. Reginei i-a trebuit mult timp pentru a-şi reveni după moartea soţului său (1861). Imperiul colonial britanic a avut cea mai mare întindere sub domnia Victoriei. În timpul acestei domnii patria mamă a cunoscut o puternică industralizare, care însă nu a adus muncitorilor un nivel de trai prea ridicat. Victoria a fost urmată pe tron de fiul ei cel mai mare, Eduard al VII-lea, care împlinise 60 de ani.

Primul tren suspendat din lume

<1900>

În Wuppertal se inaugurează un mijloc de transport în comun nemaiîntâlnit, nemaivăzut: un tren suspendat. Inginerul constructor Eugen Langen a proiectat un sistem de piloni de sprijin, pe care se suspendă acest tren cu totul deosebit. El circulă între cartierele Vohwinkel şi Winkel, pe o distanţă de 13 km, din care cea mai mare parte deasupra râului Wupper.

Preşedintele Americii ar dori să-i poată ajuta pe americanii de culoare

<1901>

Sudiştii înveteraţi sunt furioşi pentru că Theodore Roosevelt a cinat la Casa Albă cu activistul pentru drepturile cetăţeneşti Booker T. Washington. Părerea politicianului este că printr-un învăţământ sistematizat s-ar putea reduce rămânerea în urmă a negrilor. Din punctul de vedere al multora dintre albi, negrii ar fi o rasă inferioară, de aceea nu ar fi îndreptăţiţi să aibă drepturi egale cu ei.

Un anarhist îl împuşcă pe Preşedintele Statelor Unite

<1901>

William McKinley, împuşcat de anarhistul Leon Czolgosz cu opt zile în urmă, moare din cauza rănilor primite. El este al treilea preşedinte asasinat într-un

atentat. Atentatorul a fost prins imediat. Motivul invocat a fost acela că America are nevoie de o formă nouă de guvernare. Czolgosz a fost condamnat la moarte şi executat la 19 octombrie. Următorul preşedinte ale USA este Theodore Roosevelt. El şi-a dobândit popularitatea în războiul americano-spaniol din 1898, când a fost comandantul unui regiment de voluntari.

Coloniile australe se unifică

<1901>

La Melbourne e mare sărbătoare cu ocazia unirii coloniilor izolate şi naşterea statului federal Australia. Începând din 1788, britanicii au dus în Australia puşcăriaşi, apoi au început să sosească tot mai mulţi imigranţi şi din ţările europene. Cei aşezaţi aici i-au oprimat pe aborigeni, care acum constituie doar o minoritate neînsemnată. Avantajul unificării coloniilor constă în aceea că împreună au mai multe şanse să împiedice pătrunderea popoarelor asiatice pe teritoriul lor, iar întărirea comerţului intern poate impulsiona economia.

Mercedesul se datorează unei comenzi personale

<1901>

Societatea de motoare Daimler a prezentat la Nisa un model fantastic de maşină. El poartă numele de Mercedes, numele fiicei lui Jellinek, cel care comandase maşina. Acest domn austriac îşi dorea o maşină care să fie uşoară şi rapidă, cu care să se poată merge şi la concursuri (75 km/h viteza finală) şi care să poată fi folosită şi de către familie. Caroseria modernă a acestui Mercedes nu mai arată ca o trăsură trasă de cai.

În Rusia se constituie Partidul Socialist Revoluţionar

<1901>

Studenţii, în exclusivitate, sunt cei care înfiinţează Partidul Socialist Revoluţionar, bazat pe vechea mişcare populistă rusă şi având drept ţintă principală trecerea pământurilor în proprietatea statului.

Şi în Germania câştigă teren arta cea nouă

<1901>

La Darmstadt s-a deschis expoziţia Jugendstil. Curentul artistic, în franceză art nouveau (artă nouă), poate fi aplicat atât în sculptură şi pictură cât şi în sfera obiectelor de uz comun: mobile, clădiri, afişe. Este caracterizat de ornamente florale şi linii dinamice.

Premiu Nobel pentru aşii ştiinţelor

<1901>

Este pentru prima dată când se decernează acest premiu. Fondatorul său este suedezul Alfred Nobel care doreşte să recompenseze în acest fel realizările de vârf ale fizicii, chimiei, ştiinţelor medicale, literaturii şi ale mişcării pentru pace. Primii care l-au primit au fost fizicianul german Wilhelm Conrad Röntgen şi fondatorul Crucii Roşii Henri Dunant.

Evreii ruşi fug în masă

<1901>

Creşte numărul evreilor ruşi ce emigrează în Palestina, considerată patria lor. Politica guvernamentală permite persecuţia şi urmărirea lor, căzând astfel - cu ştirea autorităţilor - victime unor violenţe tot mai mari. Nu pot face altceva decât să fugă din ţară. Ţarul Nicolae al II-lea îi acuză pe evrei pentru organizaţiile teroriste revoluţionare.

Erupţia vulcanului distruge un oraş întreg

<1902>

Locuitorii Martinicăi, din Marea Caraibelor, credeau că vulcanul Mont Pelé este deja stins. Erupţia neaşteptată a vulcanului a provocat moartea celor 30.000 de locuitori ai capitalei Saint Pierre, situată la poalele muntelui înalt de 1.350 m. Vulcanul Soufriere de pe insula învecinată Saint Vincent se pregăteşte şi el să erupă.

Minunea rusă: călătoria de 20 de zile pe o distanţă de 9297 km în acelaşi tren

<1902>

Se dă în funcţiune cea mai lungă linie ferată din lume, Transsiberianul. Şinele pentru un singur sens duc călătorii de la Moscova la Vladivostoc. Construcţia ei a început în 1891. A fost o adevărată bravură tehnică să se construiască podurile arcuite peste fluviile late ale Siberiei. Secarea mlaştinilor şi umplerea rambleurilor pentru a se putea aşeza şinele au necesitat o muncă titanică. Înainte de aceasta, malurile abrupte ale lacului Baical nu au permis trecerea liniei ferate, de aceea vagoanele erau transportate peste lac cu pontoane, ajungând apoi la Vladivostoc cu trenul din Manciuria. Cu trenul cel nou, drumul de 9.927 km de la Moscova până la Oceanul Pacific putea fi făcut în 20 de zile, oprind în aproape 1000 de gări.

În Egipt irigaţia terenurilor poate fi făcută prin construirea unui baraj

<1902>

A fost terminat Barajul de la Assuan situat la 950 km de Cairo. A fost construit în scopul de a aduna toate inundaţiile anuale ale Nilului, iar în perioada de secetă ogoarele populaţiei să poată fi irigate cu apa acumulată în el. Lungimea sa este de 2 km. La construirea lui în decurs de 4 ani au lucrat aproximativ unsprezece mii de oameni. Dincolo de baraj s-a format un lac imens (lungimea de 175 km şi adâncimea de 20 m).

Intimidarea Venezuelei

<1902>

Franţa şi Marea Britanie rivalizau de 200 de ani în domeniul colonizării. Anglia se aliază cu Germania, care avea de asemenea interese coloniale, şi ameninţă Venezuela.

Cablu de telegrafie în adâncul Oceanului Pacific

<1902>

Între Vancouver - insulele Fiji - Australia şi Noua Zeelandă s-a aşezat pe fundul Oceanului Pacific un cablu telegrafic de 14.516 km. Este un cablu de comunicare unic, izolat cu răşină de gutapercă şi sârmă galvanizată. Funcţionează în acelaşi mod ca şi cel pus pe fundul Oceanului Atlantic. Deocamdată nu se poate transmite decât un singur semnal, de aceea încă nu poate fi folosit pentru convorbiri telefonice.

Nouă modalitate de construcţie în marile oraşe americane

<1902>

Primul zgârie nori din New York, denumit Flat-Iron datorită formei sale triunghiulare, a fost proiectat de Daniel H. Burnham, care face parte dintre constructorii care au transformat oraşul Chicago în jurul anilor 1880. Pentru a se putea construi o clădire mare pe un loc mic, ei au dezvoltat un nou sistem de construcţii: construcţia pe schelet de oţel, deoarece cu vechiul sistem se puteau ridica doar cel mult 16 etaje. Noile construcţii au fost prevăzute cu ascensoare, pentru comoditatea locatarilor. În 1884, William Le Baron Jenney a construit primul zgârie nori în Chicago, clădirea unei societăţii de asigurări pentru case.

Turnul cu clopote din Veneţia a devenit periculos

<1902>

Turnul cu clopote al bisericii San Marco din Veneţia, Campanila, s-ar putea prăbuşi. Pentru protecţia oamenilor, teritoriul a fost închis atunci când s-a observat o fisură destul de mare pe unul din pereţii săi. Campanila este una dintre clădirile cele mai vechi ale Veneţiei, fiind simbolul cel mai cunoscut al oraşului. Localnicii înstăriţi au organizat reconstruirea turnului, care s-a încheiat în 1912.

Liga Americană preia conducerea

<1903>

Echipa campioană a Ligii Naţionale, Pittsburgh Pirates, a suferit o înfrângere cu scorul de 5:3 în faţa campioanei Ligii Americane de Baseball, echipa Red Sox din Boston. În ciuda faptului că cei din conducerea Ligii Naţionale, fondate în 1876, s-au zbătut multă vreme împotriva înfiinţării unei a doua ligi, în 1901 s-a constituit Liga Americană. Teama faţă de noua Ligă s-a dovedit întemeiată, deoarece membrii ei au fost cei care au câştigat primul campionat mondial.

Fraţii Wright zboară cu primul lor aeroplan cu motor

<1903>

Orville şi Wilbur Wright execută un zbor de 36 m cu biplanul lor cu motor (dirijabil) numit Fleyer 1, în localitatea Kitty Hawk din Carolina de Nord. Despre acest zbor de 12 secunde Orville Wright spune: "o maşinărie împreună cu pasagerul său se ridică, zboară, apoi coboară şi, în plus, fără nici un accident". Fraţii, originari din Dayton (Ohio), sunt de ani de zile îndrăgostiţi de zbor. Cu planorul vechi construit de ei zburaseră 118 m. Lungimea lui Fleyer 1 era de 6,4 m, greutatea 272 kg din care 63,5 kg avea motorul de 12 cai putere. În dimineaţa de 17 decembrie au urcat de patru ori. Wilbur Wright a fost mai abil, zburând 260 m în 56 secunde.

Primul concurs ciclist Tour de France

<1903>

Primul concurs Tour de France pe ruta Paris-Lyon-Marseille-Toulouse-Bordeaux-Nantes şi înapoi la Paris măsura 2.428 km, a durat 19 zile şi s-a desfăşurat în 6 etape. Învingător a fost Maurice Garin cu un timp de 94 ore şi 33 de minute, viteza medie fiind de 25 km/h. În cursă au pornit 60 de ciclişti, dar numai 20 au ajuns înapoi la Paris. Henri Desgrange, ciclist amator, a organizat concursul, făcând în felul acesta o publicitate excepţională ziarului său L'Auto.

Prima femeie distinsă cu premiul Nobel

<1903>

Fiziciana franceză Marie Curie este prima femeie care a primit premiul Nobel, împreună cu soţul ei, Pierre Curie şi cu Henri Becquerel, pentru cercetările lor în domeniul radioactivităţii. Ea a descoperit că există elemente (de exemplu radiul, toriul, poloniul) care sunt radioactive.

Moartea regelui şi a reginei Serbiei

<1903>

La 6 noiembrie, Alexandru I Obrenovici şi soţia sa Draga Mashin au fost ucişi în palatul regal din Belgrad. Ucigaşul era un ofiţer sârb dezertor.

În Germania a fost pus pe piaţă un nou calmant

<1903>

Fabrica de medicamente Bayer a început să valorifice aspirina. Acest medicament nou este foarte bun pentru suprimarea durerilor de cap. Chimistul firmei, Felix Hoffmann, a inventat medicamentul pentru reducerea suferinţelor reumatice ale tatălui său. A preparat-o din acid salicilic, apoi în 1899 a descoperit modalitatea de preparare sintetică.

Ivan Petrovich Pavlov, care a efectuat experienţe pe câini, primeşte premiul Nobel pentru cercetările sale medicale

<1904>

Savantul rus a observat că excitaţiile ce sosesc la creier în timpul digestiei au un rol esenţial. Secţionând esofagul unui câine, el a constatat că hrana masticată, înainte de a ajunge în stomac, produce un suc digestiv, iar dacă extirpă unele teritorii inervate esenţiale, atunci sucul digestiv nu se formează. A efectuat şi alte cercetări, printre care şi experienţe legate de reflexe: de fiecare câte dată când hrănea un câine, evenimentul era însoţit de sunetul unei sonerii. După un timp, câinele a început să saliveze doar la auzul soneriei. Ivan Pavlov a denumit acest fenomen reflex condiţionat.

O realizare incredibilă a unei fete cu handicap multiplu

<1904>

O fată de 24 de ani, Helen Adams Kelly, susţine examene la Radcliffe College din Cambridge. Acest eveniment este uluitor, pentru că fata trecuse printr-o boală foarte gravă la vârsta de 19 luni, în urma căreia a rămas oarbă, surdă şi mută. Profesoara ei, Anne Sullivan a început să se ocupe de ea din 1887. A învăţat-o alfabetul Braille, apoi a însoţit-o şi la şcoala de surzi şi ulterior la Radcliffe, unde "bătea" cursurile universitare prin semne Morse în palma Helenei.

Războiul ruso-japonez pentru stăpânirea Coreei

<1904>

Flota rusească de război staţionată la Port Arthur, în Nordul Chinei, e atacată cu torpile de către vasele japoneze. Cei 8000 de soldaţi japonezi debarcaţi pe coastele coreene înaintează spre Seul. Împăratul Japoniei declară război Rusiei. Acest lucru s-a întâmplat deoarece atât ruşii cât şi japonezii îşi doreau să aibă în stăpânire Coreea şi Manciuria. Din războiul care a durat până în mai 1905, Rusia a ieşit învinsă.

Londra e cucerită de o piesă de teatru pentru copii

<1904>

La Londra a fost prezentată în premieră piesa lui James Barrie, Peter Pan, sau povestea unui băieţel care nu vroia să crească. Piesa de mare succes este povestea unui băieţel care ştia să zboare şi trăia în lumea imaginară a Ţării Nimănui, printre animale ciudate, indieni şi piraţi. Barrie, care nu avea copii, a spus povestea despre Peter Pan prima dată celor cinci copii ai prietenului său.

Şi la New York se poate circula deja pe sub pământ

<1904>

Pe baza experienţei dobândite la construirea trenului aerian din New York, inginerii constructori au trecut la proiectarea metroului newyorkez. După o muncă de patru ani ei dau în folosinţă două tronsoane, care leagă Broadway-ul cu Fourth Avenue. Liniile de circulaţie ale vagoanelor merg paralel pentru a asigura atât circulaţia normală şi pe cea rapidă.

Încetează concurenţa dintre Paris şi Londra

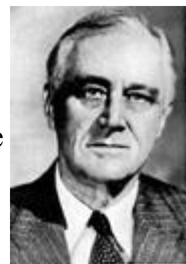
<1904>

S-a înfiinţat alianţa Antanta Cordială între Franţa şi Marea Britanie, conform căreia ele nu vor mai concura una împotriva celeilalte în domeniul coloniilor. La crearea acestei alianţe în 1903, au contribuit atât preşedintele Franţei cât şi monarhul Marii Britanii.

Amendamentul lui Roosevelt

<1904>

Theodore Roosevelt a completat doctrina Monroe. El a declarat că SUA are dreptul să intervină în problemele interne ale statelor din America Centrală şi de Sud.

Marinarul protestatar este împuşcat

<1905>

Pe crucişătorul Potemkin, cel mai mare vas de război rusesc, a izbucnit o răscoală, deoarece atunci când un marinar s-a plâns de hrana proastă care li se dădea, acesta a fost împuşcat de superiorul său. Echipajul înfuriat i-a aruncat în apă pe căpitan şi pe câţiva dintre ofiţeri şi a preluat comanda vasului. Aceasta a fost prima revoltă a marinarilor din Rusia. Filmul omonim a fost regizat de Serghei Eisenstein şi este considerat o capodoperă a filmografiei mondiale.

Fotografii doresc lauri

<1905>

La New York se deschide o galerie unde pot fi văzute fotografiile cunoscutului fotograf Alfred Stieglitz şi ale grupului Photo-Secession. Scopul lor este acela de impune fotografia ca artă creatoare, la fel ca pictura şi sculptura. Stieglitz manifesta o predilecţie deosebită pentru fotografii făcute noaptea, pe ploaie sau zăpadă.

La Sankt Petersburg are loc un masacru din dispoziţia ţarului

<1905>

În faţa Palatului de Iarnă din Sankt Petersburg demonstrează 140.000 de oameni, cu scopul de a înmâna ţarului o cerere. Înălţimea sa dă dispoziţii soldaţilor să nu dea drumul mulţimii în palat, deşi el nici nu se afla acolo. Când demonstranţii s-au apropiat de palat, soldaţii au deschis focul asupra lor. O mie de oameni au murit şi două mii au fost răniţi. Prin aceasta ţarul a pierdut şi urma de încredere de care se mai bucura în rândul supuşilor săi. Sankt Petersburg-ul se agita deja de mai multe zile. Chiar şi muncitorii lipsiţi de bani protestau, deoarece nici măcar după creşterea preţurilor cu 40% ca urmare a războiului ruso-japonez ei nu au primit un ban în plus la salariu. Ei au declarat grevă pentru condiţii mai bune de muncă şi creşterea salariilor.

O balerină deosebit de talentată primeşte un rol pe măsura capacităţilor ei

<1905>

Balerina rusă Anna Pavlovna, în vârstă de 24 de ani, va dansa în rolul Lebedei muribunde din baletul Lacul Lebedelor. Tânăra primadonă a teatrului Maria din Sankt Petersburg l-a încântat atât de tare pe regizorul Mihail Fokin, încât acesta a creat coregrafia rolului special pentru ea. În 1907 artista urma să plece într-un turneu mondial cu acest spectacol.

Patru tineri care nu doresc să rămână oameni de duzină şi expresionismul

<1905>

Trei studenţi la arhitectură, Karl Schmidt-Rottluf, Eric Heckel, Ernst Ludvig Kirchner şi un student la pictură, Fritz Bley, au constituit la Drezda o grupare artistică pe care au denumit-o Die Brücke (Podurile). Tinerii se opun mentalităţii micburgheze. Trăiesc laolaltă, lucrează împreună şi, din amalgamarea tehnicilor de pictură ale fiecăruia, creează stilul expresionist, caracterizat prin reprezentare schiţată şi culori intense.

Şi la New York se mănâncă pizza italiană

<1905>

Imigranţii italieni aduc cu ei în America reţeta vestitei pizze napolitane. Prepararea ei este simplă: aluatul subţire se unge cu puţin ulei, se presară bulion şi caşcaval, apoi se coace rapid. Se serveşte fierbinte.

O scriitoare austriacă primeşte premiul Nobel pentru pace

<1905>

Berta van Sutner este prima femeie care primeşte acest premiu. Ea a devenit celebră pe plan mondial prin cartea sa editată in 1889 "Die Waffen nieder!" (Jos armele). Este vorba despre soţia unui soldat, care trăieşte urmările îngrozitoare ale războiului. De atunci a devenit campioana mişcărilor pacifiste, luptând pentru armonie între popoare şi pentru dezarmare. Îl cunoaşte pe fabricantul suedez Alfred Nobel şi reuşeşte să îl convingă să acorde prestigiosul premiu şi celor care desfăşoară o activitate meritorie în apărarea păcii alături de cei ce excelează în ştiinţele fizicii, chimiei, medicinii şi literaturii.

Teoria relativităţii = Einstein

<1905)

Albert Einstein îşi publică teoria relativităţii, care revoluţionează fizica. În opinia lui Einstein, spaţiul şi timpul nu sunt categorii absolute, ci se modifică după sistemul lor de referinţă. În exemplul dat de el, pământul şi o rachetă sunt asemănătoare, dar sunt două sisteme care se mişcă cu viteză diferită. Einstein consideră că două ceasuri care grăbesc diferă şi în funcţie de locul pe care se află pe pământ sau pe o rachetă. Astfel deci timpul şi spaţiul sunt relative. Concluzia decisivă a teoriei sale este că materiile ce ating viteza luminii se transformă în energie. Prin urmare E = mc2, unde E este energia, m este masa iar c viteza luminii.

Partidul Sin Fein

<1905>

Se înfiinţează partidul naţionalist irlandez.

După mai mult de 500 de ani, în Norvegia se alege un rege

<1905>

Parlamentul norvegian denunţă uniunea cu Suedia. După câteva proteste, Suedia acceptă decizia. Norvegia nu mai era independentă din 1387, ea aparţinând întâi Danemarcei, apoi Suediei. De acum încolo norvegienii îşi vor decide singuri soarta. Ca rege îl aleg pe prinţul danez Karl, care va domni sub numele de Haakon al VII-lea.

La Paris apare o nouă tendinţă artistică

<1905>

La Paris, un critic îi numeşte Fauves (sălbatici) pe pictorii ce şi-au expus tablourile, de aici stilul cel nou luându-şi numele de fauvism. Acest lucru a fost determinat de faptul că unii pictori s-au cam îndepărtat de realitate : de exemplu Henri Matisse a vopsit faţa unei femei în galben, verde şi roşu aprins. Noua tendinţă este caracterizată de modul de aplicare a vopselii pe pânză, direct din tub, fără amestecare. Culorile sunt deschise, lucioase.

Concurenţă anglo-germană în înarmarea flotei de război

<1906>

Cu participarea regelui Angliei este lansat la apă la Portsmouth, portul militar al Marii Britanii, nava Dreadnought (Neînfricatul). Posedă 12 tunuri imense, este vasul de război cel mai rapid şi cel mai mare din lume. Se intenţionează construirea a 10 vase identice. Bucuria britanicilor nu este lipsită de nori, deoarece şi germanii îşi măresc flota de război. Multora le este teamă că această concurenţă va duce la război. Kaizerul German, Wilhelm al II-lea dă ordin în 1900 pentru înarmarea flotei. În felul acesta speră că va pune capăt supremaţiei pe mare a englezilor.

Trei ţări se pot bucura de cel mai lung tunel din lume

<1906>

La încheierea a opt ani de muncă, se dă în folosinţă într-un cadru festiv tunelul lung de 19,8 km dintre Elveţia şi Italia. În felul acesta drumul de fier Paris-Milano se scurtează cu 81 km. Acesta este cel mai lung tunel din lume. Muncitorii care l-au construit au avut condiţii vitrege de lucru. Ei au trebuit să domine cursurile de apă subterane şi uneori au trebuit să suporte temperaturi de 54oC. Proiectantul, inginerul Alfred Brandt, suprasolicitat de responsabilitatea uriaşă a ducerii la bun sfârşit a proiectului, nu a apucat predarea lucrării, el murind în 1899.

Din nou o mulţime de oameni şi-au pierdut viaţa din cauza Vezuviului

<1906>

Lângă Napoli, Vezuviul erupe din nou. Satul Ottajano este distrus de lava scursă. Localnicii au fost evacuaţi de armată din zona periclitată, fiind strămutaţi la Napoli. La 10 aprilie erupţia se repetă. Vulcanul aruncă bolovani încinşi până la o înălţime de 500 de metri. La Napoli, acoperişul unei hale alimentare nu suportă greutatea ploii de cenuşă, prăbuşindu-se. Catastrofa a costat viaţa a aproximativ 100 de oameni.

Ocuparea Cubei

<1906>

Trupele americane năvălesc în Cuba la cererea conducătorului cubanez Tomas Estrada Palama. Scopul urmărit: zdrobirea revoltei izbucnite.

Dispoziţii speciale cu ocazia cutremurului de la San Francisco

<1906>

Într-o frumoasă dimineaţă de primăvară, San Francisco a fost zguduit de două cutremure puternice. Conductele de gaz nu au rezistat, s-au spart şi s-a produs incendiul. Din cauza conductelor de apă sparte, pompierii nu au putut stinge flăcările, astfel că incendiul a distrus întregul oraş. În dezastrul produs, cel puţin 500 de oameni şi-au pierdut viaţa. Primarul autorizează poliţia să împuşte pe jefuitori, în caz de nevoie.

Automobilul fantomă - aşa este alintat noul produs Rolls Royce aproape insesizabil în deplasare

<1906>

Firma engleză constructoare de maşini Rolls-Royce lansează noul său automobil de lux, Silver Ghost-ul (Fantoma de argint). Motorul său, deşi are 6 cilindri, nu scoate aproape nici un sunet.

Marocul rămâne în continuare sub protecţie franceză

<1906>

Lupta dintre Germania şi Franţa pentru Maroc a luat sfârşit. Marocul este un stat independent, dar puterile europene îl doresc. De această dată Germania trebuie să se resemneze, să accepte protectoratul francez. Prin aceasta, setea de putere a kaizerului a fost jugulată.

Fondatoarea şcolii de surori de caritate este distinsă cu o medalie.

<1907>

Florence Nightingale, soră de caritate care a studiat în Germania şi Franţa, a fost distinsă cu medalie de merit de către regele Angliei, Eduard al VII-lea. Ea este prima femeie care o dobândeşte. Femeia, la acea dată în vârstă de 87 de ani, a devenit faimoasă prin activitatea depusă în calitate de conducător al spitalului militar englez în războiul din Crimeea. Mulţi soldaţi îşi datorează viaţa faptului că ea a vegheat ca tratamentele să fie corect aplicate şi să se respecte curăţenia. După ani de zile ea este fondatoarea primei şcoli de surori de caritate.

În toată lumea ar trebui stârpiţi şobolanii, pentru prevenirea epidemiei de ciumă

<1907>

Savanţii hinduşi susţin că ciuma bubonică este răspândită în lume de purecii ciumei. Vapoarele care au navigat până în India sunt puse în carantină pentru a împiedica întinderea molimei (se ştie că pe vapoare numărul şobolanilor este foarte mare). Soluţia este aceea de a stârpi şobolanii în toată lumea. Încă din Evul Mediu moartea neagră îşi secera victimele pustiind un sfert din naţiunile Europei. În India, molima a cauzat moartea a 6 milioane de oameni în deceniul trecut, în schimb în Europa în această perioadă epidemia a încetat aproape total. Se presupune că molima izbucnită cu 50 de ani în urmă în China, care în 1894 a ajuns la Hong Kong, este cea care a ajuns şi în India. Boala debutează cu umflarea ganglionilor axilari şi inghinali (umflături negre), apoi apare febra, durerile de cap şi vărsăturile, iar în cele din urmă bolnavul căzut în comă decedează.

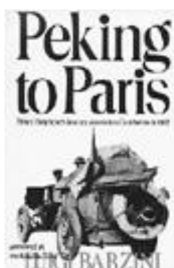
Copiii italieni învaţă în timp ce se joacă

<1907>

Maria Montessori a înfiinţat la Roma o Casă a Copilului, unde copiii sub 6 ani erau pregătiţi pentru începerea şcolii. Montessori a fost prima femeie care a intrat la facultatea de medicină şi, după ce a absolvit-o, şi-a desfăşurat activitatea la clinica pentru copii deficienţi mental, care, cu ajutorul ei, au reuşit să se dezvolte mult. Ea a imaginat obiecte de joacă, jocuri şi exerciţii prin care aceştia puteau învăţa spontan şi fără constrângere. Mai târziu extinde aceste procedee şi la copiii normali. Datorită succeselor obţinute, şi alte ţări au fondat astfel de grădiniţe şi şcoli.

Prinţul Borghese este învingătorul celei mai lungi curse automobilistice

<1907>

La exact două luni după startul de la Beijing, Scipione Borghese, prinţ italian, împreună cu tovarăşul său, ziaristul Luigi Barzini, ajunge primul la Paris cu maşina sa marca Itala, de 50 cai putere. El devine învingătorul celei mai lungi curse automobilistice din lume, desfăşurată pe o distanţă de 12.874 km. Nu a lipsit mult ca Borghese să eşueze în tentativa sa, deoarece un poliţist belgian a vrut să-l reţină pentru depăşirea limitei de viteză. Cu 20 de zile mai târziu, la 30 august, au urmat francezii Cornier şi Colignon. Ceilalţi trei care au mai luat startul au renunţat la cursă.

Bombardarea Casablancăi

<1907>

Nouă muncitori europeni şi-au aflat moartea în oraş, fapt pentru care armata franceză a început să tragă asupra oraşului, apoi l-a ocupat cu 15.000 de soldaţi.

Finlanda acordă femeilor dreptul de vot

<1907>

Finlandezele primesc drept de vot după australience şi neozeelandeze. La alegerile parlamentare din Finlanda femeile au deja şi candidate, dintre care 19 intră în parlament. Nouă dintre ele sunt membre ale partidului social-democrat, care câştigase cel mai mare număr de voturi. În celelalte ţări ale lumii politica este privilegiul bărbaţilor. Şi în alte părţi femeile luptă pentru dreptul de vot, pentru că nu consideră că este raţional ca numai bărbaţii să aibă acest drept.

Geometria în pictură

<1907>

La 26 de ani, Picasso, care se născuse în Spania la Malaga şi trăia la Paris, a pictat un tablou neobişnuit. El reprezintă cinci femei zbătându-se. Figurile evocă mai mult nişte forme geometrice decât corpuri omeneşti, unele feţe semănând cu măştile africane. Ciudat este că faptul că atât cele care stau în profil cât şi cele privite din faţă sunt reprezentate la fel. Mai târziu Picaso dă acestui tablou numele de Les Demoiselles d'Avignon (Domnişoarele din Avignon). Acest procedeu dă naştere unui nou curent artistic, cubismul, care-şi ia numele de la forma geometrică cu acelaşi nume. Tablourile pictate mai târziu nu sunt toate cubiste, dar aproape toate sunt surprinzătoare prin originalitatea concepţiei.

Kipling primeşte premiul Nobel pentru cartea sa de poveşti

<1907>

Cartea Junglei de Rudyard Kipling primeşte premiul Nobel pentru literatură. Cine nu cunoaşte istoria băieţelului hindus pe care l-a găsit un lup în junglă şi care a fost crescut de o lupoaică? El avea şi prieteni printre animalele junglei, al căror grai îl înţelegea. Cartea aceasta este deosebit de populară chiar şi în zilele noastre, mai ales în rândul tinerilor. S-a făcut şi un film de desene animate după el. Kipling, care s-a născut în India, pe vremea când aceasta era colonie britanică, îşi face şcoala în Anglia. Tot el a scris romanul Kim, care tratează tot povestea unui băieţel hindus, care are ca prieten un înţelept bătrân şi pe care-l aşteaptă o serie de aventuri, printre altele fiind implicat şi într-un spionaj dubios.

Milioane de oameni se revarsă spre America

<1907>

Conform noii legi a imigrării nu sunt lăsaţi să intre în America decât cei care pot plăti cheltuielile de călătorie, cheltuieli care au crescut de la 2 la 4 dolari. Cabinetul japonez şi american discută interzicerea imigrării japonezilor. Încă înainte de a se ajunge la o decizie, 30.000 de japonezi pornesc repede la drum. Din 1900, cam 7 milioane de oameni au emigrat în America, unde sperau să poată trăi în libertate şi bunăstare. Anul 1907 bate recordul: 1.285.349 oameni păşesc pe pământul făgăduinţei, provenind mai ales din Europa de Sud şi de Est (înainte, soseau mai mult englezi, germani şi irlandezi).

Minijunglă într-o grădină zoologică germană

<1907>

Un binecunoscut comerciant şi dresor de animale, Carl Hagenbeck, şi-a împlinit visul de a deschide o grădină zoologică în Stellingen. Noutatea este că animalele pot trăi în condiţii asemănătoare locului lor de provenienţă. Protejarea vizitatorilor împotriva animalelor sălbatice este asigurată de garduri şi şanţuri cu apă. În scurtă vreme se adoptă acest sistem şi în alte grădini zoologice.

În Anglia ia fiinţă o organizaţie de tineret naţionalistă

<1907>

Robert Baden-Powel crede că tinerilor li se potrivesc misiunile de soli şi cercetaşi, de aceea le-a încredinţat astfel de sarcini. Tinerii englezi îl admiră pentru că este un erou al războiului cu burii. El înfiinţează o tabără de cercetaşi. Pleacă cu o barcă cu vâsle pe o insulă şi îşi înalţă corturile. În cadrul taberei, Powel doreşte să adâncească în conştiinţa tinerilor sentimentul de datorie şi responsabilitate. Printre cei 22 de băieţi sunt câţiva de viţă nobilă, copii de milionari, dar şi de proletari. Această tabără pune bazele mişcării cercetăşeşti. Curând ea devine populară şi în părţile noastre.

Marele bătrân abandonează jocul de cricket

<1908>

În Anglia cricketul se practică de mai multe secole. Este un joc cu crose, foarte complicat. Jocul lui W. G. Grace, care a păşit pentru prima dată pe un teren în 1865, a stârnit decenii la rând admiraţia englezilor. La 60 de ani, Grace îşi face cunoscută retragerea.

Crime în palatul imperial?

<1908>

Pu-ji, cel ce trăieşte în Oraşul Interzis, va fi noul împărat al Chinei, deşi abia a împlinit doi ani. Decesul lui Kuang-hsu, domnitorul de până atunci, petrecut în împrejurări misterioase, a decis urcarea pe tron a nepoţelului său. Se presupune că mătuşa lui Kuang-hsu, Cu-his, a fost cea care i-a pus capăt zilelor, deşi ea conducea China în numele împăratului bolnav. Dar bucuria nu i-a fost de lungă durată, căci cadavrul ei este descoperit în palat la 15 octombrie. Până ce Pu-ji va creşte mare, domneşte tatăl său.

Vântul războiului suflă prin Europa

<1908>

Din 1878 Herţegovina şi Bosnia gem sub jugul Austro-Ungariei. Împăratul austriac, Ferdinand al II-lea declară că-şi extinde puterea şi asupra acestor state. Totodată devine regele Bulgariei libere. Turcii protestează, căci aceste ţări aparţinuseră până atunci imperiului otoman. Serbia, aflată între Bulgaria şi Bosnia, reacţionează mai dur, bazându-se pe sprijin rusesc în perspectiva unui război. Rusia însă nu-şi asumă această răspundere, acceptând schimbarea survenită în 1909.

Zborul îşi cere victimele

<1900>

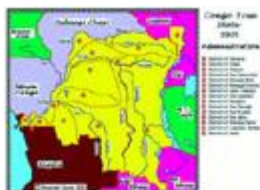
Zborul de probă efectuat la Fort Myer, în faţa reprezentantului armatei, împreună cu Orville Wright, unul din părinţii zborului cu motor, îl costă viaţa pe locotenentul Thomas R. Selfridge. Spectatorii şi ziariştii prezenţi privesc cu groază cum se rupe una din palele elicei stângi şi zdrobeşte volanul biplanului lui Wright. Se prăbuşesc 23 de metri. Orville Wright este grav rănit şi locotenentul moare din cauza unei fracturi craniene.

Moartea regelui Carlos

<1908>

Regele Portugaliei şi fiul său sunt ucişi. Regina scapă cu viaţă din atentat. Scopul atentatorilor este izbucnirea revoluţiei. Tentativa eşuează şi prinţul Manuel ajunge pe tron.

Congo-ul nu mai este proprietatea privată a regelui belgian

<1908>

S-au petrecut lucruri interesante la începutul sec. XX. A fost posibil chiar şi ca o ţară întreagă să aparţină unui singur om, lui Leopold al II-lea, regele Belgiei. Leopold al II-lea era în stare de orice pentru a-şi spori puterea, de aceea trata poporul fără nici un menajament. Desigur, acest lucru a scandalizat Europa şi de aceea s-a decis ca statul Congo să nu mai aparţină regelui, ci să fie colonia Belgiei. Belgia a plătit pentru aceasta opt milioane de mărci de aur, care au intrat în buzunarele lui Leopold al II-lea.

Dorando Pietri era cât pe-aci să ajungă campion olimpic

<1908>

Dorando Pietri n-a avut noroc la jocurile olimpice de la Londra. Maratonistul a ajuns primul pe stadion unde a fost primit cu explozii de bucurie de cei 90.000 de spectatori. Dar e obosit de moarte, abia îşi mai mişcă picioarele. De patru ori cade pe burtă, dar de fiecare dată se ridică cu chiu cu vai în picioare. La câţiva metri de linia de sosire cade din nou, apoi încearcă să treacă peste linie târându-se, doi paznici îl sprijină pentru a o trece. Comitetul de concurs îl declară însă câştigător pe Joseph Hayest din New York. Regina Alexandra îi dă însă ca premiu de consolare o cupă din aur. Succesul idealului olimpic este dovedit de faptul că la jocurile olimpice din Londra au participat 10 ţări cu 2000 de concurenţi.

Drept de vot pentru toate femeile

<1908>

250.000 de persoane - printre care şi câţiva bărbaţi - adunate în Hyde Park pretind dreptul de vot pentru femei. Purtătoarea de cuvânt a întâlnirii este Christabel Pankhurst care a fondat împreună cu mama sa organismul ce luptă pentru dreptul de vot şi de a fi alese al femeilor. Azi, dreptul de vot al femeilor este o problemă cardinală, luptătoarele sale, sufragetele, nu vorbesc numai în vânt: se leagă cu lanţuri de poarta palatului ministerial. Pentru a atrage atenţia, forţează arestarea lor; în 1908 Emmaline Pankhurst este închisă pentru 6 luni pentru că s-a opus unei dispoziţii poliţieneşti. Altădată doamnele recurg la şiretlicuri: 50 de sufragete se ascund într-un camion de transportat mobilă, pentru a putea pătrunde în parlament să-i

convingă pe deputaţi să le acorde drepturile. Bineînţeles că au fost arestate.

Noua maşină Ford se poate cumpăra aproape gratis

<1908>

Ford-urile de lux de până atunci, pe care nu le puteau cumpăra decât foarte puţini, sunt urmate de maşini mici de tip nou. Este adevărat că nu sunt frumoase, dar preţul lor este de numai 850 dolari. Acest lucru se datorează faptului că Henry Ford îşi conduce fabrica din Detroit după un sistem nou, fiecare muncitor executând doar o parte din procesul de lucru. Maşina este în scurtă vreme denumită Lizzy cea de tinichea (Tin Lizzy). Este o maşină sigură, uşor de manevrat şi, datorită suspensiei ridicate, ia bine curbele. Motorul este de 21 CP, viteza de croazieră este de 40 km/h, nu este o maşină de curse. Dacă se împotmoleşte undeva, ea poate fi scoasă prin mişcarea înainte şi înapoi a pedalelor (la acea vreme încă nu avea schimbător de viteze). Modelul T, exclusiv de culoare neagră, îi aduce un succes imens lui Henry Ford, până în 1927 vânzându-se peste 15 milioane de maşini de acest tip.

Catastrofa din Sicilia face zeci de mii de victime

<1908>

Sicilia e zguduită de un cutremur de o intensitate nemaiîntâlnită vreodată în Europa. Messalina, unul dintre cele mai mari oraşe ale insulei, zace în ruină în proporţie de 100%, iar situaţia nu este cu mult mai bună nici în cazul oraşului Reggio di Calabria. Pe Marea Mediterană cutremurul provoacă valuri de înălţimea unor turnuri, care se revarsă şi în alte părţi ale Siciliei. Unităţile de salvare luptă disperate pentru salvarea supravieţuitorilor. Din Italia şi Europa vin în ajutor medici şi personal sanitar, din păcate însă adesea eforturile se dovedesc zadarnice. În urma calamităţii naturale au murit cel puţin 100.000 de persoane.

Sultanul turc îşi pierde tronul

<1908>

S-a pus capăt puterii lui Hamid al II-lea (se autointitula Umbra lui Dumnezeu). După titlu, mai este sultan, dar trebuie să permită înfiinţarea parlamentului şi desfiinţarea poliţiei secrete. De acum încolo numai cabinetul ales decide în Imperiul Otoman, adică în Turcia, iar cetăţenii vor avea drepturi mai multe. Hamid al II-lea nu părăseşte locul de la sine. În Macedonia, ce aparţine încă Imperiului Otoman, poporul se răsculase nu de mult împotriva lui. Mişcarea era sprijinită şi de turcii tineri, care-l numeau pe sultan "păianjen bătrân". Ei luptau deja de mult pentru modernizarea Turciei şi la 27 aprilie 1909 îl răstoarnă de pe tron pentru totdeauna.

Revoluţia persană

<1909>

Sahul Mohammad Ali vrea să desfiinţeze monarhia constituţională pe care el însuşi o înfiinţase cu câtva timp în urmă. Trupele naţionaliste ocupă Teheran-ul şi-l obligă să abdice. Fiul său îl urmează la tron.

A murit fostul şef de trib apaş rebel

<1909>

La vârsta de 80 de ani, moare la Fort Sill din Oklahoma, Geronimo, şeful de trib al apaşilor. El şi luptătorii Chiricahau îi sprijineau pe apaşii din New-Mexico şi Arizona în revolta lor. La înfrângerea răscoalei el fuge, dar i se descoperă urmele şi este urmărit timp de 18 luni, pe o distanţă de 2000 de mile, până când, în cele din urmă, la 3 septembrie 1886, Geronimo se predă. În 1905 îşi celebrează a opta căsătorie, iar în 1906 participă la instalarea oficială a preşedintelui Theodore Roosevelt, ca invitat.

Prima aterizare în Anglia a unui aeroplan francez

<1909>

Louis Bleriot a traversat primul Canalul Mânecii în 27 de minute, devenind astfel noul erou naţional al Franţei. Doi rivali ai săi au fost stupefiaţi: nici nu apucaseră să-şi termine preparativele când Bleriot zbura deja departe şi ateriza uşor pe malul sudic al Angliei, la Dover. Făcuse 41 de km. Deşi a trebuit să aştepte cinci zile pentru a avea timp favorabil, întâmpină greutăţi la întoarcere, pentru că aeroplanul său monoplan nu are busolă şi se rătăceşte printre nori. A reuşit să găsească totuşi locul de aterizare, observând un om care agita entuziasmat un drapel francez. Stabilirea locului i-a fost facilitată de navele ce navigau spre Dover. Aviatorul pionier a primit de la ziarul englez Daily Mail un premiu de 1.000 de lire.

Primul om ajuns la Polul Nord

<1909>

Americanul Robert E. Peary şi tovarăşii săi, Matthew Renson şi patru eschimoşi ajung primii la Polul Nord. Jurnalul lui Peary menţionează plin de entuziasm ziua respectivă când îşi atinge visul şi ţelul urmărite de 20 de ani. După ce ajunge acasă, este contrariat de afirmaţia sub jurământ a lui Frederick A. Cook, care susţinea că el trecuse pe acolo încă din 1908. Dar el nu putea dovedi acest lucru, deoarece martorii spuneau că el s-a întors înainte de a atinge ţinta.

Coreea înghiţită total de Japonia

<1909>

Prinţul japonez Ito, om politic de vază, care a făcut foarte multe pentru modernizarea ţării sale, este ucis în timpul călătoriei sale prin Manciuria. El guverna din 1907 Coreea cucerită de japonezi, punând să fie ucişi cu miile cei care luptau împotriva domniei lor. Unui coreean disperat îi reuşeşte atentatul, fapt pentru care japonezii subjugă total Coreea în 1910.

În Germania se rezolvă problema cazării tinerilor dornici de călătorii

<1909>

Profesorul Richard Schirmann plecase în excursie cu clasa pe care o conducea, dar timpul s-a stricat pe parcurs. Cu mare greutate au reuşit să se cazeze la şcoala unui sat. Această întâmplare i-a dat ideea că, în timpul vacanţelor şcolare, tinerii ar putea fi cazaţi la sume rezonabile în sălile de clasă. Această idee a dus la înfiinţarea posibilităţilor de cazare a tinerilor, astfel că în 1911 existau deja 17 astfel de aranjamente.

Blitzen-Benz, maşina cu motor cu benzină se impune cu rapiditate în faţa automobilului cu aburi

<1909>

La Brookland, în Anglia, Blitzen-Benz atinge viteza de 202,7 km/h, devenind primul automobil cu motor cu benzină care depăşeşte viteza de vis de 200 km/h. Adevărat este însă că şi în Florida americanul Fred H.Marriot atinge 205,5 km/h, dar maşina lui are motor cu aburi. Motorul cu benzină triumfă în 1911, când Blitzen-Benz stabileşte viteza record de 228,1 km/h.

În America negrii vor drepturi egale

<1910>

În America s-a constituit NAACP, Asociaţia Naţională pentru Dezvoltarea Populaţiei de Culoare (National Association for the Advancement of Coloured People), pentru ca posibilităţile lor de acces la învăţământ, perspectivele de avansare şi drepturile lor să fie egale cu cele ale albilor. Unul dintre liderii ei, W. E. B. DuBois, era simbolul luptei negrilor pentru drepturi egale; timp de 13 ani el a studiat la universitatea din Atlanta problemele de viaţă ale negrilor ce trăiesc în sudul SUA. În această perioadă DuBois preia conducerea biroului central al NAACP din New York.

Risipitorul Mark Twain ajunge la faliment

<1910>

Mark Twain, pe numele său adevărat Samuel Langhorne Clemens, moare. El a fost unul dintre cei mai renumiţi scriitori pe plan mondial. Romanele sale care tratează isprăvile şi aventurile celor doi puşti Tom Sawyer şi Huckleberry Finn fac deliciul tineretului din toată lumea. Ca scriitor are un succes nemaipomenit, dar îşi risipeşte banii, astfel încât în anii 90 pur şi simplu dă faliment. Pentru a-şi putea plăti datoriile, porneşte într-un turneu în jurul lumii şi câştigă bani cu programe de divertisment. El s-a născut în 1835 şi a crescut în regiunea din apropierea fluviului Mississippi. Datorită morţii timpurii a tatălui său, trebuie să înceapă să lucreze la 14 ani pentru a-şi putea ajuta familia să supravieţuiască. A fost chiar şi pilot de vase pe celebrul fluviu Mississippi. Pseudonimul său (doi stânjeni) este strigătul cu care sunt anunţaţi piloţii că se poate naviga pe râu, căci adâncimea este corespunzătoare.

Kandinsky - părintele artei abstracte

<1910>

Vasili Kandinsky trăieşte la München şi are 44 ani. Împreună cu prietenii săi discută despre viitorul picturii. Apoi scrie o carte intitulată "Spiritualitatea în artă", care tratează pictura în stil nou denumită de el abstractă. În opinia lui pictura trebuie să se îndepărteze de realitate, culorile şi formele trebuind să fie dictate de ceea ce simte artistul. El crede că tablourile trebuie compuse întocmai ca muzica. Într-un an el pictează primul tablou neobişnuit şi dă astfel startul artei abstracte.

Coreea îşi pierde independenţa

<1910>

Guvernul japonez declară ocuparea Coreei, justificând-o cu uciderea prinţului Ito (1909). Pentru dobândirea Coreei, Japonia şi Rusia au purtat războaie şi între 1904-1905, după care japonezii învingători au putut domni peste ţara respectivă. Coreenii nu doreau supremaţia japoneză şi ies în stradă să-şi exprime protestul.

Şi fetele pot fi cercetaşi

<1910>

După înfiinţarea echipelor de cercetaşi pentru băieţi (boy scouts) în 1907, Robert Baden-Powell înfiinţează împreună cu sora sa, Agnes, cercetăşia pentru fete, girl guides. Aici fetele sunt instruite în vederea dezvoltării îndemânării şi sunt educate în spiritul obedienţei şi al curăţeniei. Mişcarea se răspândeşte peste tot în lume. În America cercetăşia este condusă de William Boyce şi se

înfiinţează şi echipe de fete sub sloganul Muncă, Sănătate şi Dragoste.

Se constituie Uniunea Sud-Africană

<1910>

Prin unirea coloniilor britanice din Ţara de Foc, Natal, Oranje şi Transvaal, ia fiinţă Uniunea Sud-Africană, ulterior devenită Republica Africii de Sud. Primul ministru este Louis Botha. Deşi războiul cu burii s-a încheiat, relaţiile dintre englezi şi buri sunt încă tot tensionate datorită problemei rasiale. Se decide ca negrii care au participat la alegerile din Ţara de Foc să nu mai poată vota la alegerile unionale.

Regele portughez este răsturnat

<1910>

Manuel al II-lea a fost încoronat la 18 ani în 1906, după asasinarea tatălui şi a fratelui său. Izbucnirea răscoalei antimonarhice a fost transmisă flotei de război şi armatei prin 20 de lovituri de tun. Regele a fugit cu iahtul său, căutând scăpare într-o colonie britanică, la Gibraltar. Răsculaţii sunt ajutaţi de cetăţenii care aşteptau zadarnic reforme din partea regelui. Portugalia se declară republică, preşedinte fiind ales profesorul de literatură Teofilo Fernandes Braga.

Cometa Haley se apropie din nou de Planeta noastră

<1910>

Cometa Halley se intersectează din 75-79 de ani cu traiectoria Pământului. A fost văzută deja cu 2000 de ani în urmă. Acum astronomii au calculat că în noaptea de 19 mai va ajunge cel mai aproape de Pământ. Multora le e teamă că va distruge Terra, dar nu se întâmplă nimic, cometa nu este nici măcar vizibilă. Astronomii explică acest lucru prin masa minimală şi densitatea cozii cometei. O parte din cometele de formă sferică, compuse din praf şi gheaţă, se transformă în vapori la apropierea de soare. Ele pot fi văzute la lumina zilei datorită stării gazoase a cozii lor. Cometa poartă numele lui Edmund Haley (1656-1742) care şi-a dat seama că aceeaşi cometă a fost văzută atât în 1531, cât şi în 1607 şi 1682.

Situaţie tulbure în Mexic

<1910>

Porfirio Diaz conduce ca un tiran Mexicul de peste 30 de ani. În această perioadă latifundiarii bogaţi devin şi mai bogaţi, în timp ce muncitorii sărăcesc treptat. Prin alegeri trucate, el se declară din nou învingător, iar pe rivalul său, Francesco Madero, îl bagă la închisoare. Mexicanii nu mai suportă intrigile lui şi se răscoală. Eliberat, Madero devine preşedintele opozant. Oprimaţii, conduşi de Pancho Villa în Nord şi de Emiliano Zapata în sud, lansează atacuri armate la

adresa dictatorului odios. Conducătorii devin eroii poporului. În 1911, Madero devine preşedinte cu adevărat, dar în 1913 cade victimă unui asasinat politic. Izbucnesc focare de revoltă, ceea ce duce la crearea unui haos pe teritoriul Mexicului. Numai în 1917 ţara va avea o nouă constituţie democratică. Urmaşii lui Villa şi Zapata sunt însă împotriva acesteia, dorind să-şi continue lupta.

Prima aterizare pe vapor

<1911>

Eugene Ely a aterizat cu un aeroplan Curtiss special pe puntea vasului Pennsylvania al SUA, în golful San Francisco.

Hollywood - Mecca operatorilor de film

<1911>

În orăşelul ce aparţine de Los Angeles, Hollywood, îşi deschide primul studio de filme Nestor Film Company. Studioul, situat la intersecţia dintre Sunset Boulevard şi Grower Street, este urmat de alte 15 în decursul unui an. Creatorilor de filme le place acest loc pentru că pot turna în condiţii meteorologice ideale. În curând el devine citadela industriei cinematografice americane.

China: împăratul nu mai este, revoluţia continuă

<1911>

În China s-a încheiat domnia de multe milenii a dinastiilor imperiale. Parlamentul revoluţionar îl alege ca prim preşedinte al Republicii Chineze pe Sun Jat-Sen, care este medic şi creştin. El este liderul, personalitatea proeminentă a tendinţelor reformatoare însufleţite din anii anteriori. Iniţiativele lui sunt adoptate atât de bogaţii comercianţi de vinuri şi nobilii din provincie, cât şi de academicieni şi studenţi. Ei aşteaptă îmbunătăţirea condiţiilor politico-economice de la prăbuşirea dinastiei Manciuriene şi doresc o constituţie democratică. Sun Jat-Sen trăieşte de ani de zile în străinătate şi revine doar pentru scurte perioade în ţară, într-un fel incognito, ascunzându-şi rangul. După două luni se proclamă Republica Chineză. Izbucneşte războiul civil care, în China Centrală se transformă într-o răscoală. Unităţile antiguvernamentale Sun-Jat-Sen din armata nouă şi trupele revoluţionare sprijină răscoala. În noiembrie 1911 împăratul de cinci ani dă o nouă constituţie şi numeşte şi un prim ministru, dar prea târziu. Prinţul e silit să demisioneze, iar împăratul Pu-ji îşi pierde tronul. Oraşul interzis este păzit de o gardă înarmată. Manciurienii care au domnit timp de 300 de ani în China sunt alungaţi ca nişte câini vagabonzi, prin aceasta China căzând pradă puterilor străine. Dar nici puterea Republicii Chineze nu este suficient de solidă şi va trebui să se lupte multă vreme de acum încolo cu războiul civil.

Mona Lisa îşi ia tălpăşiţa

<1911>

Abia a doua zi este observată la muzeul Louvre din Paris dispariţia Monei Lisa de Leonardo da Vinci, probabil cea mai celebră pictură din lume. Datorită cunoaşterii sale largi pe plan mondial, poliţia speră că hoţul nu va reuşi să o vândă. Pentru prevenirea unor cazuri similare, la conducerea muzeului este pus un poliţist. În 1913 se găseşte tabloul, iar hoţul, italianul Vincenzo Perugia, este pus sub pază. Hoţul îşi justifică gestul prin dorinţa de a reda Italiei capodopera.

Salchow cucereşte pentru a zecea oară premiul suprem la campionatul mondial de patinaj artistic

<1911>

Suedezul Ulrich Salchow, primul campion olimpic al patinajului artistic, devine câştigător pentru a zecea oară la campionatul mondial de patinaj artistic de la Berlin. Berlinezul Werner Rittberger ocupă locul doi. Ei au încântat spectatorii cu sărituri şi piruete de înalt nivel artistic.

Teoria migrării continentelor

<1912>

Alfred Wegener, savant german, este de părere că ţărmurile Americii de Sud şi Africii se potrivesc laolaltă precum piesele unui puzzle. Întrebarea pe care o pune savantul este dacă ele au putut să constituie vreodată un singur continent. Prin compararea pietrelor şi fosilelor din Brazilia şi Africa de Sud, el emite teoria conform căreia, că în urmă cu 200 milioane de ani, cele două continente alcătuiau un singur supercontinent, Pangaia. Nu are însă argumente pentru motivarea separării lor.

Bustul lui Nefertiti diferă de modul de reprezentare al epocii din care provine

<1912)

În cadrul săpăturilor efectuate de arheologii germani, s-a descoperit superbul bust al reginei Neferititi, cu o înălţime de 48 de cm, executat din piatră de calcar, conservat într-o stare excepţională. Neferititi a trăit cu 3.300 de ani în urmă şi a fost soţia faraonului Enhaton. În Egiptul antic, statuile şi frescele se executau în forme rigide, de aceea surprinde faptul că ele seamănă foarte mult între ele, cu excepţia statuetei reprezentând-o pe Nefertiti. Se poate presupune că este primul portret adevărat. Statueta este păstrată la Berlin, în Muzeul Egiptului.

Marina de război a SUA ocupă Nicaragua

<1912>

Trupele americane ocupă Nicaragua, dorind să o apere de o răscoală populară locală. Militarii rămân aici până în 1925.

Campionul olimpic indian e cam necioplit

<1912>

La Stockholm, la Jocurile Olimpice, în proba de decatlon, medalia de aur a fost câştigată de un indian american, pe nume Jim Thorps, care a stabilit un record mondial. Cununa de lauri i-a fost înmânată de Regele suedez Gustav al V-lea, care i-a spus: "Dumneata eşti cel mai bun atlet din lume". Thorps, care nu ştia cum trebuie să te adresezi unui cap încoronat, i-a răspuns astfel: "Mulţumesc, Rege!"

S-a scufundat Titanicul

<1912>

Titanicul a dus cu sine în mormântul de valuri 1513 dintre pasagerii săi, când, la orele 2.20 dimineaţa, imensul transatlantic s-a scufundat cu pupa în jos în adâncurile Oceanului Atlantic. Doar 703 oameni au scăpat. Aflat deja la jumătatea drumului dintre Anglia şi New York , cu puţin înainte de miezul nopţii, Titanicul se ciocneşte de un iceberg şi, în urma coliziunii, se produce o spărtură. A fost considerat de nescufundat, pentru că pereţii laterali erau dubli şi, pentru împiedicarea intrării apei, întregul corp al navei era izolat cu 18 straturi de material izolant. Bazându-se pe această premisă, în ciuda pericolului reprezentat de iceberguri, nava înainta cu viteza fantastică de 23 de noduri. Vaporul cu aburi doborâse şi în alt mod recordurile, fiind cel mai lung şi cel mai mare vapor din lume, cu lungimea de 272 m şi masa de 46.329 tone. La dispoziţia pasagerilor de clasa întâi stăteau cabine de lux, săli de bal, grădini interioare, piscine şi săli de gimnastică. Bărci de salvare avea însă numai pentru 1.178 de persoane.

Situaţia creată după dezmembrarea Imperiului Otoman este foarte gravă

<1912>

În partea de sud-est a Europei, în Balcani, bântuie războiul pentru că popoarele de aici s-au săturat de dominaţia Imperiului Otoman. Imperiul, pentru care Turcia de azi constituia doar sâmburele central, stăpânea de prin 1300 Europa de sud-est şi o parte din Africa de Nord, iar

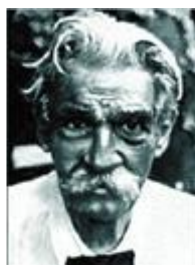
acum putea să-şi ia rămas bun de la puterea pe care-o avusese. Serbia, Bulgaria, Muntenegru şi Grecia îi alunga pe turci. În 1913 intră totuşi în conflict pentru împărţirea teritoriului şi se ştie unde a dus acest lucru în 1914.

Scăpaţi de manivelă!

<1912>

Cel ce nu vrea să se obosească învârtind manivela ca să-şi pornească maşina, să-şi cumpere un Cadillac. Apasă doar un buton şi poate porni cu maşina, afirmă firma producătoare, care vinde pentru prima dată în lume maşina cu pornire automata şi lumină electrică.

Albert Schweitzer luptă pentru înfiinţarea şi întreţinerea spitalului său din Lambarene

<1913>

Alsacianul Albert Schweitzer, teolog, scriitor şi pianist, deschide un spital nou lângă un oraş din Gabon (Africa) cu numele de Lambarene, unde sunt tratate bolile tropicale. Pentru a putea ajuta oamenii, fondatorul şi-a obţinut doctoratul în medicină, renunţând la chemarea lui de până atunci (scriitor, pianist, teolog). Soţia sa Helene îl ajută în muncă în calitate de asistent medical. Spitalul este dezvoltat dintr-un coteţ de păsări, iar, în scurtă vreme, Schweitzer se bucură de încrederea localnicilor, care vin la el să fie trataţi. Acest spital nu este asemănător cu cele europene. Bolnavii îşi aduc cu ei alimentele şi seara se duc acasă. Numai în 1926 spitalul va primi o clădire nouă. Schweitzer îşi petrece aici cea mai mare parte a vieţii. Drept răsplată a muncii sale, în 1952 primeşte premiul Nobel pentru pace.

Scandalul spectacolului de balet din Paris

<1913>

La Paris, spectacolul de balet de la Théâtre des Champs-Elysée a fost un fiasco. Muzica lui Igor Strawinsky pentru Vis de Primăvară, cu accent deosebit pe ritm, suna ciudat şi un pic neobişnuit, ceea ce a stârnit indignarea publicului, care, prin fluierături şi huiduieli, a sancţionat orchestra.

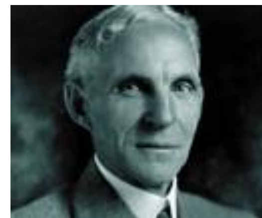
Sfârşitul războiului din Balcani

<1913>

La 3 februarie se încheie războiul din Balcani prin tratativele de pace de la Londra. După negocieri îndelungate, la sfârşitul lui mai, se semnează tratatul definitiv.

Ford-urile se produc în timp record

<1913>

Într-un timp incredibil de scurt, 93 de minute, se produce o maşină în uzinele lui Henry Ford, faţă de durata anterioară, de 12,5 ore. Datorită acestui fapt, preţul modelului T scade la 440 dolari faţă de 850 dolari, cât costase în 1908. Acest rezultat a fost obţinut datorită introducerii celei mai noi invenţii a lui Henry Ford, banda rulantă. Banda transportă elementele de caroserie în faţa muncitorilor, care trebuie să repete doar o manevră dată. Muncitorilor nu le place însă că munca lor a devenit plictisitoare, dar câştigul lor zilnic creşte de la 2 la 5 dolari.

La New York se inaugurează cea mai mare staţie feroviară din lume

<1913>

Se inaugurează cea mai mare gară din lume la New York: Grand Central Station e dată în folosinţă publică. E situată în centrul Manhattan-ului, ocupând 19 hectare, dispunând de 42 linii pentru transportul la distanţă, încă 26 de linii pentru trenurile suburbane şi linii subterane la nivelul inferior. Imensa hală de intrare este copleşitoare în lumina ce pătrunde prin geamurile uriaşe ale cupolei acoperişului de un albastru profund, ornate cu aur.

Moartea unui activist pentru drepturile cetăţeneşti

<1813>

Lupta pentru dreptul de vot al femeilor din Anglia face o victimă în persoana Emily-ei Davison, care sare în faţa calului regelui la derby-ul din Epson. Pentru trezirea interesului populaţiei, conducătoarele mişcări întreprind acţiuni îndrăzneţe.

Preşedintele Wilson a pus să se construiască cea mai înaltă clădire din lume

<1913>

Zgârie-norul cel nou construit la New York, blocul Woolworth, cu cei 241 de metri ai săi, este cea mai înaltă clădire din lume şi construcţia ei a fost comandată de preşedintele Wilson. Casa are 55 de etaje şi la înălţarea ei au lucrat mii de muncitori timp de 4 ani. A costat 13,5 milioane de dolari. Ea aminteşte de o catedrală gotică, datorită faptului că scheletul său din grinzi de oţel şi beton este acoperit cu cărămizi din lut.

Canalul Panama scurtează drumul navelor cu mii de kilometri

<1914>

Se dă în folosinţă Canalul Panama, lung de 64 km, care devine principală rută maritimă pentru scurtarea drumului navelor. El scurtează distanţa dintre Marea Caraibelor şi Oceanul Pacific cu 11.300 km prin secţionarea limbii de pământ ce leagă America de Nord de cea din Sud. A costat 352 milioane de dolari, iar construcţia lui a durat 10 ani, timp în care au murit 5.609 muncitori ce lucrau aici.

Izbucnirea primului război mondial

<1914>

Trupele germane intră în Belgia, pentru a invada de acolo Franţa. Anterior, monarhia austro-ungară declară război Serbiei, Germania Rusiei şi Franţei. La atacul din Belgia, Anglia răspunde declarând război Germaniei. Acest lucru a produs bucurie multora, căci, după multe luni de tensiune, ura ajunsese atât de profundă, încât războiul devenise inevitabil. Lumea credea că războiul se va termina curând şi Crăciunul va fi paşnic, nebănuind că se află în pragul unui război mondial ce va dura 4 ani. Declanşatorul acestuia a fost un student sârb, care la 28 iunie l-a asasinat pe Franz Ferdinand, moştenitorul tronului austriac. De acum încolo evenimentele se precipită, pentru că adversarii se grupează.

Arta războiului - specialitatea Germaniei - suferă un eşec

<1914>

Strategia de război a germanilor se baza pe planurile Feldmareşalului Alfred von Schliefen, care pornea de la faptul că germanii nu pot purta război în acelaşi timp în apus contra Franţei şi în răsărit contra Rusiei. Franţa trebuia învinsă înainte ca armata rusă să fie în stare să lovească. În felul acesta trupele germane puteau să pornească apoi liniştite împotriva Rusiei. Numai că planul a eşuat, pentru că trupele Antantei au împiedicat înfrângerea Franţei, iar armata rusă a fost aproape simultan gata de luptă.

Armata germană luată prin surprindere

<1914>

Trupele franceze, sub conducerea lui Joseph Joffre, opresc trupele germane înainte de Paris, pe malul Marnei. Joffre îşi strecoară armata pe furiş în Paris şi de acolo transportă cu maşini soldaţii pe front. Nemţii fiind luaţi prin surprindere, Helmuth von Moltke dispune retragerea până la râul Aisne. La câteva sute de metri în faţa lor se grupează în tranşee şi trupele Antantei.

Germanii scufundă un vapor de pasageri

<1915>

Lusitania, vas englez de pasageri, se scufundă în Oceanul Atlantic în faţa coastelor Irlandei, la 18 minute după ce a fost lovit de două torpile. 1198 de oameni mor înecaţi pe vasul ce transporta 1900 pasageri şi personal din New-York. În Liverpool a apărut brusc un submarin german, care a torpilat Lusitania. Germanii şi-au motivat acţiunea pe baza presupunerii că vaporul ar fi transportat arme. În februarie 1915 Germania face publică intenţia ei de a ataca vapoarele comerciale din Marea Nordului. În felul acesta Germania vrea să împiedice aprovizionarea Angliei de către America. Drept răspuns, Antanta înconjoară şi ea cu blocadă porturile germane. Printre victimele de pe Lusitania erau şi 124 cetăţeni americani, de aceea USA ameninţă cu intrarea în război. Nemţii, în spaima lor, opresc temporar luptele submarine. În 1917, din cauza reînceperii atacurilor, America îşi ţine promisiunea.

Războiul cuvintelor

<1915>

Cuvântul propaganda înseamnă, în limba latină, difuzare şi sensul său este acela de influenţare a opiniei publice. Germania este prima care foloseşte în acest scop articolele de ziar, afişele, pentru înfierarea inamicului ca răufăcător şi păstrarea devotamentului patrioţilor. Iar Anglia intră în războiul de propagandă prin ştirile redactate despre masacrele săvârşite de germani în Belgia.

Italia întoarce armele împotriva Austriei

<1815>

Italia declară război Austriei. Prin aceasta, puterile Antantei câştigă un aliat nou, pentru că italienii ies din război din cauza bunelor relaţii avute cu Germania şi Austria. După ce Austria a ocupat şi teritoriile pe care Italia le voia pentru ea, italienii decid să intre în război. Italia face un pact cu Anglia, Franţa şi Rusia, prin care le garantează sprijinul ei, dacă în acest fel îşi poate recupera teritoriile contestate.

Cedarea Galipolisului

<1915>

Antanta se retrage din Galipolisul turcesc. Încă din aprilie se dădeau lupte crâncene pentru peninsula de importanţă strategică, deoarece din acest loc putea fi controlată circulaţia vapoarelor dintre Marea Mediterană şi Marea Neagră. Antanta dorea să realizeze legătură directă cu Rusia, dar nu puteau ocupa linia de front a turcilor.

Din nou Ku-Klux-Klan

<1915>

Înfiinţată în timpul războiului civil din America, organizaţia secretă Ku-Klux-Klan a fost interzisă în 1872, dar ea s-a reconstituit în Sudul SUA, la Atlanta. Pentru asigurarea dominaţiei albilor, negrii sunt condamnaţi la mizerie şi teamă. Membrii clanului, îmbrăcaţi în halate albe cu glugă, sunt capabili de crime oribile.

Arme chimice pe front

<1915>

Nemţii au introdus o armă nouă, îngrozitoare, în lupta de lângă oraşul belgian Ypern: gazul de clor foarte toxic, pe care vântul îl suflă spre duşman. Otrava atacă aparatul respirator. Cel care îl inhalează începe să tuşească, se îneacă, se asfixiază şi moare dacă nu se poate adăposti. Antanta îi acuză pe nemţi pentru aceasta, dar ulterior introduce şi ea această armă.

Londra e bombardată din zeppelin

<1915>

Nemţii folosesc o nouă maşină aeriană pentru atacarea Londrei. Lovitura nu este importantă atât prin pagubele cauzate, cât prin valoarea psihologică a efectului.

Rasputin, preot cu mare influenţă politică în Rusia, este asasinat

<1916>

Prinţul Felix Jusupov îl ucide pe omul pe care îl ura toată Rusia Mare, Rasputin. El ajunsese la curtea ţarului în 1907 datorită promisiunii făcute către ţarină că îi va vindeca fiul bolnav. Copilul începe, într-adevăr, să dea semne de vindecare, fapt datorită căruia Rasputin dobândeşte influenţă politică, ceea ce nu era pe placul nobilimii puternice.

Bătălia inutilă de la Verdun

<1916>

La Verdun, oraş francez fortificat din nordul Franţei s-a ajuns la o situaţie fără ieşire: nici englezii care luptau acolo din februarie nici nemţii nu puteau să iasă. În lupta

disperată au pierit 700.000 de soldaţi, aceasta fiind bătălia cea mai înspăimântătoare din primul război mondial. În plus, Verdunul nici nu conta din punct de vedere strategic pentru părţile beligerante. Nemţii s-au consolat prin faptul că măcar au putut cauza francezilor mari pierderi, iar pentru aceştia din urmă, apărarea Verdunului a fost o datorie patriotică.

Bătălia de la Cambrai

<1916>

Este prima mare bătălie cu tancuri din lume. Englezii au străpuns liniile germane, dar mai târziu, neputând exploata această pătrundere, nemţii resping trupele engleze.

Arabii sunt dezamăgiţi

<1916>

Emirul din Mekka, Hussein Ibn Ali se alătură Angliei în primul război mondial, sperând să obţină astfel sprijinul englezilor în răscoala lor împotriva Imperiului Otoman. Teritoriul suveran al poporului arab, Orientul Apropiat, este ocupat de secole întregi de către Imperiul Otoman. Sătui de aceasta, ei se revoltă, ceea ce este avantajos pentru englezi, căci şi ei sunt duşmanii Imperiului Otoman. Pentru a-i ajuta pe arabi, agenţia engleză de informaţii îl trimite pe Thomas Edward Lawrence, care cunoaşte teritoriul, pe arabi, tradiţiile lor şi care vorbeşte limba arabă. În scurtă vreme el este denumit Lawrence al Arabiei. Prin unirea arabilor se obţine izbânda revoluţiei, dar arabii sunt dezamăgiţi constatând că împărţirea imperiului din 1919 se face între Anglia şi Franţa.

Lupte pentru independenţă în Irlanda

<1916>

Un grup de irlandezi pornesc la Dublin o răscoală împotriva englezilor care stăpânesc Irlanda de 400 de ani. Răsculaţii asaltează principalele instituţii şi proclamă libertatea Irlandei. După părerea lor, a sosit timpul, pentru că englezii erau ocupaţi cu războiul. Dar se înşeală, pentru că în decurs de 8 zile sunt învinşi. Irlanda nu devine independentă decât în 1921.

Luptele navale se soldează cu pierderi mari

<1916>

Prima şi ultima ciocnire navală din primul război mondial se încheie în zori de zi. Flotele de război engleză şi germană din insula Skagerrak, situată la Nord de Danemarca, se întorc în porturile din patrie. Englezii au pierderi mai mari. Au pierdut 6.500 de oameni şi 14 vapoare. Nemţii au pierdut 2.500 oameni şi 11 vapoare. La 31 mai, vapoarele germane ies în întâmpinarea englezilor pentru a ataca vasele care închid drumul ce duce la porturile germane din Marea Nordului. Dar aceştia au fost informaţi de agenţii lor asupra acestui fapt, de aceea

îşi pornesc şi ei vasele de război.

În Germania copiii trebuie educaţi în spirit naţionalist

<1916>

Ministerul de Război al Germaniei dă dispoziţie şcolilor să dezvolte educaţia de apărare a patriei, pentru că elevii trebuie să ştie cât de nemernic este duşmanul. Dar este tot mai mare numărul celor care doresc pacea, căci populaţia s-a săturat de război, de mizerie, de spaima de a mai pierde vreun membru de familie.

În Flandra soldaţii se împotmolesc în noroaie

<1917>

Bătăliile costă enorm! Când trupele Antantei au ocupat un şir de coline la nord-est de localitatea belgiană Ypern - în loc de cele două zile calculate anterior, au luptat timp de 3 luni, ceea ce pentru englezi a însemnat pierderea a 245.000 de soldaţi, iar pentru germani 200.000. Cu tot sângele vărsat, ei nu au reuşit să cucerească decât o fâşie de pământ cu lăţimea de 10 km. Din cauza ruperilor de nori, câmpul de luptă s-a transformat într-o mare de noroi, plină de pâlnii de bombe umplute cu apă. Era imposibil de găsit adăpost şi de înaintat.

Nemţii bombardează Londra

<1919>

Nemţii bombardează Londra prima dată, în plină zi. Atacul se soldează cu peste 100 de morţi, printre care şi copii. Deşi apărarea antiaerină intră în funcţiune, nu au putut doborî nici un avion. Până acum Londra fusese bombardată de zeppelinele greoaie şi lente, acum însă au venit biplane Gotha GV de tip nou, a căror viteză atingea 160 km/h, aducând fiecare câte 6 bombe de 50 de kg şi putând zbura 800 de km cu un rezervor de combustibil.

Ţăranii şi muncitorii schimbă istoria Rusiei

<1917>

Două revoluţii într-un an. Ţarul Nicolae al II-lea trebuie să abdice în martie, iar la Petrograd bolşevicii preiau concomitent puterea. Rusia fierbea deja de multă vreme. Ţăranii se răsculau pentru pământ, iar muncitorii din fabrici voiau să-şi dirijeze singuri munca. Oamenii doreau un parlament, căci erau sătui de modul de guvernare ţarist, dar mai cu seamă doreau pace. Regimul ce a urmat căderii ţarului îi îmbia pe oameni cu reforme, dar nu oprea războiul. În felul acesta bolşevicii, care promiteau pace, pământ şi pâine şi-au găsit uşor adepţi. Sub conducerea lui Lenin ei îşi imaginează un stat socialist, în care industria şi pământul este proprietate obştească. Pentru a-şi atinge scopurile, ei nu au scrupule. Împotriva bolşevismului şi pentru el izbucneşte un război civil, bolşevicii câştigă, iar Rusia se

transformă în Uniunea Sovietică.

America intră şi ea în ring

<1917>

Deşi de la constituirea sa, în 1776, SUA rămâne tot timpul departe de conflictele europene, preşedintele Woodrow Wilson semnează declaraţia de război împotriva Germaniei. Prin aceasta se aliază cu Franţa şi Marea Britanie. În primul război mondial, SUA este multă vreme neutră şi Wilson luptă pentru încheierea păcii. El are două motive pentru modificarea politicii sale: pe de o parte vapoarele americane sunt atacate de submarinele nemţeşti în Oceanul Atlantic, pe de altă parte Germania se pregăteşte să se alieze cu Mexicul.

Evreii se pot întoarce în ţara natală

<1917>

James Balfour, ministrul de externe al Angliei, a promis evreilor că se vor putea aşeza în noua lor patrie de unde au fost alungaţi cu multe secole în urmă şi obligaţi să trăiască în diasporă. Iar această nouă patrie nu va fi alta decât cea în care au trăit la început, Palestina, unde însă trăiesc arabi, iar lor Anglia le promisese protecţie. Aşa a început conflictul Israelo-palestinian, care nici acum încă nu şi-a găsit rezolvarea.

Executarea familiei Romanovilor

<1918>

Nicolae al II-lea şi familia sa au fost asasinaţi de bolşevicii care îi păzeau la Ekaterinodar. Ei au fost exilaţi aici şi puşi sub pază după abdicarea din 17 martie a ţarului. Nu se poate înţelege de ce au fost asasinaţi, căci trecuse deja multă vreme de la revoluţia din octombrie 1917. Motivul principal ar fi că, deşi bolşevicii au ajuns la putere, mulţi erau împotriva lor. Izbucneşte un nou război civil, în care albii îi înfruntă pe bolşevicii roşii. Când albii atacau Ekaterinodarul bolşevicii, temându-se că inamicii îl vor elibera pe ţar şi eventual îl vor şi repune pe tron, dispun asasinarea întregii familii, împreună cu medicul, servitorii şi câinele lor.

În Anglia, femeile care au împlinit 30 de ani, pot vota

<1918>

De acum încolo, femeile engleze pot juca un rol în alegerile parlamentare, daca au împlinit 30 de ani, spre deosebire de bărbaţi, care puteau vota de la vârsta de 21 de ani. Rând pe rând femeile vor căpăta drept de vot şi în celelalte state. Femeile nu prea au timp pentru politică, din cauză că trebuie să-şi vadă de casă şi familie şi pe deasupra nici nu au experienţă în domeniu - acesta fiind pretextul pentru care nu fuseseră îndreptăţite până acum.

Descompunerea monarhiei austro-ungare

<1918>

Până acum Austria şi Ungaria fuseseră un stat cu domnitor comun, dar acum devin două republici în care poporul alege guvernul. În octombrie cehii, slovacii şi polonezii care trăiau în Monarhie îşi declară independenţa. Împăratul Carol, cel care, ca rege al Ungariei se numise Carol al IV-lea, pleacă în exil. La Budapesta izbucneşte revoluţia burgheză, parlamentul abdică, Consiliul Naţional proclamă Republica Populară, care de fapt este o republică burgheză.

Pierderile primului război mondial sunt îngrozitoare

<1918>

Primul război mondial a costat viaţa a peste 10 milioane de oameni, majoritatea tineri. Moartea lor a fost o imensă pierdere nu doar pentru familiile şi prietenii lor, ci şi pentru întreaga societate. Generaţia viitoare nu va mai avea personalităţi militare de conducere, din cauza morţii atâtor ofiţeri tineri. Cei care au supravieţuit războiului, precum cei răniţi, invalizi, îşi vor găsi cu greu locul în viaţa de toate zilele deoarece trăirile înspăimântătoare prin care au trecut le-au lăsat răni adânci în suflet. Sudul Belgiei şi Nordul Franţei sunt numai ruine. Europa este plină de datorii. Numai membrii Antantei datorează Americii şapte miliarde de dolari. Văzând numărul de morţi şi distrugerile, putem spune că acest război nu are învingători.

Parisul este bombardat cu un tun special

<1918>

Gustav Krupp von Bohlen şi Halbach îşi botează noul tun-mortieră de atac după fiica sa, Dicke Berta (Berta cea grasă). Ţeava lui uriaşă are o lungime de 33,5 m, greutatea sa este de 200 tone. Datorită acestor dimensiuni extraordinare, nu e de mirare că obuzul tras de la 120 km de Paris şi-a nimerit ţinta. În lunile următoare atacurile se înteţesc şi drept urmare mor peste 1000 de oameni. Totodată şi apetenţa istorică de cuceritori a francezilor suferă o lovitură puternică.

Polonia îşi proclamă independenţa

<1918>

După eliberarea din prizonieratul german, Jozef Pilsudski a fost ales în fruntea ţării şi a proclamat independenţa Poloniei.

La Marna nemţii cad prizonieri

<1918>

Nemţii pornesc un nou atac în zona Marnei (Franţa). Trei zile mai târziu, sub conducerea mareşalului Pétain, trupele Antantei pornesc un contraatac, dirijat spre frontul constituit în zona apuseană. Cu trei zile înainte, unităţile germane trec Marna şi-şi lărgesc frontul, însă Pétain îl străpunge cu ajutorul celor 500 de tancuri şi îi ia prizonieri pe nemţi.

În Germania, social-democraţii şi muncitorii concurează pentru formarea guvernului

<1918>

Kaizerul Wilhelm al II-lea a abdicat şi se refugiază în Olanda. La Berlin, social-democratul Philip Scheidemann proclamă republica. Liderul social-democraţilor, Friedrich Ebert preia guvernarea. La sfârşitul războiului, în Germania izbucneşte revoluţia. Două formaţiuni se bat pentru transformarea ţării: social-democraţii doresc o democraţie asemănătoare cu cea din ţările europene, partidele muncitoreşti şi militare în schimb vor un stat socialist după modelul rusesc. Socialiştii cad şi guvernul zdrobeşte fronturile republicane.

Femeile pot lucra şi ele în armată

<1918>

O dată cu prelungirea războiului creşte numărul acelor femei care fac munci pe care până atunci le efectuau doar bărbaţii. Spre sfârşit, ele primesc de lucru în armată. Ele nu vor fi soldaţi, ci vor îndeplini munci între liniile de bază şi front. Pe lângă sarcinile de surori de caritate, ele au fost angajate şi la aprovizionarea cu muniţii, la transportul lor, la construirea de aeroporturi, drumuri şi buncăre, precum şi ca curieri.

Rusia iese din război

<1918>

În primul război mondial pierderile ruşilor sunt cele mai mari, de aceea nu vor să lupte mai departe. Delegaţia guvernului bolşevic încheie pacea la Brest-Litovsk cu Monarhia Austro-Ungară şi cu Germania. Franţa şi Marea Britanie nu agrează acest lucru, deoarece îşi pierd un aliat important.

Baronul roşu moare în ultima sa misiune

<1918>

Manfred von Richthofen, baronul roşu, pilotul de vânătoare cel mai periculos, moare doborât deasupra râului Somme. Numele său de luptă l-a primit de la triplanul său Fokker de culoare roşie, cu care a doborât 80 de avioane ale Antantei. Pentru curajul său era stimat şi de duşmani. După moarte ofiţerii aviaţiei engleze s-au îngrijit de înmormântarea lui cu onoruri deosebite. Actele lui eroice sunt reînviate după multe decenii de Snoopy, câinele lui Charlie Brown din serialul de desene animate al lui Peanuts.

Războiul s-a sfârşit

<1918>

Cel mai sângeros şi mai costisitor război al omenirii, primul război mondial, s-a terminat. Adversarii încheie un armistiţiu şi armele amuţesc total la orele 11 a.m. Din punct de vedere militar, Germania şi aliaţii ei sunt cei care au pierdut. Începând din august, unităţile Antantei reuşesc să împingă în spate trupele germane pe frontul de vest. În octombrie izbucneşte revolta marinarilor din Kiel şi Wilhelmshaven. Muncitorii şi soldaţii se răscoală în multe oraşe germane, cerând încetarea războiului, dorind să-l dea jos pe kaizerul Wilhelm al II-lea şi guvernul său. Kaizerul abdică la 9 noiembrie. În Germania se proclamă republica. În acest timp se continuă tratativele în legătură cu armistiţiul, care dictează condiţii destul de severe celor învinşi, ca de exemplu: germanii trebuie să restituie Franţei, Alsacia şi Lorena ocupate în 1871, iar teritoriul situat la vest de Rin va fi supravegheat de unităţile Antantei.

Declaraţia preşedintelui Wilson ajută tratativele de pace

<1918>

Preşedintele Americii, Woodrow Wilson, deja cu 11 luni înainte de încheierea războiului a conturat în 14 puncte planurile de război ale SUA. Acestea stau apoi la baza tratativelor de pace. Printre altele, limitarea înarmării, evacuarea germanilor din teritoriile ocupate, unirea deschisă şi liberă dintre ţări, comerţul liber şi circulaţia maritimă liberă sunt tot atâtea jaloane ale acestora. Punctul al14-lea schiţează formarea unei uniuni care să garanteze independenţa membrilor săi în cazul atacului din partea unei ţări vecine.

Traversarea în zbor a Oceanului Atlantic durează 16 ore

<1919>

Cu toate că la aterizare avionul s-a zdrobit, totuşi e uluitor că un aparat de zbor a trecut fără escală peste Oceanul Atlantic. Pilotul John Alcock şi

navigatorul Arthur W. Brown din Newfoundland, au decolat de pe malul răsăritean al Canadei şi după 16 ore şi 12 minute aterizează la Clift, în Irlanda de Vest, cu aparatul lor marca Vickers, pe nume Vimy. Pe parcursul drumului trebuie să se lupte cu ceaţa şi ninsoarea, între timp mâncând senviciuri şi bând bere.

Nemţii îşi înmormântează în valuri flota de război

<1919>

După terminarea războiului, flota germană de război a rămas sub pază la Scapa Flow. La semnarea tratatului de pace de la Versailles, la 21 iunie 1919, germanii ar fi trebuit să predea cele mai bune vase ale lor Antantei, dar ei preferă să le scufunde: la ora amiezii, la un semnal, 70 de marinari ai navelor germane deschid robinetele de închidere de pe fundul navelor. Echipajele părăsesc la timp vapoarele, dar câţiva dintre ei sunt împuşcaţi de paza portului englez.

Prima experienţă reuşită de fisiune nucleară

<1919>

Fizcianul atomist britanic, Ernst Rutherford este primul care reuşeşte să divizeze un atom. De multă vreme savanţii erau de părere că cea mai mică unitate a materiei este atomul. Încă din 1911 Rutherford şi-a dat seama că atomii sunt formaţi din particule şi mai mărunte: dintr-un nucleu cu încărcătură pozitivă şi un înveliş de electroni cu încărcătură negativă.

Starurile de cinema şi afacerile

<1919>

Patru staruri hollywoodiene, sătule de dominaţia marilor case de filme, au pornit o nouă afacere sub numele de United Artists. Planul lor este să-şi pună singure în circulaţie filmele, ceea ce până acum n-o puteau face decât câteva case mari de film. Acestea hotărau ce filme să facă, dar mai ales pe ce să cheltuiască banii câştigaţi. În plus, starurilor le plăteau salarii fixe, de aceea ele nu aveau câştiguri din încasările filmelor lor. O femeie şi trei bărbaţi pun bazele United Artists: Mary Pickford, micuţa americancă, şi soţul ei, renumit producător de filme de aventuri, extraordinarul comic, Charlie Chaplin, care a devenit preferatul întregii lumi prin reprezentarea acelui om mărunt, pe care adesea ceilalţi îl păcălesc, îl lovesc cu picioarele, dar totuşi se ridică, şi David Mark Griffith, regizor, care a turnat prima epopee hollywoodiană - "Naşterea unei naţiuni".

Germania plăteşte pentru păcatele ei

<1919>

Primul război mondial se încheie şi oficial, prin tratatul de pace de la Versailles. Dosarul pactului are 200 de pagini, semnatarii lui sunt reprezentanţii ţărilor beligerante şi a fost nevoie de 5 luni până ce toţi au fost de acord cu cele conţinute. Germania este declarată cauză şi perdant al războiului şi de aceea este foarte aspru pedepsită. Ea trebuie să cedeze un teritoriu de 70.000 mp vecinilor săi, ca despăgubire trebuie să plătească 20 miliarde de mărci de aur, să-şi reducă puterea armată şi utilarea ei, să-şi ia rămas bun de la o parte din vapoarele de război şi din industrie.

Albii sunt învinşii războiului civil rusesc

<1920>

Ultimele unităţi ale gărzilor albe, după înfrângerea lor părăsesc Rusia. Albii care au luptat pentru reînnoirea ţarismului au fost învinşi, astfel, învingătoare a războiului civil de trei ani devine Armata Roşie. În ciuda faptului că la începutul războiului Franţa, America, Anglia, Japonia şi prizonierii din primul război mondial le-au acordat sprijin, albii totuşi au pierdut. In această perioadă ţara a fost distrusă iar pe oameni îi aştepta moartea prin foamete

Imperiul Otoman aparţine trecutului

<1920>

Din Imperiul Otoman, care secole de-a rândul a fost foarte puternic, s-a născut acum Turcia. Odinioară îi aparţineau Orientul Apropiat, Africa de Nord şi o parte din Europa de Sud. Puterea Imperiului începuse să scadă deja din sec. XIX, în primul război mondial este de partea învinşilor, astfel că Turcia trebuie să semneze şi ea tratatul de pace. Teritoriul ţării este acum o zecime din suprafaţa anterioară a Imperiului Otoman.

Cui îi place să se înfioare de groază, să meargă să vadă filmul Dr.Caligari!

<1920>

Într-un film mut ciudat, Dr. Caligari, totul este altfel decât în realitate: pereţii caselor sunt strâmbi şi înclinaţi, străzile înguste sunt bântuite de umbre întunecate. Doctorul trăieşte împreună cu mediumul său, Cesare, pe care-l hipnotizează. În scurtă vreme are loc o crimă. Aceasta este comisă de Cesare, din voinţa lui Caligari, care, când suspiciunea se îndreaptă asupra lui, se refugiază într-un azil de nebuni. Desigur, se află că el a fost cel care a dirijat totul şi acum a

ajuns printre cei îngrijiţi aici. Când a fost prezentat la Berlin, publicul spectator a fost îngrozit. Un ziar amrican scria că nemţii s-au îmbolnăvit la cap din cauza pierderii războiului.

În America o Ţară întreagă ascultă radioul

<1920>

Alegerile prezidenţiale sunt câştigate de Warren Harding. Acest lucru americanii îl află din emisiunea difuzată de turnul KDKA din Pittsburgh, Pennsylvania. Acesta este postul care emite pentru prima dată pentru toată ţara. Ştirea este transmisă de Frank Conrad şi Donald Little. Încă nu funcţionează decât 1.000 de radioemiţătoare, dar interesul pentru ele creşte rapid.

Primele teste de personalitate

<1920>

Un medic elveţian, Hermann Rorschach, toarnă cerneală pe foi de hârtie, le împătură, apoi, desfăcându-le, le arată bolnavilor săi. Îi roagă să-i spună ce li se pare că văd în petele de cerneală. Fiecare vede altceva în formele respective: oameni, animale, clădiri, etc. Medicul susţine că şi prin acest experiment se poate stabili personalitatea omului. Acest procedeu se utilizează şi în zilele noastre.

Pentru gangsteri prohibiţia este avantajoasă

<1920>

În America s-a terminat cu băuturica veselă. Legea care interzice producerea alcoolului, transportul şi vânzarea-cumpărarea lui urmează să intre în vigoare la un minut după miezul nopţii în ziua de 16 ianuarie. Cei care ar saluta acest eveniment n-ar putea să ridice decât un pahar cu apă, adică unele organizaţii religioase care au luptat mult pentru îngrădirea consumului de alcool. Mulţi mărturisesc că ei cred că acum băutorii vor merge în localuri ascunse, unde se pot deda pasiunii lor păcătoase. Gangsterii, care-şi fac afacerile în Chicago şi prin alte părţi, miros o afacere foarte bănoasă în producerea şi vânzarea secretă a alcoolului. Johnny Torrio, Jim Colosino şi Al Capone, cel cu Cicatricea pe faţă, şi-au pornit deja industria. Între bandele de gangsteri interesate în comerţul interzis cu alcool se aşteaptă desfăşurarea unor lupte crâncene, astfel că viaţa americanilor ce respectă legile devine mai riscantă.

În Europa se mişcă graniţele

<1920>

La Versailles, Antanta a încheiat pace cu fiecare ţară învinsă la terminarea tratativelor de pace de după primul război mondial (cu Austria, Germania şi Bulgaria încă în 1919). Ungaria şi Turcia au semnat tratatul de pace în 1921. Prin acordul cu Austria, Monarhia Austro-Ungară a încetat şi au apărut două state independente, Austria şi Ungaria. Din teritoriul lor o bună parte

trece în proprietatea statelor nou născute, Poloniei - vecinii ei o "înghiţiseră" la sfârşitul secolului XVIII, Cehoslovaciei şi Regatului Sârbo-Croato-Sloven. Ultima devine Iugoslavia în 1929. Ardealul trece în posesia României şi Bulgaria trebuind să renunţe la unele teritorii. O dată cu sfârşitul Imperiului Otoman Turcia devine şi ea mai mică. Antanta acceptă independenţa ţărilor baltice şi spune da şi pentru independenţa Finlandei.

Ghandi ajunge la putere

<1920>

Ghandi ajunge în fruntea mişcării pentru independenţă din India. Cutreierând ţara, el a instigat populaţia împotriva colonialiştilor englezi.

Se constituie un organism pentru menţinerea păcii

<1920>

La Paris are loc reuniunea de inaugurare a Societăţii Naţiunilor. Franţa, Marea Britanie, Japonia şi Italia sunt membri permanenţi, ceilalţi se alternează. Societatea Naţiunilor se străduieşte să păstreze pacea, să împace ţările care se ceartă între ele. Iniţiatorul acestui organism este Woodrow Wilson, preşedintele american, dar la Paris nu sunt americanii, pentru că politicienii lor nu doresc să intervină în controversele din afara teritoriilor lor. Forurile decizionale ale societăţii Naţiunilor consideră însă că singuri nu ar putea sta în calea unui nou război fără implicarea SUA.

În sfârşit sufragetele sunt victorioase şi în America

<1920>

A sosit vremea şi pentru femeile americane pentru a putea participa la alegeri; modificarea legii este anunţată de ministrul de interne. Sufragetele - aşa se numesc şi în America femeile care luptă pentru dreptul lor de vot - s-au zbătut timp de 80 de ani pentru a avea drepturi egale cu bărbaţii şi să poată vota. În Anglia, Germania, Norvegia, Finlanda, Danemarca, Rusia femeile puteau vota şi chiar candida în alegeri încă din 1920.

Filmul trist al marelui comic Charlie Chaplin

<1921>

Filmul Puştiul, ai cărui eroi principali sunt Charlie Chaplin şi Jackie Coogan, un puşti de şase ani, face furori în America. Spectatorii se tăvălesc de râs şi de asemenea şi plâng, pentru că povestea filmului e tristă. O mamă care trăieşte singură, în mizerie, îşi trimite fiul în stradă. Geamgiul vagabond, Charlie, se împiedică de el şi-l ia cu sine. Se împrietenesc şi formează o pereche de

succes. Copilul sparge geamurile, iar Charlie le schimbă sticla. Între timp, mama puştiului devine o artistă renumită şi îşi pretinde fiul înapoi, oferind bani celui care-l găseşte. Premiul este tentant, copilul este luat de la Charlie, care-l caută zile întregi, dar, din fericire, totul ia o întorsătură bună. Charlie îl găseşte şi se căsătoreşte cu mama lui. Charlie însă poartă în continuare mustăcioara lui, melonul negru, pantaloni largi şi imenşii pantofi scâlciaţi.

Libertatea Irlandei

<1921>

Actul de recunoaştere a Statului Liber Irlandez se semnează la Londra. Este adevărat că ţara constituită din 26 comitate rămâne în sfera de influenţă a Angliei, dar în problemele interne pot hotărî liber, în timp ce Irlanda de Nord rămâne parte a Regatului Unit. O dată cu acest acord ia sfârşit şi războiul de doi ani dintre organele engleze şi IRA - Armata Republicană Irlandeză. Adepţii Irlandei unitare libere sunt înşelaţi în aşteptări, drept pentru care în 1922 izbucneşte un conflict intern, când parlamentul Irlandei de sud acceptă acordul.

Mongolia Exterioară devine ţară comunistă

<1921>

Mongolia Exterioară s-a separat de China. Ea îşi dobândeşte libertatea prima oară în 1911, dar în 1915 e din nou subjugată de chinezi. Acum, cu sprijin rusesc, pot să-i bată pe chinezi. Mongolia Exterioară, ca şi Rusia, devine un stat comunist. Mongolia interioară aparţine în continuare Chinei.

Se descoperă antidotul diabetului

<1921>

Diabeticii pot avea speranţe. Americanul Charles Best şi canadianul Frederick Banting au reuşit separarea hormonului numit insulină. Acesta reglează secreţia de insulină la om şi mamifere. Se îmbolnăvesc de diabet cei al căror organism nu poate produce în măsură suficientă acest hormon. Lipsa din sânge sau supraîncărcarea lui cu zahăr este foarte dăunătoare, pentru că membrele periferice pot paraliza, ba chiar se poate instala orbirea. La 27 iulie ei au tratat un câine, iar după 3 zile un băiat de 13 ani, care ar fi murit dacă nu l-ar fi putut ajuta.

Reza Şah este noul domnitor persan

<1921>

Teheranul este ocupat de o armată de 4.000 de soldaţi şi prin aceasta Persia dobândeşte un nou stăpân. Ei reziliază acordurile încheiate cu englezii şi încheie altele noi cu sovietele.

Suedia intră în rândul ţărilor care au abrogat pedeapsa cu moartea

<1921>

Legislaţia suedeză abrogă pedeapsa cu moartea, pe care de altfel nu au mai aplicat-o de 11 ani. Pedeapsa cu moartea incită la dispute violente peste tot în lume. Adepţii ei scot în evidenţă efectul ei terifiant, care pe mulţi îi reţine de la comiterea actelor criminale. Potrivnicii ei consideră, în schimb, că nimeni nu are dreptul să ia viaţa unui om, nici măcar a unui asasin. Prin decizia lor, suedezii se alătură ţărilor care au abrogat pedeapsa cu moartea: în Norvegia din 1905, în Olanda din 1870, în Portugalia din 1867 nu a mai fost nimeni executat.

Proteste pe plan mondial pentru executarea a doi cetăţeni americano-italieni

<1921>

Doi emigranţi italieni au fost condamnaţi la moarte, Nicola Sacco şi Bartolomei Vanzetti, cetăţeni americani. Ei au fost acuzaţi că în 1920 au ucis doi oameni în timpul jefuirii unei bănci. După opinia multora însă ei erau condamnaţi pentru comunismul lor, căci pe vremea aceea americanilor le era frică de comunism. Cu toată opoziţia pe plan mondial, în 1927 ei sunt executaţi.

Ducele şi Roma

<1922>

Garda fascistă compusă din patruzeci de mii de oameni, înaintează spre Roma, pentru a-l sprijini pe conducătorul lor, Benito Mussolini (Il Duce), să acceadă la putere. Le şi reuşeşte acest lucru, deoarece regele Italiei, Victor Emmanuel al III-lea, este împotriva declarării stării de urgenţă. Lui îi este frică de luptele interne şi de pierderea tronului, astfel că fasciştii pot intra nestingheriţi în Roma. Mulţimea salută cu entuziasm apariţia lui Mussolini împreună cu regele în balconul palatului regal. Ea speră ca preşedintele consiliului de miniştri numit de rege, Mussolini, să rezolve criza economică ce durează de mai multe luni şi să înăbuşe grevele. Deoarece a obţinut puterea cu forţa, e clar că el nu este partizanul soluţiilor

democratice. Mai târziu el va interzice celelalte partide şi-şi oprimă adversarii politici.

Germanii şi ruşii sunt mulţumiţi

<1922>

Politicienii ruşi şi germani îşi întăresc relaţiile la Rapallo. Ruşii se bucură pentru că nemţii sunt primii care recunosc Uniunea Sovietică. Deşi Germania se străduieşte să realizeze o relaţie amicală cu Statele Unite, Anglia şi Franţa, dorind să mai reducă din plata despăgubirilor de război, nu poate încheia un acord cu aceste state, de aceea recurg în final la o înţelegere cu Rusia.

Teoria epocală a unui savant danez: teoria atomică

<1922>

Niels Bohr primeşte premiul Nobel pentru cercetările sale în domeniul construcţiei atomului. Multă vreme s-a crezut că materia nu are un element de construcţie mai mic decât atomul, dar fizicienii au constatat că lucrurile nu stăteau aşa. Fizicianul englez Ernst Rutherford crede că în centrul fiecărui atom există un nucleu, în jurul căruia se învârt electronii, întocmai ca planetele în jurul soarelui. Bohr, pe baza teoriei lui Rutherford, descoperă că electronii pot sări între traiectoriile circulare şi în acest timp descarcă energie. El îşi dezvoltă această teorie pentru prima dată în 1913, teorie pe care o sprijină cu o serie de experienţe.

Acord pentru limitarea construcţiei de nave de război

<1922>

La trei ani după război s-a reaprins spiritul de concurenţă în luptele navale. Pentru a-şi creşte puterea faţă de celelalte ţări, marile state construiesc din ce în ce mai multe nave de război. Acum vor să stopeze această cursă înspăimântătoare, de aceea Anglia, America, Franţa, Japonia şi Italia încheie un acord pentru a nu mai construi nave de război timp de 10 ani. Se menţionează aici chiar şi numărul de nave de război pe care-l poate avea fiecare ţară.

Niagara produce curent electric

<1922>

În Canada, lângă Ontario, la cascada Niagara se pune în funcţiune cea mai mare instalaţie hidroenergetică din lume. Uzina hidroenergetică transformă energia motrică a apei în curent electric. Scopul este acela de a utiliza tocmai aici energia apei pentru producerea de curent electric, deoarece cascada are o înălţime de 60 m şi puterea apei ce se prăbuşeşte aici este proporţională cu aceasta. Înainte de 1900 s-a construit prima uzină hidroenergetică la Buffalo, în statul New York, apoi de partea canadiană a Niagarei cea de-a doua.

Nu mai sunt cântăreţi eunuci

<1922>

Se încheie o epocă atunci când vestitul cântăreţ de operă Alessandro Moreschi moare, la 63 de ani. El a fost ultimul cântăreţ castrat cu faimă mondială. Începând cu secolul XVI. mulţi băieţi de 6-8 ani erau castraţi în Italia pentru ca să-şi păstreze vocile de soprană. La vârsta adultă ajungeau să cânte pe scenele unor opere de renume mondial şi în corurile celor mai celebre biserici din lume. Moreschi s-a născut în 1858 la Montecompatri, lângă Roma, şi a cântat în corul capelei Sixtine din Vatican din 1853-1913. A înregistrat mai multe discuri pe care, ascultându-le, putem înţelege de ce se bucura de atâta apreciere din partea celor ce i-au apreciat vocea strălucitoare, proaspătă şi plină de viaţă. În zilele noastre nu ne putem imagina ca pentru aşa ceva să i se ia puterea de procreare unui bărbat.

Morţi misterioase în timpul deschiderii mormântului lui Tutankhamon

<1922>

În Valea Regilor se şopteşte că Howard Carter şi Lord Carnarvon se vor osândi, pentru că răscolesc mormântul lui Tutankhamon. Carter scoate cu multă precauţie comorile din încăperile mormântului. Trec apoi aproape 3 ani până la deschiderea sicrielor. Atunci moare lordul Carnarvon prin suprainfectarea unei muşcături de ţânţar. Mai mor şi alţii în împrejurări ciudate, numai Carter scapă neatins, trăind până în 1939.

Primul vas portavion

<1922>

La 20 martie se lansează pe apă la Norfolk, primul vas portavion. Numele său este USS Langley.

Poezia cutremurătoare a lui T. S. Eliot

<1922>

Apare la Londra poezia Ţara pustiită a poetului american încă în viaţă. Titlul ei nu se referă la o ţară anume, ci la întregul glob pământesc. Autorul redă disperarea care-i cuprinde pe oameni din cauza grozăviilor războiului. Lumea zugrăvită de poezia aceasta este lipsită de aspiraţii şi desuetă, viitorul este lipsit de perspectivă. Poezia este lipsită de rime, iar lumea aceasta pustiită este de neînţeles. Noutatea scrierii îi surprinde pe

cititori. Romanul irlandezului James Joyce, apărut în acelaşi an, are aceleaşi caracteristici: este vorba despre cele întâmplate într-o singură zi, în anul 1904, din viaţa unui tutungiu din Dublin. Titlul său aminteşte că eroul este modelul luat de la Homer, Odisseu.

Comorile de basm ale mormântului lui Tutankhamon

<1922>

Arheologul Howard Carter şi angajatorul său, Lord Carnarvon, descoperă o comoară deosebită în Egiptul de Mijloc, lângă Luxor, în Valea Regilor: mormântul faraonului Tutankhamon, mort în anul 1337, înainte de Christos. Trupul său, depus cu 3.000 de ani în urmă, este păstrat într-o o cameră mortuară ascunsă, cu mai multe încăperi în care nu se ajungea uşor. Egiptenii cunoşteau foarte bine modalitatea de păstrare a corpului. Ei scoteau organele interne şi creierul, iar cadavrul era păstrat timp de mai multe săptămâni în sare şi alte chimicale, uscându-l în acest fel, apoi îl ungeau cu ulei şi-l înfăşurau în pânză fină. Dintre cele trei sicrie, în ultimul din interior au găsit mumia lui Tutankhamon. Faţa îi este acoperită cu o mască de aur, care-l reprezintă pe Tutankhamon ca pe Osiris, zeul egiptean al infernului. În camera mortuară ei găsesc o mulţime de alte lucruri, precum mobile, arme, pahare, statui, materiale. Faraonul fusese asasinat la vârsta de 18 ani. El este descendentul, chiar fiul (se pare) marelui faraon Enhaton - care ar fi dorit să impună o altă credinţă poporului egiptean - dar Tutankhamon a urmat credinţa strămoşilor săi.

În Germania marca se devalorizează

<1923>

În Germania se introduce o monedă nouă, marca de hârtie e schimbată cu marca de rentă, un schimb de servicii. În lunile anterioare preţurile crescuseră atât de tare, încât o pâine costa mai multe miliarde de mărci. Marca nu mai avea nici o valoare, astfel că oamenii au trecut la troc. Pentru o pereche de pantofi primeau făină, iar dentistul plătea mecanicului care-i repara maşina punându-i o plombă la dinţi. Cauza principală a acestei situaţii era despăgubirea de război, în contul căreia Germania trebuia să plătească o sumă imensă ţărilor învingătoare. Nemţii considerau că trebuiau să plătească prea mult şi în prea scurtă vreme pentru acest război, a cărui vină nu o purtau singuri. Belgia şi Franţa, pe teritoriul cărora s-au desfăşurat lupte grele, pretind despăgubiri pentru toate daunele pricinuite, în timp ce America şi Anglia sunt dispuse la tratative.

Turcia europeană

<1923>

Mustafa Kemal Paşa, căruia i se spune "Tatăl Turcilor" Ataturk, devine preşedintele proaspetei republici turce. Deoarece antecesorul său, Imperiul Otoman, fusese de partea învinşilor în primul război mondial, Turcia nu a mai putut păstra din teritoriul ei decât colţul sud-estic al Europei şi o parte din Asia Mică. Această lovitură li s-a părut turcilor peste putinţă de suportat, de

aceea, în timp ce grecii încearcă să supună centrul Turciei, ei se apără cu îndârjire. Ei reuşesc să redobândească stăpânirea peste ţara lor în iulie 1923, fapt pentru care grecii trebuie să părăsească grabnic ţara, deşi strămoşii lor trăiseră de secole în Asia Mică. Atatürk ar dori să transforme statul islamic într-unul modern, după model european. El luptă concomitent pentru mai multe drepturi acordate femeii şi pentru eradicarea analfabetismului.

Chiar şi pe patul de boală, Lenin luptă împotriva lui Stalin

<1923>

Vladimir Ilici Lenin, fostul lider al revoluţiei din 1917 şi apoi conducătorul statului comunist, a suferit a treia hemoragie cerebrală. De aceea nu mai putea vorbi şi are hemiplegie. Înainte de ultimul atac cerebral mai dădea încă ordine din pat, acum însă nu mai putea face nimic. În scrisoarea trimisă Partidului Comunist cu 60 de zile în urmă, iniţia schimbarea secretarului general Iosif Stalin, care avea o influenţă prea mare în partid. Scrisoarea lui nu are nici un efect. Stalin rămâne, iar după moartea lui Lenin, survenită la 21 ianuarie 1924, el va conduce ţara.

Urmărirea delincvenţilor pe plan internaţional

<1923>

Se ştie cât este de important ca poliţiile diverselor state să colaboreze între ele. Rezultatul acestei colaborări este faptul că delincvenţii nu pot scăpa de urmărire prin fuga în alte ţări. Pentru a decide în privinţa înfiinţării organismului internaţional de urmărire a delincvenţilor, reprezentanţii poliţiei din 20 de state se întâlnesc la Viena. Astfel se pun bazele Interpolului (denumire prescurtată a Poliţiei Internaţionale). De acum încolo, în fiecare an se vor reuni în câte un alt oraş pentru a se pune de acord asupra metodelor de identificare a criminalilor.

Hitler eşuează în prima sa tentativă

<1923>

Adolf Hitler şi acoliţii săi încearcă să pună mâna pe putere în Bavaria. Următorul pas l-ar putea duce la Berlin, unde ar dori să răstoarne guvernul german. În seara de 8 noiembrie, însoţit de câţiva ciraci, el intră în cea mai mare berărie din München, la Bürger, unde-şi pierd vremea tocmai acei conducători politici care condamnă guvernul de la Berlin. Hitler condamnă tratatul de pace de la Versailles din 1919, pe care-l acuză pentru majoritatea problemelor statului german. El susţine că, dacă ar avea puterea, l-ar anula. La început oamenii se entuziasmează, apoi spre dimineaţă se potolesc. Împreună cu poliţia, ei anihilează lovitura de stat şi-l pun sub pază pe Hitler. Lui Luddendorf, care a luptat în primul război mondial ca şef al cartierului general şi acum este tovarăşul de idei al lui Hitler, i se fixează domiciliu obligatoriu sub pază. Adolf Hitler conducea Partidul Naţional Socialist, pe vremea aceea aflat pe locul al douăzecilea, dar steagurile lor cu zvastica fluturau deja în München. Peste 10 ani, în Germania puterea îi

revine.

Vestita actriţă era cât pe ce să se călugărească

<1923>

Pe Sarah Bernhardt, marea actriţă franceză, azi abia o mai cunoaşte cineva. Oriunde apărea pe scenă: la Londra, Paris sau Berlin, diva franceză era admirată de toţi. Acum moare la Paris, la vârsta de 78 de ani. De mică i-a plăcut teatrul, de când mama sa o dusese odată la o reprezentaţie. Pe vremea aceea se pregătea să se călugărească, dar şi-a schimbat hotărârea, s-a făcut actriţă. La prima sa apariţie pe scenă avea 16 ani.

Ocuparea regiunii Ruhrului

<1923>

În data de 9 ianuarie, francezii anunţă că nemţii sunt în întârziere cu plata despăgubirilor, de aceea la 11 ianuarie ei ocupă regiunea Ruhrului, aparţinătoare Germaniei.

Impozitul pe sare din India ameninţă cu azilul pe săraci

<1923>

India a sărăcit, de aceea se introduce impozitul pe sare. Fiecare familie din India are nevoie de sare pentru a da gust mâncării şi pentru conservarea alimentelor; în felul acesta, familiile şi aşa sărace de până atunci vor îndura lipsuri şi mai mari. În perioada aceasta, India face încă parte din Imperiul Britanic, dar pe englezi nu-i prea preocupă situaţia locuitorilor din India.

Cutremurul din Japonia face o mulţime de victime

<1923>

Japonia e zguduită de cutremure neaşteptate. În unele locuri ele sunt atât de puternice, mai ales în regiunile din apropierea Yokohamei şi Tokyo-ului, încât se distrug şi instrumentele de măsurat. În urma seismului mor 300.000 de oameni şi cel puţin 2 milioane rămân fără acoperiş deasupra capului. O mulţime de clădiri din cele două oraşe se prăbuşesc în ruine şi foarte multe ard în incendiile declanşate de ruperea conductelor de gaze şi de avarierea rezervoarelor de petrol. Din faţa catastrofei milioane de oameni fug în provincie, dar nici acolo condiţiile nu sunt mai bune, deoarece în urma cutremurului râurile s-au revărsat şi au spălat casele multora dintre localnici. Refugiaţii sunt înghesuiţi în tabere mici, în condiţii precare de igienă, astfel putându-se aştepta la epidemii de holeră şi dizenterie. O bună parte dintre supravieţuitori nici nu sunt în stare să înţeleagă ce s-a petrecut. Este nevoie de ani de zile pentru remedierea pagubelor determinate de cutremur.

La Wimbledon Susanne Lenglen e invincibilă

<1923>

La campionatul mondial feminin de tenis din Wimbledon, Susan Lenglen cucereşte din nou medalia de aur. Din 1919, această franţuzoaică de 24 de ani iese învingătoare în fiecare campionat. Cu banderola ei şic de pe frunte, fustiţa ce-i ajunge până la genunchi şi mişcările-i rafinate încântă nu numai ochii privitorilor ci şi arbitrii care îi apreciază tenacitatea. De multă vreme este în superioritate cu reverele ei puternice şi serviciile pe deasupra capului. Prima victorie o obţine la 15 ani, în campionatul francez. La Wimbledon, primul campionat feminin de tenis este organizat în 1884, în schimb bărbaţii putuseră concura încă din 1877.

Succesul neobişnuitei Rapsodii albastre

<1924>

Prima dată Rapsodia albastră răsună la New York, fiind primită cu entuziasm atât de amatorii muzicii clasice moderne, cât şi de cei ai jazzului. Tânărul compozitor, George Gershwin, autorul ei, este de origine rusă şi a compus muzica pentru pian şi orchestră de jazz, cântând şi el la premiera absolută a piesei.

Vis + fantezie = suprarealism

<1924)

Poetul francez André Breton îşi face publică declaraţia suprarealistă. Prin aceasta proclamă caracterul de reflectare al picturii şi literaturii. El susţine că nu trebuie imitate şabloanele şi nu trebuie să se apeleze la raţiunea logică atunci când creezi, ci trebuie să dai frâu liber subconştientului, prin care străbat dincolo de adevăr, deasupra lui, deasupra realului - în franceză sur - surréalisme. Artişti numeroşi se raliază apoi teoriei lui Breton.

Picioarele lui Nurmi valorează aur - şi chiar cinci medalii!

<1924>

Paavo Nurmi, steaua alergătoare de la a cincea olimpiadă organizată la Paris. Sportivul a câştigat 5 medalii de aur, dintre care două în decurs de o oră şi jumătate. La 10 iulie ajunge primul şi în cursele de 1500 şi 5000 de metri, apoi la 12 iulie în cursa de 10,65 km. Patruzeci de sportivi s-au aliniat la start, dar numai 15 au ajuns la finiş pe căldura caniculară. Se ştie că Nurmi nu se bătea cu adversarii, ci cu minutele. Pentru a se controla dacă e în formă, poartă totdeauna cu el la antrenament un cronometru. Prima olimpiadă a epocii moderne a avut loc cu 28 de ani în urmă, în 1896. La iniţiativa baronului francez Pierre de Coubertin s-au reluat vechile festivaluri naţionale greceşti, care în antichitate se organizau din patru în patru ani, începând din anul 776 înainte de Cristos, timp de aproape 1000 de ani. În 1924 Coubertin era încă

preşedintele Comitetului Olimpic Internaţional. La sugestia lui se introduce cursa de maraton, care nu figura în întrecerile din vechime. Pe vremea aceea atleţii se întreceau în pielea goală, ceea ce azi ar fi inimaginabil.

Din două regate se face unul singur

<1924>

În timpul domniei emirului din Negid, Ibn Saud, două regate s-au unit. Hidjadul de pe malul Marii Roşii şi Nedjidul, care ocupa o mare parte a peninsulei arabe, formează o nouă posesiune a lui Ibn Saud şi îşi ia numele de Arabia Saudită. Capitalele sale sunt Mecca şi Riiadul. Mecca este oraşul sfânt al islamului şi fiecare mohamedan trebuie să-l viziteze într-un pelerinaj măcar o dată în viaţă. Ibn Saud promite ocrotirea pelerinilor, a obiectelor de valoare şi a locurilor sfinte.

Copiii milionarilor ucid din curiozitate

<1924>

Doi fii de milionari în vârstă de 19 ani, Nathan Leopold şi Richard Loeb, recunosc răpirea şi asasinarea vecinului lor de 14 ani. Ei afirmă că voiau să vadă cum se comportă băiatul când ştie ce-l aşteaptă. Nu manifestă nici un pic de regret pentru fapta lor. Nu sunt condamnaţi la moarte, ci la închisoare pe viaţă. Avocatul apărării şi-a argumentat pledoaria suţinând că acuzaţii nu ştiau ce e bine şi ce e rău, fiind descendenţi ai unor familii cu avere mare şi neavând niciodată grija zilei de mâine.

La Moscova poate fi văzut corpul îmbălsămat al lui Lenin

<1924>

Ruşii îl plâng pe Vladimir Ilici Lenin, care a murit după o boală îndelungată. A cerut să i se facă un monument modest, dar guvernul dispune să i se conserve trupul şi să fie expus la vedere publică în Moscova, în mausoleul de lângă zidurile Kremlinului. Şi azi mai e acolo, deşi la Moscova puterea nu mai aparţine comuniştilor şi astfel nu-l mai prea vizitează nimeni.

În speranţa unei păci durabile, Antanta e dispusă să se retragă mai repede din Germania

<1925>

În Elveţia, la Locarno, se întâlnesc ambasadorii guvernelor Cehoslovaciei, Poloniei, Italiei, Franţei, Belgiei, Marii Britanii şi Germaniei şi consfinţesc hotarele redesenate ale Europei după primul război mondial. Importante sunt acordurile dintre Germania şi Franţa. Ministrul german de externe, Gustav Stresemann, speră că astfel asigură pacea stabilă în Europa. De

aceea fostele puteri din Antantă pot fi convinse să-şi retragă chiar mai repede trupele din regiunea Rinului.

Rezistenţa berberă

<1925>

Berberii încearcă să se opună francezilor în Maroc. Trupele franceze sunt conduse de Henri Pétain şi el cere 150.000 de soldaţi pentru zdrobirea vechilor locuitori.

Mein Kampf a fost scris în închisoare

<1925>

Liderul Partidului Naţional Socialist, Adolf Hitler, este condamnat în 1923 la 8 luni de temniţă grea după puciul nereuşit, unde şi-a scris cartea intitulată Mein Kampf (Lupta mea). Despre viaţa lui spune că, după decesul tatălui său, mamei sale nu i-au rămas bani să-l poarte la şcoală, de aceea nu şi-a putut termina studiile. El scrie deschis despre crezul său politic, care i-a condus politica începând cu 1933. El cere spaţiu vital pentru arieni, din care se întrevede dominaţia peste celelalte neamuri, antisemitismul şi guvernarea nemiloasă. Până la sfârşitul anului se vânduseră 10.000 de volume din carte.

Din cauza lui Darwin e pedepsit un profesor

<1925>

În statul american Tennessee este amendat cu 100 de dolari John Thomas Scopes, profesor de biologie, pentru că în şcoala în care preda, la ora de biologie, a ţinut un curs despre teoria lui Charles Darwin. Părerea lui Charles Darwin, savantul naturalist, care a trăit în secolul XIX., este aceea că a durat foarte mult până ce flora şi fauna s-au dezvoltat. Aceasta însă contrazice învăţătura biblică a Vechiului Testament, în ceea ce priveşte Geneza, care spune că Dumnezeu a creat lumea în şase zile. De la un timp încoace, în şcolile americane este interzisă difuzarea unor teze care contestă învăţăturile Bibliei. Creştinii neînduplecaţi se referă la acest articol de lege atunci când îl dau în judecată pe Scopes. Ei consideră străină de dogmele creştine teoria conform căreia omul provine din maimuţă. În zilele noastre teoria evoluţionistă a lui Darwin este unanim acceptată, ea putând fi demonstrată prin numeroase cercetări.

Josephine şi leopardul ei trezesc emoţii la Paris

<1925>

La picioarele Josephinei Baker, steaua ansamblului american de dans La Revue Negre, se aruncă tot Parisul. Este mai cu seamă notoriu dansul ei cu banane, pe care Josephine îl dansează aproape goală, fiind ici-colo acoperită cu coji de banane, ceea ce a scandalizat multă lume. Ea stârneşte indignarea şi prin faptul că-şi plimbă leopardul în lesă pe străzile Parisului. Dansatoarea, care acum are 19 ani, s-a născut în statul Missouri, iar la 13 ani deja dansa pe

scenă.

Şcoala Bauhaus se mută

<1925>

Şcoala de artă Bauhaus trebuie să se mute din Weimar, noul ei sediu va fi Dessau. Este mutată pentru că guvernul nu aprobă sistemul ei de învăţământ. Şcoala, unde predau artişti renumiţi, ar dori recontopirea artelor, a picturii, artizanatului, sculpturii şi artelor creative. Conducătorul şcolii, Walter Gropius, elaborează proiectele noii clădiri a şcolii din Dessau. În 1919 Gropius a visat ca Bauhausul să fie o şcoală de arhitectură, artă şi proiectare de forme. În mod oficial, după mutare numele i se schimbă în Universitatea de artă a formei.

Jos cu naturile statice cu flori - spun pictorii germani

<1925>

Un grup de pictori germani doreşte să realizeze o nouă obiectivitate. Ei vor să reprezinte viaţa marilor oraşe industriale în realitatea lor goală, de aceea în tablourile lor se pot găsi atât tipuri de pierde-vară, prostituate şi proxeneţi, precum şi directori de firme şi politicieni, amestecaţi laolaltă. Ei consideră că societatea coruptă, dispusă la fapte reprobabile, nu este caracterizată de natura statică atât de populară. Prima expoziţie a grupului a fost deschisă la Mannheim.

La Londra se îmbunătăţesc condiţiile de transport în comun

<1925>

Atât în Europa cât şi în America creşterea circulaţiei în sensul transportului în comun creează mari dificultăţi. 25.000 de oameni mor anual în accidentele de circulaţie doar în America. Politicienii grăbesc elaborarea regulamentului de circulaţie pentru a scădea riscurile accidentărilor. Guvernul englez hotărăşte să vopsească pe carosabil dungi de vopsea albă rezistentă la apă. Prin aceasta se separau benzile de circulaţie, respectiv se pot observa locurile periculoase. În afară de aceasta, la Londra se montează şi lămpi pentru reglarea circulaţiei.

Poţi primi premiul Nobel şi la 40 de ani: el este Bernard Shaw

<1925>

Vestitul dramaturg irlandez George Bernard Shaw primeşte premiul Nobel pentru literatură. Împlinise 40 de ani când s-a hotărât să-şi câştige pâinea cu scrieri dramatice. Înainte mai scrisese câteva cărţi, dar ele nu au fost publicate. Cea mai nouă piesă a sa obţine un succes atât de răsunător atât în Irlanda, cât şi în America şi în mai multe ţări europene, încât devine un om bogat, astfel că refuză cei 7.000 de lire ce-i revin prin premiul Nobel. Shaw se ocupă

de o mulţime de probleme. Se spune despre el că ar fi vegetarian, socialist şi adept al egalităţii pentru femei. Dar el cucereşte oamenii cu farmecul şi umorul său, nu cu opiniile sale.

Parisul admiră o expoziţie specială şi picturile ei ciudate

<1925>

La Paris s-a deschis o expoziţie mai neobişnuită, unde şi tablourile expuse sunt ciudate, căci autorii lor sunt adepţii şcolii suprarealiste: Pablo Picasso, Man Ray, Joan Miro, André Masson, Max Ernst, Hans Arp, Giorgio de Chirico, Paul Klee. Prima dată participă aici, pe grupuri, pictorii suprarealişti. Contradicţia o constituie faptul că ei contrazic unica regulă a mişcării, conform căreia nu există nici o regulă. Suprarealiştii nu cred decât în puterea creatoare a subconştientului. André Breton, medic şi poet francez, în proclamaţia sa din 1924, scrie despre suprarealism că creatorul trebuie să se contopească cu imaginaţia şi visele sale. Acum devin importante şi celelalte caracteristici ale stilului. Pictorii utilizează, în afara penelului şi a culorilor, şi materialele reale ce se găsesc în natură. Prin metoda frecării, "frottage"-ul (hârtia sau o bucată de material textil se aplică pe o frunză sau o bucată de lemn şi prin frecare se copiază modelul), tablourile lui Max Ernst devin deosebit de pline de înţeles. André Masson aplică uneori vopseaua din tub direct pe pânză, fără penel, sau uneori foloseşte nisip.

Kuomintangul are un nou conducător

<1925>

Chinezii pot mulţumi lui Suan Jat-sen pentru faptul că ţara lor este republică, căci el a condus revoluţia din 1911. Politicianul a murit acum la Beijing, la vârsta de 68 de ani. El a fost cel care a eliberat China de sub dominaţia milenară a împăraţilor. Dorinţa lui Sun Jan-sen a fost ca ţara sa, China, să devină o ţară democratică nu s-a împlinit însă până era el în viaţă. I-a urmat cumnatul său, Ciang Kai-şi, care a condus mai departe partidul Kuomintang. Ciang Kai-şi s-a reîntors nu de mult de la Moscova, unde a observat activitatea Armatei Roşii. Uniunea Sovietică a susţinut din 1923 Kuomintangul.

Hinduşii şi musulmanii se încaieră din nou

<1926>

În India, la Calcuta, din nou grupurile radicale hinduse şi musulmane se învrăjbesc. Neliniştea a început de câteva săptămâni prin răspândirea unor veşti privind faptele groaznice săvârşite de hinduşi, la care mohamedanii mânioşi pun mâna pe arme. Oraşul este acum răscolit de luptele dintre bande, murind cu sutele atât hinduşi cât şi musulmani.

Polonezii sunt dezamăgiţi de mareşalul Pilşudski

<1926>

Intră în Varşovia mareşalul Iosef Klemens Pilşudski şi, cu preţul unor lupte îndârjite, preia puterea. Pilşudski era cinstit de multă lume ca erou al luptelor de eliberare a polonezilor în cursul primului război mondial, apoi, prin războiul victorios purtat împotriva ruşilor, anexează teritorii noi Poloniei aflate în plină transformare. Acum polonezii aşteptau ca, pentru a pune capăt crizei economice, mareşalul să oprească grevele şi să creeze noi locuri de muncă. Dar mulţi au rămas decepţionaţi, pentru că el a anulat în primul rând egalitatea în drepturi.

Aventurile unui ursuleţ din poveste

<1926>

Apare la Londra cartea de poveşti a scriitorului Alexander Milne, Winnie The Pooh. Eroul cărţii este un pui de urs care, împreună cu prietenii lui trec printr-o serie de întâmplări hazlii. Scriitorul a fost inspirat de jucăriile fiului său, acestea devenind personajele poveştii. Cartea se bucură de un mare succes.

Coloniile englezeşti se eliberează

<1926>

Noua Zeelandă, Africa de Sud, Newfoundland, Canada şi Australia, toate stăpânite de Anglia, se eliberează, intrând în Regatul Unit, dar în continuare ei vor fi supuşii reginei.

Houdini moare în urma lăudăroşeniei sale

<1926>

Harry Houdini, magicianul, moare la Detroit de pancreatită. El este faimos pentru abilitatea sa de a se elibera din orice legătură sau lanţ. Cu două săptămâni înainte de moartea sa, se lăuda în faţa unor studenţi că poate suporta orice lovitură, oricât de puternică ar fi ea. La aceasta, un student îndrăzneţ l-a lovit de două ori în abdomen. La puţină vreme după aceea, Houdini a simţit dureri puternice şi s-a dus la spital, dar viaţa lui nu a mai putut fi salvată.

În Japonia noul împărat e foarte stimat

<1926>

După moartea tatălui său, Hirohito, moştenitorul de 25 de ani, urcă pe tron. Poporul îl cinsteşte ca pe un tată ceresc, i se dă numele de Tenno sau Tenno Heika, Fiul Cerului. Faţă de antecesorii săi, Hirohito umblase deja prin Europa, totuşi ţinea în mare cinste tradiţiile strămoşeşti.

Cine ajunge primul la Polul Nord?

<1926>

Două biplane susţin că, pornind de la insulele Spitzbergen, au ajuns primii la Polul Nord. Aparatul lui Floyd Bennet şi Richard Bird a plecat la 9 mai şi s-a întors ocolind Polul Nord. Adică asta o spun ei, pentru că prea puţin poate fi controlat dacă au fost cu adevărat acolo. Umberto Nobile şi Roald Amundsen au luat startul cu zepelinul, traversează cercul polar şi peste trei zile aterizează în Alaska.

Săpăturile din Mexic scot la lumină oraşe maiaşe străvechi

<1926>

În peninsula Yukatan (Mexic) se scot la lumină cinci oraşe maiaşe. Clădirea cea mai recentă, după părerea experţilor, a putut fi construită în jurul anului 300 înainte de Cristos şi probabil a fost locuită de preoţi şi astrologi. Ei organizau serbări religioase şi păzeau cărţile sfinte maiaşe. Mayaşii, ca şi egiptenii, aveau un scris figurativ, al cărui secret încă nu a fost descoperit, astfel că istoria lor este încă acoperită de ceaţă.

Record feminin în traversarea înot a Canalului Mânecii

<1926>

Prima femeie, Gertrude Ederle de 19 ani din New York, a traversat Canalul într-un timp cu două ore mai scurt (în 14 ore şi 31 minute) în comparaţie cu timpul recordmenului anterior, Enrico Tirabocchi. La Olimpiada din 1924, Gertrude a ieşit a treia la 400 m. Rezultatul de acum este mai bun, deoarece nu numai că confirmă forma ei excelentă, dar a trebuit să se lupte şi cu vântul puternic, cu vârtejurile şi cu frigul.

Plantă sau clădire?

<1926>

La vârsta de 74 de ani, a murit în Barcelona sa adorată Antoni Gaudi, arhitect spaniol, la 3 zile după ce îl călcase un autobus. Cu vraja clădirilor sale originale, el a reuşit să dea o nouă faţă Barcelonei. Creaţia sa principală, Sagrada Familia, Sfânta Familie, nu era încă terminată decât pe jumătate, deşi se lucra la ea din 1882. Construcţiile sale specifice ar putea fi comparate cu nişte plante ce răsar spontan, în mod natural, din solul fecund.

Construirea trimotorului

<1926>

În iunie Ford a prezentat avionul său de transport asemănător cu Junkerul şi care era propulsat de 3 motoare a 300 de cai putere.

33 de ore în aer

<1927>

Charles Lindbergh, pilot american, a zburat singur, timp de 33,5 ore, cu aeroplanul său Spirit of St.Louis, de la New York până pe aeroportul Le Bourget din Paris, unde era aşteptat de o mulţime entuziastă. El a fost primul care a trecut în zbor neîntrerupt Oceanul Atlantic. Pentru reducerea sarcinii, el n-a luat cu sine nici un fel de aparat de navigaţie sau comunicaţie prin telegraf, doar busola, avionul fiind proiectat în primul rând pentru transportul combustibilului. Este adevărat că deja 69 de piloţi trecuseră oceanul înaintea lui Lindbergh, dar el a fost primul care a zburat singur. Cei care experimentaseră zborul înaintea lui aterizaseră cei mai mulţi în Irlanda. Pentru rezultatul său epocal a primit un premiu de 25.000 de dolari.

Cartierul de locuit model a fost proiectat pe baza dorinţelor locatarilor

<1927>

La Stuttgart-Weissenhof s-a organizat o expoziţie cu titlul Locuinţa. Cu această ocazie se expune şi un cartier de locuit model. 17 din cei mai renumiţi arhitecţi străini şi autohtoni au proiectat 60 de unităţi de locuit. Construcţiile cartierului de locuit au fost realizate în cele mai mici amănunte conform aşteptărilor locatarilor. Prin utilizarea elementelor prefabricate, construcţia costa mai puţin şi asigura un confort satisfăcător, cu toate dependinţele necesare.

Omul din Peking are 350.000 de ani

<1927>

Lângă Peking s-au descoperit resturile unui strămoş al oamenilor de azi. Profesorul canadian Davidson Black, care preda în China, analizând un singur dinte al acestuia, a declarat că este vorba despre un tip încă necunoscut până acum al omului primitiv. Alte săpături au confirmat cele susţinute de el. Omul preistoric din Peking a trăit cu aproximativ în urmă cu 350.000 de ani.

În China trei guverne se luptă între ele din cauza străinilor

<1927>

Ceang-Kai-Şi, generalul conducător principal al armatei, formează un guvern la Nanking. Membrii guvernului provin din rândurile partidului său, Kuomintangul. Unităţile sale au ocupat Şanghaiul în luna martie. În felul acesta, China ajunge să aibă trei guverne: unul în capitală, la Peking, unul la Vuhan şi al treilea, noul guvern, cu sediul la Nanking. Politica guvernelor este diferită în privinţa relaţiilor pe care le au cu străinii ce locuiesc acolo şi desfăşoară o activitate comercială, de aceea ridică armele unele împotriva celorlalte. De aceea, în China începe un război intern sângeros.

Stalin îl izgoneşte pe Troţki şi pe fidelii săi

<1927>

Vladimir Ilici Lenin, conducătorul revoluţiei din octombrie 1917, l-a avut alături de el pe Lev Troţki. Între timp, comuniştii au pus mâna pe putere. După 10 ani Troţki îşi pierde toate funcţiile, este îndepărtat din Partidul Comunist al Uniunii Sovietice şi e surghiunit în capitala Cazahstanului, Alma Ata. Aceste dispoziţii provin de la Iosif Visarionovici Stalin care, după 1924, a devenit dictatorul partidului şi al ţării. După Troţki şi alţi membri importanţi ai partidului - reprezentanţi ai oponenţilor lui Stalin - au trebuit să părăsească partidul. În mod evident, dictatorul nu admitea critica.

Prezentarea televiziunii

<1927>

Apare prima emisiune publică televizată. Se transmite discursul secretarului de stat Hoover din Washington. Sunt invitaţi mulţi investitori la prezentare. Se speră că noua invenţie va schimba întreaga lume.

Cei ce suferă de paralizie infantilă pot avea speranţe

<1928>

Într-un spital de copii din Boston se foloseşte pentru prima oară plămânul de oţel. Acest aparat îi ajută să respire pe cei ai căror plămâni nu funcţionează. El a fost inventat de Philip Drinker la Universitatea din Harvard. Marea aparatură aminteşte de o cisternă. Bolnavul este introdus în el, deschizătura de la spate se închide, astfel că numai capul atârnă din cisternă, în jurul gâtului este un inel de cauciuc, a cărui etanşeitate asigură vidul din aparat. Când presiunea scade în plămânul de oţel, cutia toracică a bolnavului se dilată şi poate aspira aer, dacă se creşte presiunea, aerul din plămâni iese. În felul acesta se poate asigura respiraţia bolnavului pe un timp mai îndelungat. La Boston se leagă pentru prima oară un bolnav tânăr cu paralizie infantilă la acest aparat. Boala este dată de un virus, cauzând paralizia braţelor şi picioarelor, în cazurile grave atacând şi aparatul respirator, împiedicând astfel respiraţia. Astăzi boala se previne prin vaccinări preventive obligatorii.

Primul om al jazzului

<1928>

Clubul Cotton se află în Harlem, la New York, acolo unde viaţa de desfăşura tumultuos în anii '20. Şi în alte părţi se cânta jazz, dar aici se întâlneau cele mai multe celebrităţi. Azi cel mai la modă e marele jazz, big bandul. La Clubul Cotton, Ellington este omul de succes. El compune muzica ansamblului şi, aşezat la pianul său, o şi dirijează. Mulţumită radioului, faima lui străbate şi dincolo de New York, în toată lumea.

Se reduce limita de vârstă a eligibilităţii femeilor

<1928)

De acum încolo, la alegeri femeile au drepturi egale cu bărbaţii. Ele pot vota de la împlinirea vârstei de 21 de ani şi pot fi alese ca deputaţi în parlament. După lupte îndelungate, în 1917 în Anglia doar femeile de peste 30 de ani erau eligibile. Acum însă vârsta eligibilităţii va deveni aceeaşi cu a bărbaţilor.

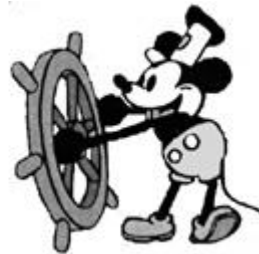
Uniunea sovietică se pregăteşte de un miracol economic

<1928>

Stalin proclamă intrarea în vigoare a primului cincinal, care are drept scop ca în această perioadă Uniunea Sovietică să devină o ţară industrială modernă. Ca ţel se fixează creşterea productivităţii fabricilor. Se prescrie în mod amănunţit ce fel de rezultate trebuie să atingă industria în cursul celor cinci ani. Se introduc sisteme noi şi în provincie. Ţăranii sunt siliţi să intre cu micile lor proprietăţi în cooperative, unde lucrează chinuiţi sub controlul sever al statului.

Şoricelul Mickey începe să vorbească

<1928>

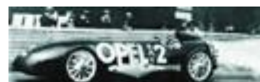

La teatrul Colony din New York filmul de desene animate "Vili, vaporul cu aburi" al lui Walt Disney obţine un succes răsunător. Comparativ cu situaţia de atunci, filmul era, din punct de vedere tehnic, de o calitate foarte bună. De exemplu transportul vaporului, care includea şi animale, se transformă pe neaşteptate într-o orchestră. Noutatea e constituită şi din aceea că, pentru prima dată, figurile desenului animat vorbesc, deoarece acesta este primul film sonor de desene animate. Actorul principal este şoricelul Mickey şi îşi datorează apariţia ideii graficianului Ub Iwerks, prieten al lui Walt Disney. Mickey, care jucase anterior în mai multe romane de desene şi în două filme mute şi purtase numele de Mortimer, acum dobândeşte glas, pe care-l primeşte chiar de la Walt Disney însuşi. În frunte cu şoricelul Mickey, ei intenţionează să facă mai multe filme. Nici nu bănuiesc cât de vestit şi popular va

deveni printre copii acest şoricel.

Automobilul-rachetă funcţionează

<1928>

Pe pista de concurs din Rüsselsheim a uzinelor Opel, se face proba primului automobil cu motor de rachetă. La viteza de 100 km/h se accelerează în opt secunde, ceea ce nu s-a putut atinge până acum cu un motor pe benzină. Pe pista de concurs de la Berlin, la 23 mai, se experimentează varianta perfecţionată Rak 2. Această maşină, comparativ cu situaţia de atunci, este expresia unei tehnici de vârf, fiind capabilă de o viteză de 230 km/h. Forţa de propulsie este asigurată de rachete aşezate în spate, a căror explozie la pornire produce un zgomot asurzitor. La volan şade Fritz von Opel, care a proiectat acest automobil împreună cu tehnicianul Maximilian Valier. Von Opel este nepotul lui Adam Opel, care a fondat uzinele Opel în 1898.

La Olimpiadă, femeile nu rezistă la cursa lungă

<1928>

La Amsterdam, Olimpiada, la care au participat 3000 de sportivi din 46 de ţări, s-a încheiat. Pentru prima oară în acest an au fost prezente şi atletele femei. Germanca Lina Radke-Batschauer a învins în cursa de 800 metri plat cu recordul mondial de 2 minute şi 16,8 secunde. Deoarece celelalte sportive nu au putut face faţă curselor lungi, acest punct de concurs este scos în mod tranzitoriu din programul concursurilor pentru femei.

Planul cincinal

<1928>

Uniunea Sovietică aşteaptă revirimentul economic de la primul plan cincinal.

În Australia se înfiinţează serviciul de salvare aviatic

<1928>

Australia este un teritoriu cu populaţie risipită pe un teritoriu foarte întins. Medicul ajunge foarte târziu cu şareta lui la faţa locului când este vorba de o îmbolnăvire gravă, de aceea se înfiinţează un serviciu aviatic. Medicul "aeropurtat" poate fi contactat prin radio.

Se pare că prinţesa Anastasia este în viaţă

<1928>

La New York imigrează o femeie pe numele de Ceaikovski, dar ea jură că este prinţesa

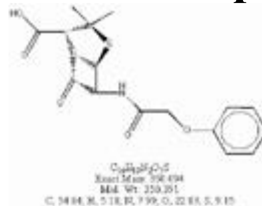
Anastasia, fiica ultimului ţar al Rusiei. Familia ţarului a fost asasinată în 1918, dar se şopteşte că vreo doi membri ai familiei ar fi putut scăpa. Se mai vorbeşte că fiul unuia dintre medicii ţarului ar fi identificat-o pe prinţesă, dar mulţi nu cred că această ştire ar putea fi adevărată.

Angajament festiv pentru pace

<1928>

Nu va mai fi niciodată război! Dincolo de politicieni, aceasta este dorinţa milioanelor de oameni ai lumii. Şefii de stat a 15 ţări dintre cele mai importante ale planetei sosesc la Paris pentru a promite solemn, prin semnarea unui acord, că ţările lor nu vor porni război niciodată. Atunci doar, şi numai atunci vor lua arma în mână pentru apărarea statelor lor, când un alt stat îi va ataca.

Descoperire întâmplătoare conduce la penicilină

<1928>

Într-adevăr, savantul scoţian Alexander Flemming ajunge întâmplător la descoperirea care ulterior va salva vieţile a milioane de oameni. Şi anume, el observă că ciuperca mucegaiului, numită penicillium notatum, distruge bacilii. Ulterior el va conduce o serie de experimente şi, datorită acţiunii uimitoare a ciupercii, botează noul medicament penicilină. Ea contribuie în mare măsură la vindecarea mai multor boli infecţioase, printre altele şi a pneumoniei. Mai demult, bolile infecţioase cauzate de bacterii de cele mai multe ori erau fatale. Savantul efectua cercetări asupra bacteriilor, pe care le ţinea în recipiente cu medii de cultură. Într-unul din recipiente, la câteva zile, din cauza unor impurităţi, pe mediul de cultură s-a produs mucegai. Deşi în astfel de cazuri, de obicei culturile compromise erau aruncate, acum Flemming a observat că în jurul ciupercii de mucegai bacteriile au pierit şi a tras concluzia că ciuperca distruge bacteriile. După trecerea unui deceniu şi după studierea amplă a penicilinei, se trece la utilizarea sa în terapeutică.

Bestseller despre primul război mondial

<1929>

Romanul lui Erich Maria Remarque, fost combatant în primul război mondial, intitulat "Pe frontul de vest nimic nou", a devenit o carte de succes în Germania. Este vorba despre tinerii voluntari germani, care devin soldaţi pentru a servi cu eroism patria lor, apoi, în tranşee îşi dau seama că războiul înseamnă ruine, mizerie, spaimă şi moarte.

La Chicago gangsterii se omoară între ei

<1929>

Răfuielile dintre bandele din Chicago devin tot mai necruţătoare. Din banda lui Bugsy Moran şapte oameni au fost lichidaţi. Poliţia, deşi este sigură că aceasta este pusă la cale de Al

Capone, nu are dovezi pentru aceasta. În Chicago Al Capone domneşte peste afacerile ilicite (contrabanda cu alcool, jocuri de noroc, prostituţia, încasarea banilor de protecţie).

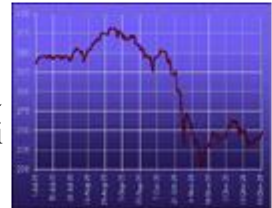
Colectivizarea duce la foamete în Uniunea Sovietică

<1929>

În Uniunea Sovietică ţăranii sunt obligaţi să-şi predea pământurile şi uneltele, în baza cincinalului din 1928. Marea majoritate a ţăranilor este împotriva proprietăţii comune. Pentru a evita predarea, în ciuda măsurilor severe de represiune, ei îşi ucid animalele. Până la urmă produc mai puţin decât înainte, ceea ce în anii 1932-33 a cauzat moartea a aproximativ 10 milioane de oameni.

Bursa din New York se prăbuşeşte

<1929>

Bursa din New York falimentează. La început cade doar valoarea câtorva acţiuni, la care investitorii încep să vândă, panicaţi. 12.894.650 acţiuni îşi schimbă proprietarii într-o singură zi, cursul lor se prăbuşeşte cu 90%. În America, datorită situaţiei economice favorabile, foarte multă lume cumpără acţiuni, în felul acesta valoarea lor crescând rapid. Acum însă mulţi investitori şi multe firme sunt ameninţate cu falimentul. Se crede că 11 oameni s-au sinucis. Prăbuşirea bursei este uvertura crizei economice mondiale, care a dus la mizerie şi la şomaj în masă.

Primul atac al palestinienilor

<1929>

Arabii i-au atacat pe evrei la Zidul Plângerii. Răscoalele se extind asupra întregului Hebron. Ciocnirea s-a încheiat cu moartea a 29 evrei.

Expansiunea Universului

<1929>

Astronomul american Edwin Hubble, găseşte dovezi în sprijinul teoriei exploziei iniţiale. Teoria lui este că, la începuturi, Universul a fost un singur glob dens, care a explodat cu putere şi părţile lui se îndepărtează continuu unele de altele. Se ştie că Pământul se învârte în jurul Soarelui şi că Soarele este doar o stea în sistemul Căii Lactee. În 1924 el dovedeşte că sistemul Căii Lactee nu este singura galaxie, referindu-se la faptul că sistemele solare se îndepărtează de noi, de unde rezultă că şi Universul este în expansiune. Pentru observarea sistemului Căii Lactee el a folosit telescopul observatorului din Mount Wilson (Statele Unite ale Americii).

Şeriful se duelează

<1929>

Wyat Earp, şerif şi jucător de jocuri de noroc, moare la Los Angeles. Evenimentul public cunoscut al vieţii sale a fost duelul cu arme de foc din 1881 de la OK Corral, unde Earp, fraţii săi, împreună cu Bat Masterson şi Doc Holliday au ajuns la schimb de focuri cu Clantonii. Nici azi nu se ştie de partea cui a fost dreptatea în această poveste. În cartea lui Stuart Lake, apărută în 1928, cei buni sunt Earp şi tovarăşii săi, deşi Earp de fapt îşi adunase averea din prostituţie şi jocuri de noroc.

Francezii se pregătesc de apărare

<1930>

Muncitorii francezi încep să construiască cazemate puternice pe linia hotarului dinspre Germania. Această acţiune s-a întreprins la recomandarea ministrului francez al apărării, André Maginot, care voia să apere în felul acesta ţara de un atac german previzibil. Sistemul de apărare prevăzut cu tancuri şi armament greu a fost denumit linia Maginot.

Art deco faţă cu modernismul

<1930>

La New York este predată clădirea Chrysler construită în stil art deco. Zgârie-norul a fost construit din oţel scânteietor, cu un turn împodobit şi încheiat cu arcuri boltite şi triunghiuri. Proiectantul William Van Allen, prin această construcţie a sa, sfidează obiceiurile europene de azi îndreptate spre simplitate.

Ciclotronul

<1930>

Profesorul universitar american de fizică Ernest Lawrence a realizat primul accelerator de particule, pentru care ulterior, în 1939, a primit premiul Nobel.

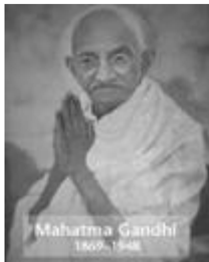
Selasie va fi rege

<1930>

Prinţul Tafari Makonnen va deveni regele Abisiniei (azi Etiopia), sub numele de Haile Selassie. La ceremonie regele nou creat va purta o coroană bogat împodobită şi un halat din mătase roşie brodată cu fir de aur. Începând din 1916 el fusese guvernator pe lângă împărăteasa decedată în 1930.

Mahatma Gandhi protestează împotriva nedreptăţii

<1930>

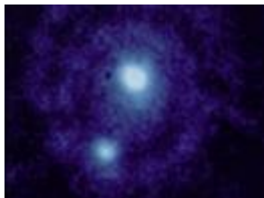
Conducătorul mişcării de independenţă din India, Mahatma Gandhi şi fidelii săi, după un drum de protest de aproape 500 km, ajung în golful Cambay. Acolo, ridicând un pumn de sare, atrage atenţia asupra încălcării legii, care nu permite hinduşilor producerea sării. Peste India de aproape 500 de ani domnesc europenii, căci mirodeniile lor, ţesăturile şi hainele lor sunt de calitate excepţională. În perioada aceea India era colonie britanică, dar în număr tot mai mare se cere eliberarea ţării. Gandhi îi somează la nesupunere civică pe ei ce îl urmează, chiar dacă pentru aceasta ar ajunge la închisoare. Idealul suprem pentru Gandhi a fost pacea.

Un număr surprinzător de nazişti ajung în Reichstag

<1930>

La alegerea membrilor Reichstagului (parlamentul german) Partidul Democrat Naţional Socialist al lui Hitler primeşte un număr mare de voturi. Partidul arcaşilor este al doilea partid puternic după social democraţi. Faţă de cei 12 membri anteriori, acum au 107 reprezentanţi în parlament. Au reuşit să-i cucerească mai ales pe cei puternic apăsaţi de criza economică. Ei nu susţin ceea vor face pentru frânarea crizei, ci mai degrabă atacă cu expresii dure pe cei pe care-i cred vinovaţi de declanşarea crizei.

Descoperirea unei planete noi

<1930>

Astronomul Clyde Tombaugh de la Observatorul Lowel din Arizona, analizând într-o noapte de sfârşit de ianuarie fotografiile făcute, a observat o nouă stea. Ea a primit numele de Pluto şi este planeta cea mai îndepărtată de soare dintre cele cunoscute până acum, aflându-se la cca 7,4 miliarde km distanţă de Terra.

Spaniolii nu se împacă cu ideea de republică
<1931>

Spania devine republică, pentru că regele lor, Alfonso al XIII-lea, abdică şi se exilează împreună cu familia în străinătate. Cele întâmplate se datorează faptului că la alegerile teritoriale majoritatea spaniolilor a votat pentru democraţie. Regele domnea din 1886, nereuşind să potolească tulburările interne.

Japonezii anexează Manciuria
<1931>

Japonezii au ocupat Manciuria situată în partea de Nord-Est a Chinei. Soldaţii chinezi au fugit dinaintea lor netrăgând nici un foc de puşcă. Japonezii îşi motivează prezenţa prin acţiunile îndreptate împotriva căilor lor ferate din Manciuria. Dar, în realitate, ei doreau de mult să pună stăpânire pe Manciuria atât de bogată în minereuri şi aşteptau doar clipa favorabilă. Manciuria a devenit stat independent în 1932, sub numele de Mandjuko, dar a rămas marioneta Japoniei.

A murit Edison, marele inventator
<1931>

Thomas Alva Edison, unul dintre cei mai mari inventatori, a plecat dintre noi. El a fost atras de fizică şi chimie încă din copilărie, dar instructorii săi nu au sesizat potenţialul tânărului Edison. Prima sa invenţie a fost telegraful, cu ajutorul căruia se puteau transmite datele de la bursă. Mai târziu a perfecţionat telefonul, precursorul patefonului, primul bec incandescent utilizabil, bateria electrică şi multe altele.

Surpriză la Wimbledon
<1931>

Un eveniment fără precedent la Wimbledon: finala cupei de tenis feminin are două candidate germane, Hilde Krahwinkel şi Cilly Aussem. În mod surprinzător, Aussem o învinge pe Krahwinkel, care era considerată mai bună. În acea perioadă tenisul era un spectacol interesant, costumele în care se juca erau mult diferite de cele de azi. Femeile purtau fuste ce le ajungeau până la genunchi, iar bărbaţii purtau pantaloni lungi. Sportivii, fără nici o excepţie, jucau tenis îmbrăcaţi numai în alb.

America va avea un imn naţional

<1931>

Din perioada de după războiul de independenţă, americanii au cântat tot timpul cântecul drapelului lor "Star Spangled Banner". Acum se va adopta un imn oficial al USA. Muzica este un vechi cântec de petrecere englezesc, versurile fiindu-i scrise de Francis Scott Key în 1814.

Noua mândrie a New Yorkului: Empire State Building

<1931>

Simbolizând încrederea în viitor, în perioada celei mai adânci crize economice mondiale, se finalizează Empire State Building, iar preşedintele Herbert Hoover participă la inaugurare. Construcţia pentru birouri are 102 etaje, 381 m înălţime, fiind cea mai înaltă clădire din lume la ora aceea. World Trade Center care se va construi cu câţiva km mai departe, în colţul sudic al Manhattan-ului, îl va întrece doar în 1972. Empire State Building a fost construit în timp record de legiuni întregi de muncitori: faţă de cele 20 de luni prevăzute, construcţia a durat doar 13 luni. S-au folosit 60.000 tone de oţel şi 10 milioane de cărămizi. Deasupra s-a realizat un turn de aterizare pentru circulaţia aeriană. Proprietarii scontează ca această clădire să devină locul de bază pentru cei ce vor zbura aici din toate părţile lumii. Dar în primul rând trebuie închiriate birourile, deoarece devenise deja populară denumirea de Empty State Building = Clădirea pustie a Statului, cum era etichetată în popor.

Francezii recuceresc Cupa Davis

<1932>

La Paris se organizează finala Cupei Davis, unde francezii îi bat cu 3:2 pe americani. Aceasta este a şasea victorie în serie. Jean Borotra, Toto Brugnon, Henri Jean Cochet şi Jean René Lacoste sunt aliniaţi ca "Cei patru muşchetari". Mai târziu Lacoste devine faimos şi datorită maieului său pe care este brodat un crocodil, simbol devenit astăzi celebru.

Noul preşedinte anunţă o politică nouă pentru America

<1932>

La alegerile prezidenţiale, americanii îl schimbă pe Herbert Hoover, învinuindu-l pentru îndelungata criză economică. Franklin Delano Roosevelt câştigă puterea sub culorile Partidului Democrat. Preşedintele are picioarele paralizate în urma unei poliomielite, stă în scaun pe rotile sau picioarele îi sunt susţinute de şine metalice. Politica nouă anunţată de el, New Deal (Proiectul Nou) are drept scop lichidarea sărăciei. Se fac legi noi, se iniţiază construirea unor clădiri publice şi drumuri noi, ba chiar se abrogă legea prohibiţiei aflată în vigoare din 1920.

O femeie egalează performanţa lui Lindbergh

<1932>

Charles Lindbergh a zburat pentru prima dată de unul singur peste Oceanul Atlantic. Acum o femeie îi urmează exemplul, Amelia Earhart, care ajunge din Newfoundland în localitatea nord-irlandeză Culmore în abia 16 ore. Ca femeie, ea este prima care a făcut de una singură şi dintr-o bucată acest drum. De aceea admiratorii ei au numit-o Lady Lindy.

Un fotbalist este făcut Lord

<1932>

Extrema dreaptă a echipei de prima divizie din Stoke City, Stanley Matthews, la aniversarea vârstei de 17 ani, ajunge cel mai tânăr fotbalist profesionist din lume. Matthew are perspective extraordinare de a se impune. El joacă la Stoke City până în 1947, apoi trece la FC Blackpool, iar în 1953 cucereşte cupa cu această echipă. La 46 de ani, în 1961, se reîntoarce la Stoke City. Între anii 1935-1954 a fost selecţionat la 54 de meciuri şi înscrie 24 goluri. Ultimul meci a avut loc la 28 aprilie 1965. În acest an este înnobilat, de atunci poartă titlul de Sir Stanley.

Arestarea lui Gandhi

<1932>

În India englezii interzic partidul Congresului şi-l arestează pe Gandhi. Drept urmare se iscă tot felul de răscoale.

Promisiuni în Portugalia

<1932>

Antonio Salazar este ales preşedinte în Portugalia. Din planurile lui, se poate vedea clar că, precum în Italia, şi în Portugalia se vrea dictatură nazistă. El îi amăgeşte pe spanioli, promiţându-le rezolvarea greutăţilor economice şi că ţara va deveni din nou o mare putere, un estado novo, un stat nou.

Proprietarii de pământ din America cer ajutor

<1932>

Programul preşedintelui Roosevelt pornit pentru lichidarea mizeriei, a şomajului şi a crizei economice avansează conform calculelor. Parlamentul a adus hotărâri în privinţa agriculturii, care obligă statul să ajute proprietarii de pământuri, mai cu seamă în regiunile secetoase şi sărace, ca de exemplu Oklahoma şi Texasul (poreclit nisiposul), care cer ajutoare pentru

fermieri

Criză economică

<1932>

În Germania sunt peste 6 milioane de şomeri şi peste 3 milioane lucrează cu program redus. Dintre cetăţeni tot al patrulea nu lucrează, sau lucrează mai puţin. Întreţinerea unei familii este dificilă dintr-un ajutor de şomaj. Numeroase persoane sunt silite să mănânce la bucătăriile populare pentru săraci, găurile din pantofi şi le astupă cu hârtie de ziar, au un singur rând de haine. Unii poartă atârnate pe spate sau de gât placarde prin care solicită de lucru. Nici în alte ţări situaţia nu este mai bună. Criza mondială, declanşată o dată cu prăbuşirea bursei şi a cărei durată se prelungeşte imprevizibil, nu poate fi stopată. Datorită sărăciei şomerilor, numeroase firme nu sunt în stare să-şi vândă produsele, se închid, prin aceasta crescând numărul şomerilor. Situaţia lipsită de perspective facilitează pătrunderea în fruntea statului a naziştilor.

Steaua lui Hitler se înalţă

<1933>

Preşedintele german Paul von Hindeburg îl numeşte cancelar pe Adolf Hitler. Odată cu aceasta, în Germania se instalează o perioadă de 12 ani caracterizată prin robie şi dictatură, execuţii în masă şi război. Numirea lui poate fi explicată în mai multe feluri. Una din cauze este şomajul, sărăcia şi ideile oamenilor privind egalitatea în drepturi. Hitler se apucă imediat să reorganizeze ţara după concepţia sa. Guvernul poate exercita puterea legislativă, deşi în ţările democratice parlamentul este cel căruia-i revine această sarcină. Fasciştii preiau Controlul politicii interne, industriei, învăţământului, mass mediei, organizaţiilor de tineret etc. Îi formeză (gleischalt) pe germani. Îşi impun politica prin forţă, eliminându-şi adversarii prin arestări masive şi internări în lagăre de concentrare.

Hitler începe să-şi arate colţii

<1933>

Germania îşi anunţă brusc retragerea din Uniunea Naţiunilor, constituită în 1919 pentru menţinerea păcii. Refuză să participe la congresul de dezarmare de la Geneva şi îşi explică decizia prin aceea că Germania nu este tratată ca partener cu drepturi egale. Afirmaţia lui Hitler, cum că Germania are nevoie de o patrie nouă, naşte îngrijorare în străinătate. El anunţă că germanii sunt de rasă ariană, de aceea trebuie să conducă Europa, să elibereze Pământul de evrei, să condamne la sclavie popoarele inferioare.

Deschiderea lagărelor de concentrare

<1933>

Naziştii îşi arestează adversarii politici şi mai multe mii de evrei şi deschid primul lagăr de concentrare la Dachau.

Incendierea Reichstag-ului?

<1933>

Flăcările incendiului au cauzat pagube importante clădirii Reichstagului din Berlin. Puterea îl pune sub pază pe olandezul Marinus van der Lubbe şi-l acuză de incendiere voluntară. Fasciştii îşi arestează adversarii folosindu-se de acest caz. Mulţi erau convinşi că naziştii înşişi au incendiat clădirea pentru a da frâu liber violenţelor.

Îngrădirea artelor în Germania

<1933>

Hitler pune piatra de temelie a Casei Artei Germane la München. Concomitent, artiştii încep să părăsească Germania în număr tot mai mare, pentru că nu-şi însuşesc ideile naziste. Compozitori moderni şi pictori suprarealişti sunt interzişi, iar arta lor e considerată decadentă. Cărţile al căror conţinut nu este favorabil naziştilor sunt arse în faţa lumii întregi.

Jucătorii australieni de crichet se plâng

<1933>

Echipa de crichet a Angliei cucereşte a treia sa victorie împotriva Australiei la Adelaide. Tehnica lor de apărare a dat naştere la schimburi de cuvinte foarte grele, deoarece îi ţin pe jucătorii australieni în aşa fel, încât aceştia sunt siliţi să cedeze mingea adversarilor lor. Australienii consideră acest lucru ca o persiflare a regulilor de joc.

Cancelarul austriac asasinat de fascişti

<1934>

Un grup de nazişti încearcă să pună mâna pe putere în Austria. Năvălesc în staţiile de radio, pătrund în biroul cancelarului Engelbert Dolfuss şi-l împuşcă. În Austria apar şi în alte locuri răzmeriţe, dar poliţia ţine evenimentele sub control. Străinătatea se scandalizează la auzul atacurilor. Majoritatea crede că Hitler patrona atacurile, deşi el susţine că nu are relaţii cu partidul austriac.

Kuomintangul şi comuniştii se luptă pentru China

<1934>

Kuomintangul naţionalist a alungat armata compusă din 90.000 de soldaţi, muncitori şi ţărani din provincia Chang-Zi, situată în Sud-Estul Chinei. Sub conducerea generalului Tsu-Te, în următoarele 12 luni s-au retras 12.000 km spre Nord-Est, ajungând în octombrie 1935 în oraşul Jünan din China centrală. Pe parcursul marşului îndelungat s-au mai alăturat 300.000 de oameni. Cândva, Kuomintangul şi Partidul comunist erau aliaţi şi au înfruntat împreună pe generalii care au subjugat unele părţi ale Chinei, la mijlocul anilor 1920, dar în 1926 alianţa lor a luat sfârşit. De atunci lupta pentru stăpânirea Chinei se duce între comuniştii conduşi de Mao Ţe-Tung şi Kuomintangul dirijat de Ceang-Kai-Şi.

Pinguinii au bazin nou în grădina zoologică din Londra

<1934>

Bazinul nou construit pentru pinguini a devenit imediat centrul de atracţie al grădinii zoologice din Londra. Bazinul oval scufundat în pământ este din beton armat. Două scări în spirală duc de la suprafaţa apei la nivelul vizitatorilor, pe aceasta urcă pinguinii şi se întind apoi pe sol. Grupul de arhitecţi Tecton, fondat de tinerii arhitecţi londonezi, şi rusul Berthold Luberkin au proiectat construcţia. Directorul grădinii zoologice, Peter Chalmers, a fost atât de impresionat de lucrările lor anterioare, încât le-a încredinţat lor construirea bazinului. Tot Tecton a construit şi casa maimuţelor.

Noul preşedinte promite mexicanilor îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă

<1934>

Mexicul are un preşedinte nou, pe Lazaro Cárdenas. Este şi el membru al Partidului Naţional Revoluţionar, cum au fost şefii statului de dinainte şi de după el (din 1917). Este adevărat că în Mexic este obişnuită revoluţia, cei de aici nu ştiu să-şi rezolve altfel problemele. În 1917 au început răscoalele împotriva tiranului Porfirio Diaz. Până ce a domnit el, proprietarii de pământuri au devenit şi mai bogaţi, cei de la ţară în schimb au sărăcit de tot. În 1917 s-a elaborat o nouă constituţie, care a prescris ca ţăranii să-şi reprimească averile lor, indienilor să li se dea pământ, iar bogăţia minerală să intre în proprietatea statului. Aceste idei nu s-au realizat încă, dar Cárdenas promite că va urgenta schimbările.

Stalin stabileşte linii directoare şi pentru arte

<1934>

Tiranul Uniunii Sovietice, Iosif Visarionovici Stalin, pentru a-şi creşte puterea îşi întemniţează sau omoară adversarii şi prescrie reguli rigide pentru scriitori şi artişti. Cărţile şi

operele de artă trebuie să prezinte comunitatea socialistă, ele trebuie să se adreseze muncitorilor şi trebuie să iradieze seninătate. El dispreţuieşte artiştii progresişti occidentali, căci prea se îngrijesc de formalismul estetic (exemplu Pablo Picasso, Georges Braque).

Gazdele italiene sunt victorioase în campionatul mondial de fotbal

<1934>

Italia, gazda campionatului, îşi sărbătoreşte senin triumful la cel de-al doilea campionat mondial de fotbal. Azzuri (numele sub care sunt alintaţi, după tricourile lor albastre) îi înving pe cehi în finală cu 2:1. Este adevărat că mai fusese campionat mondial şi în Uruguay în 1930, dar din Europa abia au putut merge câţiva, căci drumul costa prea mult.

Indienii trebuie să se retragă în rezervaţii

<1934)

În America s-a promulgat o lege care dă dreptul indienilor ca fiecare trib să poată poseda pământ în comun. Începând de la sfârşitul sec.XIX-lea, în SUA indienii nu puteau trăi decât în rezervaţii, precum animalele. După părerea guvernului, ei ar trebui să cultive pământul, dar majoritatea triburilor sunt vânători, nu agricultori. Deoarece albii au exterminat bizonii, nu mai au posibilităţi de a vâna. Această lege practic nu are nici o valoare.

Moartea lui Bonnie şi Clyde

<1934>

De doi ani se declaraseră în afara legii atunci când în Louisiana, Bonnie şi Clyde, celebrul cuplu de gangsteri, sunt ciuruiţi de mitralierele poliţiştilor în timp ce încercau să treacă peste baricada lor. În trupurile lor s-au găsit peste 50 de gloanţe. Celebri pistolari au căzut pentru că uciseseră cel puţin 12 persoane, printre care 6 poliţişti. Cei doi tineri, de aproximativ 25 de ani fiecare, au jefuit pompe de benzină, restaurante, bănci în partea de Sud-Vest a SUA în decursul celor 21 de luni de vagabondaj al lor. Mereu le-au scăpat printre degete poliţiştilor, o dată au reuşit să fugă dintr-un camping păzit de 200 de poliţişti; în aprilie 1933, în timp ce căutau să scape cu maşina, au ieşit prin uşa închisă a unui garaj spărgând-o. Ziarele relatau amănunţit cazurile în care erau implicaţi, colorând legenda lui Bonnie şi Clyde cu detalii sentimentale. Deşi erau nişte răufăcători, acest tablou a fost păstrat şi în memoria generaţiilor ulterioare. Povestea lor a fost reluată de mai multe filme şi s-au compus şi cântece despre ei.

Asasinarea regelui Iugoslaviei

<1934>

Regele Alexandru face o vizită în Franţa la 9 octombrie, fiind ucis aici de un croat.

Represiuni în urma presupusului atentat împotriva lui Hitler

<1934>

Ernst Röhm, conducătorul batalionului de atac SA al partidului nazist, este împuşcat în locuinţa sa. Mai mulţi ofiţeri de rang înalt din SA sunt puşi sub pază sau sunt executaţi, fără ca aceştia să se poată apăra legal. Hitler şi-a motivat acţiunea de epurare condusă de el însuşi prin aceea că SA a plănuit un atentat împotriva Führerului, respectiv împotriva lui. Pentru înspăimântarea şi brutalizarea adversarilor, încă de la înfiinţarea Partidului Naţional Socialist erau totdeauna învinuite batalioanele de atac SA, cămăşile brune. Hitler credea că aceştia vor să-i ia puterea.

La Londra zebrele ajută la siguranţa circulaţiei pietonilor

<1934>

În cartierul central al Londrei se inaugurează 60 de zebre. Pentru pietoni creşterea numărului de automobilişti a devenit un pericol real. Zilnic 22 de oameni mor în Marea Britanie în accidente de circulaţie, conform statisticilor. Zebrele sunt testate deocamdată în locuri unde circulaţia este dirijată de poliţişti sau semafoare. Pe zebre, pietonii au prioritate în faţa maşinilor care virează spre dreapta sau spre stânga, în timp ce ei trebuie să cedeze trecerea maşinilor care se îndreaptă spre ei.

Avionul DC3

<1935>

O nouă eră se deschide în istoria aviaţiei. Noul avion serveşte la transportarea confortabilă a 21 pasageri. Până în 1990 toate avioanele de pasageri sunt construite după modelul acestuia.

În Germania e din ce în ce mai rău să fii evreu

<1935>

La adunarea de partid din Nürnberg a Partidului svasticii se hotărăsc două legi, prin care evreii îşi pierd drepturile cetăţeneşti. Numai cetăţenii ce provin din sânge german pot avea drepturi politice cuprinzătoare (de exemplu numai ei pot vota), conform legii cetăţeneşti a Reichului. În baza acestei legi este interzisă căsătoria între evrei şi germani. Naziştii stabilesc şi că evreu este acela care are trei ascendenţi evrei. Hitler şi acoliţii lui declară că oamenii nu au toţi aceeaşi valoare. Germanii, ce aparţin rasei ariene sunt născuţi să domine, în timp ce evreii sunt de rang inferior. Deoarece situaţia evreilor s-a înrăutăţit continuu, mulţi dintre ei caută protecţie în străinătate.

La Hollywood, se premiază starul-copil

<1935>

Fetiţei de aproape 7 ani, Shirley Temple, i se decernează premiul de onoare Oscar pentru succesele obţinute în filmele realizate. Ea s-a născut în 1928, la Santa Monica (California). La vârsta de 3 ani deja era în faţa camerelor de luat vederi, iar la 4 ani joacă în primul său film. Regizorii sunt încântaţi de ea, pentru că este un talent nativ, scenele pot fi turnate cu ea cât ai bate din palme. În Micul răsculat, unul dintre filmele sale cele mai reprezentative, interpretează rolul unei fetiţe obişnuite, care-şi scapă familia din infernul războiului civil prin ideile ce-i vin şi prin capacitatea ei de convingere. În ciuda succeselor repurtate, ea nu devine actriţă la vârsta adultă, ci politician şi diplomat. Devine ambasadorul SUA în Africa, în Ghana între 1974-1967.

Începe să se pregătească armata germană

<1935>

Guvernul fascist german anunţă reintroducerea serviciului militar obligatoriu, ceea ce înseamnă instruirea militară timp de un an a bărbaţilor tineri. Deja cu trei săptămâni înainte armata fusese dotată cu flota aeriană. Prin aceste două acţiuni ei au dat cu piciorul tratatului de pace de la Versailles, care a stabilit că Germania nu poate avea decât o forţă militară neînsemnată. Deşi fostele membre ale Antantei protestează împotriva înarmării germanilor, aceştia sunt totuşi lăsaţi să se înarmeze în continuare.

Visul lui Mussolini: un nou-vechi Imperiu Roman

<1935>

Italienii ocupă Abisinia (azi Etiopia), situată în partea de Est a Africii. Deşi împăratul abisinian Haile Selassie îşi cheamă supuşii să scape ţara, supremaţia invadatorilor este neîndoielnică. Benito Mussolini, tiranul fascist italian, a fost cel care a ordonat acţiunea. El vrea să creeze un nou imperiu asemănător celui de acum două mii de ani. Pentru aceasta este nevoie în primul rând de stăpânirea Africii răsăritene: Somalia Italiană (azi Somalia), Eritrea şi Abisinia îi aparţin deja.

Stahanov devine un model de urmat în Uniunea Sovietică

<1935>

Alexei Stahanov, miner într-o mină de cărbuni ucrainiană scoate 102 tone de cărbuni - de 13 ori media de producţie - într-un singur schimb de noapte. Acest rezultat excepţional a fost, bineînţeles, cu grijă planificat, pentru că prin acesta au pus în faţa oamenilor un exemplu de urmat, pentru ca să lucreze şi mai mult, încordându-şi puterile pentru creşterea rezultatelor economice ale ţării. Muncitorii primesc salarii mai mari şi premii pentru aceasta, deşi datorită lipsei mărfurilor acest lucru nu este atât de atractiv.

Steaua olimpiadei berlineze este un negru american, Jesse Owens

<1936>

În capitala germanilor, la Berlin, se încheie jocurile olimpice de vară. Folosind evenimentele drept oglindă, Hitler şi guvernul său arată lumii cum se trăieşte în Germania. Numeroşi americani pretind la această oră ca, din cauza pogromului evreilor, SUA să înceteze comerţul cu Germania. Panourile publicitare antievreieşti au fost ascunse la Berlin pe perioada jocurilor olimpice. Cu cele patru medalii de aur câştigate (cursele de 100 şi 200 m plat, săritura în lungime şi ştafeta de 4 x 100 m), atletul american Jesse Owens a devenit steaua olimpiadei, ceea ce nu-i convenea deloc lui Hitler. Nu era destul că nu era german, ba mai era şi negru! Spectatorii se entuziasmau pentru Owens cel cu picioare de aur, care a câştigat admiraţia lumii întregi prin amabilitatea şi sportivitatea sa. Hitler, deşi l-a felicitat, nu a aprobat să fie fotografiat cu el.

Diego Rivera, maestrul picturii murale mexicane

<1936>

Diego Rivera, renumitul pictor mural al Mexicului, îşi serbează cea de-a 50-a aniversare a zilei de naştere. Frescele sale ce împodobesc în general pereţii unor clădiri publice din întreaga Americă Latină şi din toată America au făcut ca ramura cultivată de el în pictură să se bucure de aprecieri favorabile unanime. Tablourile lui reprezintă în majoritate scene din istoria Mexicului şi din viaţa de toate zilele. Rivera este reprezentantul cel mai strălucit al muralismului. A trăit în Europa timp de 13 ani şi a fost atras mai cu seamă de capodoperele pictorilor de fresce din Renaştere, care au trăit şi au lucrat cu 400-500 de ani în urmă. A încercat şi stilurile mai noi, ca de exemplu cubismul european. Când s-a reîntors în Mexic, în 1921, a dorit totuşi să creeze tablouri care sunt accesibile înţelegerii oricui şi sunt clare. Soţia lui, Frida Kahlo, este de asemenea un pictor recunoscut.

Îndrăgostitul Edward al VIII-lea abdică de la tron

<1936>

Edward al VIII-lea, care domnea din 20 ianuarie 1936, abdică printr-un discurs radiodifuzat, afirmând că nu poate domni fără iubita sa. El se referă la americanca Wallis Simpson, în vârstă de 40 de ani, cu care nu se poate căsători ca rege, din cauza celor două divorţuri anterioare ale ei. La 12 mai 1937 va fi încoronat sub numele de Goerge al VI-lea fratele său mai mic, Albert. Wallis Simpson şi Edward se căsătoresc în iunie 1937, în Franţa.

Vitaminele sunt disponibile deja şi sub formă de tablete

<1936>

De acum încolo vitaminele pot fi luate şi sub formă de pilule. Aceste substanţe organice sunt necesare în anumite cantităţi pentru buna funcţionare a organismului. Numele l-au primit în 1912, deşi existenţa lor a fost cunoscută şi anterior. Biochimistul Szent-Györgyi Albert a primit premiul Nobel pentru separarea vitaminei C (în 1937). Ulterior s-au descoperit mai multe vitamine.

În Franţa Frontul Popular îşi fixează drept scop ameliorarea situaţiei sociale

<1936>

Frontul Popular, compus din socialişti şi alte partide de stânga sub conducerea lui Léon Blum, câştigă alegerile din Franţa. Noul cabinet îşi fixează drept sarcină fundamentală implementarea unor reforme sociale. Blum promite, de exemplu, reducerea săptămânii de lucru la 40 de ore pe săptămână şi a concediului plătit. După triumful Frontului Popular, mii de muncitori fac greve împotriva patronilor, pentru a-l ajuta pe Blum. Numeroasele înnoiri introduse au succes, însă reformele se succed în ritm exagerat. Patronii nu sunt prea puternic atinşi de ele, în felul acesta Franţa trebuind să-şi asume noi probleme de viitor.

Cu bani suficienţi, poţi avea acasă o cascadă

<1936>

Unui proprietar de magazin cu profituri mari din Pittsburg, Frank Lloyd Wright, un arhitect american îi proiectează o casă prevăzută să aibă o cascadă proprie. Vila somptuoasă va fi construită în Pennsylvania şi ea se va contopi cu mediul înconjurător. Casa, situată pe o stâncă, are stâlpii cioplîţi din piatră simplă, părţile orizontale de proporţii şi extinderi în direcţii diferite fiind din beton. Pârâiaşul ce curge în apropierea casei formează aici o mică cascadă, pe care au introdus-o în casă. De aceea casa a fost denumită Casa cu cascadă.

Lupta dintre Conservatori şi Progresişti în Maroc

<1936>

Ofiţerii conservatori din Marocul spaniol, sub conducerea generalului Francisco Franco, aţâţă o răscoală. Aceasta se extinde şi asupra Spaniei, degenerând într-un război local. Ţine până în 1939 şi la urmă generalul preia puterea ca un fel de mic rege. Din 1931 Spania era republică, dar nu a existat un punct de vedere unitar asupra conducerii ţării. Un grup era constituit din cei care nu doreau schimbări, respectiv armata, marii latifundiari şi biserica catolică. În schimb muncitorii, ţăranii, intelectualii, locuitorii Ţării Bascilor şi ai Cataloniei dorea modificări. Între cele două grupuri creşte contradicţia şi, după câştigarea alegerilor din 1936 de către partidele de stânga, conservatorii consideră şi mai periclitată situaţia lor. În conflictele interne mai intervin şi alţii. Republicanii sunt ajutaţi de Uniunea Sovietică, precum şi de aşa numitele brigăzi internaţionale ale altor state, iar Franco este sprijinit de ţările fasciste, Germania şi Italia.

Soldaţi germani în regiunea Rinului

<1936>

În regiunea Rinului pătrund 30.000 de soldaţi germani, deşi după primul război mondial s-a prescris că în acest teritoriu (deşi aparţinea germanilor) nu poate exista o putere militară. De aceea Hitler propune elaborarea unui nou plan de pace european, pentru a domoli celelalte ţări.

Sonja Henie, triplă campioană olimpică, se retrage din viaţa sportivă

<1936>

Norvegianca Sonja Henie a câştigat şi pentru a treia oară medalia de aur la patinaj artistic, la Olimpiada de iarnă de la Garmisch Partenkirchen. Ea a devenit pentru prima oară campioană olimpică la vârsta de 15 ani. Între 1927-36 a primit titlul individual de campion mondial la toate cele 10 campionate. În această perioadă concurenţii tineri se impun în număr tot mai mare, astfel că Sonja Henie îşi anunţă retragerea.

În pustiul Arabiei Saudite se descoperă petrol

<1936>

Deşertul saudit ascunde petrol! Descoperirea lui transformă ţara arabă într-una dintre cele mai bogate ţări ale lumii.

Marş de protest împotriva şomajului
<1936>

Din Jarrow, un orăşel al provinciei engleze Wales, porneşte o coloană de 200 de şomeri spre Londra. Ei vor să predea guvernului o listă semnată de douăsprezece mii de muncitori, care cer ajutor pentru provincia lor. Deoarece în 1933 au închis cea mai mare fabrică din oraşul lor, cea mai mare parte a bărbaţilor capabili de muncă sunt şomeri. Adevărat că criza economică mondială s-a terminat, dar totuşi în Marea Britanie există regiuni unde şomajul este încă foarte ridicat. Păgubiţii cer ca guvernul să impună să se construiască noi fabrici.

Golden Gate devine simbolul oraşului San Francisco

<1937>

La San Francisco este inaugurat podul ce trece peste golf, denumit Golden Gate. Cu lungimea sa de 2.700 m - până în 1964 - este cel mai lung pod suspendat din lume. Întinderea (anvergura) sa de 1280 m este ţinută fix de cabluri de sârmă cu diametrul de 90 de cm. În prima zi a fost folosit de 200.000 de oameni.

Flota aeriană germană bombardează Guernica, arătându-şi puterea
<1937>

Aparatele Condor ale flotei aeriene germane îşi împrăştie bombele timp de 3 ore asupra orăşelului Guernica, aflat în Nordul Spaniei. Astfel, germanii intervin din nou în războiul civil, în favoarea fasciştilor şi a generalului Franco, pentru a înspăimânta adversarii lui Franco. Guernica nu are importanţă militară, scopul nedisimulat era însă menţinerea terorii în rândul cetăţenilor.

B17

<1937>

Armata SUA introduce în arsenalul său primul bombardier greu B17. Aparatul, cu 4 motoare, dezvoltă o viteză de 266 mile/oră şi se poate ridica la o înălţime de 30.000 de picioare.

Japonia cucereşte jumătate din China
<1937>

În apropiere de Beijing conflictele armate dintre unităţile chineze şi cele japoneze nu încetează şi cresc în intensitate până când, în lunile următoarele conflictele se transformă într-

un război adevărat. Contradicţiile sunt determinate de faptul că Japonia, formată din sute de insule, doreşte să se extindă pe continent, mai ales în China, deşi Manciuria şi Coreea îi aparţineau deja. Japonezii consideră că, datorită războiului civil din China, momentul este favorabil realizării planurilor lor. Până în 1939 reuşesc să invadeze şi ocupe jumătate din China. Ei vor trebui s-o părăsească la sfârşitul celui de-al doilea război mondial, în 1945.

La Londra are loc încoronarea unui nou rege

<1937>

La încoronarea prinţului Albert ca Rege al Angliei, mulţimea bucuroasă se înghesuie în jurul mănăstirii Westminster. Soţia lui, lady Elisabeth Bowe-Lyon, este încoronată ca regină. Noua Alteţă Regală, care este fiul mezin al lui George al V-lea, în cinstea tatălui său ia numele de George al VI-lea. El are două fetiţe, Elisabeth şi Margaret. O dată cu abdicarea neprevăzută a fratelui său mai mare, Edward al VIII-lea (decembrie 1936), tronul este moştenit de George al VI-lea, un om timid şi cu uşoare deficienţe de vorbire.

Dirijabilul Hindenburg a explodat la aterizare

<1937>

Dirijabilul german Hindenburg, plecat de la Frankfurt am Main, a explodat deasupra aeroportului american de la Lakehurts şi s-a prăbuşit. Dintre călători şi personalul de deservire a dirijabilului au murit 34 de persoane plus unul dintre muncitorii de la sol. Înainte de aterizare, dirijabilul a fost nevoit să ocolească o zonă de furtună. Dăduse deja drumul frânghiilor lângă catargul de legare când partea din spate a balonului a explodat, iar corpul navei, încărcat cu hidrogen inflamabil, s-a aprins imediat. Hindenburg, cu lungimea sa de 245 m, era cel mai mare dirijabil din lume şi aparţinea firmei germane Zeppelin. A fost primul dirijabil care a zburat peste ocean, pornind pentru prima oară în cursa de la Frankfurt la Lakehurst cu un an înainte. Putea transporta 75 de pasageri şi un personal compus din 25 de membri, avea bibliotecă şi bar. După tragedie au suspendat cursele transoceanice de dirijabile.

Curăţenie politică de tipul Stalin

<1937>

O curte marţială din Moscova condamnă la moarte opt ofiţeri de stat major pentru trădare de patrie şi spionaj. Printre ei era şi Mihail Tuhacevschi, fost ministru al apărării şi erou al războiului. Aceste procese constituie doar ochiuri de lanţ în seria de procese prin care tiranul comunist, Iosif Visarionivici Stalin, îşi asigură puterea, eliminându-şi adversarii. Ţintele proceselor anterioare, asemănătoare celor de mai sus, au constituit-o discipolii duşmanului lui Stalin, Lev Troţki (care de atunci trăieşte în Mexic).

Evreii germani se tem pentru viaţa lor

<1938>

După îngrozitoarea noapte de cristal, străzile oraşelor germane sunt acoperite cu cioburi de sticlă. Peste 7.500 de magazine evreieşti au fost vandalizate şi distruse, sinagogile au fost incendiate, numeroşi evrei au fost batjocoriţi şi bătuţi bestial de către bătăuşii cu cămaşă neagră ai naziştilor. Oricât încearcă să dezmintă Joseph Goebbels, ministrul propagandei, faptul că la cabinet s-ar şti ceva despre această afacere, este evident că ceea ce s-a întâmplat a fost o acţiune de persecuţie premeditată şi temeinic organizată. Cetăţeni simpli zdrobeau şi distrugeau totul în furia lor, pentru că la Paris a fost ucis un lucrător al ambasadei germane de către un presupus evreu. În Germania trăiau 600.000 de evrei până în 1933, când conducătorul nazist, Adolf Hitler, a pus mâna pe putere. De atunci, jumătate din populaţia evreiască a fugit pentru a-şi salva viaţa, iar cei rămaşi aici trăiau într-un pericol din ce în ce mai mare.

Noua perlă a Imperiului German

<1938>

Armata germană intră în regiunea sudetă din Nord-Vestul Cehoslovaciei, locuită de o populaţie germană. Vorbitorii de limbă germană se bucură, dar evreii şi cehii, temându-se de persecuţie, se refugiază. Hitler a obţinut regiunea sudetă prin acordul de la München. Dar nu-şi respectă promisiunea de a nu pretinde nimic în plus din partea Cehoslovaciei. Deoarece Germania a lansat în perspectivă de mai multe ori ocupaţia, la 15 martie 1939 guvernul cehoslovac cere protecţia germană pentru populaţie. Astfel nemţii, după Austria, anexează ţării lor şi cel de-al doilea stat vecin.

Anglia se pregăteşte de un nou război

<1938>

Într-o singură zi 1.000 de bărbaţi se prezintă voluntar ca urmare a apelului lansat cu o lună în urmă de către aviaţia britanică. În felul acesta flota aeriană creşte cu o mie de avioane de vânătoare Spitfire. Aceasta demonstrează, fără îndoială, că guvernul se gândeşte în mod prevăzător la riscurile unui nou război, unde forţa aeriană va avea un rol hotărâtor. Avioanele Spitfire sunt excepţional dotate pentru respingerea atacatorilor. Locuitorii ţării sunt pregătiţi şi ei pentru război, toţi primesc măşti de gaze. Pentru eventualitatea bombardărilor există adăposturi corespunzătoare, iar copiii care trăiesc în locurile preponderent ameninţate sunt duşi în localităţi mai sigure.

Austria devine parte a Germaniei

<1938>

Austria este silită să se supună puterii Germaniei vecine. Cele două state au încheiat un acord în 1936, conform căruia Austria rămâne independentă, dar politica ei va fi orientată după cea a Germaniei. Când, la 12 martie 1936, soldaţii germani intră în Austria, cetăţenii austrieci îşi exprimă unanim bucuria. Aceasta îl determină pe Hitler să declare reunificarea Imperiului German şi califică Austria drept partea răsăriteană a ţării, ceea ce cade ca o catastrofă asupra celor ce s-au refugiat aici din faţa naziştilor.

În Oceanul Indian trăieşte un animal preistoric

<1938>

Cercetătorii oceanologi au găsit în Oceanul Indian un animal considerat dispărut încă de acum 70 de milioane de ani. Peştele cu coadă stufoasă este considerat o fosilă vie, căci seamănă cu fosilele găsite în ale părţi ale Terrei. Ea este deosebită pentru că posedă atât plămâni cât şi branhii, iar pe baza formei înotătoarelor şi constituţiei scheletului lor se poate presupune că pe vremea aceea se puteau mişca şi pe uscat. Ele se consideră a fi strămoşii vertebratelor de uscat.

Într-o clipă putem bea cafeaua

<1938>

Firma producătoare de alimente Nestlé din Elveţia scoate pe piaţă un nou produs. El trebuie doar amestecat cu o ceaşcă de apă caldă şi putem bea imediat licoarea dorită. Acest sistem este rodul unei munci desfăşurate de-a lungul multor ani. Nestlé speră că în scurtă vreme va avea succes şi în Europa. Plantatorii brazilieni de cafea se pot bucura şi ei, deoarece în anii anteriori au produs cantităţi uluitoare de cafea, surplusul fiind nevoiţi să-l arunce, pentru ca preţul cafelei, şi aşa mic, să nu scadă şi mai mult.

Ocolul pământului în zbor, nou record

<1938>

Howard Hughes a stabilit un nou record, el face ocolul pământului în 3 zile 19 ore şi opt minute cu avionul său Lockheed 14N.

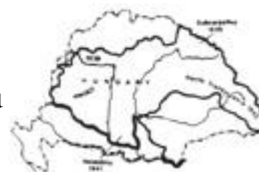
Birouri climatizate în parlamentul din Washington

<1938>

Reprezentanţii parlamentului american cu sediul la Washington de acum încolo vor putea lucra în birouri plăcute, răcoroase, deoarece clădirea a fost prevăzută cu instalaţie de climatizare. Ea funcţionează ca o instalaţie frigorifică. Zilnic se pompează 55.650.000 litri de apă răcită cu freon printr-un sistem de conducte în diferitele clădiri, iar în încăperi ventilatoarele suflă înăuntru aerul răcit. Instalaţiile de climatizare au fost folosite mai întâi în fabricile unde se produceau mărfuri rapid alterabile.

Ungaria reprimeşte câteva teritorii

<1938>

În urma acordului de la München, Cehoslovacia trebuie să se înţeleagă cu Ungaria şi Polonia în privinţa restituirii unor teritorii disputate. Nu se reuşeşte să se convină asupra lucrurilor, de aceea se face apel la Arbitrajul din Viena. În baza hotărârii de la Viena, Ungaria reprimeşte Csalloköz, Kosice, Munkacs şi Ungvar (870.000 locuitori, 11.297 m2). Deşi retrocedarea se desfăşoară paşnic, nu se realizează dorita frontieră ungaro-poloneză şi Bratislava rămâne la cehi.

Desene animate de lung metraj

<1938>

Filmul de desene animate Albă ca Zăpada şi cei şapte pitici, prezentat în premieră în America înainte de Crăciunul anului 1937, a dobândit un succes pe plan mondial în sălile de cinematograf. Filmul-basm al lui Walt Disney este primul film de desene animate din lume, de lung metraj. Walt Disney şi asociaţii săi au sacrificat 3 ani de muncă şi 1,5 milioane USD pentru experimentul lor. Au făcut peste 1 milion de desene, pentru ca totul să iasă perfect. Redarea caracterelor piticilor s-a dovedit a fi partea cea mai grea, deoarece s-a creat un mod specific de mişcare şi vorbire pentru fiecare în parte, nedorindu-se deosebirea lor doar prin înfăţişare. A fost o muncă uriaşă, dar nu inutilă. Filmul nu a constituit doar un succes de casă (6 milioane USD încasări), el este o capodoperă. În Germania, filmul a fost pe lista de interdicţie până în 1950, pentru că regimul nazist a considerat că eroina principală aducea a evreică.

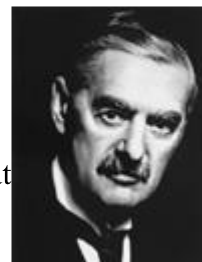
Budge câştigă totul în tenis

<1938>

Americanul Donald Budge cucereşte, în decursul unui an, titlurile supreme ale celor mai importante 4 campionate de tenis, prin aceasta reuşindu-i prima dată marea lovitură, respectiv Marele Slam. Pe compatriotul său, Gene Mak (cu care joacă de altfel la dublu), l-a învins în 4 partide în finala campionatului open din America. Înainte de aceasta, Budge mai învinsese la Paris, Wimbledon şi Melbourne. Dar pentru marea majoritate a admiratorilor săi rămâne de neuitat partida în care, în 1937, Budge l-a învins în finala de la Wimbledon pe germanul Gottfried von Cramm.

Acordul pentru pace de la München

<1938>

Primul ministru britanic, Neville Chamberlain, la reîntoarcerea de la München, anunţa cu un sentiment de uşurare, că situaţia Cehoslovaciei a fost reglementată. La München, Germania, Italia, Franţa şi Marea Britanie au căzut de acord ca Cehoslovacia să cedeze Germaniei regiunea Sudeta locuită de populaţie germană. Pentru aceasta, Hitler a promis că va lăsa în pace Cehoslovacia. Chamberlain susţine că prin aceasta pacea va fi păstrată. Guvernul cehoslovac nu era de aceeaşi părere şi în scurtă vreme se adevereşte că temerile sale erau justificate.

Queen Elisabeth lansat la apă

<1938>

Vaporul transoceanic cu aburi Queen Elisabeth, cel mai mare mare din lume, este lansat la apă. Transatlanticul cel mai recent construit de societatea Cunard White Start are 83.670 tone. Regina Elisabeta a botezat cu rapiditate fulgerătoare vasul, deoarece la începerea ceremoniei, din cauza supraîncărcării stâlpilor susţinători, vasul începuse să alunece în jos. Ea a reuşit să spargă sticla de şampanie chiar în ultima clipă înainte ca prova să ajungă în apă.

Începe cel de-al doilea război mondial

<1939>

Fără nici un semn premergător, Wehrmachtul german năvăleşte în Polonia pe care o ocupă în doar câteva zile. Acest război va degenera în război mondial până la finele anului 1941. Până în 1945 multe milioane de civili şi militari îşi vor pierde viaţa. Pentru a-i putea ataca pe polonezi, nemţii recurg la o înscenare: militari germani îmbrăcaţi în uniforme poloneze ocupă un emiţător radio, apoi atacă Polonia din toate părţile: pe uscat, pe apă, din aer. Polonezilor le este imposibil să se apere în faţa superiorităţii armatei germane, formate din 1.500.000 de oameni. La 17 septembrie, din răsărit se aruncă asupra lor şi Uniunea Sovietică. Acest fapt a fost precedat de încheierea unui acord între Stalin şi Hitler, la 23 august 1939. La 6 octombrie se predau şi ultimile unităţi poloneze. Teritoriul polonez care aparţinuse germanilor intră în Imperiul German, iar pe restul teritoriului cotropit de germani se înfiinţează un Protectorat ca ţară asociată Imperiului. Hitler se baza pe faptul că Franţa şi Anglia se vor împăca şi cu violarea Poloniei cum au făcut în cazul Anschlussului din 1938 şi a ocupării Sudeţilor.

Germanii preferă să-şi scufunde vasele, decât să-şi recunoască înfrângerea

<1939>

În America de Sud, pe malurile Uruguayului, echipajul crucişătorului german Graf von Spee îşi scufundă vasul. Acesta scufundase nouă vase englezeşti în cursul luptelor navale împotriva Marii Britanii, desfăşurate în Oceanul Indian şi Atlantic. Vasul fusese avariat în dreptul malurilor uruguayene, în înfruntarea avută cu trei vedete rapide englezeşti. A acostat într-un port pentru reparaţii, dar guvernul sud american i-a ameninţat cu confiscarea, la care Hitler a ordonat distrugerea vasului, considerând acest act drept unul mai curajos decât să recunoască faptul că într-o confruntare cu englezii el a rămas de pagubă. Echipajul a aruncat vasul în aer prin telecomandă, căpitanul sinucigându-se.

Controverse în legătură cu un insecticid nou

<1939>

E greu de pronunţat cuvântul diclor-difenil-tricloretan, dar produsul chimic cunoscut cu denumirea scurtă de DDT a fost primit cu încredere de medici şi de fermieri. În 1939, elveţianul Peter Hermann Müller descoperă că DDT-ul ucide insectele. Dar cine are nevoie de aşa ceva? Pe cine deranjează o pişcătură de ţânţar sau zumzetul unei albiniţe? Problema trebuia abordată altfel. Există foarte mulţi dăunători care pun în pericol majoritatea recoltelor. În ţările tropicale trăieşte un soi de ţânţari foarte periculoşi, care răspândesc o boală periculoasă pentru oameni, malaria. DDT-ul este salutar atât în medicină cât şi în agricultură, dar în ultima vreme numeroase ţări au interzis folosirea lui, deoarece este dăunător sănătăţii. Produsul, odată intrat în organism (de exemplu consumul de fructe), nu mai poate fi îndepărtat. Pe lângă aceasta, numeroase specii de insecte s-au obişnuit cu DDT-ul.

Finlanda se predă Uniunii Sovietice

<1939>

Uniunea Sovietică se aruncă asupra Finlandei. Acesta este începutul campaniei de iarnă, care se încheie cu înfrângerea finlandezilor, la 13 martie 1940. Ei trebuie să predea câteva teritorii, trebuie să renunţe la porturile importante din punct de vedere militar, trebuie să cedeze pe o perioadă de 30 de ani oraşul Hangö. Războiul a fost precedat de un pact încheiat între Stalin şi Hitler, prin care şi-au împărţit între ei Europa de Est (bineînţeles fără ştirea celor ce trăiesc aici). Finlanda i-a revenit Uniunii Sovietice.

Elicopterul lui Sikorsky poate decola şi ateriza vertical

<1939>

Igor Sikorski proiectează elicopterul care poate să şi zboare. Încă din 1909 şi-a construit primul elicopter, dar acela nu a funcţionat bine. Atunci a căutat o altă cale şi a creat o aeronavă care putea decola şi ateriza în apă. Sikorsky s-a născut în Rusia şi în 1917 a emigrat în SUA. Elicopterul său cu decolare verticală poate fi folosit şi în război.

Tentativă de asasinat împotriva lui Hitler

<1939>

O bombă cu putere imensă explodează într-una din berăriile din München, la Bürgerbraukeller, pe care Hitler tocmai o părăsise. Aici îşi ţinea discursul anual obişnuit în cinstea tentativei de puci din 1923. Acum discursul a fost mai scurt decât de obicei. Explozia a ucis 8 persoane şi a rănit 63. Cine a fost făptaşul? Germanii suspectează în primul rând poliţia secretă engleză, dar curând se descoperă că Johann Georg Elser, un tâmplar german a vrut să-l ucidă pe tiran. Elser n-a reuşit să fugă în Elveţia, asa cum planuise, fiind prins încă în aceeaşi seară.

Declaraţii de război împotriva Germaniei

<1939>

Polonia şi Franţa sunt de multă vreme legate printr-un pact. Primul ministru Angliei, Chamberlain, la 31 martie 1939, a anunţat că Anglia este dispusă să salveze Polonia. De aceea, când trupele germane au pătruns în Polonia, guvernele francez şi englez îi somează să o părăsească fără întârziere. Nefăcând acest lucru, ei îşi trimit declaraţiile de război în data de 3 septembrie. Dar armata lor încă nu s-a adunat, de aceea ei nici nu-şi trimit încă trupele. Atunci Germania începe un război pe mare împotriva Angliei pentru paralizarea circulaţiei vapoarelor.

Germania se aliază cu Uniunea Sovietică

<1939>

Molotov şi Ribbentrop, reprezentanţi ai Uniunii Sovietice şi Germaniei, semnează un acord de neagresiune cu câteva zile înainte de izbucnirea războiului. Ei cad de acord şi în privinţa împărţirii Poloniei. Acest pact reprezintă un avantaj serios pentru Hitler, care nu ar fi putut duce un război simultan împotriva puterilor occidentale şi a Uniunii Sovietice.

Germania s-a aliat cu Italia

<1939>

Cu trei luni înaintea cotropirii Poloniei, Italia şi Germania semnează aşa numitul pact de oţel, în care se obligă ca, în caz de război, să se sprijine reciproc cu întreaga lor forţă armată. Nu numai nemţii, ci şi italienii se pregătesc să obţină teritorii în regiunea Mării Mediterane. Dar în 1939 Italia avea încă prea puţin armament, de aceea nu s-a implicat în ocuparea Poloniei de către nemţi.

Există curse regulate Pan Am din Europa în America

<1939>

Cu o săptămână înainte de a transporta primii pasageri din Europa în America hidroavionul Pan Am a fost botezat de Eleanor Roosevelt, soţia preşedintelui SUA cu numele de Yankee Clipper. Cursele regulate ale companiei americane încep din 28 iunie şi fac legătura între America şi Europa, cu aparate de acest tip. Este într-adevăr un lux să călătoreşti cu Yankee Clipper. La bordul avionului există chiar şi un restaurant pentru 14 persoane.

Statele Benelux gem sub călcâiul cizmei lui Hitler

<1940>

Belgia s-a predat nemţilor, cum a făcut şi Olanda cu două săptămâni mai înainte. În data de 10 mai nemţii au atacat Luxemburgul, Belgia şi Olanda. Lucrurile s-au petrecut la fel ca în 1939, în Polonia: au căzut pradă războiului fulger, adică unei năvăliri subite, rapide. Mai mult ca oricine au avut de suferit evreii de pe urma ocupaţiei germane, căci de acum înainte şi aici au început să fie hăituiţi. Unităţile germane ocupaseră Norvegia şi Danemarca încă din aprilie.

Călugării tibetani află persoana celui de-al 14-lea Dalai Lama după semne cereşti

<1940>

În Tibet, domnitor a devenit băieţelul de patru ani al unui ţăran. Când va ajunge pe tron, el va dirija viaţa politică şi spirituală a ţării, ca cel de-al 14-lea Dalai Lama. Tibetul este situat în Munţii Himalaya, cei mai înalţi din lume, şi este locuit de budişti. Ei cred că sufletul omenesc este veşnic, la decesul omului el se multă în alt corp. De aceea sunt convinşi că la coborârea în mormânt a ultimului dalai lama, undeva pe lume s-a născut un băieţel cu sufletul lui. El trebuie căutat de călugării lama. La găsirea locului sunt conduşi de curcubeu, spre Nord Est. Înainte de a muri, bătrânul dalai lama a privit şi el în această direcţie. Călugării lama, îmbrăcaţi ca negustori, au pornit spre Nord-Vest, mai târziu s-au cazat la un ţăran. Băieţelul lui voia să se joace neapărat cu mărgelele lui Dalai Lama. I-au oferit tot felul de obiecte, printre care le-a ales tocmai pe acelea care i-au aparţinut lui Dala Lama cel mort şi spunea că acelea sunt ale lui. Aceasta i-a asigurat pe călugări că el este cel căutat. Dalai lama înseamnă învăţător, a cărui înţelepciune este imensă.

În Algeria, englezii atacă vasele franceze

<1940>

Francezii şi englezii au luptat până acum împreună în împotriva nemţilor. După căderea Parisului, guvernul britanic a trebuit să-şi revizuiască opiniile. De acum vasele de război franceze constituie un risc, deoarece nemţii le-ar putea confisca. Pentru evitarea acestui lucru, primul ministru britanic, Winston Churchill, dă ordin pentru rechiziţionarea vaselor franceze de război, care staţionau în Algeria (în acea vreme colonie franceză), la Oran. Vasele suferă avarii importante. Navele franceze care staţionau în Egipt, la Alexandria, s-au predat înainte de a fi atacate.

În timp ce Hitler ezită, de la Dunkerque reuşesc să scape mai mult de 300.000 de militari

<1940>

Prin ocuparea ţărilor Benelux, Hitler urmăreşte două ţeluri. Pe de o parte, vrea să separe trupele engleze şi franceze din partea de Nord-Est a Franţei, ca să poată ajunge la mare, iar pe de altă parte vrea să închidă posibilitatea de retragere pe mare a englezilor. Cel de al doilea nu se îndeplineşte. La Dunkerque englezii sunt complet încercuiţi, dar Hitler aşteaptă cu atacul: vrea să-şi protejeze trupele pentru perioada următoare a războiului. Astfel, 338.226 englezi, belgieni şi francezi reuşesc să treacă în Anglia cu vapoarele.

În Anglia, în locul tolerantului Chamberlain, Churchill cel cu mână de fier devine prim ministru

<1940>

Politicianul rutinat Winston Churchill este noul prim-ministru al Angliei, care înainte fusese de mai multe ori ministru. Britanicii îşi fac mari speranţe, deoarece el şi-a ales membrii guvernului din fiecare partid. Arthur Neville Chamberlain a demisionat cu două zile mai înainte, când l-au criticat că a fost prea tolerant faţă de nemţi. Iar Churchill vrea să întărească lupta împotriva tiranilor nazişti. În primul său discurs ca prim ministru el arată locuitorilor câtor greutăţi vor trebui să le facă faţă şi le cere să fie statornici.

Charlie Chaplin în rolul lui Hitler

<1940>

Vestitul comic de film, Charlie Chaplin, prezintă Dictatorul, ultimul său film, care este totodată şi primul său film sonor. El îl interpretează pe tiranul Hynkel, caricatura lui Hitler, cel care a cauzat războiul izbucnit în 1939 şi îi vânează în mod inuman pe evrei. Charlie mai are şi un alt rol, un frizer evreu, pe care naziştii îl transportă într-un lagăr de concentrare, împreună cu prietena

sa. Fiind norocos, el reuşeşte să evadeze, deoarece seamănă cu dictatorul. Deşi Charlie tratează o temă de mare gravitate, el îi face pe spectatori să râdă.

Troţki este asasinat de un spaniol

<1940>

În Mexic, Troţki, cel care în revoluţia din 1917 a luptat împreună cu Lenin pentru victoria comuniştilor, este ucis cu un târnăcop de spart gheaţa. Ulterior, în timpul tiraniei urmaşului lui Lenin, Iosif Visarionivici Stalin, el a fost exclus din partid şi exilat. Asasinul spaniol era membru al poliţiei secrete a lui Stalin.

Foamete în ghetoul varşovian

<1940>

În Varşovia, autorităţile germane execută un bărbat polonez pentru că aruncase o pâine peste zid în ghetou. Aici erau înghesuiţi evreii, câte şase într-o încăpere. În Polonia guvernator german este Hans Frank. El a dispus ca evreii să se aşeze într-o anumită parte a oraşului, iar cei de acolo să fie mutaţi. Pe o suprafaţă mai mică de două cincimi din teritoriul oraşului sunt înghesuiţi 400.000 de oameni, o treime din populaţia Varşoviei. Începând din 15 noiembrie ghetoul e împrejmuit cu un zid, pentru ca evreii să nu poată ieşi de acolo. Mâncare abia dacă se mai găseşte, deoarece Frank şi acoliţii săi i-au condamnat la post negru, fiindcă sunt evrei.

Franţa capitulează

<1940>

După ocuparea statelor Benelux, războiul-fulger (Blitzkrieg) îi duce mai departe spre apus pe nemţi şi cuceresc o parte însemnată din Franţa, regiunile industriale din Nord, importante din punct de vedere militar, malul Atlanticului, Canalul Mânecii şi Parisul. Acolo unde după primul război mondial nemţii au trebuit să semneze tratatul de pace, ei dau acum ordine francezilor. Germanii controlează trei cincimi din ţară şi guvernele ce funcţionează în teritoriile libere ţin cu germanii.

Trei ţări invadatoare încheie un pact

<1940>

Italia, Germania şi Japonia sunt puterile care şi-au dobândit deja teritorii pentru ele, respectiv vor să mai dobândească şi altele în cursul războiului. Ele semnează un tratat tripartit la Berlin, în care membrii garantează să se ajute reciproc unii pe alţii în cazul în care o ţară încă neintrată în război ar ataca pe unul dintre ei. Tratatul exprimă adversitatea lor fata de america.

Lupte aeriene deasupra Angliei

<1940>

Hitler amână pentru mai târziu aterizarea avioanelor de vânătoare în Anglia. Oraşele englezeşti sunt bombardate încă din august. Hitler încearcă să pună stăpânire pe teritoriul aerian al Angliei, pentru ca aviatorii nemţi să poată ateriza. Dar forţa aeriană engleză respinge atacurile. Avioanele lor sunt din punct de vedere tehnic mai bune, iar sistemul lor radar este excelent. În plus, au reuşit să spargă codurile secrete germane. Faptul că nu le reuşeşte strategia de aterizare este primul insucces esenţial pentru Germania nazistă.

De Gaulle îi îmbărbătează pe francezi de la Londra

<1940>

Franţa aparţine deja germanilor, totuşi francezii nu se lasă doborâţi, declară De Gaulle într-un discurs radiodifuzat de la Londra. El s-a refugiat în Anglia la 16 iunie, pentru a pune bazele acolo luptei francezilor liberi împotriva cuceritorilor germani.

Xerografia

<1940>

Charles Carlson a brevetat primul aparat de xerografiere. Mai târziu şi-a vândut drepturile întreprinderii Haloid, care au răspândit pe plan mondial tehnologia denumită XEROX.

Anglia şi America se înţeleg asupra celor ce sunt de făcut după război

<1941>

SUA şi Marea Britanie publică împreună ţelurile lor, Charta Atlanticului, elaborată de Franklin Delano Roosevelt, preşedintele Statelor Unite şi Winston Churchill, prim ministru britanic, pe un vas de război englez ancorat pe coastele Newfoundland-ului, Charta fixează acele teorii directoare, a căror îndeplinire va decide cum să trăiască în pace naţiunile după război, statele având dreptul să hotărască singure în afacerile lor interne.

America intră în război

<1941>

Preşedintele SUA, Roosevelt, declară război Japoniei. La 7 decembrie Japonia a atacat prin surprindere baza flotei americane din Oceanul Pacific, staţionată în golful hawaian Pearl Habor. Numărul morţilor este de 2.403 şi au fost distruse sau avariate 19 vase de război şi 188 avioane. Concomitent, în împrejurimile Oceanului Pacific, pe insulele Filipine şi alte teritorii americane, aterizează, respectiv acostează unităţi japoneze. Coloniile englezeşti, Malaezia,

Hongkongul şi Tailanda, sunt ţintele lor. Japonezii vor să stăpânească toată Asia de Sud-Est. Prin atacarea Pearl Harborului de către japonezi, războiul european se transformă într-un război mondial. În decurs de 5 zile mai multe state intră şi ele în război, cu toate că ţările mai mici nu sunt părţi beligerante. America, Marea Britanie şi aliaţii lor îşi unifică acţiunile de război, în timp ce Germania, Japonia, Italia şi simpatizanţii lor nu dispun de o tactică comună.

Italienii sunt slabi în Mediterană

<1941>

Grecia şi Iugoslavia sunt atacate de nemţi şi de italieni. Ei ocupă Iugoslavia la 17 aprilie, la 11 mai ocupă Grecia, iar până la sfârşitul lui mai ocupă şi Creta. În acelaşi timp ei luptă şi în Africa de Nord. Aceasta răstoarnă planurile lui Hitler, care vrea să-şi concentreze toată puterea armată pentru atacarea Uniunii Sovietice. În schimb, el trebuie să-i ajute pe italieni, care sunt în inferioritate faţă de englezi în Marea Mediterană.

Vânătoare îndârjită după nava de război Bismarck

<1941>

Bismarck, nava de război considerată invincibilă, se scufundă în valurile Oceanului Atlantic împreună cu echipajul său format din 1977 oameni. Cu o săptămână în urmă, Bismarck scufundase cea mai mare navă a englezilor, Hood-ul, şi a avariat pe Prince of Wales. Drept răzbunare, flota de război engleză a pornit o acţiune de urmărire navală. Ei au reuşit să nimerească Bismarck-ul, acesta devenind nemanevrabil. A primit în plin mai multe lovituri, după care echipajul l-a aruncat în aer. Interesul cu care ziarele engleze şi germane urmăreau fazele hărţuirii a fost la fel de mare ca şi când ar fi fost vorba de un meci de fotbal.

Hess ar dori să încheie pace cu Anglia

<1941>

Rudolf Hess, secretarul lui Hitler, zboară în Scoţia cu scopul de a încheia o pace şi deasupra Glasgowului sare cu paraşuta din avion. El ar dori ca forţele armate nemţeşti să poată fi concentrate împotriva Uniunii Sovietice. El crede că acţionează cu aprobarea lui Hitler, dar Führerul îl califică drept nebun. Hess este încarcerat de englezi.

Hitler atacă totuşi Uniunea Sovietică

<1941>

În ciuda pactului de neagresiune dintre Uniunea Sovietică şi Germania - aşa numitul pact Molotov-Ribbentrop - încheiat la 23 august 1939, trupele germane mărşăluiesc în Uniunea Sovietică. Hitler a încheiat pactul pentru că nu voia să lupte concomitent şi în Est şi în Vest, dar de fapt principalul său adversar era Uniunea

Sovietică. Încheind ocupaţiile de teritorii în Vest nu mai voia să amâne atacarea Uniunii Sovietice, deşi generalii săi îl avertizau: cu toate că în apus nu este front de luptă, în Sud, în Marea Mediterană, au loc lupte aprige. În afară de aceasta, crede statul major, Uniunea Sovietică este o îmbucătură prea mare pentru a o îngenunchea rapid şi iarna rusească este şi ea foarte periculoasă. Până la urmă lupta într-adevăr va fi pierdută. Hitler greşeşte şi acest lucru îşi pune pecetea pe deznodământul războiului şi, aşa cum o vor demonstra evenimentele de mai târziu, Hitler şi acoliţii săi vor pierde războiul.

Hitler ordonă eliminarea bolnavilor incurabili

<1941>

În septembrie 1939 Hitler ordonă uciderea bolnavilor incurabili. Până acum au fost ucişi peste 70.000 de oameni. În notele autorităţilor germane figurează alcoolici, bolnavi psihic, care trăiesc în diferite instituţii şi pe care, în baza gravităţii situaţiei lor, îi gazează în nişte construcţii specifice. Naziştii au încercat să ascundă problema, deoarece bănuiau că mulţi nu o aprobă. La protestul înverşunat al bisericii, la un moment dat, au sistat procedura, apoi totuşi au reluat-o, dar în şi mai mare taină.

Evreii trebuie să poarte un semn distinctiv

<1941>

Viaţa evreilor devine tot mai grea în Germania. Orice evreu trecut de vârsta de 6 ani este obligat să poarte prinsă pe haina sa o stea galbenă în şase colţuri, pe care scrie Jude - evreu. La fel trebuie să procedeze şi evreii polonezi. Între timp germanii deja se gândesc la soluţionarea definitivă a situaţiei evreilor, ceea ce înseamnă exterminarea lor metodică. La 3 septembrie, în lagărul de concentrare de la Auschwitz, începe exterminarea lor cu gazul toxic Zyklon B.

Ajutoare feminine în război

<1941>

Prim-ministrul englez Winston Churchill prescrie obligativitatea prezentării la armată, pompieri şi poliţie a femeilor intrede 20 si 30 de ani. Cele de peste 30 de ani vor trebui să lucreze în uzinele de depozitare şi de produse alimentare. Englezoaicele trebuie să participe şi ele la oprirea războiului violent şi cotropitor declanşat de nemţi. Din 1941 în Germania, la terminarea studiilor, fetele sunt obligate să execute servicii auxiliare de război timp de 6 luni în spitale, spitale de campanie, în birourile armatei sau la cei cu familie numeroasă.

Folosirea penicilinei

<1941>

Penicilina este folosită pentru prima dată în tratarea unor oameni. Antibioticul a fost accesibil

în primul rând răniţilor din cel de-al doilea război mondial, obţinându-se rezultate remarcabile în tratamentul infectării plăgilor.

Îngrădiri pentru îmbrăcăminte şi alimente

<1941>

În cursul războiului, în Anglia se introduce raţionalizarea îmbrăcăminţii pe cap de locuitor, în felul acesta toată lumea putând cumpăra îmbrăcăminte doar într-o anumită cantitate. La fel se raţionalizează consumul de zahăr, carne şi marmeladă. În 1939 în Germania se dau bonuri de alimente, acestea trebuind să fie prezentate la cumpărare. Pentru zarzavaturi şi cartofi nu s-au luat asemenea măsuri.

Figurile celor mai mari patru preşedinţi americani au fost sculptate în stâncă

<1941>

Monumentul grandios a fost realizat în 17 ani. Sculptorul Gutzon Borglum a sculptat în stâncă în Dakota de Sud chipurile preşedinţilor George Washington, Thomas Jefferson, Abraham Lincoln şi Theodore Roosevelt. Feţele de 18 m înălţime privesc pătrunzător spre pădurile de brad din Black Hills. Pentru crearea acestei opere a fost nevoie să se scoată prin sculptură din piatră aproape 450.00 tone de granit. Din păcate, artistul, murind în primăvară, nu şi-a putut termina creaţia, locul lui fiind luat de fiul său. Grupul statuar al celor patru mari preşedinţi a devenit un adevărat loc de pelerinaj pentru americani.

Trupelor japoneze americanii le răspund cu un contraatac în regiunea Oceanului Pacific

<1942>

De la intrarea sa în război, Japonia suferă acum prima înfrângere. Dintre navele sale uriaşe de război, după o ciocnire navală-aeriană, americanii le distrug patru în împrejurimile insulelor Midway din Oceanul Pacific. În timpul acţiunii, americanii pierd un singur vapor portavion. Evenimentele determină o întoarcere în războiul din Oceanul Pacific, oprind expansiunea japoneză. Regizorul american John Ford turnează un film despre înfruntarea navelor de război şi a avioanelor americane, fiind rănit şi pierzând vederea unuia dintre ochii săi în timpul filmărilor. Filmul său, intitulat Bătălia de la Midway, a primit premiul Oscar.

De Gaulle organizează mişcarea de rezistenţă franceză

<1942>

Generalul De Gaulle, care, după capitularea Franţei, trăieşte ca emigrant în Anglia, prin

discursul său radiodifuzat îi cheamă pe francezi să-i înfrunte pe ocupanţi. Rezistenţii sunt pomeniţi ca Franţa luptătoare - La France combattante. Ei ştiu că, dacă sunt prinşi de Gestapo, îi aşteaptă moartea. Celulele rezistenţei s-au specializat în agitaţie, adunare de informaţii şi acţiuni de sabotaj şi abia ştiu unii despre alţii. Ţara se divizează în teritoriul liber din Sud şi cel ocupat din Nord. Însă în noiembrie 1942 nemţii intră în teritoriul anterior liber, deoarece le este teamă de un atac americano-englez din Sud. Înainte, în Africa franceză de Nord-Vest se aflau adăpostite unităţi americane şi engleze.

Japonia stăpâneşte teritoriile din Asia de Sud-Est şi Oceanul Pacific

<1942>

Când, la 7 decembrie 1941, japonezii au năvălit în bazele marine americane, au cucerit fără piedici teritorii în regiunea Oceanului Pacific şi a Sud-Estului Asiei. Ei au ocupat la 25 decembrie 1941 Hongkongul, la 2 ianuarie 1942 Manila, iar acum ocupă şi Singapore. La 8 martie ocupă Indiile Olandeze - azi Indonezia, iar la 20 mai o altă colonie engleză, Burma. Japonezii le promit locuitorilor că pe teritoriile ocupate îi vor salva de colonialiştii care-i exploatează nemilos.

Japonezi în lagăre de concentrare

<1942>

Preşedintele Roosevelt a dat o hotărâre, conform căreia locuitorii americani de origine japoneză trebuie să fie închişi în lagăre de concentrare. Peste 120.000 de oameni au fost scoşi din casele lor şi adunaţi în lagăre.

Conducătorii nazişti de rang înalt hotărăsc exterminarea evreilor

<1942>

Ofiţerii nazişti din Statul major se întâlnesc la Berlin la conferinţa organizată în clădirea Wansee Interpol. Se hotărăşte ca toţi evreii de pe teritoriul Germaniei şi din teritoriile ocupate de germani să fie ucişi. Ei trebuie duşi în lagărele construite în acest scop şi trebuie exterminaţi cu ajutorul gazelor toxice. Cât a durat războiul, au fost ucişi şase milioane de evrei.

Germania capitulează în Africa de Nord

<1942>

Unităţile italiene şi germane se înfruntă cu englezii în Africa de Nord. Sub conducerea generalului Erwin Rommel, încă de la începutul anului 1942, italienii şi nemţii duceau un război de cotropire, acum însă sunt respinşi în Egipt la El Alamein. În Algeria şi Maroc, la 7

noiembrie, sunt aruncate în luptă formaţiuni americane şi englezeşti. La 13 mai 1943 Italia şi Germania sunt silite să se predea.

Victimele civile ale războiului

<1943>

Cel de-al doilea război mondial, spre deosebire de războaiele precedente, în care mai cu seamă soldaţii aveau mult de suferit, a cerut şi sacrificii enorme de la cetăţeni. Cea mai mare teamă o constituiau atacurile aeriene asupra oraşelor. Armata germană şi-a început seria de atacuri asupra oraşelor englezeşti cu bombardamentele nocturne din 1940, când, printre altele, au transformat în ruine centrul oraşului Coventry. Mai târziu, Hamburgul a devenit ţinta forţelor aeriene germane şi engleze. Bombardarea oraşului a durat până la 3 august. 30.000 de oameni au murit şi peste 75% din locuinţe au fost complet distruse.
¦Drogul sintetic, LSD-ul, produce haucinaţii<1943> Doi chimişti elveţieni informează asupra unui nou drog sintetic. Prin experimentarea unor medicamente, în 1943 ei realizează LSD-ul, dietilamida acidului lisergic, şi constată ca aceasta dă dureri de cap şi le modifică şi senzaţiile. Ei observă că parcă şi culorile se modifică şi tot ce este în jurul lor se înclină. Mai târziu amândoi gustă din preparat şi stabilesc că provoacă halucinaţii.

Insuccese în serie ale armatei germane

<1943>

În Germania poporul îşi dă tot mai bine seama că victoria finală a naziştilor devine tot mai îndoielnică. Bănuiala lor se bazează pe tot mai multe fapte. La 13 mai: datorită supremaţiei trupelor aliate, corpul de armată german din Africa este nevoit să capituleze. La 17 mai: forţele aeriene engleze distrug barajele văilor Möhne şi Eder de lângă de lângă regiunea Ruhr, în inundaţie pierind 1.284 oameni. La 24 august: Karl Dönitz, din cauza pierderilor mari, trebuie să se dea bătut în ciocnirea dintre submarine şi navele de război ale aliaţilor din Oceanul Atlantic. Evenimentele produc o cotitură favorabilă englezilor, americanilor şi aliaţilor lor. Situaţia se înrăutăţeşte. La 10 iulie: aliaţii debarcă în Sicilia şi pătrund în Italia de sud, astfel se rupe axa Roma-Berlin. La 8 septembrie Italia se predă, apoi, la 13 iunie, prin declaraţia sa de război, întoarce armele împotriva nemţilor.

Lupta dintre SS-işti şi locuitorii ghetoului din Varşovia

<1943>

Un grup înarmat al SS, corpul de elită al armatei naziste, intră în ghetoul varşovian cu maşini blindate, pentru a-i duce pe cei de acolo în lagăre, spre a-i executa. Cei din ghetou li se opun. La intrarea în ghetou a grupului de SS-işti, asupra lor cade o ploaie de pietre trase cu praştiile. Deşi se retrag, a doua zi se reînfiinţează cu aruncătoare de flăcări şi aprind pe rând toate casele. Mulţi dintre locuitori mor arzând în flăcări, mai mulţi se ascund în canale sau buncăre. La 13 mai abandonează lupta disperată dusă cu armele aduse clandestin în ghetou şi se predau. Toţi evreii din Varşovia au fost închişi în ghetou din toamna lui 1940. La început erau 450.000, dar azi nu mai sunt decât vreo 60-70.000. Ceilalţi au murit din cauza bolilor şi a epidemiilor, respectiv au sfârşit-o în camerele de gazare ale lagărelor de exterminare.

Fraţii Scholl sunt condamnaţi la moarte

<1943>

Tribunalul popular îi condamnă la moarte pe Hans şi Sophie Scholl, precum şi pe prietenul lor, Christoph Probst. Ei au fost puşi sub pază cu 4 zile înainte de comdamnare la Universitatea din München, unde împărţeau manifeste, prin care instigau la răscoală împotriva dictaturii fasciste. Toţi trei aparţineau grupului de rezistenţă Trandafirul alb. La auzul condamnării, Sophie a izbucnit într-un discurs incendiar, susţinând că şi judecătorii lor gândesc aşa cum au scris ei, dar sunt prea laşi pentru a recunoaşte.

Japonia atacă un vas ce tranporta răniţi

<1943>

Australia, care împreună cu aliaţii şi Marea Britanie luptă împotriva Japoniei, Italiei şi Germaniei, respectiv a puterilor Axei, este şi ea o ţintă a războiului de cotropire japonez. În Oceanul Pacific submarinele japoneze atacă cu torpile un vas australian ce transporta răniţi, în luptă pierind 300 de răniţi. Vaporul nici nu amintea de o navă de război, deci nu putea să fie confundat de către japonezi. Este clar că au tras intenţionat asupra unor oameni nevinovaţi.

În America din nou se bat albii cu negrii

<1943>

În marile oraşe americane se răzvrătesc din nou tinerii negri şi albi. Unele bande atrag atenţia în special prin îmbrăcămintea ciudată. Ele poartă haine neobişnuit de lungi, de culoare deschisă, cu fular şi pantaloni largi, strânşi la gleznă cu cleme. În Detroit, oraşul automobilelor, în cadrul celor mai crâncene lupte, între 20-22 iunie, 34 tineri îşi pierd viaţa, majoritatea negri, iar la 1 iunie la New York mor 5 oameni.

Lui Mussolini i se ridică demnităţile

<1943>

După debarcarea aliaţilor în Sicilia, Regele Italiei îi ia titlurile lui Mussolini şi-l bagă la închisoare. La 12 septembrie paraşutiştii germani îl eliberează. Când se întâlneşte cu Hitler, ei se înţeleg ca Mussolini să înfiinţeze un contraguvern în regiunea lacului Garda.

Debarcarea de la Palermo

<1943>

Sub conducerea generalului Patton, aliaţii acostează în Sicilia. Aceasta a fost prima invazie împotriva naziştilor. Sicilia a fost ocupată în mai puţin de 2 săptămâni.

La Stalingrad nemţii sunt prinşi în cleşte

<1943>

Corpul nordic ale armatei germane, încercuit din 22 noiembrie la Stalingrad, se predă şi el, precum a făcut-o cu 2 zile mai înainte corpul sudic. 90.000 de militari cad prizonieri şi abia 6.000 dintre ei vor ajunge acasă. Din august 1942, sute de mii au murit în luptele din împrejurimile oraşului. În decembrie au încercat degeaba să scape din asaltul sovietelor. Hitler i-a interzis comandantului armatei a 6-a să se predea. Această bătălie a devenit simbolul distrugerilor fără raţiune cauzate de război.

900 de zile la Leningrad = 900.000 de morţi

<1944>

Nemţii au blocat Leningradul timp de 900 de zile, în această vreme murind 900.000 de oameni din cauza lipsurilor, a frigului şi a atacurilor cu grenade şi bombe. Acum soldaţii sovietici recuceresc oraşul. În cursul anului 1943, armata sovietică a respins nemţii de peste tot, apoi, în 1944, au început un nou atac. În Bulgaria, România şi Finlanda acoliţii Germaniei sunt nevoiţi să încheie armistiţii, iar trupele nemţeşti trebuie să părăsească Grecia şi Iugoslavia.

Arma miraculoasă a nemţilor nu este perfectă

<1944>

Când a devenit neîndoielnic faptul că nemţii au pierdut războiul, statul major nazist amăgeşte cetăţenii cu arma miraculoasă pe care o au. Pentru aceste bombe nu este nevoie de avion, ele sunt lansate dintr-o staţie de lansare. În iunie atacă astfel Anglia. Pagube materiale prea mari nu produc, dar ucid 5.000 de oameni. Multe dintre rachetele V1 se defectează, dar celelalte distrug apărarea antiaeriană a Angliei. Urmează lansarea rachetelor mai evoluate V2, dar nici puterea lor de distrugere nu este prea mare.

Polonezilor le e teamă de armata sovietică
<1944>

Împotriva asupritorilor germani, polonezii au organizat un grup de rezistenţă sub numele de armata patriei. Ei ar fi dorit să-şi elibereze cu forţe proprii capitala, nu doreau să o predea trupelor sovietice, care erau deja în apropierea Varşoviei. Le e teamă ca la terminarea războiului să nu devină sclavii sovietelor. La începutul lui octombrie răscoala eşuează şi 9.000 de polonezi sunt predaţi.

Invadarea Franţei
<1944>

De la sfârşitul lui 1942 englezii şi americanii se tot pregătesc pentru atacarea Germaniei dinspre Marea Britanie. Uniunea Sovietică, în calitate de aliat, pretinde de multă vreme costituirea unui al doilea front, căci pe frontul de răsărit, încă de la ocuparea de către germani, din 1941, se luptă între ele formaţiunile sovietice şi cele nemţeşti. Acum răsare soarele şi pentru englezi. La început paraşutiştii sunt cei care se lansează, apoi pe coasta franceză dinspre Marea Nordului, în regiunile ocupate de nemţi, debarcă 150.000 soldaţi englezi şi americani. Aceasta este cea mai grandioasă debarcare a tuturor timpurilor, la care au participat 4.000 de nave, 2.000 vase de război şi 14.000 avioane. Degeaba s-au opus cu încrâncenare nemţii, nu au putut opri revărsarea imenselor forţe aliate. Trupele engleze şi americane au pătruns cu toată puterea pe tot teritoriul francez. La 25 august sunt la Paris, la 3 octombrie recuceresc Bruxellesul, iar la 21 octombrie ajung în străvechiul oraş german, Aachen. Înfrângerea germanilor e iminentă.

Bombardarea Japoniei
<1944>

Forţele aeriene ale SUA încep bombardarea Japoniei cu aşa numitele fortăreţe aeriene B29. Atacurile continue fac imposibilă producţia industrială.

Atentat eşuat împotriva lui Hitler
<1944>

Hitler era cât pe ce să cadă victimă unui atentat ţesut împotriva lui: o bombă explodează la comandamentul său principal. În timp ce el a fost doar uşor rănit, patru consilieri ai săi au murit. Bomba a explodat în apropierea corpului său, dar o masă grea l-a apărat. Unul din ofiţerii săi, colonelul Claus Schenk von Stauffenberg, o ascunsese într-o servietă, el aparţinând unui grup de rezistenţă organizat de ofiţerii statului major. Ei doreau moartea lui Hitler, penru ca dictatura nazistă să ia sfârşit. Grupul e suprimat, iar membrii săi sunt ucişi.

America recurge la arma atomică

<1945>

Avioanele americane lansează o bombă atomică asupra Hiroshimei, iar după trei zile şi asupra oraşului Nagasaki. Noua armă este pentru prima dată lansată şi puterea ei este cu mult mai îngrozitoare decât se aşteptau savanţii şi militarii. Puterea de distrugere este de un milion de ori mai mare decât cea a unei bombe simple. 68.000 de case au fost nimicite în centrul Hiroshimei şi 146.000 de oameni au pierit în cele două oraşe. Radiaţia radioactivă declanşată la explozia bombei este înspăimântător de dăunătoare organismului, ea ducând la moartea multor mii de alte victime prin contaminare. După atacul acesta pustiitor, Japonia a capitulat; astfel ia sfârşit şi războiul din Asia. În Europa e linişte din 8 mai.

Se încheie cel de-al doilea război mondial

<1945>

În Europa s-a sfârşit cu războiul, ofiţerii germani semnează condiţiile capitulării. În felul acesta Germania recunoaşte că a pierdut războiul. De fapt armele au tăcut deja de mai multe zile. Formaţiunile germane din Italia se predaseră din 29 aprilie. A doua zi, Hitler se va sinucide. Trupele depun armele rând pe rând. Deşi în Europa, în urma victoriei obţinute de Anglia, SUA, Franţa eliberată, Uniunea Sovietică şi aliaţii săi războiul s-a încheiat, în Asia încă se mai dau lupte. Cu puţin înainte de sfârşitul războiului, aliaţii bombardează Dresda, unde mor peste 60.000 de oameni. După război, harta Europei va arăta altfel. Europa de răsărit va aparţine Uniunii Sovietice. Datorită acestui fapt mai multe state vor deveni vrând-nevrând comuniste. În afară de aceasta, Uniunea Sovietică acaparează şi teritoriile estice ale Poloniei. Polonezii în schimb vor primi teritorii mari din Germania. La începutul lui aprilie, unităţile sovietice îi alungă pe nemţi din Ungaria. Ţările vecine îşi recuperează teritoriile pe care Ungaria le dobândise cu ajutor german şi italian. Din cauza noilor frontiere, mai multe zeci de milioane de oameni vor fi siliţi să-şi caute case noi.

Bombardarea Dresdei

<1945>

Aliaţii bombardează Dresda în mai multe valuri. Oraşul este distrus pe o suprafaţă de 11.000 metri pătraţi.

Carte satirică despre Stalin

<1945>

George Orwel editează în Anglia cartea sa intitulată Ferma Animalelor, care nu este o poveste naivă despre animale, ci mai degrabă o judecată aspră ce vizează Uniunea Sovietică şi pe tiranul ei, Stalin. În carte, Stalin este conducătorul porcilor, care proclamă că toate animalele sunt egale, dar unele dintre ele sunt mai egale decât celelalte.

La Yalta se proiectează o nouă Europă

<1945>

În mai se încheie războiul în Europa, dar deja în februarie este neîndoielnic că Germania pierde războiul, de aceea conducătorii celor trei mari puteri, Franklin D. Roosevelt (SUA), Winston Churchill (Anglia) şi Iosif Visarionovici Stalin (Uniunea Sovietică) se întâlnesc la Yalta. Ei decid ocuparea Germaniei. De domeniul de influenţă al Uniunii Sovietice va aparţine Europa de Est. Cu toate că Stalin promite că popoarele est-europene vor putea să-şi decidă singure soarta, Churchill se cam îndoia de acest lucru. Avea şi de ce.

S-a terminat coşmarul de la Auschwitz

<1945>

În cadrul acţiunilor din Vest, în Polonia trupele sovietice eliberează lagărul morţii din Auschwitz. Când au ajuns acolo, 76.000 de robi erau în pragul morţii prin inaniţie. Aici i-au exterminat nemţii pe evrei. Din 1941 au transportat aici prizonieri iar în 1942 i-au gazat - trei milioane!, trupurile arzându-le în cuptoare imense. Înainte de sosirea armatei sovietice, paznicii au dărâmat camerele de gazare, apoi, împreună cu 90.000 de deţinuţi, s-au mutat în alte lagăre.

America cea bogată ajută Europa săracă

<1946>

La încheierea războiului, în teritoriile ascunse ale Europei, lipsurile şi mizeria sunt preponderente. Majoritatea caselor sunt dărâmate, aprovizionarea cu alimente este vitregă. În schimb America nu a fost zguduită de război, astfel că guvernul trimite transporturi cu ajutoare în Europa. Cetăţenii americani ajută şi ei. Ei duc la CARE cantităţi mari de untură, biscuiţi, gemuri, conserve, ciocolată, material pentru întreţinerea igienei. CARE este o organizaţie de întrajutorare, care distribuie coletele cu ajutoare în Europa. Se decide acum ca şi nemţilor să li se dea din ajutoarele trimise.

Procesele de război de la Nürnberg
<1946>

Puterile victorioase în cel de-al doilea război instaurează un tribunal militar la Nürnberg pentru a porni procese împotriva conducătorilor militari şi a politicienilor fascişti. Cu prima ocazie declară condamnarea a 21 de inculpaţi. Ei sunt acuzaţi că au participat la pregătirea războiului, au comis crime de război şi alte crime împotriva umanităţii. Opt funcţionari nazişti au fost condamnaţi la închisoare de la 15 ani până la închisoare pe viaţă, iar 10 la moarte. Trei au fost eliberaţi. Acuzaţii s-au apărat susţinând că ei au executat doar ordinele şefilor lor.

Naţionalizarea Băncii Angliei
<1946>

Până în acest an, începând din anii 1600, banca cea mai veche a Angliei a fost în mâini particulare, acum însă a sosit momentul ca instituţia să fie naţionalizată cu colaborarea partidului laburist.

Europa se rupe în două bucăţi
<1946>

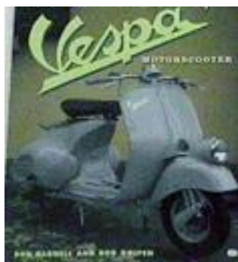
Într-unul din discursurile sale, Winston Churchill afirmă că între statele aflate în sfera de influenţă sovietică şi Europa de Vest s-a înălţat un perete politic despărţitor, o cortină de fier. Această cortină de fier simbolizează faptul că Europa s-a despărţit în două părţi, cea comunistă răsăriteană şi cea occidentală de orientare democratică.

Popularitatea deosebită a lui Peron în Argentina
<1946>

În Argentina (al doilea stat sud-american ca mărime) este ales un nou preşedinte. Alegerile sunt câştigate de generalul Juan Domingo Peron. Este preferatul mai ales al muncitorilor şi al oamenilor din provincie, deoarece le-a promis că le va asigura condiţii de viaţă mai bune. Deci trebuie limitată influenţa întreprinderilor străine din Argentina. De altfel însă preşedintele nu se simte prea atras de democraţie. Lucrurile importante le rezolvă în aşa fel că nu cere părerea nici parlamentului şi nici reprezentanţilor poporului. Populaţia o iubeşte, şi mai mult decât pe el, pe Evita, soţia lui, fostă actriţă de cinema şi cântăreaţă. După moartea ei se face film despre viaţa ei şi se compune şi o operă pentru cinstirea ei.

Pe Vespa, femeile pot circula şi în fustă

<1946>

Motociclismul este la modă, dar mai cu seamă motocicleta Vespa. Firma italiană producătoare informează despre ţelurile foarte serioase ale industriei. Roţile Vespei sunt mai mici decât ale motocicletei, iar motorul a fost montat deasupra roţii din spate. Şeaua este modificarea cea mai remarcabilă. Pe motocicletă călătorul stă ca şi când ar urca în şea, în timp ce pe Vespa şade ca pe un scaun. În felul acesta conducătorul nu-şi expune picioarele vântului, nu este nevoie să îmbrace costum din piele. De altfel nici viteza nu este prea mare, ea nedepăşind 60 km/h. Femeile pot să urce pe ea liniştite cu fustă. Micuţa alergătoare are un finisaj de mare fineţe şi frumoase perspective de viitor.

Programul american de ajutorare îmbunătăţeşte situaţia europenilor

<1947>

Ministrul de externe american George Marshall propune Europei un plan de ajutor material. SUA oferă materii prime, alimente, credite şi licenţe Europei. Propunerea include şi teritoriile ocupate ale Germaniei, fost adversar în război, şi cele ale Uniunii Sovietice, dar nimeni nu crede că sovietele vor aprecia sprijinul oferit. Aşa se şi întâmplă. Nu numai că respinge ajutorul, dar convinge şi ţările est-europene să facă acelaşi lucru. Acest plan îmbunătăţeşte condiţiile economice şi de viaţă ale europenilor, dar adânceşte contradicţiile dintre Vest şi Est.

Dintr-o ţară veche se fac două: Pakistanul şi India

<1947>

190 de ani au domnit britanicii peste India. Acum englezii îi redau libertatea. Dar se naşte încă o ţară: Pakistanul. În Pakistan sunt majoritari musulmanii, iar în cea mai mare parte a Indiei locuiesc hinduşi. Înainte, credincioşii celor două religii se luptaseră crâncen unii împotriva altora. Mahatma Gandhi s-a luptat zeci de ani pentru eliberarea Indiei, fără violenţă, zbătându-se în zadar pentru pace. De aceea britanicii au despărţit în două statul.

Revoluţia din Madagascar

<1947>

Naţionaliştii din Madagascar se revoltă împotriva colonialiştilor francezi. Le incendiază plantaţiile, îi hărţuiesc pe colonişti şi atacă garnizoanele franceze. Revoluţia a durat un an.

¦Deja se poate zbura cu viteză mai mare decât cea a sunetului<1947>#k226 Pilotul american

Chuck Yeager, cu avionul său de vânătoare Bell X-1, reuşeşte să depăşească viteza sunetului. El anunţă că zboară cu o viteză mai mare decât viteza sunetului. În seara premergătoare zborului, pilotul şi-a rupt două coaste, dar nu renunţă la zbor. Motorul său este acţionat de rachete, pentru că aparatul nu poate prinde singur asemenea viteză. El este fixat sub suprafaţa de transport a unui bombardier, pentru a-l ridica, apoi se separă de acesta. Când avionul zboară mai repede decât viteza sunetului, zgomotul emis de motor se aude mai târziu pe pământ. Aparatul trebuie mai întâi să spargă bariera fonica constituită în urma rezistenţei aerului, ceea ce pe pământ se percepe ca o explozie.

Thor Heyerdahl traversează Oceanul Pacific cu pluta

<1947>

Cercetătorul norvegian Thor Heyerdahl traversează Oceanul Pacific pe o plută modestă de lemn, cu un echipaj de 5 temerari. La 101 de zile după plecarea din statul sud-american Peru, acostează nevătămat în partea sudică a Oceanului, în insulele polineziene. Pluta sa are 5,5 m lăţime şi 14 m lungime. Au cioplit cu mâna trunchiurile de balsa, acest lemn fiind cel mai uşor din lume, şi le-au unit fără cuie sau şuruburi, numai prin lipire. Imensa sa velă era de formă dreptunghiulară. Prin călătoria sa norvegianul a vrut să demonstreze că incaşii, străvechi locuitori ai Americii, au putut traversa cu secole în urmă oceanul din Peru până în Polinezia, introducând acolo cultura lor. Teoria lui se baza pe faptul că pe teritorii aflate la 7.200 km distanţă unele de altele cultura acestora, în numeroase puncte, este identică. Heyerdahl şi-a botezat ambarcaţiunea Kon-Tiki, precum zeul soarelui la incaşi, care se bucurase de mare cinstire înainte ca spaniolii să fi pus piciorul în America de Sud.

La Kumra apar suluri de pergament vechi de câteva milenii

<1947>

În localitatea palestiniană Kumra, locuitori ai pustiurilor arabe de lângă Marea Moartă descoperă suluri de pergament acoperite cu un scris de acum câteva mii de ani. Apartenenţa înscrisurilor este datată de către savanţi la timpuri dinainte de naşterea lui Christos. Unele dintre ele cuprind dogmele de bază de practică religioasă ale unei comunităţi evreieşti mai mici, iar mai multe suluri conţin unele cărţi, necunoscute încă, ale Vechiului Testament.

Comuniştii pun mâna pe putere în Europa de Răsărit

<1948>

Guvernul Cehoslovaciei, după război, era compus din miniştri proveniţi din diverse partide, dar acum necomuniştii sunt daţi afară. Şeful guvernului, Clement Gottwald, formează un guvern comunist. La aceasta contribuie şi preşedintele Eduard Benes, deoarece se teme de lupte interne şi pentru că asupra lui se proiectează umbra întunecată a Uniunii Sovietice. Uniunea Sovietică comunistă sub conducerea lui Iosif Visarionovici Stalin cuprinde Europa în

pumnul ei de fier. În Bulgaria, alegerile din 1945 sunt câştigate de partidul majoritar comunist. În 1946 şi în România încetează conducerea ne-comunistă. În 1947 în Ungaria comuniştii ajung la putere cu ajutor sovietic. Tot în 1947, în Polonia bolşevicii ies victorioşi, falsificând rezultatele alegerilor. Numai în Iugoslavia nu se întâmplă astfel de lucruri. Cu toate că Tito este tot comunist, el respinge amestecul lui Stalin în treburile ţării sale.

ONU nou constituită proclamă declaraţia drepturilor omului

<1948>

Aliaţii împotriva Germaniei hotărâseră încă din timpul războiului că vor înfiinţa o organizaţie mondială pentru asigurarea păcii. Organizaţia Naţiunilor Unite - ONU - s-a constituit la 26 iunie 1945. Adunarea generală de la Paris aprobă acele drepturi ale oamenilor, care trebuie validate în întreaga lume. Acestea se referă la dreptul la viaţă, la independenţă, la egalitate în faţa justiţiei, la libertatea de exprimare, la viaţa religioasă, la muncă, la dreptul de a intra în sindicate şi că pentru muncă egală să primească salarii egale. Majoritatea reprezentanţilor ţărilor participante la Adunarea Generală se raliază la declaraţia drepturilor omului. Numai ţările aflate în cercul de influenţă al Uniunii Sovietice, Arabia Saudită şi Africa de Sud se abţin.

În Anglia, alături de asigurare de sănătate obligatorie, asistenţa sanitară este gratuită

<1948>

De acum încolo, în Anglia statul va plăti cheltuielile asistenţei medicale, în schimb toată lumea trebuie să plătească asigurările de sănătate de stat. Dacă cineva trebuie să se interneze sau să se adreseze unui medic, ori are nevoie de medicamente, casa de asigurări dă bani pentru aceasta. Sistemul sanitar de stat se raliază proiectelor guvernului laburist. Partidul Laburist, în anii grei de după război, promite englezilor condiţii de viaţă mai decente, mai ales pentru vârstnici, pentru cei bolnavi şi cei săraci, dar şi pentru cei înstăriţi. Partidul laburist a dobândit putere în 1945. În mai multe ţări există asigurări de sănătate obligatorii. În general, ele sunt plătite de către angajaţi şi de cei cu venituri modeste. Cei ce dispun de posibilităţi, funcţionarii şi întreprinzătorii pot încheia asigurări individuale. În caz de îmbolnăvire, în prezent, asigurarea obligatorie de cele mai multe ori nu este suficientă pentru toate cheltuielile.

La alegerile americane calculele nu s-au confirmat

<1948>

Harry Truman e bine dispus. În 1945 el a devenit următorul preşedinte, după moartea popularului Roosevelt. Când a pornit în alegeri, sondajele opiniei publice îl dădeau câştigător pe Thomas Dewey, contracandidatul, care avea perspective mai bune. Ziarele erau 100% sigure de victoria lui Dewey, Chicago Tribune pregătise deja şi

editorialul pentru aceasta. Duşul rece a venit la numărătoarea voturilor. Truman iese câştigător alături de partidul democrat, cu majoritate parlamentară şi în congres.

Războiul costarican

<1948>

Teodora Picado, preşedintele anterior, doreşte să anuleze rezultatele alegerilor câştigate de Otilio Ulate. Drept urmare se declanşează războiul civil.

În Africa de Sud contradicţiile dintre negri şi albi sunt tot mai mari

<1948>

Cu multe secole în urmă, mai întâi olandezii, apoi şi britanicii au venit în Africa de Sud cu intenţia de a se stabili aici. Faţă de cele 10,8 milioane de sudafricani, numărul locuitorilor albi este de 2,2 milioane, totuşi numai ei au drept de vot la alegeri, unde câştigă Partidul Naţional. În felul acesta se limitează şi mai mult drepturile populaţiei negre. Ei au şcoli separate, spitale separate, teatre separate, ba chiar şi în parcuri există bănci separate pentru albi. Regimul rasiştilor, apartheidul, se va menţine încă câteva decenii.

Banii din Est nu sunt acceptaţi în Vest

<1948>

În cele trei zone de Vest, la 19 iunie, se introduce o nouă monedă, marca germană - D-Mark. Sigur că şi în zona de ocupaţie sovietică se scoate un nou mijloc de plată, pe care ar trebui să-l accepte şi Berlinul de Vest, dar vesticii îl resping. Marca germană devine valabilă în Berlinul de Vest. Sovieticii închid toate drumurile ce duc în Berlinul de Vest. Partea vestică devine izolată. Aprovizionarea cu alimente a Berlinului de Vest trebuie rezolvată de către puterile occidentale pe cale aeriană. Produsele indispensabile celor din Vest vor fi transportate timp de aproape un an de avioane engleze şi americane.

Mahatma Gandhi este asasinat

<1948>

Conducătorul luptei de eliberare a Indiei, Mahatma Gandhi, moare la New-Delhi. Tocmai mergea la rugăciune publică împreună cu credincioşii săi, când un hindus radical l-a împuşcat. Făptaşul, Nathuram Godse, a fost prins. Cu mişcări de rezistenţă blânde, Gandhi a reuşit să obţină până la urmă ca în India să nu mai domnească englezii. El a luptat pentru încheierea urei neîmpăcate dintre musulmani şi hinduşi, pentru care a ţinut şi greva foamei.

Evreii îşi pot întemeia o ţară nouă

<1948>

De aproape 2.000 de ani evreii nu mai au un stat al lor în Orientul Apropiat, căci atunci când, în anul 70 d.Chr., împăratul roman Titus a pus să se dărâme Templul din Ierusalim, ei s-au împrăştiat în toată lumea. De atunci, nicăieri nu au fost lăsaţi să trăiască în pace. La începutul secolului XX ei încep să se reîntoarcă câte puţini, pe rând, ca să aibă din nou o ţară acolo, dar pe teritoriul ei trăiesc deja arabi, palestinieni. Teritoriul a fost sub stăpânirea Marii Britanii după primul război mondial. Pe măsură ce creştea numărul celor ce se stabileau acolo, creşteau şi tensiunile. De aceea ONU consideră ca cea mai bună soluţie ar fi împărţirea Palestinei între evrei şi arabi. Britanicii părăsesc teritoriul şi evreii înfiinţează Tara lor, Israelul, dar arabii vor Palestina întreagă şi declară război Israelului. În 1949 războiul se încheie cu înfrângerea palestinienilor.

Militarii occidentali înfiinţează o uniune

<1949>

Militarii Canadei, Americii şi ai zece state vest-europene fondează o uniune militară denumită NATO - Organizaţia Militară a Atlanticului de Nord. Germania se raliază în 1954. Statele menţionate se angajează ca, în caz de război, să se ajute reciproc. Ca urmare a celui al doilea război mondial statele lumii se încadrează în două grupe antagoniste. Unul din grupuri este constituit din aliaţi ai Uniunii Sovietice, ai statelor est-europene, precum şi RDG-ul. NATO se confruntă cu acest aşa-numit bloc răsăritean într-un razboi al teritoriilor de influenţă, fară să se ajungă la conflicte armate importante, denumit "războiul rece".

China devine ţară comunistă

<1949>

Mao-Tze-Dun proclamă la Beijing Republica Populară Chineză comunistă. Ciang-Kai-Şi şi guvernul său naţionalist se refugiază în Taivan din faţa armatei populare de eliberare şi acolo, în 1950, înfiinţează un stat independent. În China, lupta dintre naţionalişti şi comu-nişti duce la lupte interne la mijlocul anilor '20. Este adevărat însă că în cel de-al doilea război mondial ei se unesc împotriva invadatorilor japonezi, dar în 1954 din nou războiul civil pustieşte ţara. Naţionaliştii, cu toate că sunt mai mulţi decât comuniştii şi deşi America îi protejează, pierd totuşi. Comuniştii îşi întăresc partidul, mai cu seamă cu cei de la ţară, deoarece i-au instigat pe ţărani să-şi însuşească pământurile marilor proprietari.

Împărţirea Germaniei

<1949>

Un stat nou ia fiinţă în cele trei teritorii apusene ale Germaniei ocupate, Republica Federală Germania. În septembrie, Konrad Adenauer este desemnat cancelar federal la prima conferinţă a federaţiei. Theodor Heuss este preşedintele RFG. În zona stăpânită de soviete se înfiinţează, de asemenea, un stat nou, Republica Democratică Germană, primul ei preşedinte fiind Wilhelm Pieck, iar Otto Grotewohl primul său şef de guvern.

O carte îngrozitoare despre viitor

<1949>

Apare cartea lui George Orwel, intitulată 1984, întâmplările sale desfăşurându-se într-un viitor unde necesităţile vieţii, ba chiar şi gândirea sunt controlate de guvernare. Toţi sunt obligaţi să-l servească pe Marele Frate, conducătorul partidului dominant. Chiar şi istoria este reformulată corespunzător cerinţelor prezentului. Winston Smith încearcă să se opună, dar poliţia gândirii îl prinde şi-l supune unor torturi inumane.

Bomba atomică a sovieticilor

<1949>

Preşedintele Truman anunţă că există informaţii despre testarea de către sovietici a unei bombe atomice. În felul acesta monopolul american asupra bombei atomice încetează. Se porneşte cursa înarmărilor, ce va dura până în 1990.

Mai nou amatorii italieni ai ciclismului îl iubesc pe Coppi

<1949>

Fausto Coppi, ciclist italian, câştigă Turul Franţei şi totodată Giro d'Italia, cea de-a doua mare cursă ciclistă de anduranţă de vară. Această performanţă este prima realizată de către el. Coppi l-a depăşit la ambele curse pe adversarul său, Gino Bartali, de aceea fanii ciclişti italieni îl abandonează pe acesta din urmă. În prezent, îl admiră pe Coppi. Peste trei ani el va repeta performanţa extraordinară, iar în 1953, la Lugano, va deveni campion mondial la ciclismul stradal. Evoluţia carierei sale se încheie cu un scandal, el părăsindu-şi soţia de dragul unei femei căsătorite. Pe vremea aceea aceasta echivala cu un adevărat atentat.

Al Jolson nu mai este

<1950>

A murit unul dintre cei mai faimoşi comici ai lumii. Al Jolson avea 70 de ani. El s-a născut în Lituania, pe numele său adevărat Asa Yoelson, şi, împreună cu familia, s-a stabilit în America în 1895. Datorită felului său minunat de a cânta şi caracterului său plăcut a devenit artistul principal al Circului Vaudeville, mai târziu cucerind Hollywoodul şi Broadwayul. În primul film sonor din 1927, Cântăreţul de jazz, el a interpretat rolul principal, care i-a adus recunoaşterea pe plan internaţional.

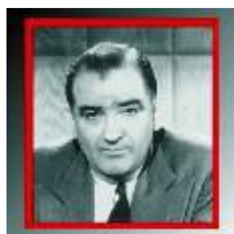
America şi Uniunea Sovietică intră în conflict pentru Coreea

<1950>

Relaţiile tot mai încordate dintre Uniunea Sovietică şi America izbucnesc în războiul coreean. Războiul rece - cum se numeşte hărţuiala celor două mari puteri - se transformă într-o ciocnire militară deschisă. Japonia, ca una din părţile învinse în cel de-al doilea război mondial, în 1945 a trebuit să cedeze teritoriile din afara graniţelor ei. Coreea, anexată de Japonia în 1910, a fost ocupată de trupe americane şi sovietice. Ţara s-a împărţit în două, teritoriile de dincolo de paralela nordică 30 fiind stăpânite de sovietici, care au înfiinţat un guvern comunist. Teritoriul sudic cade sub control american, care, bineînţeles, instalează un regim american. La 25 iunie 1950, în Coreea de sud pătrund brusc unităţi nord-coreene. Sub influenţa SUA, ONU trimite trupe în sprijinul Coreei de Sud, sub conducerea generalului MacArthur. Până la sfârşitul lui octombrie, comuniştii sunt alungaţi până la hotarele Chinei, pentru că şi chinezii intraseră în război. Trupele ONU au trebuit să se retragă şi, la sfârşitul anului, teritoriul se împarte în mod asemănător cu prima împărţire.

În America se declanşează isteria spionajului

<1950>

În SUA se înfiinţează un corp de cercetare a actvităţilor antiamericane. Aceasta se face pentru că unii văd peste tot spioni în legătură cu războiul rece dintre Uniunea Sovietică şi America. Unul dintre cei neîncrezători este senatorul de Wisconsin, McCarthy. El susţine că în ministerul de externe de la Washington lucrează 205 membri ai partidului comunist. Senatorul

declanşează reacţii anticomuniste printre civili şi în mass media. Nu există probe incriminante, totuşi încep să acuze în pripă diverşi scriitori şi actori, că ar fi informatori şi bolşevici. McCarthy este îndepărtat din funcţia sa numai în 1954, când formulează rezerve şi faţă de preşedintele Eisenhower.

În Africa de Sud ia amploare segregaţia rasială

<1950>

Se dă o lege segregaţionistă în Africa de Sud. Este adevărat că albii sunt în minoritate, dar ei conduc ţara şi o orientează politic. În felul acesta îşi menţin puterea. Legea adusă împarte sud-africanii în patru grupe: albii, negrii, respectiv bantu, asiaticii şi metişii, ai căror părinţii nu sunt de aceeaşi rasă. O altă lege prescrie categoric în ce cartiere pot locui diferitele grupuri etnice. Aparţinătorii la diferitele grupuri au drepturi diferite. Albii susţin chiar că ei se pricep să rezolve mai bine problemele negrilor, de aceea sud-africanii autohtoni nici nu pot vota.

Cutremur în Iranul de Sud

<1950>

Regiunile din sudul Iranului sunt devastate de trei cutremure succesive. 1000 de oameni au pierit şi 1500 sunt răniţi. Pagubele sunt imense. 20 de comune şi oraşe sunt transformate în ruine. Şiraz, oraşul cel mai important din Iranul de Sud, este şi el atins de cutremure. Porturile mai mici de pe coasta de sud a Iranului sunt acoperite de apă, căci mişcările tectonice au produs fluxuri subite şi violente ale mării.

Dalai Lama se refugiază

<1950>

Unităţi chinezeşti intră în Tibet. Ele iau în stăpânire ţara vecină, ocupă Lhasa, capitala şi în martie 1951 anexează Chinei în mod oficial Tibetul. Teritoriul Tibetului constă din podişuri înalte, munţii fiind de două ori mai înalţi decât Alpii. În partea sa sudică se întinde Himalaia, cu vârful cel mai înalt din lume, Everestul. Datorită capacităţilor lor excepţionale, tibetanii aveau un sistem politic şi religios independent. În 1959, când chinezii vor înăbuşi răscoala din Tibet, conducătorul statului lor, Dalai Lama, părăseşte ţara.

Brazilia nu a devenit campioană mondială

<1950>

Brazilia trăieşte o tragedie atunci când selecţionata sa de fotbal este învinsă la Rio de Janeiro, în faţa a 200.000 de spectatori, cu scorul de 2-1 de către Uruguay, în finala campionatului mondial de fotbal. După 20 de ani Uruguayul este din nou campioană mondială. Se spune despre această finală că ar fi fost aranjată. Cele 13 echipe participante s-au repartizat în 4 grupe şi învingătoarele grupelor s-au confruntat între ele. Brazilia avea toate atuurile pentru

victoria finală, deoarece bătuse Spania cu 6-1 şi Suedia cu 7-1.

La opt mii de metri înălţime

<1950>

La marginea Nepalului şi Tibetului, în munţii Himalaia, ajunge acum prima expediţie pe vârful ce depăşeşte 8.000 m. Echipa franceză, formată din 7 persoane, condusă de Maurice Herzog, ajunge pe vârful Annapurna, cu o înălţime de 8.091 m. Urcarea este deosebit de grea şi plină de riscuri. Încă n-a ajuns aici picior de om, de aceea hărţile sunt greşite sau insuficiente. Vremea este vitregă, vântul îngheţat şuieră tot timpul şi declanşează continuu avalanşe. Alpiniştii purtau echipamente incomplete, le-au degerat degetele, acestea trebuind amputate.

Benzi desenate instructive

<1950>

Mai multe reviste americane publică benzi desenate sub titlul de Peanuts - Neastâmpăraţii. Eroul principal al poveştilor este un băieţel, Charlie Brown, care niciodată nu are noroc şi pe care nu-l iubeşte nimeni cu adevărat. Oricum, el aşa simte. Întâmplarea este produsul fanteziei americanului Charles Schultz. Neastâmpăraţii este un fel de roman foileton desenat, care, în mod glumeţ, dirijează atenţia asupra unor întâmplări fundamentale. Charlie Brown şi amicii săi arată cât de brutali pot fi copiii unii faţă de alţii, cu toate că, o dată cu joaca şi disputele celor mici, comportamentul adulţilor devine şi el comic.

Vietnamul are doi şefi de stat: unul în Nord şi altul în Sud

<1950>

Partea răsăriteană a Indochinei o constituie Vietnamul. Este colonie franceză, cu economie de stat autonomă. De fapt se desparte în două ţări. Cu o săptămână înainte, Uniunea Sovietică acceptă ca împuternicit al său cabinetul din Vietnam condus de Ho Si Minh, cu sediul la Hanoi. Marile puteri occidentale, America, Marea Britanie, Franţa în schimb recunosc autoritatea şefului statului din Vietnamul de Sud (cu capitala Saigon), fostul împărat Bao Dai. Ho Şi Minh, împreună cu unităţile sale militare Vietminh, luptă împotriva orientării franceze, spre deosebire de Bao Dai, care este de partea francezilor.

Utilizarea energiei atomice în scopuri paşnice

<1951>

Până acum energia atomică a fost folosită ca o armă îngrozitoare. În prezent este pentru prima dată folosită în scopuri paşnice. În SUA, în statul Idaho, se produce energie electrică cu un reactor atomic experimental, la început numai în cantitate mică. Procesul se bazează pe

faptul că atomii, împreună cu alte elemente minuscule, sunt bombardaţi cu neutroni, ceea ce generează energie calorică. Această energie o direcţionează spre o apă şi o fac să ajungă acolo unde poate fi transformată în curent electric. Problema fundamentală este ca fisiunea nucleară să nu poată scăpa de sub supravegherea omului, pentru că aceasta ar determina efecte infernale.

Un nou rege ocupă tronul Belgiei

<1951>

În Belgia se încoronează un rege nou. Leopold al III-lea este urmat la tron de fiul său, Baudouin. Supuşii nu i-au trecut cu vederea regelui Leopold al III-lea comportamentul avut în timpul celui de-al doilea război mondial. Regele nu a căutat refugiu în străinătate, cum a făcut guvernul său, când nemţii au pătruns în ţară, preferând să semneze acordul de capitulare. Belgienii consideră că nu s-a prea opus ocupaţiei, ba chiar a fost de acord cu ocupanţii.

O carte uluitoare cucereşte tineretul

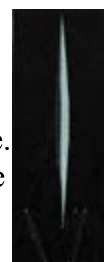
<1951>

Minunea literară este volumul unui scriitor până acum necunoscut, L. D. Salinger, intitulat De veghe în lanul de secară. Este povestea unui băiat de 16 ani, care hoinăreşte fără treabă prin New York, deoarece a fost dat afară din institut pentru a patra oară. Eroul principal, Holden Caulfield, habar nu are ce doreşte, ştie doar că detestă escrocii care sunt peste tot. Este "Un strigăt de deznădejde al unei generaţii care crede în necesitatea instaurării unor relaţii umane întemeiate pe adevăr, dar care nu află decât grave motive de dezamăgire" (George T. Stanrope în 'Atlantic Monthly', dec. 1951). Subiectul cărţii şi stilul nonconformist prinde în mreje tineretul.

Noutăţi senzaţionale la festivalul englezesc

<1951>

Englezii se sărbătoresc din plin la Londra, la festivalul Marii Britanii. Una dintre minunile expoziţiei este cupola invenţiilor, unde pot fi văzute şi filme tridimensionale. Aceasta este cupola cea mai mare din lume cu acoperiş metalic. O altă curiozitate este o statuie imensă, Skylon, care are o înălţime de 90 m şi este de forma unui ac. ¦Televizorul color<1951>#p036 Compania CBS şi-a prezentat primul televizor color şi a început să emită color. Ei au pregătit un program zilnic de 2,5 ore.

Truman demite pe generalul MacArthur

<1951>

Din disputele dintre armată şi guvern, preşedintele Truman iese victorios. El îi ia generalului MacArthur conducerea unităţilor americane din Coreea şi celelalte sarcini ale sale. Vederile

celor doi erau de multă vreme divergente în ceea ce priveşte comportamentul demonstrat în războiul coreean. Preşedintele ar vrea să frâneze luptele, el este adeptul rezolvării paşnice a problemei. El afirmă că nu este nevoie de o a treia conflagraţie mondială. MacArthur judecă exact invers. Vrea să deschidă fronturi noi, s-ar arunca şi asupra Chinei, deoarece aceasta a dirijat câteva formaţiuni în sprijinul soldaţilor nord-coreeni. Generalul consideră că ei trebuie să învingă. Truman îl privează de rangul său atunci când MacArthur îl apostrofează în public pe preşedinte. Noul comandant coreean va fi generalul Ridgway.

Orfanii pot trăi în cămine noi

<1951>

În Tirol se dă în folosinţă primul sat de copii SOS. Aici copiii orfani primesc familii noi. 7-8 copii vor trăi într-o casă cu o mamă. Ideea îi aparţine austriacului Hermann Gmeiner, deoarece după cel de-al doilea război mondial foarte mulţi copii au rămas orfani. După el, în felul acesta copiii pot fi mai bine îngrijiţi, decât în azilurile obişnuite, de aceea se străduieşte să formeze asemenea familii. Azi, pe Pământ sunt peste 100 astfel de sate de copii.

4000 de oameni mor din cauza smogului

<1952>

În această iarnă Londra a luptat timp de 10 zile cu smogul. O ceaţă de fum atât de deasă nu s-a mai văzut până acum. Locuitorii oraşului sunt pur şi simplu doborâţi de această ceaţă neagră, un amestec de bioxid de sulf şi funinginea rezultată din încălzirea cu cărbuni. Deşi se împart măşti antismog, cel puţin 4000 de oameni mor din cauza afecţiunilor respiratorii.

Avantajele avionului cu reacţie

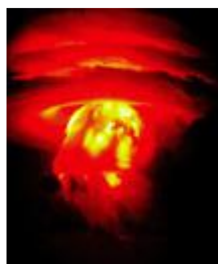
<1952>

Compania aeriană britanică BOAC foloseşte avioane cu reacţie pentru curse regulate. Avionul cvadromotor Comet De Havilland face cursa între Londra şi Johannesburg (Africa de Sud). Viteza lui de croazieră este de 800 km/h, ajunge la destinaţie în 18 ore, adică exact cu 10 ore mai puţin decât avioanele cu elice.

În America se dezvoltă şi se experimentează bomba cu hidrogen

<1952>

Apele ce înconjoară atolul Einwetok din Oceanul Indian sunt biciuite de o explozie cu o putere nemaivăzută. Aceasta este dată de prima şi cea mai mare bombă termonucleară din lume, bomba cu hidrogen, care e capabilă de o distrugere şi mai teribilă decât bombele atomice care au explodat deasupra Hiroşimei şi Nagasakiului. La explozie se poate vedea un fulger orbitor, apoi aproape concomitent se formează o imensă minge de foc. Explozia,

echivalentă cu puterea a 700 de bombe din Hiroşima sau a 10,4 milioane tone TNT, a şters insulele atolului Eniwetok de pe faţa pământului. La câteva minute după aceea se ridică un nor strălucitor de alb, format din gaze radioactive, care este însoţit de norul în formă de ciupercă, format din rocile descompuse. Explozia bombei eliberează o cantitate uriaşă de material radioactiv, care poluează timp de ani de zile împrejurimile. Bomba atomică îşi ia energia din fisiunea atomilor, în timp ce bomba de hidrogen din fuziunea nucleelor uşoare. Savanţii americani creează bomba cu hidrogen pentru ca să poată ameninţa cu forţa militară Uniunea Sovietică. În 1953 deja şi sovieticii au bombă cu hidrogen.

Eforturile soţilor Zatopek sunt răsplătite cu o ploaie de medalii

<1952>

Jocurile olimpice de la Helsinki vor rămâne statornic în memorie prin rezultatele excepţionale ale soţilor Zatopek. Soţul, Emil, a demonstrat încă din 1948 talentul său de alergător de cursă lungă, atunci când a ajuns primul pe distanţa de 10.000 de metri. La Helsinki, în afară de această probă, iese învingător şi la 5.000 de metri. Porneşte şi în cursa de Maraton şi-l depăşeşte pe francezul Alain Mimount cu 92 de secunde. Soţia sa, Dana, doboară recordul mondial la aruncarea discului cu aruncarea de 50,46 m, care-i aduce şi ei medalia de aur.

Inima artificială salvatoare de vieţi

<1952>

Chirurgia cardiacă face un pas uriaş. La Philadelphia, viaţa lui Peter During de 41 de ani a fost asigurată timp de 80 de minute de un aparat, în timp ce medicii îi operau inima. Chirurgul american John Heynsham Gibbon a construit prima inimă de rezervă în 1951. Aceasta preia, pe o perioadă de timp determinată, rolul inimii şi al plămânului şi transportă sângele bogat în oxigen în organism, în felul acesta medicii putând decupla inima în mod provizoriu. Noul procedeu are o largă utilizare în intervenţiile pe cord.

Faruk este dat jos de pe tron

<1952>

Noul cabinet egiptean, în frunte cu generalul Nagib, îl somează pe Faruk să abdice. Nagib a preluat puterea cu trei zile în urmă, printr-o lovitură de palat. Ca urmaş la tron este desemnat fiul regelui, Fuad, care avea doar şase ani. În 1953 absolutismul se şi încheie. Faruk era un rege prea larg la mână şi uşor de mituit, pe care nu-l preocupa soarta poporului său. De aceea îl şi numeau regele playboy.

S-a construit casa-minune a lui Le Corbusier

<1952>

Arhitectul elveţian, Le Corbusier, ridică uluitorul combinat de locuinţe din Marseille. O singură casă constituie oraşul vertical, în care există 340 de locuinţe, hotel, magazine şi instituţii publice, sală de gimnastică, loc de joacă, mic restaurant şi teatru. Celor 1600 de locuitori le este la îndemână tot de ce au nevoie pentru o viaţă obişnuită. Prin blocul de locuit, Le Corbusier îşi realizează cele două teorii fundamentale conducătoare. După el, pe de o parte, casa trebuie să se adapteze vieţii, de aceea trebuie să fie funcţională şi bine construită, pe de altă parte oamenii trebuie să trăiască în comunitate strânsă.

Noua piesă a lui John Cage, Liniştea

<1952>

Artistul iese la rampă, se aşază la pianul său şi aşteaptă 4 minute şi 33 de secunde, apoi coboară de pe scenă. Publicul, descumpănit, a ascultat premiera ultimei opere a compozitorului american John Cage, intitulată 4:33. Compozitorul ar dori să redea în stil modern zgomotul uşor, al sunetelor sau tocmai al liniştii. După el, sunetul nu se referă neapărat la o operă muzicală compusă, pentru a se obţine o impresie adecvată. Cage modifică tonurile instrumentelor muzicale, învelind corzile pianului în hârtie.

În Kenya se duc lupte împotriva englezilor

<1952>

În Kenya, situată în Africa de Est, coloniştii englezi declară stare excepţională, deoarece în săptămânile anterioare grupurile de gherilă Mau-Mau au ucis un număr de 50 de oameni. Mişcarea Mau-Mau luptă pentru libertatea Kenyei şi vor ca toţi albii să plece din ţara lor. După ce GJomo Kenyata a fost arestat, ei continuă lupta. Englezii au ocupat Kenya la sfârşitul secolului XIX. Aproape 20.000 de englezi s-au aşezat aici şi au pus mâna pe pământurile cele mai bune. Populaţia autohtonă a fost tot mai mult dată la o parte şi restrânsă la cultivarea pământurilor de calitate proastă. Străvechii locuitori nu puteau face politică, în felul acesta nu puteau participa la alegeri. Războiul KAU de eliberare a pornit încă din 1922, având drept scop şi dreptul copiilor lor de a merge în propriile lor şcoli, să nu-şi însuşească numai cunoştinţele stabilite de britanici.

Un bărbat se transformă în femeie

<1952>

Secretul Christinei Jorgensen, o femeie tânără, elegantă, graţioasă, de aproximativ 25 de ani, este dezvăluit în faţa marelui public. Şi anume, Christine, cu puţin timp înainte, plecase din ţara sa, din America, purtând numele de George şi fiind bărbat, stabilindu-se în Danemarca. Aici a fost supusă mai multor operaţii, a făcut tratament hormonal, în urma căruia se poate simţi ca o femeie completă. Cazul ei de transformare a unui bărbat în femeie este primul ce ajunge public. Desigur, presa publică o mulţime de articole în legătură cu aceasta, stilul lor fiind mai cu seamă denigrator, ca şi când ar fi vorba de un lucru interzis sau imoral. Christine povesteşte că din copilărie simţea că ar fi trebuit să fie, de fapt, fată. Acum a primit ceea ce şi-a dorit dintotdeauna.

Milioane de oameni plâng după Evita

<1952>

Soţia preşedintelui argentinian, Eva Peron, are doar 33 de ani când moare de cancer. Evita (cum era alintată) este o adevărată eroină în faţa multor milioane de oameni. Actriţa şi prezentatoarea de ştiri se întâlneşte în 1944 cu vicepreşedintele argentinian şi se căsătoreşte cu el. Ea a contribuit la campania de alegeri a soţului său prin organizarea unei greve în întreaga ţară. Peron devine preşedinte al Argentinei în 1946. Cu toate că Evita nu a primit în mod oficial sarcini în cabinetul său, ea urmărea cu ochi de vultur activitatea politică. S-a amestecat în problemele învăţământului şi în tematica dreptului de vot al femeii. S-a preocupat în mod special de populaţia săracă. Evita era cinstită ca o sfântă şi se bucura de atâta popularitate, încât în 1978 Andrew Lloyd Webber transpune biografia ei într-un musical. În 1996 viaţa ei va fi transpusă şi în film, unde Madonna va interpreta rolul Evitei.

Moartea lui George al VI-lea

<1952>

La 6 februarie moare regele George al VI-lea şi Elisabeta este încoronată ca regină a Angliei.

Cuceritoarea Marelui Slam este Maureen Conolly

<1953>

Maureen Conolly, jucătoarea de tenis numită de adoratorii ei micuţa Mo, cucereşte prima Marele Slam. Aceasta înseamnă că ea a învins la toate campionatele organizate în America, Anglia, Franţa şi Australia. Sportiva de 18 ani joacă tenis de la vârsta de 8 ani.

Churchill premiat Nobel

<1953>

Şeful guvernului Marii Britanii, Winston Churchill primeşte premiul Nobel pentru literatură. Aflându-se la un congres în Bermude, nu a putut fi prezent la înmânarea premiilor de la Stockholm, premiul fiind înmânat soţiei sale. Premiul i-a fost acordat pentru scrierile sale istorice, pentru cele 4 volume cuprinzând evenimentele primului război mondial, dar mai cu seamă pentru cele 6 volume referitoare la cel de-al doilea război mondial - scrise între 1948-1953. El a mai scris o carte şi despre viaţa unuia dintre predecesorii săi, lordul Marlborough.

Soţii Rosenberg sunt executaţi

<1951>

În iulie, Ethel şi Julius Rosenberg sunt aşezaţi pe scaunul electric. Cei doi soţi au fost acuzaţi că au transmis Uniunii Sovietice documente privind bomba atomică americană. Martorul principal al acuzării a fost fratele lui Ethel, care lucra la Los Alamos, la centrul de cercetare atomică. S-ar fi putut presupune că şi el a spionat, dar datorită depoziţiei sale a primit doar 15 ani de detenţie. Cei doi soţi s-au declarat nevinovaţi până în ultima clipă. Băieţii lor, Michael în vârstă de 10 ani şi Robert, 7 ani, rămân orfani.

Prăbuşirea avionului Comet

<1953>

La 2 mai, în apropiere de New-Delhi, se prăbuşeşte un avion de tip Comet. Abia de un an au fost puse în funcţie aparatele de acest tip, dar aceasta este deja a treia catastrofă aeriană în care sunt implicate.

A decedat Iosif Visarionovici Stalin

<1953>

Cetăţenii sovietici sunt profund zguduiţi când află că Stalin a murit în urma unui accident cerebral vascular. El a condus partidul timp de 24 de ani. Se născuse cu 73 de ani în urmă în Gruzia şi şi-a luat numele de Stalin (Omul de Oţel) în timpul revoluţiei din Octombrie 1917. În 1923 a devenit secretarul general al partidului comunist, iar din 1927 a condus de fapt autocratic. El a dispus observarea şi supravegherea cetăţenilor, înspăimântându-i, iar pe duşmanii săi i-a exterminat fără milă. Planurile sale economice le realiza neţinând seama nici de puterea divină, nici de posibilităţile umane, fără cruţare. El a încheiat primul alianţă cu Germania, adevărat însă că şi în zdrobirea ei şi-a asumat cea mai mare parte. Din 1945 el şi-a atribuit puterea peste toată Europa de Est.

În Olanda inundaţiile fac din nou ravagii

<1953>

În Olanda, Marea Nordului rupe digurile şi inundă un vast teritoriu. Peste 1000 de persoane au pierit în apele revărsate. Guvernul declară stare excepţională. Istoria acestei ţări reprezintă o luptă permanentă cu marea. De aceea ţara este denumită Zeeland, ţară marină. Fâşiile de uscat sunt protejate de mare prin diguri, dar majoritatea lor nu poate opri surparea prin pătrunderea apei. În acest loc guvernul proiectează ridicarea unei construcţii uriaşe, aplicarea aşa numitului plan Delta.

John Fitzgerald Kennedy se căsătoreşte

<1953>

În America se celebrează căsătoria anului. Jacquline Lee Bouvier şi John Fitzgerald Kennedy se căsătoresc la New Port, Rhode Island. Jackie e dintr-o familie bogată. Din cauza căsătoriei îşi părăseşte postul de fotoreporter de la Washington Times Herald. John este fiul fostului ambasador al SUA de la Londra şi senator de Massachusetts. Kennedy este un politician tânăr, simpatic, urmaşul unei familii irlandeze americane ambiţioase. I se prezice un viitor strălucit. În 1960 John F. Kennedy devine preşedintele Statelor Unite. Este cel mai tânăr preşedinte pe care l-a avut vreodată America.

Iosip Broz este ales preşedinte al statului

<1953>

Iosip Broz, cunoscut cu numele de Tito, este ales primul şef de stat al Iugoslaviei. De fapt el conducea ţara încă din 1945. Cu politica sa de nealiniere la nici un bloc de putere şi-a făcut duşmani atât pe occidentali cât şi pe răsăriteni, în schimb tocmai pentru aceasta este înconjurat cu mare cinste în ţara sa. Şeful statului intenţionează să creeze o ţară comunistă. De altfel el se străduieşte să împace între ele diferitele popoare ce trăiesc în Iugoslavia, întrucât, după el, aceasta este baza unui stat comun.

Doi bărbaţi pe Everest

<1953>

Doi bărbaţi reuşesc să urce în vârful muntelui Everest, la o înălţime de 8848 m, punctul cel mai înalt din lume. Neozeelandezul Edmund Hilary şi şerpaşul Tendzin Norgai îşi dau mai întâi mâna politicos, apoi, îmbătaţi de fericire, se cuprind în braţe. Expediţia a pornit din Katmandu, capitala Nepalului, cu 10 zile în urmă, cu un echipament ce cântărea aproape 8 tone. În noaptea dinaintea atingerii ţintei, la înălţimea de 8595 m, şi-au făcut tabără sub creasta muntelui. În lumina orbitoare a soarelui de dimineaţă, lucrurile merg bine până ajung în faţa unei stânci de 12 m. care părea de netrecut. Însă Hilary observă o scobitură subţire, pe care se pot căţăra. Bărbaţii petrec un sfert de oră pe vârful muntelui, montează drapelele ONU, englez şi nepalez, mănâncă biscuiţi, beau limonadă, fac fotografii. Ca dar de jertfă, Norgai pune într-o groapă mică biscuiţi şi ceva dulciuri, iar Hilary îngroapă o cruce în zăpadă.

Misterul ADN este dezlegat

<1953>

Frances Crick, biochimist englez, şi James Watson, biolog american, descoperă secretul vieţii. Ei au descoperit cum poate o celulă (părticica cea mai mică a organismului viu) să creeze continuu celule identice. Toate celulele au ADN, adică acid dezoxiribonucleic. Acesta trebuie să ni-l imaginăm ca pe un fir, unde unităţile chimice de bază se succed ca nişte inele dintr-un lanţ. Lanţului ce şerpuieşte ca o spirală savanţii i-au dat numele de helix. Câte două ADN-uri se înfăşoară laolaltă într-un helix dublu, o spirală dublă. Când lanţul se desparte, atunci ADN-ul poate crea copia perfectă a celulei.

Încoronarea prinţesei Elisabeta

<1953>

Când prinţesa Elisabeta rosteşte la catedrala Westminster jurământul domnitorului, ambasadorii caselor regale europene, şefii de guvern şi de stat precum şi o mare mulţime de oameni interesaţi sunt martorii acestui eveniment. Soţul ei, prinţul de Edinburgh, o însoţeşte pe noua regină, care la ceremonia impresionantă jură să acţioneze în interesul popoarelor Uniunii Naţionale Britanice şi Angliei. Televiziunea transmite festivitatea încoronării. Pentru prima dată în lume, milioanele de telespectatori pot vedea simultan evenimentul festiv. A fost un eveniment de neuitat. În ciuda vremii închise, neprietenoase, de-a lungul drumului peste tot era aşteptată de o mare mulţime care-şi salută cu bucurie regina. O jumătate de noapte au ţinut serbările. Deasupra Tamisei, un foc de artificii ce încântă privirile, încheie evenimentele zilei la miezul nopţii.

În RDG izbucneşte revolta

<1953>

În RDG revolta împotriva guvernului comunist este înăbuşită de armată. Agitaţiile au început la 16 iunie, când muncitorii constructori din Berlinul de est au declanşat greva, pentru că li s-a cerut să lucreze mai mult cu acelaşi salariu. Deşi guvernul a hotărât să renunţe la hotărâre, greviştii şi-au continuat manifestaţia. Acum cerea deja demiterea guvernului şi alegeri libere. Manifestaţia se desfăşoară şi în 17 iunie, tot mai mulţi alăturându-li-se. Pentru înfrânarea lor, spre amiază apar maşinile de luptă sovietice. Se trage şi 21 de oameni sunt ucişi. Până se lasă seara, se termină manifestaţia. Deoarece conducerea RDG nu este dispusă să recunoască faptul că propriul ei popor s-a întors împotriva ei, se susţine că agenţii unor puteri străine au instigat la revoltă.

Un student medicinist depăşeşte recordurile în cursa de 1 milă

<1954>

Atletul Roger Bannister a intrat în istoria sportului cu un rezultat considerat de multă lume imposibil de atins. Medicinistul de 25 de ani a sosit primul în mai puţin de 4 minute în cursa de 1609,35 m. El a realizat această performanţă uluitoare la întâlnirea amicală organizată de studenţii Universităţii Oxford şi selecţionata engleză de atletism. Dacă Bannister la început a fost susţinut de colegii săi, la ultima tură în schimb alerga de unul singur pentru a depăşi, mai mult de atât: recordul stabilit cu nouă ani în urmă de Gunder Haegg.

Triumful noului centru de shopping

<1954>

Northland Center de lângă Detroit atrage o mulţime de cumpărători. Clădirea poate fi considerată ca un model nou pentru străzile cu magazine. Pe etajele "monstrului" încap 200-300 magazine. Efectuarea cumpărăturilor este considerată o plăcere deosebită datorită instalaţiilor de climatizare, încăperilor unde se asigură paza pentru copii, muzicii ce se difuzează peste tot, numeroaselor restaurante. Nu este de neglijat nici faptul că dispune de o parcare imensă gratuită.

Debutează Boeingul 707

<1954>

În America începe era avioanelor cu reacţie. Modelul 707 al avionului de pasageri Boeing decolează pentru primul său drum de la Seattle. Înainte de aceasta, SUA era situată după Anglia în perfecţionarea motoarelor cu reacţie utilizabile pentru aparatele de transportat pasageri, pentru că englezii încă din 1952 au introdus un astfel de avion la egalitate cu Cometul. Când, începând din 1954, mai multe aparate s-au prăbuşit, avioanele Comet au fost scoase din circulaţie. Aceasta i-a oferit posibilitatea de afirmare Boeingului 707, care este mai mare decât Cometul şi are 210 locuri. Mulţumită motoarelor sale moderne, viteza de croazieră a Boeingului 707 atinge 900 km/h.

Vestitul dirijor se retrage din activitate

<1954>

La 85 de ani, dirijorul italian Arturo Toscanini dă un concert de adio pentru publicul său din New York. Ca încheiere a carierei sale, a dirijat Orchestra Simfonică NBC, care a fost înfiinţată pentru el în 1937, atunci când s-a mutat în America. Toscanini se pregătise de fapt să devină violoncelist. La vârsta de 19 ani cânta la opera din Rio de Janeiro, când a fost rugat într-o seară să salveze spectacolul cu opera Aida, înlocuindu-l pe dirijor. De aici a pornit cariera sa fantastică. Vreme îndelungată a dirijat la Scala din Milano, celebra operă italiană de renume mondial. Mulţimea de turnee i-a adus faimă mondială. A murit în 1957, cu puţin înainte de aniversarea zilei sale de naştere, când ar fi împlinit 90 de ani.

Franţa pierde teren în Indochina

<1954>

Dien Bien Phu, fortăreaţa franceză din centrul Vietnamului, capitulează după două luni de asediu dezlănţuit de forţele ţării eliberate, Vietminhul. Această înfrângere pentru Franţa înseamnă renunţarea la coloniile din Indochina, respectiv Cambodgia, Vietnamul şi Laosul. Acordul de încetare a focului se încheie în iulie la Geneva, conform căruia cele trei ţări devin libere. În timpul celui de-al doilea război mondial Japonia ocupase Indochina. După ce japonezii au fost înfrânţi, francezii au vrut să reînvie dominaţia lor, dar au întâmpinat o rezistenţă, care în 1946 se transformă într-un război. În privinţa echipamentului şi a tehnicii de război erau în superioritate, primiseră ajutoare şi din America, dar vietnamezii erau mai buni luptători. Francezii au contat pe faptul că Dien Bien Phu, care se afla în plin centrul junglei, nu va putea fi cucerit de armele grele ale Vietminhului. Dar vietnamezii au demontat armamentul şi l-au cărat pe biciclete până la fortăreaţă.

Diva Hollywoodului se mărită cu un jucător de baseball

<1954>

Marylin Monroe şi Joe DiMaggio îşi leagă destinele. Marylin, considerată Sexbomba Hollywoodului, are un succes răsunător cu filmele Cum să prinzi un milionar? şi Niagara. DiMaggio a cucerit nouă victorii mondiale cu echipa New YORK Yankee. Cele două staruri mondiale se vor despărţi însă în luna octombrie a aceluiaşi an.

Arta lui John Jasper

<1954>

Opera pictorului american Jasper Johns intitulată Drapelul trezeşte sentimente furtunoase. Tabloul este copia binecunoscutului drapel naţional american. Cel puţin din trăsăturile de penel, se vede clar că drapelul este pictat. Pe Johns îl preocupă relaţia dintre obiect şi impresie. El consideră că pictura sa nu este un tablou, ci un drapel.

Germania învinge în campionatul mondial de fotbal

<1954>

Selecţionata germană, aflată în formă mai bună la jocul final, învinge cu 3:2 echipa Ungariei. În lumina rezultatelor anterioare, selecţionata Ungariei avea mai multe şanse în finală. Eficienţa echipei pregătite pentru campionat de antrenorul Sepp Herberger aduce mare bucurie Germaniei. Titlul de campion mondial pentru nemţi nu este numai un succes sportiv, ci începutul perioadei de destindere după izolarea în care au fost împinşi după căderea stăpânirii naziste.

Gherilele algeriene luptă pentru eliberarea ţării lor

<1954>

Teroriştii desfăşoară acţiuni violente - atacuri cu bombe, incendieri - în Algeria, în spatele cărora se află Frontul Naţional de Eliberare, respectiv FLN. Algeria este colonie franceză din 1830, iar în 1881 devine parte a Franţei. Algerienii îşi cer acum libertatea. Pentru a înlătura dominaţia franceză, FLN duce lupte de gherilă. Totodată vrea să dobândească şi recunoaştere internaţională, mai ales a ONU, de la care ţările arabe şi celelalte ţări de asemenea ar putea spera să primească ajutor. Algerienii au în faţă 7 ani grei. Francezii îşi pun în joc toată puterea pentru a înfrânge războiul de eliberare, la care FLN răspunde cu acţiuni teroriste în serie. Luptele iau sfârşit abia în 1962, şi Algeria devine independentă.

SEATO

<1954>

După modelul NATO, se constituie SEATO, organizaţia uniunii militare a Asiei de Sud-Est. A fost realizată de 8 naţiuni: SUA, Anglia, Franţa, Australia, Noua Zeelandă, Insulele Filipine, Pakistanul, Thailanda.

Primul submarin atomic este lansat la apă

<1954>

Marina americană pune în funcţiune primul submarin cu acţionare atomică, Nautilusul. Masa lui este de 3.180 tone, lungimea 97 metri. Sub apă poate atinge o viteză de 20 de noduri = 30 km/h şi acest tempo îl poate păstra aproape la infinit. Cu reactoarele sale atomice, transformă apa în vapori şi aceştia pun în mişcare turbinele vasului. Acesta este primul submarin care poate rămâne continuu sub apă. Această capacitate o demonstrează şi în 1958, când se scufundă pentru drumul său de 6 zile sub gheţurile Atlanticului şi trece şi de Polul Nord. Se ştie că şi numele primului submarin din lume fusese Nautilus. El a fost construit în 1800 la cererea lui Napoleon, comandantul armatei franceze, şi era acţionat de forţa umană sub apă.

Accident rutier mortal al unui star

<1955>

James Dean, actorul american de 24 de ani, moare într-un accident de maşină pe o şosea californiană. Se grăbea să ajungă la un concurs cu maşina lui, marca Porsche. Un poliţist l-a oprit pentru exces de viteză şi i-a atras atenţia că dacă se grăbeşte atât de tare nu va ajunge la Salinas. La o intersecţie a şoselei, intră în coliziune cu o altă maşină şi în drumul spre spital moare. Adolescenţii din lumea întreagă îl plâng şi rămâne idolul tinerilor încă mulţi ani după dispariţia sa. Abia trecuse o jumătate de an de când prin filmul La Est de Eden şi-a câştigat titlul de star. Filmele sale "Fără motiv" şi "Uriaşul" vor putea fi văzute abia după ce el a murit şi devin succese de

casă. Numeroşi adolescenţi îl aleg pe eroul principal drept ideal al lor, deoarece se simt asemănători cu el. Dean interpreta roluri de tineri cu suflet sensibil, nemulţumiţi, care consideră că adulţii nu-i înţeleg, dar luptă disperat să fie apreciaţi.

Şi cei cu posibilităţi mai reduse îşi pot cumpăra maşină

<1955>

La München, BMW lansează Isetta. Ea este propusă categoriilor sociale cu posibilităţi financiare reduse. Costă doar 2550 DM, este de 3 persoane şi este decapotabilă. Cel mai ciudat este faptul că Isetta are portiera acolo unde celelalte maşini au capota motorului. În Germania, în anii 50 se proiectează multe feluri de maşini mici.

Disneylandul visat de Walt Disney

<1955>

Ce se poate întâmpla în Disneyland? Mickey Mouse conversează cu primii oaspeţi, Donald înoată în bani, iar copiii stau într-un carusel imens în formă de cană de cafea. În apropierea de Los Angeles, în California, la Anaheim, se inaugurează cel mai mare parc de distraţii din lume la acea oră. Walt Disney a fost cel care l-a imaginat, fiind tatăl spiritual al multor figuri amuzante. Cu doi dolari poţi intra în împărăţia minunilor şi poţi participa şi la o călătorie pe lună sau la o plimbare cu vaporul cu aburi pe Mississippi.

Reluarea relaţiilor între Bonn şi Moscova

<1955>

Cancelarul federal Konrad Adenauer este primul preşedinte al consiliului de miniştri vest-german care vizitează Uniunea Sovietică. Relaţia dintre cele două ţări este destul de rece. La începutul celui de-al doilea război mondial se pregătea o alianţă, până când nemţii au atacat Uniunea Sovietică. Nemţii sunt şi ei suspicioşi, pentru că Uniunea Sovietică controlează teritoriul răsăritean al Germaniei, RDG-ul. Totuşi încheie o înţelegere în sensul restabilirii unor noi contacte diplomatice, Adenauer obţine chiar şi aprobarea ca ultimii prizonieri germani să poată părăsi Uniunea Sovietică.

Răsăritul încheie şi el acorduri

<1955>

La Varşovia, Uniunea Sovietică şi aliaţii ei est-europeni încheie un pact de prietenie, colaborare şi neagresiune. Ei constituie această uniune militară pentru a contrabalansa NATO-ul înfiinţat în 1949. Motivul pentru încheierea acestei înţelegeri l-a constituit primirea Germaniei în NATO. Statele membre ale acestui pact sunt: Cehoslovacia, Polonia, România, Ungaria, Bulgaria, Albania, RDG şi Uniunea Sovietică. Ele cad de acord ca, în caz de război,

să-şi acorde ajutor reciproc. Adevărul este însă că Uniunea Sovietică se străduieşte mai cu seamă să-şi trimită soldaţii în ţările prietene şi să înfiinţeze baze militare pe teritoriul acestora. ¦McDonalds<1955>#p038 În oraşul DesPlians, Illinois, se deschide primul fast food. Proprietarul său este Ray Kroc. În zilele noastre, reţeaua de restaurante McDonalds se regăseşte în aproape toate oraşele mai mari.

Tragedie la cursa de maşini din Le Mans

<1955>

La Le Mans, în Franţa, se petrece cea mai îngrozitoare tragedie din istoria automobilismului. Francezul Pierre Levegh care pilota un Mercedes se loveşte de o altă maşină şi zboară în tribuna plină de spectatori. Pilotul şi încă 81 de persoane îşi pierd viaţa, peste 200 de persoane sunt rănite, unele chiar foarte grav. Totuşi organizatorii continuă cursa, numai firma Mercedes-Benz îşi retrage maşina Săgeata de Argint. În octombrie anunţă că se retrage din concursurile de Formula 1.

La Alabama autobuzele sunt boicotate ca urmare a discriminării rasiale.

<1956>

În capitala statului american Alabama, la Montgomery, se desfăşoară acţiuni de protest împotriva discriminării rasiale în transportul în comun. Motivul l-a constituit arestarea Rosei Parks, o negresă care s-a aşezat în autobuz pe bancheta rezervată albilor. În urma acestui protest, populaţia afro-americană a organizat un boicot al autobuzelor, pentru a împiedica pornirea acestora. La 24 aprilie Tribunalul Suprem le dă dreptate, susţinând că discriminarea rasială în transportul de masă este anticonstituţional. Deşi în SUA, anul 1865, s-a desfiinţat sclavia, negrii încă nu sunt consideraţi egali cu albii. Albii şi negrii au şcoli separate, dar şcolile albilor dispun de mai multe fonduri. În 1954, Tribunalul Suprem a hotărât că şcolile publice trebuie să admită la studii şi copiii negri.

Tancurile sovietice intră în Budapesta

<1956>

Refugiaţii maghiari spun că rezistenţa a fost complet nimicită o dată cu intrarea sovieticilor. Cu o săptămână în urmă, postul de radio din Budapesta încă mai cerea cu disperare ajutor, când emisiunea s-a întrerupt. Răscoala ungurilor împotriva sovieticilor a început prin manifestaţia din 23 octombrie. Manifestanţii cereau schimbări democratice şi plecarea din ţară a sovieticilor. La început, protestele păreau să aibă efect, Apoi, când Nagy Imre, noul şef al guvernului a declarat că Ungaria iese din Pactul de la Varşovia, Uniunea Sovietică s-a decis să intervină. În dimineaţa zilei de 4 noiembrie tancurile au invadat capitala. Deşi luptătorii pentru libertate s-au opus cu eroism, au fost înfrânţi. Astfel, s-a dovedit că Uniunea Sovietică nu doreşte un regim democratic în Europa de Est.

Tot mai multe ţări din Africa îşi redobândesc libertatea

<1956>

Franţa acceptă ca Tunisia, colonia sa nord-africană, să-şi redobândească libertatea. Marocul, aflat sub dominaţie spaniolă şi franceză, devenise monarhie independentă cu puţin timp înainte. Sudanul, care se afla în parte sub supremaţia Marii Britanii şi pe de altă parte a Egiptului, îşi obţine independenţa la 1 ianuarie. Europa recunoaşte tot mai mult că Africa aparţine africanilor, dar în unele cazuri este de neînduplecat. Britanicii consideră că au dreptul să se amestece în politica egipteană, iar Franţa nu doreşte să redea libertate Algeriei.

Halla, calul minune se descurcă şi fără ajutor

<1956>

Hans Günter Winkler câştigă medalia de aur, atât la concursul individual cât şi pe echipe, datorită iepei sale Halla, care a avut o evoluţie de excepţie, parcurgâng traseul fără greşeală. Este pentru prima dată că se organizează o olimpiadă exclusiv pentru călărie. Aceasta s-a făcut din cauză că în Australia organizatorii concursurilor olimpice limitează foarte sever importarea cailor.

Actriţa de renume mondial Grace Kelly devine prinţesă

<1956>

Pe Riviera franceză se celebrează o nuntă legendară. Mireasa este renumita actriţă de film americană Grace Kelly, iar mirele este descendentul familiei care domneşte de 500 de ani în Monaco, prinţul Rainier. Au participat 1200 invitaţi. Marea bucurie acoperă o realitate destul de tristă, deoarece prinţesa nu va mai putea fi văzută pe ecrane.

Hruşciov îl prezintă pe adevăratul Stalin

<1956>

Prim-secretarul partidului comunist sovietic, Nichita Hruşciov, în discursul său ţinut la cel de-al XX-lea congres al partidului, a dezvăluit faptele abominabile ale predecesorului său, Iosif Visarionovici Stalin. Până acum, orice fel de critică publică a tiranului mort în 1953 era interzisă. Primul secretar îl numeşte pe Stalin un ucigaş în masă, însetat de putere, care timp de 30 de ani a tiranizat poporul cu măsuri violente şi a trădat atât mişcarea comunistă cât şi patria sa. Popoarele Europei răsăritene rămân îngrozite iar cei din vest speră că Hruşciov, prin cuvântarea sa deschisă, va reuşi să iniţieze ridicarea cortinei de fier dintre apus şi răsărit.

Regina Elisabeta a II-a inaugurează centrala atomică

<1956>

Regina Marii Britanii, Elisabeta a II-a, inaugurează prima centrală atomică din lume, situată pe coasta vestică, la Calder Hall, care va furniza curent electric, în afara necesităţilor militare, şi populaţiei civile. Centrala atomică constituie doar o parte a acelui complex la care este conectat şi reactorul experimental Windscale. Guvernul garantează că centrala atomică este total sigură şi că poluarea radioactivă nu poate pătrunde în mediul înconjurător, datorită normelor de siguranţă totală.

La Londra se dă o lege privitoare la puritatea aerului

<1956>

Parlamentul englez votează o lege privind puritatea aerului, având drept scop îmbunătăţirea compoziţiei aerului din mediul urban. Se va interzice degajarea fumurilor negre şi poluante, iar conducătorii oraşelor vor fi obligaţi să realizeze împrejmuirea separată a unor spaţii ferite de fum. Prin interzicerea încălzirii cu cărbuni se doreşte suprimarea acelei "supe negre" care se creează în urma smogului (amestec de fum şi ceaţă). Ceaţa murdară a istovit londonezii: iarna oraşul primeşte cu 50 % mai puţină lumină solară decât regiunile cu aer proaspăt. În marele smog din 1952, 4000 de londonezi şi-au pierdut viaţa în urma unor boli ale inimii şi ale căilor respiratorii. Din 1953, la serviciile de sănătate se pot procura măşti antismog.

Agravarea situaţiei la Canalul de Suez

<1956>

Cu greu s-a reuşit evitarea unui nou război mondial. Relaţiile au devenit deosebit de încordate la Canalul Suez. Disensiunea a fost provocată de problema supravegherii Canalului Suez, care reduce considerabil drumul dintre Europa şi Asia. Această cale aparţinea până acum Societăţii Canalului Suez, care ţinea în cea mai mare parte de cercul de interese britanice şi franceze. Preşedintele egiptean Gamel Abden-Nasser a expropriat canalul la 26 iulie 1956. Din această cauză, francezii şi englezii au instigat Israelul să atace Egiptul. La 6 noimebrie aceştia invadează regiunea canalului. Egiptul cere ajutor Uniunii Sovietice. Se prefigurează un nou război mondial, conflictul încheindu-se la 6 noiembrie când britanicii şi francezii se retrag.

Tomi Sailer este supercampionul coborârii cu schiurile

<1956>

Schiorul austriac Toni Sailer este steaua olimpiadei de iarnă organizate la Cortina d'Ampezzo în Italia. Publicul îl denumeşte fulgerul din Kitzbühel - Blitz von Kitz, el câştigând toate cele trei concursuri alpine. La slalom, unde din 89 schiori de la start numai 57 au ajuns la ţintă, la slalom uriaş câştigă cu un avantaj de 6 secunde, la coborâre cu avantaj de 4 secunde, astfel obţine trei medalii de aur.

Cablu transatlantic

<1956>

Primul cablu telefonic este aşezat pe fundul oceanului între Newfoundland şi Scoţia. Lungimea lui este de 2250 mile.

Manifestările generaţiei beat

<1957>

Volumul intitulat "On the Road" îi aduce un mare succes scriitorului american Jack Kerouac. Autorul aparţine aşa zisei generaţii beat. El se raliază acelei societăţi de tineri care s-au plictisit de ierarhia şi opulenţa americană. Se preocupă mai mult de poezie, de jazz, de religiile orientale, mai ales de budismul zen şi de droguri. Romanul descrie călătoria prin America a doi bărbaţi. Povestea nu este coerentă, istorioare scurte se succed una după alta. Kerouac, care scrie din mânie, creează fără modificări, opera lui fiind terminată spontan în trei săptămâni.

Uvertura noii Europe

<1957>

Între Germania Occidentală, Italia, Belgia, Franţa, Olanda şi Luxemburg se încheie un acord privind înfiinţarea unui teritoriu cu economie colectivă. În interiorul Comunităţii Economice Europene - CEE - cetăţenii vor putea călători netulburaţi, circulaţia mărfurilor şi a banilor fiind preferenţială. Acordurile comunităţii încheiate la Roma sunt preludiul Europei unite. În CEE, de-a lungul anilor, intră şi alte state.

Dezvoltarea primului limbaj de programare

<1957>

Rezolvarea procedurilor complexe se simplifică o dată cu apariţia primului limbaj de programare, FORTRAN-ul. Limbaje asemănătoare precedente funcţionau doar în sistemul numeric binar cu combinaţiile lui 1 şi 0. FORTRAN-ul, dezvoltat pentru oamenii de ştiinţă, foloseşte simboluri matematice.

Rachete intercontinentale

<1957>

Atât americanii cât şi sovieticii realizează cu succes primele experienţe cu rachetele intercontinentale.

Sprijin militar pentru frecventarea şcolilor de către elevii negri

<1957>

Peste 1000 de soldaţi sunt trimişi de preşedintele Eisenhower în statul Arkansas pentru a implementa lichidarea discriminării rasiale în şcoli. Copiii negri pot merge la şcolile de stat începând din 1954. Guvernatorul Arkansasului însă trimite soldaţi pentru ca la şcoala din Little Rock să nu fie permis accesul elevilor negri.

Lansarea căţelei Laika în spaţiul cosmic

<1957>

După o lună de la lansarea cu succes a satelitului Sputnik 1, Uniunea Sovietică trimite şi al doilea satelit - cu căţeaua Laika la bord - pe orbita circumterestră. Ea este prima fiinţă care a zburat în cosmos. Pe Sputnik 2 Laika are alimente, apă şi o butelie de oxigen, pentru a putea respira. Prezenţa câinelui este parte a programului ştiinţific, prin care se doreşte să se afle cum se comportă organismele vii în spaţiul cosmic. Informaţiile ajung pe Pământ cu ajutorul unui emiţător, unde cercetătorii le analizează. Toate acestea au drept scop zborul în cosmos al omului. Deoarece satelitul rămâne în spaţiul cosmic, Laika nu revine pe pământ, ea neputând supravieţui decât o săptămână.

Uniunea Sovietică întrece America

<1957>

Uniunea Sovietică îşi trimite primul satelit în cosmos. Satelitul Sputnik 1, cu greutatea de 84 kg., se învârteşte în jurul pământului la o distanţă de 800 km, realizând un circuit în 96,17 minute cu o viteză de 28.000 km/h. Pentru Uniunea Sovietică acesta este un succes răsunător, deoarece se credea că America este mai avansată tehnic, dar ei n-au putut dezvolta încă o rachetă, care să poată trimite un satelit de o asemenea greutate în Cosmos.

Expoziţia de la Bruxelles

<1958>

La Bruxelles, regele Baudouin al Belgiei deschide expoziţia mondială, unde expun 53 de ţări. Simbolul expoziţiei Expo 1958 este modelul unui atom mărit de 165 de miliarde de ori. Atomiumul are o înălţime de 110 m. El este format din opt sfere cu diametrul de 18 m fiecare, legate între ele de bare de oţel. Tema expoziţiei este energia atomică şi călătoriile în spaţiul cosmic. Poate fi văzută şi macheta satelitului Sputnik 1.

Tragedia echipei United

<1958>

Fotbalul englez este în doliu: şapte jucători ai echipei Manchester United din garda lui Matt Busby au căzut victime accidentului aviatic ce a avut loc pe aeroportul din München, când avionul lor în încercarea de a decola în plin viscol, nu a putut atinge o înălţime suficientă şi se loveşte de o clădire la capătul pistei de decolare. Ei se întorceau din Iugoslavia, unde Manchester a terminat la egalitate (3-3) meciul cu Crvena Zvezda din Belgrad. În felul acesta ei au intrat în preliminariile Cupei Europene.

SUA nu vede cu ochi buni noua Cubă a lui Castro

<1958>

Fulgenico Batista fuge din Cuba. Fidel Castro, la o zi după aceea, înfiinţează un nou guvern. Tiranul Batista a ajuns la putere în 1952, cu lovitură de stat militară şi a distrus total economia Cubei. Poporul trăia în mizerie, nu era suficient de lucru, în timp ce familia lui Batista şi apropiaţii săi s-au îmbogăţit. Aproape jumătate din populaţie este analfabetă. 70% din industria zahărului, ramura cea mai importantă a economiei, este în posesia Americii. Castro naţionalizează firmele străine şi împarte marile proprietăţi. America închiriase până în 2002 baza militară de la Guantanamo şi acum se opune vehement reorganizării economice şi trecerii lui Cubei la socialism. Aceasta, pe de o parte, va avea drept rezultat că în scurtă vreme Cuba dezvoltă relaţii apropiate cu Uniunea Sovietică, iar pe de alta, criza cubaneză din 1962.

De Gaulle este ales preşedintele Franţei

<1958>

Primul ministru francez, generalul Charles de Gaulle, este ales preşedinte al Franţei. Înainte de aceasta s-a adoptat o nouă constituţie, care asigură puteri serioase preşedintelui şi pune capăt şi crizei guvernamentale de durată. În mai, Franţa a trebuit să decidă dacă Algeria îi va mai aparţinei, chiar dacă ţara cădea pradă unui război civil. Personalitatea generalului pare o

garanţie satisfăcătoare pentru rezolvarea crizei. În cel de-al doilea război mondial el a condus şi mişcarea de rezistenţă împotriva nemţilor.

În toată Europa se organizează marşuri ale păcii împotriva armelor atomice

<1958>

În marşul pornit de la Londra până la institutul de cercetare atomică din Aldermaston, la capătul drumului se încolonaseră 3.000 de oameni. La institutul de cercetări s-au mai adăugat 12.000 de manifestanţi, voind să determine guvernul să interzică armele atomice. Împotriva înarmării atomice şi în alte părţi ale Europei protestează mii de oameni prin marşurile de paşti ale păcii, dar politicienii nu se lasă influenţaţi.

Scopurile imposibile ale lui Mao

<1958>

Conducătorul Chinei comuniste, Mao Tze-Dong preconizează marele salt al rezultatelor economice, pentru ca China să nu depindă de străini şi să poată concura cu ţările puternic industrializate. Pe baza proiectului, până în 1968 producţia industrială trebuia să crească cu 45%, iar cea agricolă cu 20%. Pentru a atinge aceste rezultate, au introdus modificări importante, mai ales în agricultură. Ţăranii trebuiau să se grupeze în aşa numite comune populare, toată proprietatea trebuiau s-o dea acestor grupuri şi prin munca în comun trebuie să lucreze mai repede, pentru ca să poată munci şi în industrie. Lucrul din gospodărie trebuie şi el efectuat în comun, în aşa fel că se înfiinţează bucătării comune şi grădiniţe. Încă în 1959 se putea vedea că marele salt nu avea nici un viitor.

Pasternak refuză premiul Nobel

<1958>

Boris Pasternak refuză premiul Nobel pentru literatură, care i s-a decernat pentru romanul său, Doctor Jivago. Romanul său nu putuse fi publicat în ţara lui, pentru că, în cadrul poveştii de dragoste ce se desfăşoară în cursul revoluţiei, critică pe conducătorii ţării. Autorul este ameninţat cu exilarea dacă acceptă premiul. De aceea el refuză distincţia.

Din cauza actelor de cruzime ale chinezilor Dalai Lama fuge din Tibet

<1959>

7000 de refugiaţi tibetani salută cu entuziasm pe conducătorul lor spiritual, Dalai Lama, sosit în India de Nord. Conducătorul, îmbrăcat ca servitor, a făcut un drum lung şi dificil, traversând Himalaya pe jos, în barcă, călare pe cal şi pe yak. El a plecat în grabă, după ce chinezii, care au ocupat ţara din 1951, au înăbuşit fără milă răscoala tibetanilor. Cabinetul indian nu voia să ştirbească relaţiile sale cu China, de aceea îi oferă protecţie lui Dalai Lama, cu condiţia ca acesta să nu participe la mişcările politice dirijate împotriva Chinei care a subjugat Tibetul.

Moartea celor trei staruri ale rock-ului

<1959>

Fanii rockului din toată lumea sunt zguduiţi de moartea celor trei tinere staruri. Buddy Holly, Big Bopper Richardson şi Ritchie Valens se prăbuşesc cu un avion în statul Iowa. Se grăbeau să ajungă la concertul lor comun, preferând avionul, în locul autobuzului. Cu cântecul său Donna, Valens, la cei 17 ani ai săi, figura deja pe lista hiturilor, Richardson a avut succes cu Chantilly Lace şi Big Bopper, la 24 de ani, a dobândit succesul cu Wedding. Buddy Holly, la cei 22 de ani ai săi, a stârnit o uriaşă senzaţie cu Peggy Sue şi That'll Be The Day. Biografia sa va fi prelucrată peste 30 de ani în musicalul Buddy.

Cele două noi state federale ale Americii

<1959>

La nouă luni după ce, în 7 iulie 1958, Alaska devine stat federal, Hawaiul devine cel de-al 50-lea stat federal al Americii. În SUA, desigur, se face un drapel nou la care, în câmpul albastru al colţului de sus din stânga sunt 50 de stele. Alaska, cu suprafaţa sa de 1,5 milioane km2, este statul cel mai mare şi mai rece al SUA. Ea este situată în partea de nord-vest a Americi de Nord şi este despărţită de celelalte părţi ale SUA de Canada. În schimb Hawai, arhipelag însorit din Oceanul Pacific, este un paradis de odihnă foarte apreciat. Cel mai nou stat federal se află la o distanţă de aproape 3.000 km de America.

Regina Angliei este prezentă la inaugurarea canalului Saint Lawrence din Canada

<1959>

Regina Angliei, Elisabeta a II-a, împreună cu şeful guvernului canadian, John Diefenbacher, şi preşedintele american Dwight Eisenhower inaugurează canalul Saint Lawrence construit pe linia de graniţă dintre Canada şi SUA, la barajul St. Lambert de lângă Montreal (Canada). Acesta leagă marile lacuri şi râuri cu canale şi baraje pe o lungime de 3.780 km, de la linia de coastă atlantică a Canadei până la malul vestic al Lacului Superior din Minnesota, la Duluth. Canalul este unul din cele mai bune căi de circulaţie pe apă din lume.

Muzeul Guggenheim

<1959>

Recentul muzeu new-yorkez seamănă cu o cochilie de melc. El a fost proiectat de excelentul arhitect american Frank Lloyd Wright, decedat cu o jumătate de an în urmă, la vârsta de 89 de ani. Prin aceasta, el şi-a realizat vechiul vis, aşa numita artă organică, care redă mediul înconjurător. De fapt, clădirea este o spirală imensă de beton, în care putem trece pe lângă operele de artă expuse urcând pe o scară cu arcuire moderată.

Prima experienţă cu X15

<1959>

Avionul rachetă X15 este lansat de pe un bombardier B52. El doboară multe recorduri de viteză, printre altele atinge viteza record de MACH 6.

Un acord internaţional garantează că Antarctica devine un teritoriu suveran al ştiinţei

<1959>

Antarctica devine sediul cercetării ştiinţifice. Asupra acestui lucru cad de acord 12 ţări, printre care America, Anglia şi Uniunea Sovietică. Este pentru prima dată când se încheie o astfel de înţelegere. În aceasta se garantează că nici unul dintre parteneri nu va ocupa vreo parte din Antarctica, totodată interzicându-se depozitarea aici a deşeurilor atomice, efectuarea de experienţe atomice şi înfiinţarea de baze militare. În schimb, se poate aproba oamenilor de ştiinţă din toate ţările să efectueze cercetări în scopuri paşnice. Când acordul intră în vigoare, el rămâne valabil pentru totdeauna. El nu poate fi modificat decât dacă toate ţările semnatare aprobă schimbările.

Paterson, deţinătorul titlului de campion mondial este învins la New York

<1959>

Pugilistul suedez, Ingemar Johansson uluieşte publicul de pe Yankee Stadion din New York. În lupta pentru titlul de campion mondial la categoria grea, el îl învinge în runda a treia pe actualul campion mondial, Floyd Patterson. Americanul e doborât deja a şaptea oară la pământ, când arbitrul principal fluieră încetarea meciului. Johansson a devenit campion european în 1956 şi după doi ani a obţinut o victorie prin knock out din prima rundă contra americanului Eddie Machen. Dar nu-şi va putea menţine titlul de campion mondial decât un an de zile, deoarece Patterson îl recucereşte.

Adolescenţii înnoiesc limbajul

<1959>

Tineretul se dezice de părinţi şi pe alt plan decât prin modul de îmbrăcare, muzică şi distracţii. Mai nou adoptă şi un limbaj caracteristic. Fata considerată de ei elegantă este o piele mişto, dacă este mai ales atrăgătoare, atunci e o gagică animalic de mişto, iar dacă nu le place, atunci e naşpa. Ceea ce impune este marfă, ce nu, este jaf. Piciorul mai nou este maşină de alergat, etc.

Şeful guvernului sovietic în America

<1959>

Conducătorii celor mai mari două puteri din lume, primul ministru sovietic Nichita Hruşciov, şi preşedintele american Dwight Eisenhower se întâlnesc la Washington. Este pentru prima oară când primul bărbat al sovietelor călătoreşte în SUA. Hruşciov ţine un discurs la ONU, vizitează o fermă în statul Iowa, o fabrică de calculatoare şi Hollywod-ul, capitala cinematografiei. Din motive de securitate însă nu a putut vizita Disneyland-ul.

O rachetă sovietică se îndreaptă spre lună

<1959>

Oamenii de ştiinţă pot, pentru prima oară, să observe partea nevăzută a lunii, care tot timpul este întoarsă faţă de Pământ. Sonda spaţială sovietică Lunik 3 fotografiaza partea opusă a lunii şi le transmite printr-o metodă nouă pe Pământ. Primul aparat de zbor a fost Lunik 2, care, deşi a ajuns pe lună la 12 septembrie, s-a zdrobit în bucăţi la aselenizarea nereuşită. Prin programul lunar deosebit de reuşit, Uniunea Sovietică demonstrează, din nou, că în cercetarea cosmosului este înaintea Americii.

Charismaticul Kennedy devine preşedintele Americii

<1960>

Candidatul Partidului Democrat, John F. Kennedy câştigă alegerile prezidenţiale în SUA. Dintre cei 68 de milioane de alegători, el l-a depăşit numai cu 118 voturi în plus pe candidatul Partidului Republican, Richard Nixon, vicepreşedintele de până acum. Cu cei 43 de ani ai săi, Kennedy este cel mai tânăr preşedinte pe care l-a avut vreodată America şi, de asemeni, primul catolic care se mută la Casa Albă. Pentru victoria sa el trebuie să le fie recunoscător mai ales alegătorilor săi tineri, care erau entuziasmaţi de sloganul său de la alegeri: Let's get America moving again, adică Haideţi să mişcăm America din nou! În cursul luptei electorale, televiziunea a îndeplinit pentru prima dată un rol important. În timpul disputelor electorale ale candidaţilor, pe care le-a putut vedea toată America, faţă de Nixon, cel prost îmbrăcat, excesiv machiat şi aparent neliniştit, elegantul, înaltul şi politicosul Kennedy a făcut o impresie net mai bună.

Submarinul atomic

<1960>

SUA lansează la apă primul submarin atomic cu reactor nuclear la bord. USS Enterprise poate naviga ani de zile fără a necesita alimentare cu combustibil.

În Africa de Sud se trage asupra manifestanţilor

<1960>

Dispoziţiile create pentru privarea de drepturi a populaţiei de culoare din Africa de Sud prevăd şi legea cărţilor de identitate, care restrânge libertatea de mişcare a negrilor. Cel ce nu are o astfel de legitimaţie, poate fi arestat. Din această cauză, la Sharpville demonstrează 20.000 de oameni. Poliţia primeşte ordin de tragere, 71 dintre manifestanţi, printre care femei şi copii au murit pe loc. S-au înregistrat cel puţin 180 de răniţi, iar mai multe mii au fost arestaţi.

O femeie devine prim ministru în Sri Lanka

<1960>

Sirimavo Bandaranaike este numele primei femei preşedinte de guvern din lume. Mamă a trei copii, la 44 de ani este instalată prim-ministru al statului Sri Lanka - pe numele vechi Ceylon - la 21 iulie. Cu o zi înainte, partidul ei, de orientare socialistă, a câştigat alegerile parlamentare. Doamna era văduva fostului prim ministru, Solomon Bandaranaike, ucis de un călugăr budist în 1959.

Se amână întâlnirea la vârf de la Paris

<1960>

În Uniunea Sovietică, lângă Sverdlovsk, este doborât un avion american de recunoaştere de tip U2. Pilotul, Francis G. Powers, reuşeşte să se catapulteze şi coboară cu paraşuta, dar nu mai poate declanşa dispozitivul de autonimicire a avionului. După capturarea lui, el recunoaşte că a fost trimis de CIA pentru recunoaşterea realizărilor militare sovietice. Cazul pică într-un moment destul de prost, căci tocmai cu câteva zile mai târziu era programată întâlnirea la vârf anglo-americano-franco-sovietică în Franţa. Deşi Nichita Hruşciov, primul ministru sovietic, pleacă la Paris, totuşi refuză participarea la întâlnire când constată că americanii nu sunt încă pregătiţi să-şi ceară scuze pentru cele întâmplate. Tribunalul din Moscova îl condamnă pe Powers la 10 ani de închisoare, dar în 1962 este schimbat cu un informator răsăritean.

Coloniile africane se eliberează

<1960>

Până la încheierea celui de-al doilea război mondial, în Africa existau patru state independente: Africa de Sud, unde guverna minoritatea albă, Etiopia, Liberia şi Egiptul. Cea mai mare parte a continentului aparţinea colonialiştilor europeni. Până în 1959, numai şase state mai devin independente. În 1960 Franţa, Anglia şi Belgia redau libertatea concomitent la 17 state africane. Nigeria devine liberă ultima, la 1 octombrie, până atunci făcând parte din coloniile britanice. Tinerele ţări menţin în majoritate legăturile cu ţările mamă, nu părăsesc Commonwealthul britanic sau Comunitatea franceză. Uriaşele schimbări se produc în general paşnic, numai în Congoul Belgian - Kinshasa - izbucnesc lupte interne, când, la 30 iunie, se declară eliberarea. Acest lucru s-a datorat în principal faptului că Belgia nu şi-a pregătit suficient colonia pentru independenţă. Lenta restrângere a imperiilor coloniale se leagă şi de creşterea numărului de ţări care doreau să scape de patronaj. Pe lângă aceasta, administrarea coloniilor devenea tot mai costisitoare.

Primul preşedinte al Ciprului este un arhiepiscop grec.

<1960>

Ciprul, situat în Marea Mediterană, este de 81 de ani colonie britanică, atunci când Makarios, arhiepiscopul grec al insulei, declară independenţa. El devine preşedintele Ciprului, iar vicepreşedinte este turcul cipriot Dr. Cuciuc. Relaţia dintre populaţia greacă şi turcă nu este ameninţată de vremuri tulburi. Mulţi dintre greci ar dori ca Ciprul să treacă la Grecia.

Real Madrid câştigă din nou

<1960>

La Cupa Europeană de fotbal organizată la Glasgow, echipa germană Eintracht Frankfurt nu are şanse. În faţa a 130.000 de spectatori, ea este învinsă cu scorul de 7:3 de echipa de aur a Spaniei, Real Madrid. Această cupă se organizează începând din 1956 şi a fost tot timpul câştigată de Real Madrid.

Învingători deosebiţi la Olimpiada de la Roma

<1960>

Unul din starurile Olimpiadei de la Roma este americanca Wilma Rudolph, care duce acasă trei medalii de aur. Ea a câştigat la 100 şi 200 m plat şi la ştafeta de 4 x 100 m cu echipa SUA. Rezultatele ei sunt uluitoare şi pentru faptul că în copilărie a avut poliomelită şi numai de la vârsta de 8 ani a putut să umble. Tot faimos a devenit şi etiopianul Abebe Bikila, câştigând, în mod neaşteptat, maratonul desculţ.

La Tokyo se poate vedea în direct un asasinat politic

<1960>

Spectatorii TV urmăresc cu groază în direct asasinarea politcianului japonez Inejor Asanuma, în timpul unui discurs ţinut la Tokyo. Un student de 17 ani, radical de dreapta îl ucide cu câteva lovituri de sabie pe conducătorul partidului socialist şi numai după aceea poate fi prins. Primul ministru, Hajato Ikeda, este martor ocular al asasinatului. Politicienii erau oaspeţii unei reuniuni organizate de o societate de televiziune în scopul susţinerii unei campanii ireproşabile premergătoare alegerilor parlamentare. De când, în ianuarie, guvernul a semnat un tratat de non-agresiune cu America, Japonia este agitată de spiritul unui război civil.

În Brazilia este pe cale de a se naşte o nouă capitală

<1960>

Brazilia vrea să-şi mute capitala la 1000 de km spre nord de Rio de Janeiro, la Brasilia. Acesta este numele oraşului nou fondat la mare depărtare în ţinuturile muntoase. Accesul se poate face numai pe calea aerului, căci nici şoselele, nici calea ferată nu duc într-acolo. Localitatea privită de sus pare şi ea un avion datorită construcţiei conform unor proiecte centralizate. Constructorul său, Oscar Niemeyer, a amplasat clădirile administrative moderne în jurul unor lacuri artificiale. În perioada următoare vor locui aici aproape 600.000 de oameni, dar în prezent s-au finisat locuinţele doar pentru 50.000.

Ambasadorul păcii îşi pierde viaţa în drumul spre conferinţa de pace

<1961>

Secretarul general al ONU, suedezul Dak Hammarskjöld, este mereu pe drum, pentru clarificarea unor dispute sau împiedecarea unui conflict armat. În cea mai mare parte, lui i se datorează faptul că Africa a fost părăsită de colonialişti. Aici a obţinut un rezultat extraordinar când, în 1960, 17 ţări africane şi-au dobândit libertatea. Într-unul din statele noi, în Congo (Kinshasa), au izbucnit lupte interne. Hammarskjöld, tocmai de aceea pleacă acolo, ca să trateze încetarea focului, când, lângă oraşul Ndola din Rhodezia de nord, moare în urma unei catastrofe aeriene. După moartea lui el este distins cu premiul Nobel pentru pace, decernat pentru devotamentul său în lupta pentru pace.

Balerinul sovietic nu doreşte să se reîntoarcă în patrie

<1961>

Balerinul sovietic Rudolf Nurejev cere protecţia poliţiei pe aeroportul din Paris, ca să nu fie nevoit să părăsească Franţa. El a dansat la Paris cu baletul Kirov din Leningrad şi a fost răsplătit cu aplauze furtunoase pentru arta sa. Nurejev nu mai vrea să se reîntoarcă în Uniunea Sovietică. Acest lucru îl comunică şi consulilor sovietici, care vor să-l convingă să-şi schimbe intenţiile. Balerinul obţine drept de azil politic la Paris şi în Apus face o carieră strălucitoare.

Se scoate la suprafaţă nava de război care din 1628 stă în mormântul de valuri

<1961>

În portul Stockholm se aduce la suprafaţă nava de război suedeză Vasa, scufundată cu 333 de ani în urmă. La 10 august 1628, la primul său drum pe valuri, tragedia s-a petrecut sub privirea locuitorilor din Stockholm. Cel puţin 50 de marinari s-au înecat, când cel mai mare (şi mai costisitor) vas suedez, cu lungimea de 50m şi lăţimea de 10m a fost înghiţit de valuri. Pe vremea aceea nu s-a putut explica de ce s-a răsturnat pe o latură, astfel nimeni nu a fost pedepsit pentru catastrofa survenită. Arheologii speră ca, după scoaterea la suprafaţă, să descopere cauza accidentului. Apoi nava se va expune la muzeu.

Vinovat!

<1961>k295

Adolf Eichmann trebuie să plătească pentru faptele sale săvârşite în timpul dominaţiei germane, când de pe teritoriile ocupate de nemţii sute de mii de evrei au fost târâţi în lagărele de concentrare, unde au fost ucişi prin gazare. După război, Eichmann s-a ascuns în Argentina, dar serviciile secrete israeliene l-au găsit. Degeaba susţinea că el fost numai o părticică dintr-un întreg, sute de martori au confirmat că el avea un rol principal în războiul nazist de distrugere. În Israel a fost condamnat la moarte.

Eşecul americanilor în Golful Porcilor

<1961>

Cuba condusă de socialistul Fidel Castro se află în apropiere de America. Guvernul american presupune că poporul şi-ar demite bucuros conducătorul, de aceea 1.500 emigranţi cubanezi înarmaţi sunt duşi pe coasta insulei în Golful Porcilor. SUA speră că armata cubaneză se va alia cu ei împotriva lui Castro, dar se înşeală. Invadatorii sunt alungaţi în trei zile.

Africa de Sud devine republică

<1961>

Fostele colonii engleze şi-au redobândit independenţa în 1960, dar ca membre ale Commonwealthului Britanic ele îşi păstrează relaţiile cu Marea Britanie. La Commonwealth se aliază şi Uniunea Sud-Africană, unde minoritatea albă calcă în picioare populaţia neagră. Conducătorii africani, la un congres din luna martie, critică vehement politica rasistă sud-africană. Africa de Sud se şi desprinde din Commonwealth şi proclamă republica.

Un om în spaţiul cosmic

<1961>

La 12 aprilie, cosmonautul sovietic Juri Gagarin este primul om care pătrunde între stele. El ocoleşte Pământul cu racheta Vostok 1 şi, după 108 minute, aterizează în siguranţă. Cu ajutorul aparatelor de recepţie de la bord se difuzează în direct toate manevrele. Tot poporul sovietic sărbătoreşte evenimentul. În America dezamăgirea e mare deoarece, după eşecul rachetei lor din 1957, pentru a doua oară rămân în urma sovieticilor în lupta pentru dobândirea întâietăţii în cucerirea cosmosului. La 5 mai ei reuşesc să trimită în cosmos, pentru 15 minute, primul american.

Tulburări rasiale în Alabama pentru libertatea de mişcare

<1961>

În capitala statului american Alabama, la Montgomery, se produc mari ciocniri. Un grup, compus din albi şi oameni de culoare, ai căror membri luptă pentru libertatea de a călători, împotriva discriminării rasiale din transportul în comun - care în America a fost interzisă oficial din 1955 - protestează în autogară. Grupul vrea să controleze dacă se respectă această

interdicţie, la care locuitorii albi îi ciomăgesc la Montgomery. În ziua următoare agitaţiile cresc. Renumitul pastor de culoare, Martin Luther King, care se lupta cu metode nonviolente pentru egalitatea raselor, rosteşte un discurs într-o biserică înconjurată de albi, care incendiază o maşină. Poliţia federală împiedică atacarea bisericii. Robert Kennedy, ministrul justiţiei, unul dintre fraţii lui John F. Kennedy, trimite soldaţi în apărarea celor ce luptă pentru libertatea de călătorie, măsură cu care guvernatorul Alabamei nu este de acord.

Câte milioane de ani are omul?

<1961>

Cercetătorii ştiinţifici englezi Mary şi Louis Leakey fac cunoscut faptul că în Tanzania, în cheile Olduvai, au găsit un craniu şi resturi de oase, care se pot presupune a fi aparţinut unui hominid. Dacă teoria se confirmă, omul s-ar putea să fi existat pe pământ deja de 3 milioane de ani.

În Congo, de la obţinerea independenţei, războaiele civile se succed în lanţ

<1961>

Când Congo, respectiv Kinshasa, îşi obţine ruperea de Belgia, în ţară îşi face loc tirania. Sub conducerea lui Ciombe, bogata regiune Katanga se separă şi devine independentă. Conducătorul militar al Congoului, Mobutu, pune sub pază pe Lumumba, şeful guvernului, care, mai târziu, în cadrul unor mişcări ciudate, este ucis în Katanga. ONU trimite trupe pentru menţinerea păcii, ca să convingă ţara să revină la Congo. Ciombe acceptă propunerea, dar dezordinea încă nu se termină. Mobutu pune mâna pe putere în 1965.
¦Kuwaitul îşi redobândeşte independenţa<1961> În iunie Kuwaitul îşi redobândeşte independenţa de la Marea Britanie, dar în iulie deja, din cauza ameninţării Irakului, este nevoit să ceară ajutorul trupelor britanice.

Zidul Berlinului este deja real şi el separă oraşul în două

<1961>

RDG-ul ridică un zid de la un capăt la altul al Berlinului. Înainte Berlinul de răsărit era separat de Berlinul Occidental prin sârmă ghimpată şi garduri, tăind chiar şi liniile de metrou şi de cale ferată. După două zile, paznicii frontierei RDG se apucă să ridice un zid masiv din beton. În felul acesta RDG-ul vrea să împiedice fuga în apus a locuitorilor săi. O dată cu înălţarea zidului divizarea oraşului şi a întregii Germanii se permanentizează. Se ştie că, începând din 1949, există două state germane: la apus RFG-ul, iar la răsărit RDG-ul. Deşi Berlinul de Vest şi cel de Răsărit sunt controlate de cele patru mari puteri aliate, Berlinul occidental este capitala RFG, iar cel răsăritean al RDG. Deoarece din 1949 2,6 milioane, iar în 1960, 200.000 de cetăţeni RDG s-au mutat în vest, cabinetul RDG vrea să oprească emigrarea. Cel care vrea să treacă peste zidul din Berlin sau fâşia de hotar ce desparte cele două Germanii îşi riscă

viaţa, pentru că poate fi chiar împuşcat.

Fondarea unei organizaţii pentru apărarea drepturilor cetăţeneşti

<1961>

Avocatul englez Peter Benenson află din ziare că doi studenţi au fost condamnaţi la 7 ani de închisoare în Portugalia, pentru că, la un pahar de băutură, au închinat în cinstea libertăţii, în timp ce în Portugalia este dictatură. Avocatul a fost atât de scandalizat de sentinţa nemiloasă, încât s-a decis să acţioneze. În acest scop, el înfiinţează Amnesty International, care oriunde în lume să-i apere pe deţinuţii politici şi să ofere sprijin pentru ca aceştia să se poată folosi de drepturile pe care le au, în cazul în care nu au săvârşit fapte brutale ci şi-au exprimat doar opiniile. Amnesty Inernational, care respinge din toate puterile tortura şi condamnarea la moarte, a fost distinsă în 1977 cu premiul Nobel pentru pace.

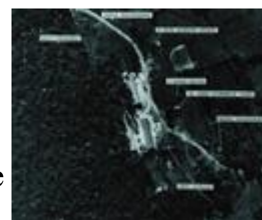
Algeria se rupe de Franţa

<1962>

Algeria, care a fost stăpânită de Franţa de mai mult de un secol, devine stat independent. La referendum, 99,9% din populaţie a decis că se separă de Franţa. În Algeria, Frontul Naţional de Eliberare (FLN) lupta din 1954 pentru libertate. OAS-ul, gruparea francezilor ce trăiau în Algeria, ripostează violent. Preşedintele noului stat nord-african va fi conducătorul FLN, Ahmed Ben Bella, care doreşte să transforme Algeria într-un stat socialist.

Din cauza situaţiei din Cuba, cât pe-aci să izbucnească cel de-al treilea război mondial

<1962>

Terra răsuflă uşurată când se reuşeşte evitarea posibilităţii izbucnirii unui război atomic între SUA şi Uniunea Sovietică şi întorsătura pe care au luat-o lucrurile din cauza Cubei a putut fi rezolvată pe cale paşnică. Ce se întâmplase? Un avion SUA de spionaj, de tipul U2, a observat la 14 octombrie în Cuba baze de lansare sovietice pentru rachete. Insula se află la o distanţă de doar 150 km de coastele nord-americane, de aceea SUA a considerat că rachetele nucleare aşezate acolo constituie încercare clară de ameninţare (intimidare). Când John F. Kennedy a văzut fotografiile staţiilor de lansare, a decis luarea unor măsuri. Vasele de război americane au înconjurat Cuba la 24 octombrie. Dar la staţiile de lansare lucrările continuau, cu toate că, datorită blocadei de pe mare, vapoarele de marfă sovietice, care transportau componentele rachetelor, nu puteau acosta. Şefii celor două state, american şi sovietic, îşi trimiteau scrisori tăioase şi omenirea se temea, pe bună dreptate, de spectrul înspăimântător al unui război atomic ce ar fi putut distruge lumea. ONU a intervenit şi a încercat să rezolve situaţia. La 24 octombrie, în sfârşit, soseşte vestea cea bună: Nichita Hurşciov, şeful guvernului sovietic, ordonă demontarea rachetelor atomice din Cuba..

Conflictul dintre casa de modă pariziană şi designerul ei

<1962>

În capitala modei, la Paris, atmosfera dintre cei mai renumiţi designeri vestimentari, couturierii s-a cam burzuluit. Casa de modă Dior a fost condamnată de tribunal să plătească plată compensatorie (pentru disponibilizare) şi daune morale lui Yves Saint-Laurent, designerul său şef. S-a întâmplat că, atunci când Saint Laurent a fost incorporat pentru serviciul militar obligatoriu de un an şi jumătate, acesta a suferit o prăbuşire nervoasă în armată şi, temporar, nu a mai putut lucra. Atunci casa de modă a angajat un alt designer şi când Saint Laurent a vrut să se reîntoarcă, nu i-au dat voie. Saint Laurent s-a simţit lezat şi a dat în judecată casa Dior. În plus, cu colecţia sa de modă independentă a vrut să-i periclitele pe foştii săi patroni. Este adevărat că prima sa prezentare nu a fost de succes, dar linia fină a umerilor, aşa numita linie A, a trezit rapid interesul. Doamnele l-au îndrăgit pe tânărul timid, purtător de ochelari.

Primul american în spaţiul cosmic

<1962>

La 21 iunie, Alan Shepard, primul american, ajunge în cosmos. Zborul său durează 15 minute.

Din cauza somniferelor se nasc copii cu anomalii de dezvoltare

<1962>

Tribunalul din Liege a scos familia belgiană şi pe medicul lor de sub acuzarea de crimă şi asociere pentru crimă. La 29 mai femeia a născut o fetiţă fără braţe. Familia a hotărât că bebeluşul nu putea să trăiască aşa şi medicul lor le-a prescris preparatul mortal. Acest bebeluş belgian este numai unul dintre mulţii bebeluşi născuţi între 1958 şi 1962, cu lipsa braţelor sau picioarelor, respectiv dezvoltarea anormală a membrelor. Aceasta a fost cauzată de un medicament ce conţinea thalidomidă. El s-a comercializat pe piaţa germană sub numele de Contergan. Multe femei l-au folosit drept somnifer în timpul gravidităţii lor. Desigur, nimeni nu bănuia că preparatul putea avea şi un astfel de efect diabolic. Abia treptat s-a descoperit această legătură, medicamentul a şi fost interzis din noiembrie 1961.

Marylin Monroe nu mai e

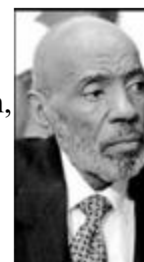
<1962>

Marylin Monroe a fost găsită moartă în locuinţa ei din Hollywood. Supradoză de somnifere. Avea 36 de ani. Deşi în aparenţă Marilyn era plină de viaţă, realitatea era că actriţa era extrem de nefericită. Prima dată s-a căsătorit la 16 ani. Această căsătorie a durat 4 ani. A doua oară s-a căsătorit cu renumitul jucător de baseball, Joe DiMaggio, relaţia lor n-a durat însă decât 9 luni, iar cea de-a treia căsătorie încheiată cu scriitorul Arthur Miller a durat patru ani şi jumătate. Printre cele mai renumite filme ale starului se numără The Misfits (Inadaptabilii) şi Unora le place jazzul.

În statul Mississippi sunt noi victime ale prejudecăţilor rasiale

<1962>

În SUA apar din nou răzmeriţe rasiste, acum tocmai în legătură cu James Meredith, pentru că el este primul tânăr de culoare care vrea să meargă la universitatea oxfordiană din Mississippi. În statele sudice ale Americii, în cercurile albilor, ideile preconcepute rasiste sunt încă prea înrădăcinate pentru ca un negru să poată frecventa universitatea. Guvernatorul statului Mississippi îl refuză şi el şi nu este dispus să-i acorde lui Meredith protecţia poliţiei. Atunci preşedintele Kennedy dirijează poliţişti federali spre Oxford, iar aceştia se duc la universitate cu Meredith. În timpul ciocnirilor trei oameni îşi pierd viaţa.

Scurtă ocupaţie a Indiei de 30 de zile

<1962>

Disputele, aproape veşnice, dintre China şi India privind fâşia de graniţă care trece prin Himalaya şi desparte cele două ţări, determină aproape permanent scurte ciocniri între gărzile de frontieră. Acum însă, douăzeci de mii de soldaţi chinezi pătrund în India, se aruncă asupra soldaţilor indieni slab echipaţi şi ocupă o bucată din India. Cabinetul chinez susţine că terenul în litigiu aparţine Chinei de sute de ani, cu toate acestea, peste o lună chinezii se retrag.

Multor newyorkezi nu le place noul zgârie nori

<1962>

Pe Park Avenue, în New York, se construieşte un zgârie nori cu 59 de etaje, Pan Am Building-ul. El poartă numele societăţii aeriene ale cărei birouri şi locuri de muncă pentru cei 25.000 de angajaţi vor fi aici. Zgârie norul cu linii estetice se situează între New York Central Building şi gara centrală, fiind uşor accesibil, traversându-se Park Avenue. Constructorii Pietrop Belluschi, Walter Gropius şi

Emery Roth sunt criticaţi de multă lume, pentru că se consideră că zgârie norul face o impresie stridentă în acest cartier de înaltă ţinută.

Satelit de televiziune în spaţiul cosmic

The first active communication satellite: Telstar 1

<1962>

Societatea americană de telefonie AT&T lansează în cosmos primul satelit pentru radio şi televiziune. Acesta preia imaginile emise de pe pământ, le amplifică de milioane de ori, apoi le retrimite într-un alt punct al pământului. Aşa se realizează pentru prima oară emisiunea în direct din America în Europa şi invers. Durează 20-30 de minute, deoarece satelitul de 80 de kg se îndepărtează de punctul corespunzător emisiei. Prima emisiune redă imagini perfecte din Franţa în America. Cântecul despre Telstar ajunge aproape mai popular decât satelitul însuşi.

Marea jefuire a unui tren.

<1963>

Cincisprezece bărbaţi mascaţi, înarmaţi cu răngi de fier, atacă în zori de zi trenul poştal care mergea din Glasgow spre Londra. Captura lor valorează peste 10 milioane. Jaful a fost plănuit în detaliu. Răufăcătorii au schimbat semaforul şi au tăiat toate cablurile telefonice de lângă calea ferată. Când trenul se opreşte, ei îi prind uşor pe angajaţii poştei şi pe maşinist. Un ajutor mecanic de locomotivă este uşor rănit. Poliţia promite un premiu uriaş celui care-i va pune pe urmele jefuitorilor. Pe doi dintre făptaşi nu-i vor prinde niciodată.

Kennedy în Europa

<1963>

Preşedintele american vizitează Germania Apuseană şi Berlinul de vest, unde este primit cu un entuziasm demn de un star de cinema. În timpul şederii la Roma, îl vizitează şi pe Papa.

Francezii şi germanii se împacă

<1963>

În Europa de Vest, francezii şi germanii se concurează de secole întregi, între ei s-au purtat tot timpul războaie. S-ar părea că acestea s-au terminat pentru totdeauna. Conflictul franco-german este urmat de prietenia franco-germană. Preşedintele francez Charles de Gaulle şi cancelarul german Konrad Adenauer semnează tratatul de la Elysée din Paris, care îi va ţine strâns uniţi. În cele ce vor urma, conducătorii celor două ţări şi miniştrii competenţi se vor întâlni de mai multe ori pe an pentru a pune de acord politicile lor. Se pune un accent deosebit asupra planului de schimburi de experienţă ale tinerilor.

Preşedintele Kennedy cade victimă unui atentat

<1963>

În Dallasul din Texas, pe o vreme minunată, mii de oameni se înghesuie pentru sărbătorirea preşedintelui lor. El străbate oraşul într-o maşină deschisă, cu soţia sa Jackie alături, când, pe neaşteptate, se aud bubuituri de armă şi preşedintele John F. Kennedy este lovit în cap. Sângele se varsă în valuri şi el se prăbuşeşte în braţele soţiei. După 25 de minute este mort. John Conally, guvernatorul Texasului, care era în aceeaşi maşină, este grav rănit şi el. Poliţia îl ia sub pază pe Lee Harvey Oswald, presupusul atentator, care s-ar părea că a tras de la etajul al cincilea al unui depozit de cărţi şcolare. Oswald respinge acuzaţia. În timp ce-l transferă la o altă închisoare, un proprietar de restaurant, Jack Ruby, îl împuşcă la 24 noiembrie 1963, motivele asasinatului rămânând astfel învăluite în mister pentru totdeauna.

Demonstraţii uriaşe pentru drepturile negrilor

<1963>

În capitala Americii, la Washington, peste 250.000 de oameni demonstrează - fără deosebiri religioase sau de culoare a pielii - împotriva discriminării rasiale. La demonstraţie participă şi doi cântăreţi cunoscuţi, Bob Dylan şi Joan Baez. Ei susţin planul lui John F. Kennedy, care urmăreşte egalitatea în rang a negrilor în statele sudice ale SUA, chiar dacă unii dintre guvernatori nu vor acest lucru. Conform acestuia, încă din acest an, discriminarea rasială trebuie să înceteze în şcoli. Martin Luther King îşi susţine vestitul discursul "I have a dream" = Eu am un vis. Visul predicatorului este ca, odată şi odată, fiii foştilor sclavi şi ai proprietarilor lor să se recunoască fraţi unii pe alţii.

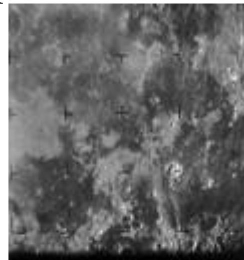
Acord împotriva experienţelor atomice

<1963>

Marea Britanie, SUA şi Uniunea Sovietică semnează un acord prin care se obligă ca ţările lor să nu mai continue experienţele atomice nici sub apă, nici pe pământ şi nici în subsol. Deşi cu aceasta nu se pune capăt cursei înarmărilor, cei trei miniştri urmăresc acum să încheie o înţelegere de dezarmare cuprinzătoare. Ei consideră că într-un război atomic nu poate exista un învingător.

NASA se pregăteşte pentru pasul omului pe lună

<1964>

Centrul american de zboruri cosmice NASA, în ultimă instanţă, vrea ca până în 1970 să reuşească să trimită un om pe lună. Pentru ca modulul lunar să poată aseleniza, trebuie să se obţină o imagine reală a suprafeţei lunare. NASA trimite sonda spaţială Ranger 7 pe lună. Înainte de căderea şi sfărâmarea ei, un dispozitiv conectează camera de bord, care transmite pe pământ 4308 fotografii - mai multe imagini fiind efectuate de la numai 300 m distanţă.
¦În America se dă un ordin prezidenţial pentru acceptarea drepturilor negrilor<1964>#k314
Activiştii americani ai drepturilor cetăţeneşti triumfă în lupta lor paşnică împotriva discriminării rasiale. Preşedintele Americii, Lyndon B. Johnson, semnează o normă de drept care interzice discriminarea nedemnă a negrilor în sport, muncă, armată, şcoli, universităţi, restaurante, teatru, cinematografie şi în alte instituţii publice. În SUA, de la desfiinţarea sclaviei, aceasta este cea mai importantă lege de drept cetăţenesc.

În Anglia maimuţoii de modă şi rockerii intră în conflict

<1964>

În Anglia, la staţiunile de odihnă Brighton şi Margate, în vacanţa de Rusalii izbucneşte o bătaie în masă. Jampii şi bandele de rockeri se bat cu pumnii şi aruncă cu pietre şi sticle unii în alţii. Mai mulţi de zece sunt grav răniţi, cam 70 de tineri înfuriaţi sunt arestaţi. Jampii sunt înnebuniţi după îmbrăcămintea la modă şi dansează până în zori în discoteci, iar rockerii sunt atraşi de motociclete şi hainele de piele.

Cassius Clay are încredere totală în sine

<1964>

Când Cassius Clay, la campionatul mondial la categoria grea organizat la Miami Beach, îl învinge pe Sonny Liston, strigă de mai multe ori în microfoanele reporterilor "Eu sunt cel mai bun!". Adversarul său a cerut să fie întrerupt meciul de calificare. Deşi noul campion mondial este admonestat pentru îngâmfarea sa, nimeni nu neagă că este un pugilist excepţional. Publicul priveşte cu admiraţie jocul de picioare al lui Clay, loviturile sale rapide şi precise. Mai târziu, el va purta numele de Muhammad Ali.

Pe Nelson Mandela îl aşteaptă pedeapsa cu închisoarea pe viaţă

<1964>

Nelson Mandela, luptătorul sud-african pentru libertate, şi cei şapte tovarăşi ai săi sunt acuzaţi de răscoală şi sabotaj, pentru care sunt condamnaţi la închisoare pe viaţă, pe care trebuie s-o efectueze pe insula Robben Island. Mandela este conducătorul mişcării de eliberare interzisă ANC, Congresul Naţional African şi reprezintă perspectivele locuitorilor negri în lupta împotriva politicii de apartheid, dusă de cabinetul alb sud-african. Desigur, nimănui nu-i trece prin cap că Mandela va deveni ulterior preşedintele Africii de Sud independente.

Vietnamul de Nord împotriva Americii

<1964>

Vietnamul s-a divizat în două părţi. În nord s-a instaurat un regim comunist, America spijinind Sudul. În prezent, cabinetul SUA consideră că şi Vietnamul de Sud este ameninţat de pericolul comunist, pentru că răsculaţii comunişti Vietkong au atacat guvernul sudist. America se decide pentru o intervenţie deschisă. Când două nave de război americane sunt atacate în golful de la Tonkin de vedete rapide nord-vietnameze, la 2 şi 4 august, preşedintele Johnson ordonă bombardarea unor ţinte nord-vietnameze. Parlamentul american aprobă, cu numai două voturi împotrivă bombardările şi dă preşedintelui puteri depline pentru aprecierea intervenţiilor ulterioare.

Premiat Oscar de culoare

<1964>

Actorului de cinema Sidney Poitier i-a fost decernat premiul Oscar pentru cel mai bun actor într-un rol principal, pentru interpretarea sa din filmul "Crinii din câmpie". În faţa juriului el recunoaşte că drumul până la această realizare a fost lung. Este pentru prima dată că se acordă Oscarul unui actor de culoare. Piesa lui Ralph Nelson pledează pentru o societate în care oamenii trăiesc împreună, fără să se ţină seama de culoarea pielii.

Vizite de Crăciun în Berlinul de Est

<1964>

La 23 decembrie 1963 mai mult de un milion de vest-berlinezi s-au folosit de acest prilej, pentru a-şi vizita rudele din Berlinul de Est. Din 13 august 1961, când s-a înălţat zidul, ei nu s-au mai putut revedea. O parte a familiei trăia în est, cealaltă în vest. Vest berlinezii au avut

pentru prima dată ocazia de a-şi petrece sărbătorile Crăciunului şi ale anului nou 1963-64 călătorind împreună, soţ şi soţie, la membrii familiei ce locuiau în Berlinul de Est. Cu ocazia întâlnirilor se desfăşoară evenimente dramatice.

Hruşciov are parte de o surpriză neplăcută la întoarcerea din concediul de vară

<1964>

Nikita Hruşciov, primul om al Uniunii Sovietice, se întoarce la Moscova din vacanţă nebănuind nimic. La sosire, partidul comunist îi aduce la cunoştinţă că a fost schimbat. El trebuie să cedeze funcţia de prim-ministru lui Kosîghin, iar conducerea partidului lui Brejnev. I se reproşează faptul că dă dispoziţii nesocotite şi contrariază politicienii străini. În plus, în partid este considerat un grandoman.

Bomba atomică chinezească

<1964>

În data de 16 octombrie, chinezii testează prima lor bombă atomică. În felul acesta, ei sunt cel de-al cincilea stat care dispune de această armă, după SUA, Uniunea Sovietică, Marea Britanie, Franţa.

Sarcină specială în timpul construirii barajului de la Assuan

<1964>

Prima fază a construirii barajului de la Assuan s-a încheiat. Barajul va transforma apele Nilului într-un lac cu lungimea de 500 de km. În felul acesta vor putea fi irigate terenurile nisipoase, pentru a fi folosite în agricultură. Hidrocentralele ce vor fi amplasate aici vor produce curent electric. Realizarea proiectului va costa două miliarde de dolari. De pe teritoriile ce vor fi inundate trebuie mutate mai multe mii de locuitori. Pe lângă aceasta, mai trebuie mutat şi templul de stânci de la Abu Simbel. El a fost construit de faraonul Ramses al II-lea, cu 3200 de ani în urmă, şi în faţa lui stau patru statui uriaşe. Acestea vor fi separate cu fierăstraie speciale pentru piatră, iar bucăţile vor fi duse cu macarale la noul amplasament, unde vor fi montate la loc, exact cum au fost înainte. Vor trece cinci ani până când cele 4 statui vor privi din nou Nilul. Barajul în sine va fi terminat abia în 1970, şi vor muri sute de oameni la construirea lui.

India profund îndoliată

<1964>

India îl plânge pe Javaharlal Nehru, care din 1947 conducea ţara declarată independentă. El

moare la 74 de ani la New-Delhi, în urma unui atac de cord. Nehru a reuşit să întărească egalitatea în drepturi în toată ţara. Politica sa externă a întruchipat în mod efectiv nealinierea la nici un partid. Peste trei milioane de oameni şi-au luat adio de la el, atunci când, la 28 mai, l-au dus la râul Jumna, pentru a-l arde acolo conform ritualurilor hinduse.

Numai trei ani a durat pacea în Grecia

<1964>

În Cipru sosesc trupe ONU de menţinere a păcii, pentru a pune ordine în luptele dintre etniile greacă şi turcă. Din decembrie 1963, în urma unor ciocniri mai mărunte, războiul civil s-a dezlănţuit în toată ţara. Grecii doresc să anexeze Ciprul la Grecia, turcii în schimb se bat pentru separaţia teritorială a grupurilor naţionale ce trăiau până acum amestecate în diversele sate. În august, Grecia începe bombardarea unor sate cipriote. În octombrie se produce o încetare a focului, care însă durează doar trei ani.

Efectul pozitiv al marii pene de curent asupra creşterii numărului de naşteri

<1965>

În partea nord-vestică a SUA şi în mai multe teritorii ale Canadei se produce o mare pană de curent atunci când una dintre hidrocentralele de pe cascada Niagara se defectează. Aproximativ treizeci de milioane de oameni sunt suprinşi de întunericul nopţii. Aşa se întâmplă şi la New York, unde acest moment este şi exploatat de hoţi, care jefuiesc magazinele. Pe şosele se răstoarnă toată ordinea, mii de oameni sunt blocaţi în lifturi. Peste nouă luni se nasc mult mai mulţi copii decât de obicei până atunci.

Malcolm X, luptătorul pentru drepturi civile, este asasinat

<1965>

Malcolm X este ucis cu mai mult de 10 împuşcături, atunci când ţine o cuvântare în Harlem, cartierul newyorkez locuit de negri. Înainte de aceasta el fusese liderul organizaţiei Unitatea Afro-Americană, care şi-a fixat drept ţintă încetarea dominaţiei albilor în America. În contrast cu teoriile lui Martin Luther King, luptătorul pupulaţiei de culoare neagră pentru drepturile civile, el considera posibilă şi agresiunea. La locul atentatului sunt prinşi trei dintre presupuşii atentatori, ce aparţineau organizaţiei islamice Black Muslims, Musulmanii negri. Nu se demonstrează însă că asasinatul s-a produs la ordinul acestui grup. Bârfele colportează ştirea că CIA s-ar afla în spatele acestor lucruri. Mai de mult, Malcolm-X fusese şi el unul dintre îndrumătorii grupării Black Muslims, dar în 1963 i-a părăsit. Nu o dată a susţinut că foştii lui tovarăşi îl ameninţă cu moartea. Încă la începutul lui februarie organizaţia a dat foc casei lui Malcolm X, unde acesta trăia împreună cu cei patru copii şi soţia sa.

UNICEF, care-i ajută pe sămani, primeşte premiul Nobel

<1965>

În 1965 premiul Nobel pentru pace este decernat UNICEF-ului, organizaţia ONU pentru ocrotirea copiilor. A fost înfiinţat în 1946, la prima adunare generală a ONU. Acronimul UNICEF înseamnă Fundaţia Internaţională a Naţiunilor Unite pentru Ajutorarea Copiilor - United Nations International Children's Emergency Fund. La început, UNICEF şi-a fixat drept scop să se îngrijească de copiii din ţările europene care au suferit pagube de pe urma războiului. Cei aflaţi în restrişte erau ajutaţi cu îmbrăcăminte, medicamente, alimente şi bani. Începând din anii 50 s-a ocupat de sprijinirea copiilor din statele "tinere", mai ales din Africa, America de Sud şi Asia. UNICEF completează şi întăreşte planurile de ajutorare ale guvernelor respective, pentru a le putea oferi copiilor hrană suficientă, şi, chiar dacă în proporţie minimală, asistenţă medicală. În caz de fortă majoră, precum foametea, calamităţile naturale sau în cursul războaielor, UNICEF transportă direct la faţa locului medicamentele şi alimentele. Baza materială este asigurată de donaţiile benevole ale cetăţenilor şi statelor membre ONU. Veniturile independente sunt realizate din vânzarea ilustratelor. Prima ilustrată a fost desenul unei fetiţe din Cehia, care în 1946 şi-a exprimat recunoştinţa faţă de UNICEF printr-o ilustrată desenată de ea, mulţumind pentru laptele pe care l-a asigurat copiilor din Cehoslovacia prăbuşită în ruine după război.

Întreaga lume este în doliu după Winston Churchill

<1965>

Politicianul englez Winston Churchill moare la vârsta de 91 de ani. El a fost prim-ministru în cursul celui de-al doilea război mondial şi chiar şi după aceea s-a bucurat de o deosebită cinstire în Anglia. Serbările organizate pentru cinstirea memoriei sale au durat o săptămână întreagă, înainte de a-l înmormânta, în data de 30 ianuarie. Regii şi oamenii de stat a 111 ţări şi, în primul rând, Regina Elisabeta a II-a, sunt prezenţi la slujba de pomenire din catedrala St. Paul. 350 de milioane de oameni din toată lumea au putut urmări la televizor în direct ceremonialul înmormântării.

Marea surpriză a lui Bob Dylan

<1965>

Joan Baez şi Bob Dylan, ca întotdeauna, sunt stelele Festivalului Folk din America, organizat la Newport. Ambii au meritul deosebit prin faptul că tineretul american şi-a ales ca drept mod de protest muzica folk pe care cei doi o abordează. Dar acum Dylan, spre marea surpriză a fanilor săi, apare cu o chitară electrică şi cântă muzică rock. Piesa lui "precum o piatră care se rostogoleşte" - "Like a Rolling Stone" este întâmpinată la Newport cu un concert de fluierături nemaiîntâlnit până atunci.

Ocuparea Republicii Domincane

<1965>

SUA trimit trupe în Republica Dominicană. A fost nevoie de aceasta, pentru că la 7 luni după alegerile democratice, un grup militar a încercat să îndepărteze de la putere guvernul.

Ludwig Erhard este şi pe mai departe cancelar federal

<1965>

Konrad Adenauer a fost ales cancer federal în 1949, la vârsta de 73 de ani. De atunci au trecut zece ani şi deja se pomeneşte că ar trebui lăsat să vină cineva mai tânăr la guvernare. În schimb, Adenauer s-a dat la o parte numai în 1963, la vârsta de 87 de ani şi parlamentul îl alege pe Ludwig Erhard cancelar federal. După schimbare, primele alegeri parlamentare s-au încheiat cu victoria zdrobitoare a partidului creştin-democrat al lui Erhard şi Adenauer.

Prăbuşirea unui deal de deşeuri în Anglia face 144 de victime

<1966>

După o zi de ploaie torenţială, în Marea Britanie, într-o regiune minieră din Ţara Galilor, se prăbuşeşte un deal artificial de steril de cărbune şi masa lui acoperă 17 case de locuit şi o şcoală din satul Aberfan. Deşi acţiunea de salvare a început imediat şi mulţi dintre părinţi s-au grăbit cu sape şi cu mâinile goale să-şi scoată copiii de sub mromanul de cărbuni, în tragedie au pierit 144 de persoane, dintre ele 116 erau copii. Acest deal aparent era de fapt o imensă rampă de gunoi, care s-a format în zeci de ani în timpul exploatării cărbunelui, din deşeurile aşezate unele peste altele şi înălţându-se într-un deal de 245 m. Trebuie să se analizeze cum s-a putut ca la 800 m de sat să crească un asemenea deal de gunoaie fără ca cineva să se fi gândit la pericolul pe care-l reprezenta. În Ţara Galilor mai există mai multe sute de astfel de dealuri de steril (deşeuri).

Ocazia naşte puciul

<1966>

Când Kwame Nkrumah, preşedintele Ghanei, vizita China, armata îi demite guvernul. Nkrumah odinioară se bucurase de multă popularitate printre ghanezi, deoarece în 1957 îşi câştigase merite în dobândirea independenţei Ghanei. În trecutul mai apropiat, în ţară începuseră unele nemulţumiri, pentru că în timp ce preşedintele ducea o viaţă uşuratică, populaţia se zbătea pentru supravieţuire. În prezent, în Ghana armata este la putere.

Unde a dispărut cea de-a patra bombă cu hidrogen?

<1966>

Un bombardier american încărcat cu patru bombe cu hidrogen s-a prăbuşit în sudul Spaniei. Trei bombe au fost găsite într-o plantaţie de roşii, dar cea de-a patra a dispărut. Puterea de distrugere a unei astfel de bombe este de 800 de ori mai mare decât a celei lansate în 1945 asupra Hiroshimei. La 7 aprilie se comunică faptul că bomba a fost găsită pe fundul mării.

India are un prim-ministru femeie

<1966>

Indira Ghandi este fiica şi continuatoarea ideologiei lui Javaharlal Nehru, preşedintele guvernului Indiei, decedat în 1964. Partidul lui Gandhi, partidul congresului, o alege prim-ministru al Indiei, după moartea subită a lui Lal Bahadur. Noul şef al guvenului este o văduvă de 48 de ani, care a fost ministru în guvernul anterior. După Sirimavo Bandaranaike, şefa guvernului ceilonez între 1861-65, Indira Ghandi este a doua femeie care accede la rangul de prim-ministru.

Mao foloseşte şi cultura în scopuri politice

<1966>

În timpul guvernării lui Mao Tse Dun, conducerea Partidului Comunist Chinez votează planul revoluţiei culturale. Planul cheamă la luptă împotriva tuturor tradiţiilor culturale, a vechilor obiceiuri, idealuri care nu urmează direcţia indicată de Mao. Membrii gărzilor roşii se recrutează din cercul tinerilor chinezi. Aceste grupuri, orbite de fanatism, se aruncă brutal asupra oricui poate fi stigmatizat drept pro occidental. Mao dispune de o imensă putere prin gărzile roşii, pe care o poate întoarce împotriva oricărui adversar, chiar dacă acesta este din partidul său.

A murit Walt Disney

<1966>

Unul dintre iniţiatorii filmelor de desene animate din Hollywood a murit. Avea 65 de ani. Studiourile sale continuă să producă filme de desene animate. Disney, împreună cu un colaborator al său, Ub Twerks, l-au inventat pe răţoiul Donald, pe şoricelul Mickey şi figura lui Goofy. Tot ei au creat Disneylandul în 1955 la Los Angeles şi l-au populat cu o mulţime de figuri ale lui Disney.

Căile deviate ale tineretului din zilele noastre

<1966>

Swinging London, în zilele noastre, este capitala culturii muzicale beat şi pop şi ademeneşte acolo tot tineretul din Europa. Pe King's Road şi Carneby Street ei vagabondează, se amestecă printre o mulţime de postere, discuri noi, fleacuri de marcă. Ei au şanse mai mari, o mai mare independenţă, au mai mulţi bani decât aveau părinţii lor şi exploatează acest fapt. Fustele fetelor se scurtează din ce în ce mai îndrăzneţ, băieţii poartă plete din ce în ce mai lungi. Adolescenţii, aşa numiţii teenagers, idolatrizează formaţiile Beatles, Animals, Searchers, Who, Kinka şi Rolling Stones. Cu muzica Beat ei se întorc împotriva spiritului de concentrare a averilor şi rezultatelor cultivat de părinţii lor, care, prin interdicţiile lor rigide, nu sunt în stare să-şi ţină în frâu copiii care au cu totul altfel de sentimente şi o intangibilă siguranţă de sine.

Căsătoria Prinţesei lor nu-i prea entuziasmează pe olandezi

<1966>

Prinţesa Beatrix se căsătoreşte la Amsterdam cu Claus von Ambsberg, fost diplomat german. Ei s-au cunoscut cu un an în urmă într-un paradis al schiorilor. Prinţesa de 28 de ani este cea care va urma la tron după mama sa, regina Iuliana. În Olanda lumea nu se prea bucură că o prinţesă şi-a ales ca soţ tocmai un neamţ, de aceea organizează o manifestaţie atunci când caleaşca nupţială trece cu mirii de-a lungul străzilor Amsterdamului. Olandezii nu au uitat acele întâmplări pentru care în perioada celui de-al doilea război mondial au avut de suferit în timpul ocupaţiei germane.

Inundaţiile provoacă pagube imense la Florenţa

<1966>

O parte importantă a Italiei este acoperită de apă după puternicul uragan şi ploile torenţiale abătute asupra ei. Numărul victimelor trece de două sute. Dezastrul cel mai mare este la Florenţa. Arno s-a revărsat şi se prăvăleşte cu o viteză de 60 km pe oră peste centrul oraşului. Valurile au spulberat cisterne pline cu benzină şi uleiuri pentru calorifere şi nici pinacoteca Uffizi nu a scăpat, 1300 de capodopere fiind avariate.

Luptătorii pentru drepturile civile ale negrilor au pornit pe căi noi

<1966>

Lupta pentru egalitate în drepturi a negrilor americani se transformă. Doar cu trei ani în urmă vorbise Martin Luther King despre visul lui, ca oamenii să fie apreciaţi nu după culoarea pielii ci pe baza personalităţii lor. O parte dintre negri însă nu au răbdare să aştepte realizarea visului, ei fac paşi înainte şi se revoltă împotriva mizeriei şi a încălcării drepturilor. Ei

înfiinţează la Oakland o organizaţie politică denumită Black Panther, Pantera Neagră, a cărei sarcină este apărarea negrilor împotriva abuzurilor poliţiştilor rasişti şi înfiinţarea unor fundaţii de binefacere. Luptătorii mai vârstnici pentru drepturile cetăţeneşti sunt speriaţi de duritatea expresiilor lor, dar strădaniile lor demonstrează trezirea la realitate a tinerilor negri americani. Mişcarea Blackposer se străduieşte să găsească obiceiuri şi virtuţi proprii, lozinca ei este Black is beautiful, adică Negrul este frumos. Unul din semnele lor de recunoaştere este coafura afro-look, pe care o doresc şi femeile albe, respectiv şi europencele.

Revoluţionarul Che Guevara este împuşcat

<1967>

Personalitatea conducătoare a revoluţiilor latino-americane, Che Guevara, este asasinat în Bolivia. S-a născut în Argentina, a studiat medicina, a colaborat cu Fidel Castro în revoluţia cubaneză. El a condus mişcările revoluţionare din Amerca Latină începând din 1965. În multe părţi ale lumii, Che Guevara este considerat un erou legendar, demn de urmat.

Tinerii americani resping războiul din Vietnam

<1967>

În faţa Ministerului de Război al Statelor Unite, a Pentagonului, mai multe zeci de mii de protestatari se înghesuie să-şi manifeste poziţia antirăzboinică în privinţa implicării Americii în războiul din Vietnam. În cadrul ciocnirilor, poliţia foloseşte şi gaze lacrimogene. Implicarea Americii în războiul din Vietnam divide ţara. Mai cu seamă tinerii sunt cei care se ridică împotriva trimiterii a mai bine de 300.000 de soldaţi americani care să-şi rişte viaţa în Orientul Îndepărtat, luptând cu trupele comuniste din Vietnam.

Africa liberă şi fericită este doar o iluzie

<1967>

Statul african Nigeria constituie doar o înăditură formală. Atâta timp cât a fost colonie britanică, până în 1960, acolo au trăit laolaltă nişte neamuri care, în realitate, nu aveau nici un amestec unele în treburile celorlalte. Acest lucru nu s-a prea schimbat nici după dobândirea libertăţii. Mai ales cei din neamul ibu au trăit crunt subjugaţi, de aceea s-au refugiat în partea de nord a ţării, unde au înfiinţat o ţară independentă sub numele de Biafra. Celelate grupuri de popoare din Nigeria fiind împotriva acestei situaţii, izbucneşte războiul civil, care în curând duce la foamete în Biafra.

Inima unei femei bate în pieptul unui bărbat

<1967>

Christian Barnard, chirurg cardio-vascular din Africa de Sud, execută primul transplant cardiac la Cape Town la un bărbat de 53 de ani, Louis Washkansky, grav bolnav, care s-a

supus intervenţiei deoarece era ultima lui speranţă de viaţă. Un funcţionar de bancă, a cărui fiică a murit într-un accident de maşină, l-a autorizat pe chirurg să folosească inima ei pentru această intervenţie. A durat 6 ore până când inima tinerei femei a putut fi implantată în pieptul lui Washkansky şi au lucrat 30 de medici în echipa de operatori. Inima nouă este pusă în funcţiune cu declanşare electrică. La început bolnavul se simte bine, dar după 18 zile de la intervenţie el face o pneumonie şi moare, deşi noua inimă a funcţionat ireproşabil până în ultima clipă. În cazul acestor intervenţii de fapt nu operaţia este cea care reprezintă pericolul cel mai mare. Perioada critică se instalează atunci când organismul vrea să respingă ţesutul străin. Pentru prevenirea acestui fenomen este necesară scăderea rezistenţei sistemului imunitar, iar în felul acesta pacientul este mai expus atacului altor boli, ce-i pot pune viaţa în pericol.

Războiul civil din Grecia

<1967>

În Grecia a izbucnit războiul civil, pentru că armata a îndepărtat cu forţa guvernul existent. Au fost arestaţi toţi politicienii de stânga, iar regele Constantin a fost exilat.

Israelul poartă război fulger

<1967>

Războiul dintre Israel şi vecinii săi arabi a durat doar 6 zile. După ameninţările politicienilor arabi, armata israeliană a început războiul la 5 iunie şi în scurt timp a ocupat teritorii imense. Siria a pierdit podişul Golan, Iordania teritoriul răsăritean al Ierusalimului şi Iordania de Vest, Egiptul peninsula Sinai şi fâşia Gaza. Aceste teritorii rămân decenii întregi în mâna Israelului, dar tulburările grave din Orientul Apropiat nu au trecut încă.

Este asasinat şi cel de-al doilea mebru al familiei Kennedy

<1968>

Robert Kennedy, fratele preşedintelui asasinat John F. Kennedy, cade victimă unui atentat fatal. Pornise şi el în campania de alegeri prezidenţiale şi în timpul desfăşurării celei de la Los Angeles, iordanianul Bisara Shirhan îl atacă şi descarcă două gloanţe asupra lui. Kennedy moare a doua zi. Atentatorul este arestat imediat. Americanii au fost profund marcaţi de atentat.

Vietkongul porneşte la atac de anul nou

<1968>

De anul nou budist, trupele Vietkongului atacă mai mult de o sută de oraşe din sudul Vietnamului. Aceste trupe sunt protejate de conducerea comunistă din Vietnamul de Nord. Misiunea lor este alungarea americanilor şi răsturnarea conducerii sud-vietnameze. Lupta lor de guerilă este eficace, deoarece băştinaşii pot efectua atacuri surprinzătoare împotriva armatei americane. În cursul acţiunii de anul nou, ei au ocupat temporar şi ambasada americană. Comandantul general american mai cere 200.000 soldaţi pentru Vietnam. Dar America s-a săturat deja de acest război şi în mai încep să pregătească tratativele de încheiere a păcii.

Demonstraţiile studenţilor duc la anarhie totală în Franţa

<1968>

Curge sângele pe străzi, după ce studenţii demonstranţi se confruntă cu poliţia. Universitatea din Paris este închisă, dar mişcarea care respinge guvernarea şi cere reforme nu mai poate fi frânată. Mai ales muncitorii sunt cei ce se răzvrătesc şi-i sprijină pe studenţi. Ei ocupă fabricile, pornesc demonstraţii de masă, care cresc harababura pe tot teritoriul ţării. Cinci mii de oameni sunt arestati, mii de oameni sunt răniţi şi cca. 12 mor până la sfârşitul lui mai. Grevele încep la 13 mai, iar la sfârşitul lunii zece milioane de francezi opresc munca, declarându-şi astfel adeziunea la mişcare.

Asasinarea lui Martin Luther King este urmată de tulburări rasiale

<1968>

Un fost puşcăriaş alb fanatic îl împuşcă la Memphis pe predicatorul negru Martin Luther King, care de la începutul anilor 50 luptă paşnic pentru egalitatea în drepturi a raselor în America. În anii care au trecut, tendinţele grupului radical al Panterelor Negre (Black Panthers) l-au împiedicat tot mai mult. Asasinatul declanşează mânia şi în zilele ce-i urmează în 85 de oraşe izbucnesc noi ciocniri interrasiale, în decursul cărora mor 7 oameni.

Doi sportivi sunt excluşi din echipa americană la Olimpiadă

<1968>

Doi sportivi americani de culoare, John Carlos şi Tommie Smith, profită de Olimpiadă pentru a-şi manifesta poziţia faţă de rasism. Când au primit medaliile de aur şi bronz la 200 m. plat, la comunicarea rezultatelor, ei şi-au ridicat braţele cu mănuşi negre peste pumnul strâns, ceea ce reprezenta salutul organizaţiei militare a Black Power (Puterea negrilor) din America. Amândoi au fost îndepărtaţi din echipa SUA.

Duschke este împuşcat

<1968>

Rudi Duschke este atins de 3 gloanţe la Berlin, dar supravieţuieşte atacului. El este conducătorul demonstraţiilor studenţeşti şi a acelui partid extraparlamentar, care condamnă conducerea statului. Ei luptă pentru societatea socialistă, astfel că au o mulţime de duşmani. Opoziţia acuză publicaţiile uniunii Springer că prin agitaţia lor împotriva lui Duschke au contribuit la atentat. Împotriva casei Springer protestează zece mii de persoane.

Primăvara de la Praga este înăbuşită

<1968>

Uniunea Sovietică şi încă patru ţări est-europene dirijează tancuri spre Praga. Agresiunea împiedică încercarea de realizare în Cehoslovacia a unui socialism liberal. Reformele de primăvară ale noii conduceri a partidului comunist aduceau libertatea de exprimare şi posibilitatea de a înfiinţa mai multe partide (pluripartidismul), dar la Moscova comuniştii sunt îngrijoraţi ca nu cumva ideile primăverii de la Praga să se extindă şi în alte ţări ce aparţin sferei lor de interese, astfel că decid invadarea Pragăi. Degeaba se opun praghezii cu înverşunare, reformele se anulează.

Ho Şi Minh moare la vârsta de 79 de ani

<1969>

Preşedintele Vietnamului de Nord şi conducătorul Partidului Comunist Vietnamez, Ho Şi Minh, moare la vârsta de 79 de ani, în urma unui atac de cord. În patria sa, el a condus timp de peste 30 de ani mişcările împotriva puterilor străine. Întâi s-a ridicat împotriva ocupanţilor francezi, apoi a soldaţilor americani. El a vrut să reunească sub conducere comunistă Vietnamul împărţit din 1954. Ho Şi Minh se bucura de faimă şi în cercurile studenţilor europeni răzvrătiţi.

Crimă demenţială într-o vilă de lux

<1969>

Sharon Tate, star al cinematografului american, şi alte patru persoane cad victime ale unei crime deosebit de sălbatice, în vila luxoasă din Los Angeles a celebrei actriţe. Corpul lui Sharon Tate, care se afla în ultima lună de sarcină, este străpuns de 16 lovituri de cuţit. Pe pereţii încăperii s-a mâzgălit cu sânge cuvântul PIGS, porci. În scurtă vreme se descoperă că măcelul cumplit a fost opera lui Charles Manson şi a patru tovarăşi ai săi. Manson are 35 de ani, îşi zice Isus Cristos şi şi-a format o comunitate din fete "teenagers" (adolescente), pe care a denumit-o familie. Ei cultivă o ură neînpăcată împotriva societăţii. Au fost cu toţii condamnaţi la moarte, dar ulterior pedeapsa a fost comutată la închisoare pe viaţă.

Primul om păşeşte pe lună

<1969>

Cosmonautul american Neil A. Armstrong păşeşte primul din lume pe Lună la orele 3 şi 56 minute (după ora Europei Centrale). Cităm o frază a lui: Un pas mic pentru om, dar un salt mare pentru omenire. Edwin E. Aldrin coboară şi el din modulul lunar cu 18 minute mai târziu. În timp ce colegul lor, Michael Collins, se învârte cu nava cosmică în jurul Lunii, cei doi cosmonauţi petrec mai mult de 2 ore pe Lună, înfig drapelul american, depun cu grijă o medalie comemorativă din metal nobil, se fotografiază unul pe celălalt şi adună cel puţin 20 de kg de mostre de minereuri. La ora 22 şi 35 de minute se reîntorc la navă cu modulul lunar şi trec în interiorul ei. Peste trei zile cosmonauţii se reîntorc pe Terra, în mijlocul unor festivităţi de mare amploare.

Moarte cumplită la Praga

<1969>

Studentul Jan Palach îşi toarnă benzină pe corp, apoi îşi dă foc în Piaţa Vaczlav din plin centrul Pragăi. Trei zile mai târziu el va muri la spital. Tânărul de 21 de ani a vrut ca, prin moartea sa cumplită, să protesteze împotriva ocupării Cehoslovaciei de către sovietici şi aliaţii lor şi a interzicerii libertăţii de exprimare.

Israelul este guvernat de o femeie

<1969>

Parlamentul israelian alege ca prim-ministru al Israelului pe Golda Meir, în vârstă de 70 de ani. Dna Meir este născută în Ucraina şi s-a mutat în America în 1921. În Palestina s-a stabilit la vârsta de 23 de ani şi aici a luptat cu mijloace paşnice pentru statul independent evreu. Ea a jucat un rol important în

constituirea statului Israel în 1948. Până acum a fost de două ori ministru, în 1956 ministru al afacerilor externe. Unul din colegii săi parlamentari este de părere că Dna Meir este singurul bărbat din guvern.

Jasser Arafat îşi schimbă politica

<1969>

Jasser Arafat este noul preşedinte al Organizaţiei Palestiniene de Eliberare. El activează în interesul arabilor care odinioară au trăit în Palestina, dar şi-au pierdut patria odată cu constituirea Israelului, în 1948. La vremea aceea îşi părăsiseră plaiurile natale cam o jumătate de milion de palestinieni, ulterior adăugându-li-se alţi 200-400.000 când Israelul, în războiul de 6 zile din 1967, a ocupat o parte considerabilă din Iordania, locuită de palestinieni. Majoritatea lor locuiesc în tabere de refugiaţi. Organizaţia Palestiniană de Eliberare ar dori să fondeze un stat independent pe teritoriul ce aparţine azi Israelului, pentru dobândirea căruia la început nu s-au dat înapoi de la acţiuni violente. Ulterior renunţă la acest sistem şi se străduieşte să rezolve în mod paşnic problemele cu Israelul.

Puci în Libia

<1969>

Când în Libia se proclamă republica, puterea regelui Idris I este răsturnată de ofiţerii tineri, sub conducerea lui Moammer el Gaddafi. Preluarea puterii se face fără vărsare de sânge, regele în vârstă de 70 de ani aflându-se în acest interval în Turcia, pentru cură balneară. Moştenitorul tronului aderă la puterea nouă. Preşedintele statului african devine colonelul Gaddafi, islamist convins, dar care doreşte să-şi transforme ţara într-un stat de coloratură socialistă.

Conflict chino-sovietic

<1969>

În martie, prăpastia ideologică dintre partidul comunist chinez şi cel sovietic duce până la conflict armat, care a avut drept urmare moartea a 30 de soldaţi sovietici.

Se sistează ajutorarea Biafrei

<1969>

Unul din avioanele Crucii Roşii este doborât, de aceea se sistează ajutorarea Biafrei. Biafra aparţinea statului african Nigeria, dar ea şi-a declarat independenţa în 1967, situaţie pe care Nigeria nu o accepta. Deoarece zăcămintele de petrol şi gaze din Nigeria sunt exploatate de întreprinderi britanice, Nigeria se bucură de sprijin britanic. Forţele de apărare nigeriene ocupă tot mai multe teritorii biafreze, astfel că populaţia ibo refugiată dispune de un spaţiu vital tot mai strâmt, iar foametea face ravagii. Din acest motiv au primit transporturi de

ajutoare, dar acum acestea s-au sistat. Războiul se termină prin înfrângerea Biafrei.

Tulburări în Irlanda

<1969>

În Irlanda de Nord, la Londonderry, se produc ciocniri de stradă între catolici şi protestanţi. Mişcările se desfăşoară şi, ulterior nouă oameni mor şi mai mulţi sunt răniţi. Deoarece Irlanda de Nord este parte din Anglia - catolicii sunt împotrivă, în timp ce protestanţii aprobă acest lucru - militarii englezi gestionează situaţia din Irlanda de Nord.

Megaconcert la Woodstock

<1969>

Un milion de tineri americani iau calea Woodstockului din statul New York, pentru a participa la festivalul de rock organizat acolo. La faţa locului nu încap decât jumătate din ei, restul îşi stabilesc tabăra pe proprietatea unui fermier timp de 3 zile. Cu toate condiţiile vitrege, ei consideră că petrecerea este senzaţională. Janis Joplin, Jimi Hendrix, Joe Cocker, Joan Baez, Crosby, Jefferson Airplane, Nash & Young, Stills, The Who ş.a. sunt în program. Mulţi dintre tineri fac acum cunoştinţă cu mişcarea hippi. Hippioţii sunt fani ai sloganului Love and Peace - Dragoste şi Pace - şi resping orice formă de violenţă. Simbolul lor este o floare. Pentru o bună parte din cei prezenţi, în afară de ascultarea muzicii, evenimentul de seamă a fost sexul şi drogul. Jimi Hendrix cântă în punctul culminant al concertului noul imn american, până acum necunoscut, Star Sprangled Banner, care respinge cu îndârjire intervenţia americană în Vietnam. În 1970 mor Joplin şi Hendrix, probabil în urma unor supradoze de somnifere şi stupefiante.

Pakistanul plânge 150.000 morţi

<1970>

In partea răsăriteană a ţării, în viitorul Bangladesh, 150.000 de oameni cad victime catastrofei inundaţiilor. Tot Pakistanul este în doliu. Teritoriul a fost bântuit de un ciclon cu o putere devastatoare şi acum valuri de apă înalte de 9 metri se prăbuşesc peste el. Toată recolta a fost distrusă, vitele au murit, sate întregi s-au făcut una cu pământul. Aproape 3 milioane de oameni au rămas fără adăpost, porniţi în pribegie. Ajutorarea internaţională a regiunii începe imediat, dar acest lucru nu este deloc uşor, pentrucă furia apelor a distrus toate drumurile, de aceea se recurge la ajutorul elicopterelor. Izbucnesc şi epidemiile, ce fac ravagii pe teritoriile distruse.

Belgianul Mercks este câştigătorul cursei cicliste franceze Tour de France

<1970>

În cea mai dură cursă ciclistă din lume, Tour de France, belgianul Eddy Mercks iese învingător. Înainte el câştigase şi cealaltă cursă ciclistă serioasă, Giro d'Italia. Numai doi concurenţi se mai pot lăuda cu un asemenea titlu de campion, francezul Jacques Anquetti şi italianul Fausto Coppi. După ce victoria lui Mercks a devenit atât de evidentă, cele două curse nu au mai prezentat emoţii deosebite. Săgeata valonă, cum a fost denumit, şi-a doborât în 1970 şi partenerii de la concursurile din Gent-Welgem şi Roubaix-Paris..

Feministele moderne vor să-şi trăiască altfel viaţa

<1970>

În America şi Europa pornesc mişcări feministe de modă nouă de pe la începutul anilor 60, în care se luptă pentru drepturile femeilor exploatate de societatea masculină. La începutul anilor 1900, scopul mişcărilor a fost dobândirea dreptului de vot pentru femei, iar acum feministele moderne luptă pentru libertatea sexuală şi egalitatea de şanse în viaţa economică. Cercetătoarea australiană care trăieşte în Anglia, Germaine Greere, susţine şi ea aceste idei. În 1970 ea editează volumul The Female Eunuch (Eunucul feminin), după care în căsătorie femeia devine subordonata bărbatului.

Protestele împotriva politicii americane se extind tot mai mult

<1970>

Relaţiile dintre cei ce resping şi cei ce susţin necesitatea războiului din Vietnam se tensionează tot mai mult, după intrarea trupelor americane în Cambodgia. Studenţii protestează cu miile împotriva politicii anti-vietnameze a guvernului, iniţiind greve în 441 din cele 2.100 instituţii de învăţământ superior din America. Studenţii organizează demonstraţii şi la Universitatea din Kent, unde poliţiştii gărzii naţionale folosesc armele împotriva lor, ucigând patru dintre ei şi rănind alţi paisprezece. Poliţiştii, ulterior, îşi explică acţiunea prin aceea că stocurile de gaze lacrimogene li s-au epuizat şi s-au considerat în situaţie de pericol de moarte. Indignarea pentru demersul inuman al poliţiei este foarte puternică. Mişcările de protest din America se extind şi în Australia şi în Europa.

Nava americană Apollo 13 se defectează la jumătatea drumului dintre Pământ şi Lună

<1970>

Cosmonautul american James Lowell informează centrul de coordonare de la Houston asupra unor probleme apărute. Apollo 13 se află la 335.000 km. distanţă de pământ, în drum spre Lună, la bord cu colegii săi cosmonauţi John Swigert şi Fred Halse. Din cauza exploziei unei butelii de oxigen, toate sistemele de aprovizionare s-au oprit, astfel ajungându-se la o situaţie extrem de periculoasă. Rezerva de oxigen este redusă şi nici combustibilul, nici energia nu sunt suficiente pentru ca prin pornirea mecanismelor de transmisie să poată ajunge înapoi pe Pământ. Modulul lunar Aquarius este transformat în barcă de salvare cosmică, cu care cosmonauţii pot coborî într-adevăr pe Lună; acolo este suficient oxigen şi combustibil. Cu mecanismele ei de transmisie, Apollo 13 poate reveni pe Pământ.

Pentru a treia oară Brazilia este campioană mondială la fotbal

<1970>

Brazilienii câşrtigă campionatul cu un joc uluitor, aproape că vrăjesc mingea. Pele şi echipa lui aproape că nu-i lasă pe italieni să se apropie de minge în meciul decisiv din Mexico City, în faţa a 107.000 de fani. În finală brazilienii înving cu scorul de 4:1. Cupa este pentru totdeauna a lor, deoarece au devenit pentru a treia oară campioni mondiali. După patru ani, va trebui să se procure o altă cupă pentru întâlnirea finală.

Palestinieni apatrizi

<1970>

După zece zile de luptă înverşunată, unităţile palestinilor ce trăiesc în Iordania încheie amistiţiu cu guvernul iordanian. Iordanienii au folosit chiar şi tancuri împotriva palestinenilor slab înarmaţi. Conflictul a izbucnit din cauză că teroriştii palestineni au sechestrat 4 avioane, din care 3 le-au aruncat în aer şi au luat 56 de ostatici. Conflictul dintre regele iordanian Hussein al II-lea şi palestineni are rădăcini în trecut. Pentru mulţimea de mii de refugiaţii palestinieni septembrie negru semnalează căutarea unei noi patrii, majoritatea lor căutându-şi adăpost în Liban.

Revolte în Polonia

<1970>

Secretarul General al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, Wladislaw Gomu lka, îşi dă

demisia după tulburările ce ţin de câteva săptămâni, în favoarea lui Edward Gierek, fost miner. La început revoltele pornite la Gdansk de către muncitorii de la şantierele navale, protestau împotriva preţurilor alimentelor, apoi au manifestanţii au început să jefuiască magazinele alimentare şi pretindeau îndepărtarea conducerii locale a partidului. Zvonurile susţin pierderea vieţii a 300 de persoane în cursul ciocnirilor.

Cambodgia intră şi ea în război cu Vietnamul

<1970>

Preşedintele Richard Nixon dirijează 25.000 de militari sud-vietnamezi şi americani în Cambodgia. Scopul este completarea trupelor din Vietnam şi distrugerea bazelor, precum şi protejarea generalului Lon Nol, noul preşedinte cambodgian, împotriva Vietnamului. Luând totul în considerare, din punct de vedere american atacul este un eşec, totodată în America tot mai mulţi se opun intervenţiei americane în Cambodgia şi Vietnam.

Willy Brandt cinsteşte memoria victimelor evreieşti ale celui de-al doilea război mondial

<1970>

O fotografie face înconjurul lumii: preşedintele Republicii Federale Germane, Willy Brandt îngenunchează în faţa unui monument din capitala Poloniei, Varşovia. Monumentul îi aminteşte pe cei ce şi-au găsit moartea în ghetoul varşovian în cursul celui de-al doilea război mondial. Brandt cinsteşte prin gestul său memoria milioanelor de oameni ucişi de nazişti. El se străduieşte în mod eficient pentru îmblânzirea relaţiilor dintre RFG şi ţările est-europene. În 1970 se semnează tratatul sovieto-german, apoi cel polono-german. El se întâlneşte şi cu Willi Stoph, primul ministru al RDG, în 1970.

Greenpeace vrea să oprească experienţele atomice americane

<1971>

Paza de coastă americană a silit vasul de pescuit ce transporta opt membri ai mişcării Greenpeace şi patru ziarişti să se întoarcă la mal. Barca se îndrepta spre Insuelele Aleutine pentru a împiedica efectuarea unor explozii atomice experimentale dedesubtul insulei Amchitka aparţinând SUA. La 6 noiembrie, Statele Unite efectuează explozia. În acest timp Greenpeace a cumpărat, din donaţii publice, un vapor modern, dar în momentul exploziei atomice ei se aflau la distanţă de 1100 km de Amchitka. Organizaţia Greenpeace s-a constituit la Vancouver în 1970, având drept scop lupta pentru ocrotirea mediului înconjurător prin manifestări publice.

Bangladeshul şi-a apărat libertatea

<1971>

Cele două părţi de ţară ale Pakistanului, ambele independente, sunt despărţite de India în Pakistanul de Est şi cel de Vest. Partea occidentală calcă însă în picioare regiunea răsăriteană, de aceea locuitorii părţii răsăritene se declară stat autonom sub numele de Bangladesh. Pakistanul, respingând această situaţie, porneşte un război civil. Mai mult de zece milioane de locuitori ai Bangladeshului îşi caută refugiul în India. Guvernul Indiei întinde o mână de ajutor Bangladeshului şi declară război Pakistanului în decembrie. Pakistanul este obligat să recunoască independenţa Bangladeshului, după ce în doar două săptămâni este înfrânt în război.

China în ONU

<1971>

China comunistă obţine admiterea în organizaţia mondială la 25 octombrie, în locul Taivanului. Aceasta este prima ocazie în care SUA nu-şi foloseşte dreptul de veto şi permite acest lucru.

Femeile elveţiene primesc drept de vot

<1971>

De acum încolo femeile elveţiene pot vota şi pot fi alese - astfel a hotărât marea majoritate a bărbaţilor din Elveţia (621.403 voturi pentru, faţă de 323.596 contra) cu ocazia referendumului. Femeile din Elveţia sunt aproape utimele din Europa care dobândesc dreptul de vot. Primele alegeri parlamentare, în care figurează şi femei, au loc la 31 octombrie. În parlamentul elveţian şi Consiliul Naţional ajung zece femei. În alte ţări acest lucru s-a realizat deja de multă vreme.

Accident tragic în cadrul zborurilor cosmice

<1971>

James Irwin şi David Scott folosesc pentru prima dată automobilul lunar la cea de-a patra aselenizare americană, efectuând cu acesta deplasări mai lungi pe lună. Pentru cucerirea lunii, Uniunea Sovietică nu intenţionează să concureze cu America, preferând să atingă mai degrabă recorduri de durată în timp. Racheta Soiuz 11, cu trei cosmonauţi la bord, porneşte la 6 iunie pentru experimentul următor, în cursul căruia petrec 24 de zile în spaţiu. Nici un om n-a stat atâta până acum în cosmos, dar cei trei îşi pierd viaţa la întoarcerea pe Terra, când nava lor se defectează.

În Uganda are loc un puci

<1971>

Profitând de absenţa preşedintelui Milton Obote, ofiţerul Idi Amin preia puterea în Uganda. În ciocnirile dintre trupele guvernamentale şi fidelii lui Amin mor 300 de oameni. Idi Amin este un conducător sever şi crud, care încă din 1971 îşi asasinează inamicii politici cu miile.

Adolescentele se aruncă la picioarele cântăreţilor americani de succes

<1972>

Încă din anii '70 fetelor le plac ansamblurile de băieţi. Mai ales dacă sunt fraţi, succesul lor la fete le este asigurat. Cu melodia ce dă titlul filmului Ben, băiatul de 14 ani Michael, cel mai mic dintre cei cinci fraţi Jackson, ajunge în fruntea listei şlagărelor din America. David Cassidy, care joacă rolul lui Keith în serialul Familia Partridge şi care-şi vrăjeşte fanii cu cântecele lui, este un alt idol al adolescentelor. Fraţii mormoni Osmond sunt şi ei favoriţii tineretului. Popularul Donny, după ce lansează şlagărul lor comun Crazy Horse, aduce pe piaţă discul cu melodia Puppy Love, iar cu şlagărul Lover from Liverpool devine celebru copilul de 9 ani Little Jimmy.

Apropiere între America şi China

<1972>

Preşedintele SUA Richard Nixon îşi încheie vizita oficială de mare importanţă în China. Împreună cu Henry Kissinger, ministru de externe, el a primit invitaţia guvernului comunist din Beijing şi s-au întâlnit cu primul ministru Ciu En-Lai şi cu preşedintele Partidului Comunist Chinez Mao Tse Tung. După ce americanii au recunoscut guvernul naţionalist din Taivan, relaţiile dintre SUA şi China au devenit până în ziua de azi foarte rezervate. Guvernele celor două ţări, în urma schimburilor de idei, au discutat despre un viitor comun. Schimbarea pozitivă a relaţiilor se consfinţeşte prin cadouri specifice: americanii oferă gazdelor boi moscaţi, iar chinezii ursuleţi panda.

În Burundi oamenii sunt ucişi

<1972>

În Republica Burundi din Africa răsăriteană, în ultimele săptămâni se presupune că au fost ucise mai multe mii de oameni. Faptele au fost relatate de refugiaţii care au cerut protecţie din partea Tanzaniei. Răsculaţii tribului hutu doreau răsturnarea cabinetului preşedintelui Michel Micombero, cu ajutorul Zairului învecinat. După aceasta au urmat măcelurile. Micombero era membru al tribului tutsi şi ţinea o bună parte

din putere în mână, cu toate că tribul lui constituia doar 14% din populaţie.

Supravieţuitorii se hrănesc cu carnea celor morţi

<1972>

Cei 16 supravieţuitori ai unei catastrofe aeriene din Anzii chilieni sunt găsiţi după două luni şi junmătate de la prăbuşire. Ei au putut rămâne în viaţă consumând carnea pasagerilor morţi în accident. La trei săptămâni de la prăbuşire li s-au terminat toate alimentele. Un medic dintre ei i-a convins că unica lor perspectivă de a supravieţui este să mănânce din carnea celor morţi. Înainte de tranşarea cadavrelor, ei au desenat o cruce imensă în zăpadă şi s-au rugat lui Dumnezeu pentru a fi iertaţi.

Gafă militară în Vietnam

<1972>

În loc să distrugă obiective militare ale Vietkong, avioanele americane au bombardat un sat. Fotografiile difuzate redau grozăviile cauzate. Copiii alergând să-şi scape viaţa, pe feţele lor reflectându-se panica. Chipul micuţului Phan Thi Kim Phuc, care-şi smulge hainele de pe trup ca să scape de napalmul arzând, face ocolul presei mondiale. Această substanţă incendiară produce flăcări care nu pot fi stinse decât cu mare dificultate.

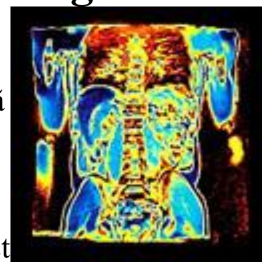
Managua e distrusă de un cutremur

<1972>

Capitala Nicaraguei, Managua, în urma cutremurelor de 6,5 grade pe scara Richter e pur şi simplu făcută una cu pământul.Dezastrul face 10.000 de victime. 75% din clădiri s-au prăbuşit, guvernul dispune evacuarea totală a oraşului. Începe amarnica bejenie a 325.000 de locuitori. Howard Hughes, miliardaul american este printre supravieţuitori. Când au început cutremurele, tocmai îşi petrecea timpul la Hotelul Intercontinental şi s-a adăpostit în garajul acestuia. Preşedintele Nicaraguei, generalul Anastasio Somoza, al cărui palat s-a dărâmat, spune că în locul oraşului Managua cunoscut până acum trebuie construit un oraş nou.

Se poate privi în creier fără intervenţie chirurgicală

<1972>

Mulţumită unui procedeu nou, se poate privi în interiorul craniului fără să fie nevoie de deschiderea lui. Această variantă evoluată a soluţiei radiologice, tomografia computerizată, permite analizarea pe straturi a creierului uman. Datele astfel obţinute sunt apoi prelucrate de un calculator, putându-se vedea densitatea modificată a ţesuturilor. Prin acest procedeu, maladia cerebrală a bolnavului sau deficienţa lui poate fi

examinată fără suferinţă.

In Irlanda de Nord se înregistrează ciocniri sângeroase

<1972>

13 catolici sunt împuşcaţi atunci când unităţi britanice înarmate împrăştie o demonstraţie la Londonderry, în Irlanda de Nord. Comandantul formaţiunilor britanice consideră că soldaţii lor au răspuns doar cu foc la foc. Cei care au fost martori ai evenimentelor susţin însă că demonstraţii aveau doar cel mult pietre asupra lor. Duminica însângerată nu face decât să crească tensiunea dintre naţionaliştii catolici şi soldaţii britanici cantonaţi în Irlanda de nord. Naţionaliştii doresc ca Irlanda de Nord să aparţină Republicii, nu Marii Britanii.

Întâlnire la vârf sovieto-americană la Moscova

<1972>

Primul secretar al partidului comunist al Uniunii Sovietice, Leonid Brejnev, şi preşedintele american Richard Nixon cad de acord să restrângă întrecerea din domeniul înarmării atomice. Ei semnează două acorduri de dezarmare la sfârşitul acestei prime întâlniri la vârf dintre Est şi Vest, prin care se limitează numărul de rachete al celor două mari puteri. În discursul său televizat către poporul sovietic, Nixon afirmă că acum şi-au propus drept ţintă crearea unei lumi lipsite de teamă.

Drama ostatecilor la Olimpiadă

<1972>

Jocurile olimpice de la München sunt întrerupte de acte de violenţă pline de cruzime. În zori de zi, trupele teroriste ale organizaţiei palestiniene Septembrie Negru năvălesc în clădirea din satul olimpic unde erau cazaţi sportivii din Israel şi-i împuşcă pe halterofilul Joseph Romani şi pe antrenorul Mose Weinberg. 15 sportivi reuşesc să fugă, dar alţi nouă sunt luaţi ostateci. Teroriştii pretind eliberarea a peste 200 de palestinieni ce-şi ispăşesc pedepsele în puşcăriile din Israel, ceea ce Golda Meir, şeful guvernului israelian, refuză să facă. Guvernul vest-german începe el tratativele cu răpitorii şi cad la învoială ca aceştia să poată pleca la Cairo. Când teroriştii ajung pe aeroportul militar din Fürstenfeldbruck împreună cu ostatecii lor, dintr-odată se face întuneric complet şi trăgătorii de elită deschid focul. Cinci palestinieni sunt ucişi, toţi ostatecii şi un poliţist german. Sportivii israelieni supravieţuitori se întorc fără întârziere acasă. După schimburi de cuvinte furtunoase, preşedintele comisiei olimpice declară că olimpiada continuă.

În Chile s-a terminat cu democraţia

<1972>

Partizanii generalului de dreapta, Augusto Pinochet, cuceresc Santiago, capitala statului chilian şi dezlănţuie un atac cu bombe şi rachete împotriva palatului prezidenţial. Preşedintele Salvator Allende este ucis, puterea este preluată de armată. Allende, care fusese ales preşedinte în 1970, voia să creeze un socialism democratic în ţara sa, dar lipseau condiţiile necesare pentru aceasta. Pentru lichidarea gravei mizerii trebuia reînnoită în primul rând economia, căci din cauză că majoritatea întreprinderilor chiliene erau în proprietatea unor străini, profitul era transferat în străinătate. El s-a apucat de reîmpărţirea pământurilor şi de exproprierea locurilor unde se găseau bogăţiile naturale (de exemplu minele de argint americane). Întreprinderile economice mai mari erau nemulţumite, dar o mare parte a populaţiei era de partea lui Allende. După puci, soarele democraţiei a apus. Urmează o perioadă de persecuţii şi tiranie neîndurătoare împotriva duşmanilor noului preşedinte Pinochet.

Familia regală a aşteptat 10 ani pentru o nouă nuntă

<1973>

În sfârşit Marea Britanie are ocazia să sărbătorească un eveniment paşnic, după atâtea revolte muncitoreşti şi criza petrolului: are loc prima cununie regală, după 10 ani. Aproximativ 500 de milioane de telespectatori urmăresc în lumea întreagă cum va spune DA la catedrala Westminster prinţesa Ana, fiica reginei Angliei, lui Mark Philip. Mireasa poartă o rochie de mătase albă ca zăpada, iar mirele uniforma gărzilor cu dragon.

Foamete în Africa

<1973>

După şapte ani de secetă, 7000 de oameni au pierit în Africa şi mai multe sute de mii flămânzesc.

Comunitatea Europeană se lărgeşte

<1973>

După ce Irlanda, Marea Britanie şi Danemarca aderă şi ele la Uniunea Europeană - UE, se constituie cea mai mare concentrare economică mondială împreună cu Franţa, Olanda, Luxemburgul, Belgia, Italia şi Republica Federală Germania. De la crearea ei în 1957, este prima ocazie de lărgire a ei, în felul acesta UE având o populaţie mai mare decât SUA. În Norvegia, la referendum, o bună parte a alegătorilor au votat împotriva aderării; din această cauză, Norvegia nu poate intra în UE, deşi ar fi dorit acest lucru. Britanicii votează în 1975 în favoarea aderării, după doi ani de probă.

În Dakota de Sud indienii sioux atacă

<1973>

Localitatea Wounded Knee din Dakota de Sud este asediată de 200 de indieni sioux. Prin atacul lor vor să atragă atenţia asupra situaţiei generale din rezervaţii şi să constrângă guvernul din Washington să ducă la îndeplinire cele stabilite în acordul bilateral. Indienii sioux trăiesc abia pe jumătate din teritoriul garantat de acord. Wounded Knee trezeşte amintiri dureroase pentru indieni, căci în 1890 soldaţii au ucis aici 200 de membri ai tribului. După 69 de zile oraşul s-a eliberat, deoarece guvernul s-a declarat gata să înceapă tratativele.

După ce arabii au fost învinşi de Israel, ei provoacă o penurie de petrol

<1973>

La sărbătorile jom kipur, Israelul este atacat de trupe egiptene. Profitând de zăpăceala creată de năvala neaşteptată, ei ocupă peninsula Sinai şi podişul Golan. Până când Israelul nu le-a cucerit, aceste teritorii aparţinuseră Siriei şi respectiv Egiptului. Năvălitorii sunt respinşi de armata israeliană şi, o dată cu încheierea armistiţiului din 25 octombrie, Israelul se alege cu un teritoriu şi mai mare decât avusese anterior. Egiptul, Siria şi celelalte ţări arabe sunt cei mai importanţi producători de petrol, iar ei răzbună înfrângerea prin lansarea unor noi ordine de urgenţă. Ei opresc pentru un timp livrările de petrol şi cresc în mod considerabil, cu 70%, preţurile în ţările ce se află în relaţii bune cu Israelul. Scopul lor este acela de a convinge europenii şi americanii să determine Israelul să restituie terenurile însuşite. În ţările respective livrările moderate de petrol provoacă crize. Pentru a economisi benzina, Germania occidentală interzice circulaţia automobilistică pe câteva duminici. Temporar, fabricile funcţionează doar câte trei zile pe săptămână în Anglia, iar televiziunea îşi încheie programul seara cu o oră mai repede. La preţ dublu însă, ţările producătoare de petrol încep să onoreze loturile anterioare de livrare.

Contradicţia dintre greci şi turci divid Ciprul

<1974>

La patru zile după eşuarea încercărilor de a anexa Ciprul Greciei cade dictatura militară greacă.. Un grup de ofiţeri greci l-a forţat pe Patriarhul Makarios, preşedintele moderat al Ciprului, să-şi dea demisia. Conducătorii Greciei i-au ajutat pe răsculaţi în strădania lor de a unifica Grecia şi Ciprul, respectiv de a înfăptui Enosisul. Pentru apărarea minorităţii turce din insulă, guvernul turc a dirijat soldaţi în Nord-Estul Ciprului, la 20 iulie. A început războiul între grecii şi turcii care trăiesc pe insulă. Cu toate că în scurtă vreme se încheie armistiţiul, insula rămâne divizată. Numai cei din Turcia se pot bucura, pentru că după zece ani în ţara lor a reînviat democraţia.

Scandal la Casa Albă - Nixon demisionează

<1974>

Noul preşedinte ce-i urmează demisionarului Nixon, Gerald Ford declară că s-a terminat cu coşmarurile. Acest vis urât a început în 1972, când s-au descoperit nişte spărgători care voiau să instaleze camere de luat vederi, microfoane ascunse şi aparate de ascultare în clădirea Watergate. Fiecare dintre spărgătorii care au pătruns în cabinetele adversarului lui Nixon, ale Partidului Democrat, era membru al Comitetului de Realegere a Preşedintelui. Se presupune că ei voiau să-i ţină sub observaţie pe democraţi, pentru ca în campania electorală republicanii să-şi poată forma o imagine amănunţită despre ei. Doi ziarişti de la Washington au grijă ca ruşinea să nu poată fi acoperită. A ieşit la iveală şi faptul că şi colaboratorii apropiaţi ai lui Nixon cunoşteau demersul murdar, ba chiar au adunat date precum că preşedintele era la curent cu spargerea. Nixon şi-a dat demisia înainte de a i se fi luat postul de preşedinte.

Garoafă în ţeava puştii, sau revoluţie în stil portughez

<1974>

De obicei, când armata preia puterea într-o ţară cel mai adesea urmează restrângerea libertăţii şi a democraţiei. În Portugalia lucrurile s-au petrecut exact invers. Mişcarea Puterii armate sub conducerea generalului Spinola abrogă, după 41 de ani, totalitarismul. Oferă portughezilor alegeri libere şi democraţie, iar coloniilor independenţă. Soldaţii înfig garoafe în ţeava puştilor, populaţia se bucură de eveniment.

Soljeniţîn este expulzat din patria sa

<1974>

Scriitorul Alexandr Soljeniţîn este îndepărtat din ţara sa. Ultima sa operă, Arhipelagul Gulag, în care descrie viaţa din lagărele de muncă forţată, serveşte ca pretext. Deoarece Soljeniţîn a fost deja de multe ori pedepsit, s-a considerat că e preferabil să nu le mai stea în cârcă.

Willy Brandt demisionează, când se descoperă că unul din colaboratorii săi a fost spion RDG

<1974>

Când se află despre Günther Guillaume că este spion RDG, cancelarul federal Willy Brandt îşi dă demisia. Guillaume a trăit mai mult în imediata apropiere a şefului guvernului începând din 1972, chiar şi atunci când acesta se afla în concediu împreună cu familia sa. Cu siguranţă că el a transmis în Berlinul răsăritean mandanţilor săi tot ce era important, tot ce putuse afla acolo. Numele lui Willy Brandt rămâne totuşi în istorie chiar şi după demisia sa. El reprezintă perioada în care s-a realizat împăcarea cu vecinii din Europa de Est, iar relaţia cu RDG-ul s-a reglementat în aşa fel, încât cele două părţi au intrat în contacte diplomatice. Helmut Schmidt va fi noul şef de guvern la Bonn. Brandt rămâne preşedintele partidului social-democrat.

ONU ia poziţie în interesul femeilor

<1975>

ONU declară anul 1975 anul femeilor. În cursul acestui an trebuie făcut totul pentru încetarea discriminării femeilor. În multe ţări femeile muncitoare primesc salarii considerabil mai scăzute decât bărbaţii. Când într-o familie se naşte un copil, bineînţeles că femeia rămâne acasă. În acest caz ea nu mai are un venit propriu, devine subordonata soţului ei.

Tot mai multe organizaţii sunt implicate în războiul civil din Liban

<1975>

În urma luptelor intestine ce răvăşesc ţara, capitala Beirut se transformă în teatru de război. Libanul a devenit duşmanul principal al Israelului, de când mai multe organizaţii palestiniene şi-au stabilit sediile în Liban. Războaiele permanente dintre palestinieni şi Israel au răsturnat raportul de forţe, şi altfel destul de delicat, din Liban. Grupuri ce până acum trăiau în pace încep să se bată între ele. În Liban trăiesc 14 colectivităţi confesionale, unele dintre ele dispunând şi de regimente înarmate, de miliţii.

În China se descoperă armata de lut a primului împărat

<1975>

Locuitorii unui sat din Nordul Chinei săpau o fântână de un an de zile şi în cadrul săpăturilor au găsit nişte figuri ciudate din lut. Descoperirea a fost monitorizată de arheologi şi azi armata fără egal a primului împărat al Chinei a fost scoasă la lumina zilei.

Figurile de ceramică în mărime naturală îi înfăţişează pe soldaţii lui Cin Si Huang. Acest împărat a domnit cu mână de fier şi a luat puterea de la domnitorii teritoriilor mai mici. El a creat imperiul unitar chinez şi a introdus sistemul unitar de greutate şi măsură, a pus să se construiască drumuri şi a sistematizat scrierea unitară. Construirea Marelui Zid împotriva atacurilor duşmane a început în timpul domniei lui. El a pus să i se construiască şi un tumul înconjurat de mai multe şanţuri. Când a murit, în jurul anului 210 î.Cr., copiile din ceramică ale soldaţilor erau pregătite pentru a-şi apăra împăratul şi în lumea de apoi. Arheologii au scos la iveală până acum soldaţii din primul mormânt, care spre nord măsoară 60 m, iar spre est 210 m. Trei mii de oameni stau unul lângă altul în 11 rânduri. Armata de teracotă este prevăzută cu arme, care de război şi cai.

Deja şi acasă se poate lucra la calculator

<1975>

În America apare primul microcalculator adaptat pentru folosirea acasă. MITS Altair 8800 se comercializează la un preţul uimitor de 297 USD şi are o memorie de 256 biţi. În schimb pornirea calculatorului se face destul de complicat. Pentru ca el să funcţioneze, 25 de butoane trebuie apăsate într-o ordine riguroasă, astfel că numai cei iniţiaţi în utilizarea lui sunt în stare să-l folosească. În prezent producătorii se străduiesc să realizeze o variantă mai accesibilă a calculatorului.

Spania are şanse pentru democraţie

<1975>

A murit omul care, după războiul civil, a condus dictatorial Spania. La vârsta de 82 de ani, a murit la Madrid generalul Francisco Franco. Două zile mai târziu, prinţul Juan Carlos este uns rege. Noul rege, în discursul său din faţa parlamentului, promite să introducă reforme de mare amploare. Cuvântul dat trezeşte încredere în sânul populaţiei, ei speră ca, după atâţia ani de dictatură, în Spania să fie din nou democraţie.

Deschiderea canalului Suez

<1975>

La 5 iunie se redeschide canalul Suez, după ce Israelul şi Egiptul cad din nou de acord. Israelul îşi retrage trupele din zona canalului.

În Vietnam comuniştii sunt învingători

<1975>

Formaţiunile comuniste victorioase intră în Saigon, capitala Vietnamului de Sud. Războiul se încheie cu adevărat după ce oraşul s-a predat. Când în 1973, după armistiţiu, SUA a ieşit din război, luptele dintre Vietnamul de Sud şi de Nord nu au încetat. Ambasada americană din Saigon este asaltată de cei ce doresc să se refugieze din faţa victoriei finale a comuniştilor.

Problemele şi militarii o înving pe Isabel Peron

<1976>

Isabel Peron, preşedinta Argentinei, este arestată şi puterea este preluată de armată. După decesul soţului ei, Juan Peron, ea pune mâna pe putere în 1974, dar nu a putut rezolva problemele grave ale patriei sale. Ba mai mult, valoarea monedei a slăbit continuu, economia se prăbuşeşte vertiginos şi nimic nu poate fi rezolvat fără mită. Armata retrage drepturile oamenilor şi demite parlamentul.

Avionul supersonic reduce la jumătate durata zborului de la Londra la Washington

<1976>

Avionul supersonic Concorde porneşte în prima sa cursă de la Londra la Washington. Cu o viteză de croazieră de 2.179 km/h, el ajunge la destinaţie în 3 ore şi 45 de minute. Pentru aceasta un avion mediu cu reacţie are nevoie de 6 ore şi 15 minute. Dar zgomotul pe care-l face şi costul ridicat al întreţinerii sale creează probleme pentru Concorde.

Africa de Sud se revoltă din nou împotriva discriminării rasiale

<1976>

Sud-africanii protestează împotriva noilor legi privind învăţământul, preconizate de politica albilor ce conduc în condiţii de minoritate. Aceste legi prevăd că unele materii trebuie predate în limba africaans în şcolile negrilor. Limba africaans însă, pentru populaţia neagră, înseamnă violenţă, oprimare şi apartheid, adică discriminare rasială, care din 1950 le-a marcat întreaga existenţă. Ei ies cu miile în stradă la Soweto şi în periferiile Johannesburgului. Şeful statului, John Vorster, dispune respectarea cu orice preţ a disciplinei. El împuterniceşte poliţia să împuşte fără somaţie pe demonstranţi. Poliţia înăbuşă în sînge în scurtă vreme protestele extinse pe tot teritoriul ţării, făcând aproximativ o sută de victime, printre care mulţi copii.

Drama ostatecilor israelieni din Uganda

<1976>

Soldaţii israelieni asaltează un avion pe aeroportul oraşului Entebbe din Uganda, în care peste 100 de pasageri au fost luaţi ostateci de către terorişti. 31 oameni îşi pierd viaţa până la sfârşitul atacului: trei ostateci, cei şapte terorişti, iar dintre cei ce au înconjurat avionul, 21 soldaţi ugandezi. Israelul nici măcar nu s-a ostenit să anunţe guvernul Ugandei depsre acţiunea de salvare. Teroriştii au pus mâna pe avion de o săptămână şi ameninţau cu împuşcarea pasagerilor israelieni, dacă nu vor fi eliberaţi cei 53 de camarazi ai lor aflaţi în închisorile a cinci state.

Preşedintele Chinei, Mao Tse Tung a murit

<1976>

La Beijing moare, la vârsta de 82 de ani, Mao Tse Tung. El a înfiinţat Republica Chineză în 1949, iar din 1945 era preşedintele Partidului Comunist. Între urmaşii probabili ai lui Mao încep lupte îndârjite, în timp ce în Piaţa Păcii Cereşti mulţimea îndoliată începe să se adune. La fel ca primul ministru Hua Kuo-Feng, văduva lui Mao, Ciang Cing şii banda celor patru ai ei îşi anunţă candidatura la putere. Va învinge Teng Xiao Ping, care prin politica sa economică se abate de la modelul comunist stabilit, dar nu lărgeşte libertatea chinezilor.

Împrejurimile Milanului sunt devastate de norul toxic

<1976>

O fabrică e aruncată în aer în Italia de Nord, în apropiere de Milano. Din această cauză se formează un nor toxic, care distruge fauna şi flora regiunii. Aproximativ 15 persoane ajung să fie tratate pentru răni la nivelul epidermei. Dioxina, atât de periculoasă, adică TCDD-ul, este o componentă a substanţei chimice folosite de americani în timpul războiului vietnamez pentru desfrunzirea pădurilor.

Activişti cehi pentru drepturi civile întocmesc Charta pentru libertate

<1977>

Ziarele vest-germane publică un document excepţional. Autorii săi pretind impunerea drepturilor omului în Cehoslovacia. 242 membri ai opoziţiei susţin prevederile Chartei 77, printre care şi scriitorul Vaclav Havel. Congresul Securităţii şi Colaborării Europene îi încurajează pe activiştii pentru drepturi civile, la care aderă şi statele Europei răsăritene la Helsinki în 1975, pentru ca cetăţenii lor să se bucure de o mai mare libertate. După înăbuşirea Primăverii de la Praga, Charta 77 este prima ocazie din 1968 încoace pentru ca opoziţia să se ridice activ

împotriva regimului comunist.

Armata îl răstoarnă pe Zulfikar Ali Bhutto

<1977>

Comandantul general al armatei, Mohammed Ziaul Hak, îl demite şi-l ia sub pază pe primul ministru pakistanez Zulfikar Ali Bhutto, punând mâna pe putere şi anulând legile democratice în lunile ce au precedat căderea lui Bhutto. Surprinzător, la alegerile din martie partidul Sefului guvernului a primit dintr-odată o mulţime de voturi. Opoziţia putea crede, pe bună dreptate, că s-a întâmplat o ticăloşie. Sute de oameni au murit în urma mişcărilor de stradă şi a demonstraţiilor.

Cea mai gravă catastrofă aviatică din istoria transportului aerian

<1977>

Pe aeroportul din insula spaniolă Tenerife, se ciocnesc două avioane Jumbo şi mor 575 persoane. Aceasta este tragedia cea mai cutremurătoare de la începuturile traficului aerian. Aparatul agenţiei americane Pan Am se pregătea să decoleze, când, fără aprobare prealabilă, a intrat pe pistă aparatul olandez al agenţiei KLM şi s-a ciocnit frontal cu Pan Am-ul. Aparatele au luat foc imediat. Toţi cei 248 de pasageri ai KLM şi-au pierdut viaţa la faţa locului, în timp ce dintre cei 326 pasageri ai Pan Am, 70 reuşesc să fie salvaţi. De fapt, ambele nave ar fi trebuit să aterizeze la Gran Canaria, dar, din cauza unei alarme cu bombe, aeroportul a refuzat zborurile. Aparatele au fost dirijate aici, ceea ce a dus la acest sfârşit tragic.

RAF îşi pune în aplicare ameninţarea şi-l execută pe Hanns Martin Schleyer

<1977>

Cadavrul lui Hanns Martin Schleyer a fost găsit la Mulhouse, în Franţa de Est. El a fost luat din Köln la 5 decembrie, Fracţiunea Armatei Roşii, gruparea teroristă RAF, l-a răpit şi au declarat că îl vor ucide dacă nu le dau drumul din închisoare celor 11 tovarăşi ai lor. Guvernul sovietic respinge pretenţiile lor. Teroriştii palestinieni, pentru a-şi sublinia şi mai puternic pretenţiile, deturnează un avion al Lufthansa la Mogadiscio, capitala Somaliei. Unitatea specială germană GSC 9 reuşeşte totuşi să atace avionul la 18 octombrie. În noaptea aceasta conducătorii RAF, aflaţi în închisoare, Gudrun Ensslin, Jan-Carl Raspe şi Andreas Baader se sinucid.

A murit cea mai mare stea a rockului, Elvis Presley

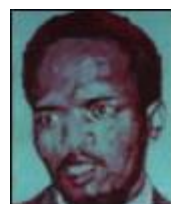
<1977>

La Graceland, palatul său din poveşti aflat în oraşul Memphis din statul Tennessee, este găsit mort regele rockului, Elvis Presley. La sfârşitul anilor 50 Elvis Presley, care acum are 42 de ani, fusese regele neîncoronat al rockului şi cele 107 de melodii cântate de el erau în topul listei şlagărelor. Deşi în 1969 a putut reveni pe scenă, nu era greu de observat că avea probleme. Ajunsese dependent de medicamente şi a devenit obez, ceea ce a putut juca un rol determinant în decesul său prematur.

Biko, liderul studenţilor de culoare moare la scurtă vreme după arestarea sa

<1977>

După luarea sa sub pază, Steve Biko, lider al studenţilor sud-africani de culoare moare din cauza rănilor grave suferite. Examinatorii oficiali au concluzionat că poliţia nu este vinovată de moartea lui, deoarece rana lui gravă de la nivelul capului nu fusese cauzată de bătăi şi tortură, ci de faptul că se lovise de diferite mese şi de pereţi. Cazul lui demonstrează clar modul în care-şi tratează adversarii regimul albilor din Africa de Sud.

Cedarea canalului Panama

<1977>

SUA cedează canalul Panama, deoarece panamezii şi-au manifestat tot mai puternic nemulţumirea faţă de relaţiile de proprietate existente. Conform acordului, în anul 2000 dreptul de proprietate al întregului tronson revine panamezilor.

Teroriştii l-au asasinat pe Aldo Moro, deoarece pretenţiile nu le-au fost satisfăcute

<1978>

Cadavrul lui Aldo Moro, fostul prim-ministru al Italiei, a fost găsit în portbagajul unei maşini dintr-o parcare din Roma. El a fost răpit cu două luni în urmă de organizaţia teroristă italiană Brigăzile Roşii. Ei au pretins eliberarea a 13 tovarăşi de-ai lor. Moro a trimis o scrisoare în care-i implora pe prietenii săi influenţi aflaţi la guvernare, aceştia însă nu au vrut să trateze cu răpitorii. Nici cererea umilă a familiei nu a avut nici o valoare.

Datorită atitudinii sale paşnice, Egiptul este exclus din

comunitatea arabă

<1978>

De când s-a constituit Israelul în 1948, în Orientul Apropiat războaiele se ţin lanţ şi acum se încheie pentru prima dată un acord de pace. Primul ministru iIsraelian, Menahem Begin, şi preşedintele Israelulului, Anuar el Sadat, se întâlnesc în America la Camp David. Israelul promite recunoaşterea drepturilor palestinienilor şi restituirea către Egipteni a peninsulei Sinai, ocupate de ei. Iar Egiptul doreşte ca în următorii ani să fie în relaţii apropiate cu Israelul. Celelalte ţări arabe, în urma acestei situaţii, exclud Egiptul din comunitatea arabă.

Catastrofă ecologică gravă pe Coastele din Bretagne

<1978>

Această tragedie ecologică, cea mai gravă de până acum, s-a petrecut în Franţa de Nord, pe coastele din Bretagne. Vaporul cisternă Amoco Cadiz transporta 234.000 tone de petrol brut când, lovindu-se de nişte stânci, se avariază foarte grav. Vântul stârnit pe neaşteptate îi distruge şi instalaţia de ghidare. Prin găurile vasului cisternă petrolul se revarsă şi în zilele următoare nu se reuşeşte nici astuparea găurilor, nici oprirea scurgerii petrolului. În cele din urmă, vasul cisternă se rupe în două şi întreaga cantitate de petrol brut pătrunde în apele mării. Poluarea se întinde pe o lungime de 200 de km de-a lungul coastelor bretone, zeci de mii de păsări mor pentru că apa poluată le năclăieşte penajul.

S-a născut primul bebeluş din lume conceput artificial

<1978>

La nord de Londra, în localitatea Oldham, venirea pe lume a Louisei Brown este un miracol medical. Părinţii ei nu ar fi putut avea copii în mod natural. Louise este primul copil din lume care-şi datorează viaţa eprubetei. Ovulul mamei a fost fecundat cu sperma tatălui de către medici şi apoi transplantat cu succes în uterul dnei Brown.

Puhoaie de refugiaţi vietnamezi îşi caută o patrie nouă

<1978>

În Germania de Vest sosesc 163 de refugiaţi vietnamezi pentru a cere azil. Ei şi-au părăsit ţara din cauza persecuţiilor religioase şi politice. De la victoria comuniştilor în Vietnam, în 1975, populaţia sud-vietnameză şi cei fideli conducerii de acolo sunt mereu urmăriţi şi persecutaţi. Încearcă să emigreze majoritatea pe uscat dar şi pe mare - chiar cu ambarcaţiuni nepotrivite pentru navigaţie pe mare, numărul celor ce se străduiesc să ajungă în strainătate fiind mereu în creştere. Ei speră să întâlnească vapoare care să-i primească la bord. Acum urmează Europa şi America, pentru că ţările din vecinătate au primit atât de mulţi, încât nu mai doresc să lase

alţii să le intre pe teritoriu.

RDG-iştii încearcă să fugă chiar şi în balon

<1979>

Opt cetăţeni din RDG traversează într-un balon dirijabil, de construcţie proprie, la o înălţime de aproape 2.500 de m, graniţa plină de pericole dintre RDG şi RFG. RDG-iştilor li s-a interzis călătoria în Vest. Deoarece apropierea de graniţă este aproape imposibilă, mulţi îşi riscă viaţa pentru a putea ajunge în Vest.

Primul ministru englez este o femeie.

<1979>

Partidul Conservator câştigă detaşat alegerile parlamentare britanice. Pentru prima dată guvernul englez va fi condus de o femeie, Dna Margaret Thatcher. Doamna de fier, de 53 de ani, vrea să schimbe în primul rând politica economică. Trebuie să se facă economii în ţară şi chiar dacă se înregistrează eşecuri şi şomaj imens, inflaţia trebuie împiedicată.

Defectarea centralei atomice americane ameninţă cu pericolul contaminării radioactive

<1979>

Oprirea sistemului de răcire reprezintă un accident grav la centrala atomică americană din Three Mile Island şi, în plus, lucrătorii interpretează greşit semnalele de alarmă şi deconectează şi răcirea de rezervă. În centrala atomică zile la rând domneşte spaima producerii celui mai mare accident imaginabil. În râul Susquehanna ajung 1 milion şi jumătate de litri de apă radioactivă. Ca măsură de precauţie, femeile gravide şi copiii sunt îndepărtaţi din zonă.

Şahul părăseşte Iranul

<1979>

La aflarea veştii că şahul, ce se bucura de ura colectivă a poporului său, a părăsit ţara, oamenii au ieşit dansând de bucurie pe străzile Teheranului, capitala Iranului. În timp ce şahul dorise să-şi transforme Iranul bogat în petrol într-un stat modern, el a neglijat binele şi dorinţele poporului. Salariile nu au crescut, iar temuta şi detestata poliţie secretă, SAVAK-ul, îi vâna pe adversarii politici. Mai cu seamă conducătorii religioşi şi fidelii lor erau împotriva şahului, pentru că, după părerea lor, acesta nu a respectat legle Islamului. La 1 februarie se reîntoarce în ţară conducătorul religios, aiatolahul Khomeini care în 1964 a fost forţat să plece. El preia conducerea ţării şi impune reguli rigide, ca de exemplu aceea că femeile nu au voie să apară în public decât cu feţele acoperite. El îi execută pe cei ce se opun politicii sale.

Acordul Salt-2

<1979>

SUA şi Uniunea Sovietică ajung la înţelegere să nu posede decât maximum câte 2250 de rachete fiecare, din care numai 1320 pot fi rachete de atac cu mai multe capete. Acordul nu a ajuns niciodată să fie semnat.

Somoza trebuie să fugă din Nicaragua

<1979>

Anastasio Somoza trebuie să plece grabnic în străinătate, după ce războiul civil de mai multe luni a fost câştigat de sandinişti, respectiv de Frontul Naţional de Eliberare. Familia Somoza a stăpânit în mod tiranic Nicaragua timp de 42 de ani, ajungând să posede un sfert din teritoriul agricol total al ţării, inclusiv plantaţiile de cafea, tutun şi sfeclă de zahăr. Sandiniştii doresc să realizeze repartizarea echitabilă a pământurilor, dar în primul rând trebuie să şteargă urmele războiului, după care un sfert din populaţie nu are ce lucra şi nici acoperiş deasupra capului.

Uniunea Sovietică se amestecă în războiul civil afgan

<1979>

Când formaţiunile sovietice pătrund în Afganistan, ei motivează faptul prin cererea de ajutor din partea guvernului din Kabul. Moscovei îi este teamă că prin războiul civil ajung la putere extremiştii islamici, ca şi în Iran. În schimb, Uniunea Sovietică doreşte sa-şi păstreze prestigiul în ţara vecină. Dar în 1989, când se retrage definitiv de acolo, poate să-şi dea seama de sentimentele americanilor după războiul vietnamez, căci şi ei au pierdut acest război.

Occidentalii protestează prin neparticipare la olimpiada din Moscova

<1980>

La jocurile olimpice de la Moscova nu se validează ideea solidarităţii naţiunilor olimpice, deoarece 65 de ţări nu s-au prezentat, printre ele Germania de Vest, SUA şi Kenya. Prin aceasta se protestează împotriva intrării Uniunii Sovietice în Afganistan. Cu toate acestea, se stabilesc 36 noi recorduri mondiale. Duelul dintre englezii Steve Ovett şi Sebastian Coe la 800 şi 1500 metri plat este pur şi simplu fascinant. În alte discipline de concurs echipele RDG şi ale Uniunii Sovietice domină. Din cele 42 de medalii câştigate de înotători, 32 au fost duse acasă de sportivii est-germani.

Candidatul partidului republican, Reagan, câştigă alegerile prezidenţiale

<1980>

Republicanul Ronald Reagan învinge cu uşurinţă pe Jimmy Carter la alegerile prezindenţiale din Statele Unite. Faţă de cele 35 de milioane de voturi ale lui Carter, Reagan a obţinut 44 de milioane, câştigând în 44 din cele 50 de state ale SUA. Înainte de a deveni politician în anii 60, Reagan fusese actor de cinema. El este un republican conservator, cu poziţie anticomunistă, dar încă din perioada când era guvernator californian a demonstrat că poate fi concesiv şi poate da dovadă de înţelegere. Nu o dată a fost întrebat în cursul luptelor electorale dacă nu este prea bătrân pentru a fi preşedinte, dar în stilul său prietenos a reuşit să-i facă pe numeroşi dintre alegători să-şi uite temerile.

Vaccinările de protecţie au eradicat pe tot Pământul variola

<1980>

Rapoartele WHO, Organizaţia Mondială a Sănătăţii, confirmă eradicarea variolei. Agentul patogen a dispărut definitiv pe pe suprafaţa Pământului. Mai demult boala ducea de cele mai multe ori la deces. Supravieţuitorii prezentau cicatrici oribile pe corp. Medicul englez Edward Jenner a experimentat în 1796 vaccinul antivariolic, dar nu a reuşit să trateze boala însăşi. În 1874, în Germania, vaccinarea a devenit obligatorie. WHO, în 1967, a organizat o adevărată campanie universală de vaccinări în toată lumea. În 1977 semnele indicau că boala a fost eradicată, dar în 1978 un agent patogen scăpat dintr-un laborator a provocat câteva îmbolnăviri.

Gara centrală din Bologna zace în ruine după explozia unei bombe

<1980>

Când o explozie puternică a dărâmat gara centrală a oraşului Bologna din nordul Italiei, ea a provocat moartea a 84 de oameni şi rănirea multor sute de persoane. Într-un geamantan lăsat într-o sală de aşteptare au fost plasate 45 kg de material exploziv. Detonarea lui a lăsat în urmă o imensă pâlnie de bombă. Un grup terorist de extremă dreaptă declară că responsabilitatea îi aparţine. Fără îndoială că atentatul este o răzbunare a unor prieteni, pentru arestarea şi închiderea celor opt terorişti care au aruncat în aer un tren în 1974. Se poate presupune şi faptul că unul din motive ar putea fi conducerea comunistă a oraşului.

Noul partid Solidaritatea creează dileme guvernului polonez

<1980>

În Polonia se petrec lucruri ciudate. Ia fiinţă sindicatul Solidaritatea, care nu depinde de partidul comunist. În scurtă vreme sindicatului Solidaritatea i se ataşează zece milioane de oameni ai muncii. Lech Walensa, muncitor la şantierul naval, conduce de câteva săptămâni lupta muncitorilor polonezi pentru drepturi sindicale. Guvernul polonez a intrat într-o capcană. Pe de o parte, pentru că demonstraţiile îl obligă la aceasta, iar pe de altă parte se teme de o intrare a trupelor sovietice, cum s-a întâmplat în Ungaria în 1956 şi în Cehoslovacia în 1968, dacă cetăţenilor li se acordă prea multe drepturi. Este adevărat că nu armata sovietică, ci cea poloneză va reduce posibilităţile de acţiune ale polonezilor în 1981.

Ne vom distruge singuri - consideră studiul ecologic al Global 2000

<1980>

Reuniunea organizaţiei Global 2000 proiectează în faţa noastră un spectru înspăimântător. Savanţii au efectuat analize, timp de 3 ani, mandatate de ONU. Ei au constatat că, în scurtă vreme, cam un milion de specii vegetale şi animale vor dispărea de pe pământ dacă se continuă totul ca până acum. Ne ameninţă inundaţiile şi foametea, clima se modifică. Oamenii de ştiinţă susţin că până în 2000 se vor produce distrugeri fatale. Ei fac apel la toate statele să elaboreze planuri de salvare a mediului înconjurător.

Preşedintele Tito, fondatorul Iugoslaviei, a murit

<1980>

Mareşalul Tito, pe numele său adevărat Iosip Broz, părintele Iugoslaviei de azi, moare la vârsta de 87 de ani. În timpul celui de-al doilea război mondial el a condus mişcările partizanilor împotriva cuceritorilor germani. În 1945 şi-a orientat ţara spre progresul socialist. În anii 50, deoarece nu s-a aliat nici cu Uniunea Sovietică şi nici cu SUA, a devenit conducătorul orgnizaţiei ţărilor din afara blocurilor militare. Tito, care era de origine croată, reuşeşte să reunească într-un singur stat diferitele naţiuni, dar după moartea lui conflictele dintre ele vor reînvia.

În Orientul Apropiat izbucneşte războiul

<1980>

Soldaţii irakieni pătrund în Iranul învecinat. Schimburile de focuri de armă ce durează deja de câteva luni la graniţa irano-irakiană degenerează, în cele din urmă, într-un război adevărat. Şeful irakian, Saddam Hussein, s-ar părea că se bazează pe posibilitatea de a profita de problemele interne ale Iranului. Conducătorul religios, aiatolahul Khomeini, după eşecul şahinşahului din 1979, a creat un stat islamic bazat pe religie, din care a extirpat orice influenţă occidentală, fapt pentru care statele occidentale au refuzat orice sprijin pentru Iran. Dar Saddam greşeşte, pentru că

deşi Iranul este slab înarmat, dispune de o mulţime de soldaţi, iar pentru lupta dusă pentru Khomeini şi pentru revoluţia islamică se aşteaptă trimiterea în luptă chiar şi a copiilor. Luptele ţin până în 1988. Există mai multe motive de discordie. Ambele ţări îşi revendică un rol de supremaţie în Golful Persic. Saddam se teme şi de extinderea mişcării islamice în Irak. În mod oficial, marile puteri nu susţin pe nici una dintre părţile beligerante, dar deoarece majoritatea navelor cisternă transportatoare de petrol trec prin Golful Persic, acordă o atenţie deosebită celor ce se petrec acolo.

John Lennon este asasinat

<1980>

La New York, în plină stradă, este ucis starul rock, în vârstă de 40 de ani, John Lennon. Cu puţin timp înainte de atentat, făptaşul Mark Chapman îi ceruse un autograf. Lennon a dobândit faimă mondială ca membru al grupului Beatles. Împreună cu soţia sa, Yoko Ono, a organizat câteva mişcări teatrale, printre care şi Bed In, respectiv În Pat. În 1969 au stat în pat timp de o săptămână la Amsterdam, pentru a demonstra în favoarea păcii.

Statul independent Zimbabwe are o situaţie grea

<1980>

Zimbabwe este statul african nou constituit din fosta colonie britanică Rhodesia. Şi în Rhodesia minoritatea albă a ajuns la putere, la fel ca în Republica Sud-Africană. În 1965, primul ministru Ian Smith a proclmat independenţa Rhodesiei, pentru a păstra puterea albilor. Mai târziu a fost pus la colţ pe de o parte prin rezistenţa armată internă din partea populaţiei negre, pe de altă parte pentru că străinătatea a sistat comerţul cu ţara lui.

Schimbări pe lista ierarhică a vânzărilor de automobile

<1980>

Cel mai mare producător de automobile al lumii este Japonia. Cu cele 12,7 milioane de maşini, asiaticii i-au împins pe americani pe locul doi. Chrysler a scăpat de crah numai datorită unui împrumut de 1,5 miliarde USD, General Motors şi Ford sunt şi ei datori. Din cauza creşterii preţului benzinei, se cumpără de preferinţă maşinile mai mici. Americanii nu erau pregătiţi pentru aşa ceva, astfel că Toyota, Honda şi Nissan cu maşinile lor mici reuşesc să le fure o mulţime de cumpărători.

Evenimentul cel mai important al familiei regale engleze este nunta Dianei şi a lui Charles

<1981>

Nunta anului este totodată şi a deceniului. Lady Diana Spencer şi moştenitorul tronului Angliei, Charles, îşi celebrează căsătoria la catedrala Sf. Paul din Londra. Peste o sută de mii de oameni îi întâmpină cu urale pe străzile capitalei britanice, iar prin televiziune 700 de milioane de telespectatori privesc evenimentul. Mireasa, de 20 de ani, poartă o rochie de culoarea fildeşului, cu o trenă de 8 metri, mirele, de 32 de ani, poartă uniforma de gală a marinei regale. Diana oferă o imagine superbă la coborârea din caleaşcă. Ea este fiica celui de-al doilea conte din familia Spencer, care se poate lăuda cu o ascendenţă la fel de nobilă ca fiul reginei Elisabeta. Doi regi Stuart, Carol al II-lea şi Iacob al II-lea, erau şi ei descendenţi ai aceleiaşi familii.

Papa este împuşcat de către un puşcăriaş evadat

<1981>

Viaţa Papei Ioan Paul al II-lea este în pericol, când în Piaţa Sf. Petru din Roma se trag asupra lui 4 gloanţe. Sfântul Părinte trecea în maşina sa deschisă, în papamobil, când un bărbat trage asupra lui. Şeful bisericii catolice este imediat transportat la spital şi operat. Gravitatea rănilor primite nu-i permite o vindecare rapidă, trebuind să petreacă luni de zile în spital. De mânia mulţimii furioase poliţia abia reuşeşte să-l protejeze pe atentator. Mehmet Ali Agca, în vârstă de 23 de ani, evadase dintr-o închisoare din Turcia, unde fusese închis pentru crimă. Acum, la 22 iulie, e condamnat la închisoare pe viaţă.

180 miliarde USD pe an

<1981>

Reagan creşte cheltuielile militare cu 180 miliarde USD pe an. Printre altele, pentru dezvoltarea bombardierului B1 şi echiparea armatei cu încă 100 astfel de aparate. Congresul adoptă propunerea şi votează în favoarea ei.

În Franţa alegerile sunt câştigate de partidul socialist

<1981>

La alegerile din Franţa, pentru prima dată din anii 30 încoace, câştigă candidatul socialist. Liderul partidului socialist, François Mitterrand, îl învinge pe actualul preşedinte, Valéry Giscard d'Estaing. Victoria lui este explicată prin faptul că a reuşit să câştige de partea lui toate partidele de stânga, chiar şi partidul comunist. Noul preşedinte promite să lichideze

şomajul, să crească impozitele celor bogaţi şi să etatizeze băncile. În parlament conservatorii sunt majoritari. Noul preşedinte proclamă alegeri noi, la care uniunea de stânga obţine 289 de locuri din 491.

Văduva lui Mao e condamnată la moarte

<1981>

Ciang Cing, văduva lui Mao Tse Tung, e condamnată la moarte pentru crimă împotriva sirguanţei statului. Fosta actriţă era membră a Bandei Celor Patru. Ei au fost arestati în 1976 pentru că, după moartea lui Mao, au vrut să pună mâna pe putere. Dintre ceilalţi trei inculpaţi doi au fost condamnaţi la închisoare pe viaţă şi unul la moarte. Prin acest demers, noul regim chinez dovedeşte că a părăsit definitiv vechea politică a lui Mao.

Bob Marley, creatorul stilului reggae, a murit

<1981>

Bob Marley, muzician reggae, decedează în urma unui cancer, la vârsta de 36 de ani. Stilul reggae s-a născut din genul de muzică soul de origine jamaicană, din cartierul săracilor din Kingston - unde se născuse şi Marley. În anii 70, împreună cu ansamblul The Wailers, el prezentase lumii întregi muzica reggae. Cântecele lui vorbesc despre exploatarea negrilor şi despre speranţa într-un viitor mai bun.

În Ungaria se dă startul pentru întreprinderile particulare mici

<1981>

Intră în vigoare ordinul în baza căruia în Ungaria pot funcţiona magazine şi unităţi de alimentaţie publică mai mici, în sistem contractual sau de închiriere. Şapte ani mai târziu, 44% din localurile de alimentţie publică funcţionează în acest fel. Numărul întreprinzătorilor mici din industrie şi industria de construcţii este încă tot redus. De aceea se permite înfiinţarea unor colective economice individuale sau de întreprindere, precum şi a unor grupări profesionale industriale cooperatiste. În marea lor majoritate, noile forme de organizare încep să se dezvolte, ele fiind precursorii formelor de întreprinderi în curs de constituire mai liberă începând din 1988.

Anwar el Sadat este asasinat

<1981>

La Cairo, cu ocazia unei parade militare, Anwar El Sadat este ucis de propria sa gardă, evenimentul soldându-se cu încă şase morţi. Făptaşul a virat în faţa tribunei cu un jeep şi, în momentul în care toată lumea privea în sus la parada forţelor aeriene, a tras asupra

preşedintelui. Sadat a devenit preşedintele Egiptului în 1970 şi şi-a făcut mulţi duşmani prin politica sa externă. Mulţi nu i-au putut trece cu vederea acordul încheiat cu Israelul în calitatea sa de şef de stat arab. Urmaşul său, Hosni Mubarak, declară că va fi continuatorul politicii lui Sadat.

Grevistul foamei Bobby Sand moare

<1981>

La Belfast, capitala nord-irlandeză, la aflarea veştii morţii lui Bobby Sand izbucneşte seria violenţelor. El a murit după 65 de zile de grevă voluntară a foamei în închisoare, ca membru al organizaţiei teroriste IRA. El a vrut să obţină, împreună cu vreo doi tovarăşi de puşcărie, statutul de deţinut politic, să nu fie considerat condamnat de drept penal şi să aibă parte de condiţii de detenţie mai bune. Primul ministru britanic, Dna Margaret Thatcher, i-a respins însă pretenţiile. Cu câteva săptămâni înaintea decesului său, Sand a fost ales deputat în parlament, dar, deoarece era în închisoare, nu şi-a putut îndeplini funcţia.

Situaţie excepţională în Polonia

<1981>

Generalul Jaruzelski declară starea de necesitate în Polonia. Interzice trecerea frontierei, armata lichidează greva şi împotrivirile. Sindicatul Solidaritatea a obţinut prin forţarea guvernului o libertate fără precedent în ţările socialiste. Dificila situaţie economică a Poloniei, creditele externe şi devalorizarea monedei au ridicat probleme îngrijorătoare pentru ţară. Se putea presupune că Uniunea Sovietică se va amesteca în problemele vitale ale ţării. Principala strădanie a lui Jaruzelski, care începând din februarie este prim-ministru, este restabilirea vechii ordini, fapt susţinut şi de conducerea Uniunii Sovietice.

După mai bine de un an de zile, ajung acasă, în sfârşit, americanii ţinuţi prizonieri în Iran

<1981>

Ostatecii americani reţinuţi în Iran în noiembrie 1979 sosesc în Algeria, prima lor haltă în drumul lor spre casă. Cu 15 luni în urmă, 400 de studenţi radicalişti iranieni au năvălit în clădirea ambasadei americane şi au luat prizonieri 66 de lucrători ai ambasadei. Majoritatea femeilor şi persoanele de culoare au fost imediat eliberate, dar şi aşa au mai rămas în mâinile extremiştilor 53 de prizonieri. Ei pretind reîntoarcerea în ţară a şahului din America, pentru a-l pune sub acuzare. Guvernul iranian nu-şi asumă responsabilitatea actului terorist şi nu doreşte să intervină. După eşuarea tratativelor, SUA încearcă, în aprilie 1980, să-i salveze pe prizonieri cu ajutorul unui elicopter, dar nu reuşesc. Când, în iulie 1980, şahul moare, teroriştii pretind banii lui din conturile aflate la băncile din Statele Unite. În sfârşit, acum părţile pot cădea de acord.

Un nou atentat antiprezidenţial în Statele Unite

<1981>

Imaginea terifiantă a atentatului din 1963 de la Dallas împotriva preşedintelui Kennedy revine în mintea americanilor. Şi anume atunci când se trage asupra preşedintelui Reagan de abia instalat de 3 luni. Este imediat dus la spital, unde i se extrage un glonte din piept. În scurtă vreme, îşi revine. Trei persoane au fost rănite când atentatorul şi-a descărcat arma de la mică distanţă. Bărbatul de 25 de ani îşi motivează acţiunea prin aceea că dorea să atragă atenţia actriţei Jodie Foster asupra sa.

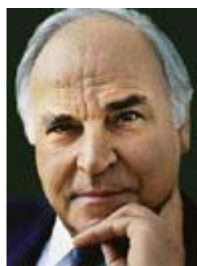
Războiul dintre Anglia şi Argentina pentru insulele Falkland

<1982>

În partea sud-vestică a Oceanului Atlantic, la distanţă de 480 de km de Argentina, soldaţii englezi ocupă capitala insulelor Falkland, Port Stanley. În felul acesta, războiul purtat de 10 săptămâni pentru insulele Falkland, numite de argentinieni Malvine şi care a pricinuit moartea a 1000 de oameni, ia sfârşit. Argentina are şi ea pretenţii asupra arhipelagului, care era colonie engleză din 1833 şi de aceea, la întâi aprilie, soldaţii argentinieni au intrat pe insulă. Pentru recucerirea insulei situate la 13.000 km, Marea Britanie a trimis unităţi militare îmbarcate pe vapoare. Înfrângerea a subminat puterea regimului militar argentinian. Acesta trebuie să şi demisioneze în 1983 şi să cedeze guvernarea ţării unui preşedinte ales democratic.

Helmut Schmidt este scos din funcţie

<1982>

Cancelarul federal german, Helmut Schmidt este schimbat din post prin aşa numita iniţiativă de neîncredere constructivă. Membrii Adunării Federale îl votează pe Helmut Kohl drept cancelar, care e preşedintele guvernului creştin-democrat. Kohl era preşedintele guvernului de uniune liberal-social-democrată din 1947, dar după desprinderea liber-democraţilor din coaliţie au găsit un nou asociat în creştin-democraţi. Mai repede decât se stabilise, în martie 1983, se alege din nou adunarea federală. Dintre cei 498 de membri, liber-democraţii şi social-democraţii au 178 de voturi, astfel ei sunt majoritari în noua adunare federală.

Israelul atacă Frontul de Eliberare Palestinian în cuibul său din Beirut

<1982>

Libanul este ocupat de Israel şi, după lupte îndârjite de câteva săptămâni, obţine ca Organizaţia de Eliberare a Palestinei să-şi părăsească baza de la Beirut. Organizaţia de Eliberare a Palestinei luptă pentru un stat independent în Orientul Apropiat şi comite mereu acţiuni teroriste împotriva Israelului. Israelul respinge dorinţa lor de a avea un stat independent şi se răzbună pentru atacurile îndreptate împotriva sa. Deşi israelienii reuşesc să obţină ca OEP-ul să părăsească Libanul, ei trezesc revolta lumii întregi împotriva incursiunii lor banditeşti din Beirut.

Acord pentru apărarea Antarcticei

<1982>

De azi încolo, inestimabila faună a Antarcticei este ocrotită si ferită de extincţie printr-un acord internaţional. Scopul este mai ales ocrotirea sepiilor, a peştilor şi în mod deosebit cea a crilului. În Oceanul Atlantic trăiesc o mulţime de raci mărunţi. Ei constituie hrana principală a balenelor şi a caşaloţilor, dar ar fi potriviţi şi pentru hrana oamenilor, deoarece conţin foarte multe albumine. Primul acord de ocrotire a Antarcticei a fost încheiat în 1959.

Prinţesa Grace de Monaco moare într-un tragic accident

<1982>

Prinţesa Grace de Monaco, pierzând controlul asupra volanului într-o curbă periculoasă, se prăbuşeşte cu maşina într-o prăpastie de 37 m adâncime. Stephanie, fiica ei mezină, care şedea alături supravieţuieşte accidentului. Cu 25 de ani în urmă, prinţesa Grazia Patricia era actriţă la Hollywood, fiind cunoscută sub numele de Grace Kelly. A devenit celebră cu rolurile principale din filmele Acoperişurile Nissei şi Fereastra din dos. Când în 1956 s-a căsătorit cu prinţul Rainier, a renunţat la cariera sa cinematografică.

Membri ai armatei federale participă şi ei la demonstraţiile de masă împotriva înarmării atomice

<1983>

O demonstraţie de masă la punctul culminant al toamnei fierbinţi vest-europene. Un milion şi trei sute de mii de oameni se revarsă pe străzi în Germania, pentru a protesta împotriva noilor arme atomice. Toate acestea au fost provocate de faptul că America intenţionează să amplaseze din

nou rachete pe teritoriul Germaniei de Vest. Armele, prevăzute cu ogive nucleare, pot ajunge în câteva minute în capitala sovietică. Deşi nici Europa Occidentală şi nici americanii nu doresc să atace Moscova, părerea lor este că numărul rachetelor trebuie să corespundă cu cel de care dispun sovieticii. Membrii mişcării pentru pace consideră absurde aceste argumente, deoarece chiar şi în prezent există deja atâtea arme încât s-ar putea distruge cu ele întreaga lume. La aceste acţiuni participă mai mulţi politicieni ai verzilor şi mai multe celebrităţi. Scriitorul premiat cu premiul Nobel, Heinrich Böll, li se alătură demonstranţilor când blochează teritoriul militar unde ar fi fost aduse noile rachete. Soldaţii armatei federale au participat şi ei la una din adunările organizate la Bonn, deşi lor mai cu seamă le este interzis să fie acolo.

Sovieticii doboară un avion de pasageri sud-coreean

<1983>

Un avion de vânătoare sovietic doboară un avion de pasageri sud-coreean ce-şi efectua cursa regulată şi mor 289 oameni. Autorităţile sovietice declară că, atunci când l-au reperat, au crezut că este un avion de recunoaştere (spionaj). Aparatul de tip Jumbo efectua cursa New-York - Seul, dar a părăsit culoarul obişnuit şi a ajuns deasupra unui teritoriu militar strict secret. La Moscova s-a dat un comunicat, conform căruia avionul nu a răspuns la încercarea formaţiunii antiaeriene de a stabili cu el legătura radiofonică.

Soldaţii americani pătrund în Grenada pentru presupusa apărare a locuitorilor americani

<1983>

Soldaţii americani ocupă minusculul stat insular caraibian Grenada. Preşedintele Ronald Reagan şi-a trimis trupele pentru răsturnarea guvernului de stânga, ajuns la putere în urma unui puci. Drept motiv s-a invocat apărarea locuitorilor americani, precum şi faptul că micile state din jur au cerut şi ele sprijin - afirmă SUA. Acţiunea este înfierată la Consiliul de Securitate al ONU, pentru că atacul împotriva unei ţări independente calcă în picioare dreptul internaţional.

Stern a căzut victima unei înşelăciuni ingenioase

<1983>

Redactorii revistei Stern prezentau la o conferinţă de presă, plini de trufie, cele 40 de note din jurnalul despre care se spunea că ar fi fost ţinut de Hitler între 1932 şi 1945. Multă lume considera că în oglinda acestei descoperiri întâmplările din vremea fascismului trebuie privite altfel. La mai puţin de o săptămână după aceea, revista Stern recunoaşte că a fost înşelată, deoarece nu Hitler, ci de fapt Konrad Kujai a scris presupusele comentarii. Ei au mai inventat şi o poveste destul de năstruşnică despre felul în care până acum documentele au putut sta ascunse. Kujai primise mai multe milioane de mărci pentru falsul jurnal. Stern a fost păgubită nu numai financiar, dar s-a şi făcut de râs şi acum e îngrijorată pentru buna ei reputaţie. Gerd

Heidemann şi escrocul Kujai, reporterul revistei Stern sunt condamnaţi la mulţi ani de închiisoare.

Deja şi o femeie americană s-a plimbat prin spaţiul cosmic

<1983>

După o călătorie de şase luni revine pe pământ cu nava Challenger Sally Ride, prima cosmonaută americană. Sovietica Valentina Tereşcova a fost prima femeie care, cu 20 de ani în urmă, a zburat în cosmos.

Pershing în Germania

<1983>

Ca răspuns la rachetele sovietice, SUA amplasează pe teritoriul Germaniei rachete cu rază medie de acţiune. Drept urmare, sovieticii au părăsit conferinţa de pace.

Ciocniri între budhişti şi hinduşi în Sri Lanka

<1983>

Ciocnirea dintre singalezi şi tamili face mai mult de o sută de morţi în Sri Lanca. În statul insular, situat spre sud-est de India, tamilii de religie hindi sunt învinşi de singalezii budhişti. Extremiştii tigri tamili cer de mai mulţi ani un stat independent.

Savanţii descoperă secretul mortal al virusului SIDA

<1984>

Cercetătorii francezi şi americani recunosc agentul patogen care cauzează groaznica boală SIDA. Sistemul imunitar înnăscut îi apără, de obcei, pe oameni de infecţii pentru că stăpâneşte virusurile. Sindromul imunităţii dobândite, SIDA sau AIDS - după numele dat din iniţialele denumirii engleze - alterează tocmai sistemul de apărare. Organismul, slăbit de agentul patogen, nu mai poate opune rezistenţă unor boli ca, de exemplu, tuberculoza sau pneumonia. În America, de la apariţia SIDA, în 1979, s-au înregistrat 3.775 bolnavi, dintre care 1.642 au murit deja. Boala este transmisă pe cale sanguină şi prin secreţiile corporale, mai cu seamă prin contact sexual. Recunoaşterea virusului a facilitat crearea testului SIDA, cu toate că până la sfârşitul anului 1999 încă nu s-a găsit vaccinul anti-SIDA, care ar putea vindeca boala însăşi. În schimb, există medicamente care pot îmbunătăţi sistemul imunitar al bolnavului.

Sovieticii şi aliaţii lor boicotează jocurile olimpice din America

<1984>

Carl Lewis este starul jocurilor olimpice din Los Angeles. Ecaterina Szabo, gimnasta româncă de origine maghiară, duce şi ea acasă 4 medalii de aur şi una de argint. Uniunea Sovietică şi aliaţii ei plătesc cu aceeaşi monedă boicotul din 1980 organizat împotriva olimpiadei din Moscova şi nu se prezintă în America.

Accidentul de la un combinat chimic din India a cauzat moartea a 2000 de oameni

<1984>

2000 de oameni au murit ucişi de gazul toxic scurs de la combinatul chimic din oraşul Bhopal. Teama ca încă 200.000 de oameni să se îmbolnăvească de insuficienţă renală şi hepatică sau să orbească este reală. Fabrica aparţine societăţii americane Union Carbide şi produce ierbicide. Societatea promite că muncitorii hinduşi vor primi despăgubiri la acelaşi nivel cu americanii. Presa din India acuză Union Carbide-ul de neglijenţă în sistemul de siguranţă a muncii. În perioadele anterioare s-au mai înregistrat, nu o dată, mici cantităţi de toxine în atmosfera din jur.

Terra se va încălzi dacă vom continua să ardem atâta combustibil

<1984>

Terra se încălzeşte datorită utilizării combustibililor, a cărbunelui şi petrolului. În urma arderilor, creşte eliberarea de bioxid de carbon, acesta se include în atmosfera Pământului şi duce la creşterea temperaturii în întreaga lume. Nivelul mării ar creşte cu 3 m la o încălzire cu 5°C.

Indira Ghandi este asasinată din motive religioase

<1984>

Indira Ghandi, primul ministru al Indiei, este ucisă de doi membri ai propriei sale gărzi de corp. Gărzile de corp, de religie sikh, răzbună astfel vandalizarea Templului de Aur din Aristar, sanctuarul cel mai bine păzit al sikhşilor. În iunie, mai mulţi credincioşi sikhşi s-au baricadat în Templul de Aur, pentru a face auzită vocea celor ce pretindeau o mai mare libertate religioasă. Templul a fost asaltat de trupele guvernamentale şi au murit 712 sikhşi şi 90 de militari. Fiul Indirei Gandhi, Rajiv Gandhi este ales în postul ei.

Hidrocentrala de la Itaipu este de clasă mondială

<1984>

La Itaipu se pune în funcţiune cea mai mare hidrocentrală din lume care barează apele fluviului Parana, la hotarul dintre Brazilia şi Paraguay. Dacă funcţionează toate cele 18 turbine ale sale, hidrocentrala are o producţie de 75 de miliarde kW, din care o parte va aproviziona Sao Paolo. Din pământ şi piatră a fost ridicat un baraj de 189 m înălţime, care împrejmuieşte un bazin de 1.460 km2. Pentru aceasta au trebuit inundate mai multe sate, locuitorii lor trebuind să fie mutaţi. Mulţi se îndoiesc de necesitatea producerii unei cantităţi atât de mari de energie electrică.

La concertul de muzică rock organizat pentru ajutorarea africanilor au evoluat cele mai celebre staruri

<1985>

70 de milioane de dolari au adus cele două concerte rock ameţitoare organizate pentru ajutorarea africanilor care sufereau de foame, la acest concert au cântat 60 dintre cele mai celebre vedete ale rock-ului. Unul dintre concerte a avut loc la Philadelphia, celălalt la Londra. Organizaţia de întrajutorare care s-a ocupat de organizare a fost Band Aid. La concerte au participat peste 160.000 de oameni şi mai multe milione de telespectatori din toată lumea au putut privi spectacolele. Interpreţii au cerut contribuţii de la auditoriu, iar ei şi-au dăruit onorariile. Printre alţii, au cântat şi Tina Turner, Madonna şi formaţiile Dire Straits, Queen şi U2. Band Aid a fost fondată în 1984 de Midge Ure şi Bob Geldof. Populaţia înfometată din Etiopia a fost ajutata cu milioanele de dolari rezultaţi în urma editării cântecului Do They Know It's Christmas? - Ştiu ei oare că e Crăciun?

Erupţia vulcanică presemnalată a cauzat moartea a 23.000 de oameni, deşi autorităţile ar fi putut să evacueze la timp populaţia

<1989>

Vulcanul Nevado del Ruiz din Columbia a erupt din nou, după 140 de ani de repaus. Locuitorii a patru oraşe din jur au fost treziţi în miez de noapte de avalanşa compusă din apă, mâl, cenuşă şi bucăţi de stâncă, care s-a abătut asupra lor. Numărul victimelor depăşeşte 23.000. Un strat de mâl de 8 m grosime acoperă oraşul Armero, locuit odinioară de 50.000 de oameni. Vulcanul, situat la 130 de km de capitala Columbiei, Bogota, părea să se mişte încă din decembrie 1984. Experţii au propus evacuarea aşezărilor din jurul muntelui înalt de 5.398 m, dar organele oficiale au stat cu mâinile în sân.

La Bruxelles, încăierarea dintre suporterii italieni şi britanici face 38 de victime.

<1985>

Microbiştii au fost cuprinşi de o spaimă oarbă când, pe stadionul Heysel din Bruxelles, suporterii italieni au fost atacaţi de împătimiţii de fotbal englezi. În încăierare au murit 38 de oameni şi peste 400 au fost răniţi. Evenimentul s-a petrecut imediat înainte de finala Cupei Europene, unde s-ar fi întâlnit echipa torineză Juventus cu Liverpool. Meciul se ţine, în ciuda tulburărilor şi a deceselor, pentru că organele competente au considerat că dacă ar fi amânat întâlnirea, suporterii ar fi putut să fie instigaţi la violenţe şi mai mari.

Agenţi secreţi francezi scufundă vasul Greenpeace

<1985>

Rainbow Warrior, vasul organizaţiei de ocrotire a mediului Greenpeace, este aruncat în aer cu ajutorul a două mine aderente în portul capitalei Noii Zeelande, Auckland. Echipajul compus din 9 persoane a putut scăpa, dar a murit Fernando Pereira, fotograful. Vasul se îndrepta spre atolul Mururoa din Oceanul Pacific, unde francezii efectuau explozii subterane cu arme atomice. Charles Hernu, ministrul francez al apărării, îşi dă demisia când, în septembrie, se află că făptaşii au fost doi reporteri francezi.

Gorbaciov este preşedinte

<1985>

La 11 martie, după moartea secretarului general Cernenko, Gorbaciov devine noul preşedinte al Uniunii Sovietice. Încă din prima lună, el introduce o serie de reforme noi şi îmbunătăţeşte relaţiile cu Apusul.

Becker învinge în mod surpinzător la turneul de tenis de la Wimbledon

<1985>

Tânărul jucător de 17 ani, Boris Becker, produce surprize uimitoare la turneul de tenis de la Wimbledon, deoarece a stabilit mai multe recorduri. Pe de o parte, el este cel mai tânăr campion, este primul german care câştigă concursul de la Wimbledon şi el este primul învingător dintre cei neevidenţiaţi. Jucătorii de prim rang sunt evidenţiaţi încă înainte de tragerea la sorţi a perechilor, pentru a nu se întâlni încă din primele tururi. In finală. Boris Becker îl învinge în trei game-uri pe americanul Kevin Curren. Pentru loviturile sale tari, jucătorul primeşte de la ziariştii englezi numele de Boris Bum-Bum.

În ciuda rănirii sale, Hinault câştigă Tour de France-ul

<1985>

Francezul Bernard Hinault câştigă pentru a cincea oară cea mai grea cursă ciclistă din lume, Tour de France. Campionul, în vârstă de 30 de ani, îl întrece cu 1 minut şi 42 de secunde pe ciclistul american Greg Lemond. Când a căzut, la 13 iulie, şi şi-a fracturat nasul, lui Hinault i s-a părut că totul s-a dus de râpă, dar şi-a continuat neînduplecat concursul, în ciuda contuziilor suferite.

Pe baza principiului ochi-pentru-ochi, un Jumbojet american este aruncat în aer

<1986>

Explodarea unei bombe într-un Jumbojet al societăţii aeriene americane Pan Am face 170 de victime umane. Aparatul explodează deasupra localităţii Lockerbie din Scoţia şi mor 259 pasageri, plus 11 localnici. El zbura de la Frankfurt pe Main spre New York. Martorii oculari spun că avionul s-a transformat pe neaşteptate într-o uriaşă minge de foc. Bucăţile sfărâmate ale avionului, care s-au prăbuşit peste case, au distrus 30 de clădiri. La examinarea resturilor s-a constatat că explozia a fost produsă de o bombă de plastic pusă într-un geamantan. Încă nu e clar cine este responsabil pentru atentat. Acţiunea a fost revendicată de mai multe organizaţii teroriste arabe şi iraniene. Se presupune că s-au răzbunat pentru doborârea de către un vas american de război a unui avion de pasageri iranian, la data de 3 iulie. Americanii au confundat avionul de pasageri cu unul de vânătoare.

Fostul soldat al Wehrmachtului, Kurt Waldheim, este ales preşedinte al statului în Austria

<1986>

Kurt Waldheim este ales de austrieci ca preşedinte al statului cu o majoritate zdrobitoare. Dezvăluirea rolului jucat de el în cel de-al doilea război mondial a trezit mari suspiciuni. El a fost membru al unei formaţiuni a Wehrmachtului care a comis crime de război în Iugoslavia. Nu este însă clar dacă Waldheim însuşi a participat la astfel de acţiuni.

Lovitură de stat în Filipine, Marcos e răsturnat

<1986>

Guvernatorul Filipinelor, Ferdinand Marcos, este alungat printr-o lovitură de stat nesângeroasă. El a dobândit puterea în 1965, iar în 1973 i-a reuşit să obţină menţinerea puterii şi pe viitor. Principalul său scop a fost acela de a se îmbogăţi şi de a-şi promova rudele

şi prietenii în funcţii guvernamentale. Următorul prim-ministru va fis Corazon Aquino, văduva unuia dintre politicienii din opoziţie. asasinaţi de soldaţii lui Marcos în 1983.

Cea mai mare catastrofă cosmonautică este explozia navei americane Challenger

<1986>

Rudele şi invitaţii la centrul de cercetări cosmice din Florida sunt nevoiţi să privească înmărmuriţi până la capăt cum explodează nava cosmică Challenger, la 73 de secunde de la lansare, şi recade pe pământ sub forma unui imens glob de foc. Echipajul compus din 7 persoane a fost nimicit. Nava zbura spre cer cu o viteză de 3.200 km/h, când una din rachetele solide s-a desprins şi rezervorul exterior de combustibil e cuprins de flăcări. Acesta este accidentul cel mai grav din istoria cosmonauticii. Până la ora actuală nu s-a putut stabili cauza tragediei. După explodarea navei Challenger, pentru mai bine de doi ani, se suspendă călătoriile cosmice cu participare umană.

Haiti îşi alungă preşedintele, pe Jean-Claude Duvalier

<1986>

Preşedintele statului caraibian Haiti, Jean-Claude Duvalier, este alungat din ţară. Duvalier, numit de popor Baby Doc, a moştenit puterea de la tatăl său, Papa Doc, care era preşedinte haitian din 1957. Ambii s-au interesat doar de fericirea familiei lor. Aveau o poliţie secretă înspăimântătoare, care folosea procedee de o cruzime deosebită faţă de duşmanii săi.

Olof Palme este asasinat în plin centrul Stockholmului

<1986>

La Stockholm, în inima oraşului, primul ministru Olof Palme este împuşcat la ieşirea dintr-un cinematograf. Făptaşul dispare fără urmă. Palme a fost şeful guvernului între 1969-1976 şi reales din 1982. Confesiunea sa de credinţă pentru pace era apreciată şi dincolo de hotarele Suediei. Înainte de a fi fost reales în 1982, el a încercat să intermedieze pacea între Iran şi Irak, ca împuternicit ONU.

Tragedie infernală la centrala atomică din Cernobîl

<1986>

La centrala atomică ucrainiană de la Cernobîl se petrece cea mai gravă nenorocire de la utilizarea paşnică a energiei atomice încoace. În urma unor manevrări greşite, se produc două explozii, care împrăştie acoperişul de beton al reactorului, concomitent producându-se şi un incendiu. Erupe un nor radioactiv, cu radiaţia de 40-50 de ori mai mare decât cea a bombei de la Hiroshima. 200 de oameni sunt

transportaţi la spital din cauza iradierii radioactive, dintre care 28 mor. Datorită perioadei de incubaţie, se poate presupune îmbolnăvirea de cancer a mai multor mii de oameni. 135.000 de cetăţeni sunt evacuaţi. Norul radioactiv este purtat de vânt spre nordul şi estul Europei. În mai multe locuri se măsoară intensităţi ridicate ale radioactivităţii.

Lăudărosul tânăr german poate să regrete încă de 1.460 de ori faptul că a aterizat în Piaţa Roşie din Moscova

<1987>

Un tânăr german de 17 ani reuşeşte să treacă neobservat de apărarea antiaeriană sovietică, declarată invincibilă. Hamburghezul Mathias Rust intră în spaţiul aerian sovietic cu avionul său de tipul Cessna 172 şi aterizează în Piaţa Roşie. A zburat atât de jos, încât radarele sovietice nu l-au depistat. Guvernul sovietic se răzbună amarnic nu numai pentru îndrăzneala tânărului, dar mai ales pentru jignirea adusă prestigiului său şi-l condamnă la patru ani de lagăr de muncă.

Incendiul din metroul londonez şi-a putut face de cap din cauza neglijării instalaţiilor de securitate

<1987>

Incendiul iscat în staţia King's Cross a metroului londonez provoacă moartea a 30 de oameni şi rănirea mai multora. Flăcările s-au aprins într-un lift de lemn, apoi s-au extins în sala de intrare. Focul a ajuns până la vagoane, unde trenurile încă tot mai soseau unul după altul. În urma tragediei, criticile faţă de societate s-au accentuat. Cu toate că experţii propuseseră cu trei ani mai înainte instalarea unor dispozitive automate de stingere a focului, staţia nu dispunea de un astfel de sistem.

Răsturnarea ferryboatului Herald of Free Enterprise a fost cauzată de o neglijenţă umană

<1987>

Când ferryboatul plin de maşini Herald of Free Enterprise s-a răsturnat, peste 200 de pasageri s-au înecat în apele îngheţate ale Mării Nordului. La prova şi la pupa vaporului se află nişte porţi imense, prin care maşinile pot urca, respectiv coborî de pe vas. De astă dată, ferryboatul a pornit înainte de închiderea porţilor. Apa a pătruns la nivelul punţii cu maşini, imensul bac s-a clătinat şi s-a răsturnat. La câteva minute de la tragedie, sosesc ajutoarele, dar nu mai pot fi salvate decât 408 persoane.

Solidarizare internaţională pentru protejarea stratului de ozon

<1987>

La Montreal se încheie un acord internaţional pentru ocrotirea atmosferei terestre. Obiectivul fixat de cele 27 ţări, printre care SUA şi numeroase ţări europene, este ca, până în 1999, să se reducă la jumătatea cantităţii actuale folosirea hidrocarburilor halogenizate. Şi anume pentru că substanţa folosită la sistemele de răcire ca lichid de răcire, la flacoanele de spray ca gaz de antrenare dăunează stratului de ozon, care protejează Terra de pătrunderea radiaţiilor ultraviolete. Până la sfârşitul anilor 70 s-a aflat şi faptul că deasupra Antarcticei stratul de ozon s-a subţiat.

Gorbaciov promite îmbunătăţirea considerabilă a situaţiei Uniunii Sovietice

<1987>

În politica Uniunii Sovietice se constantă o nouă orientare. Secretarul general al partidului comunist, Mihail Gorbaciov, cheamă partidul la deschidere. El consideră posibil ca, de acum înainte, la alegeri cetăţenii să poată alege dintre mai mulţi candidaţi. El conduce ţara din 1985 şi de la bun început s-a străduit să îmbunătăţească şi să modifice condiţiile Uniunii Soviertice. Pentru reorganizarea societăţii, respectiv pentru realizarea perestroicăi şi lămurirea amănunţită a populaţiei, politica lui se extinde şi asupra glaznostului. Sovietele s-au antrenat deja să-şi analizeze viaţa, dar Gorbaciov vrea să restrângă cenzura, deci prin radio, televiziune şi presă guvernul va putea fi deja criticat. În afară de aceasta, doreşte să reducă riscul unui război atomic, de aceea porneşte tratativele de dezarmare generală cu americanii. El se pregăteşte să acorde o mai mare independenţă statelor socialiste est-europene, până acum considerabil influenţate de Uniunea Sovietică.

Atacul gherilelor tamile

<1987>

Gherilele tamile atacă un convoi în Sri Lanca. Ele ucid 127 de oameni şi rănesc alţi 60.

În urma inundaţiilor, situaţia Bangladeshului, şi aşa sărac, devine imposibilă

<1988>

Inundaţiile cele mai cumplite din ultimii ani lovesc Bangladeshul, ţara cea mai săracă din lume. 20 de milioane de oameni îşi pierd acoperişul de deasupra capului, aproape două treimi din ţară sunt năpădite de puhoaie. Ogoarele ajung sub apă, rezervele de alimente sunt distruse şi valurile au spălat digurile şi

drumurile. Aeroportul principal şi portul cel mai important sunt inutilizabile, iar liniile ferate, situate cu un metru mai sus decât nivelul anunţat al inundaţiei, sunt acoperite de apă. Mai mult de 2.600 de persoane au murit. Sute de mii de oameni s-au îmbolnăvit din cauza apei infestate şi a alimentelor alterate. Guvernul cere ajutor internaţional, dar medicamentele şi alimentele nu pot ajunge la ei decât pe drumuri ocolite şi nu este simplă nici repartizarea ajutoarelor.

Războiul din golf care a făcut "o mare" de victime ia sfârşit

<1988>

În războiul dintre Iran şi Irak, care ţine de opt ani şi a făcut aproape un milion de morţi şi o mulţime de răniţi, se încheie un armistiţiu. Fiecare dintre cele două părţi se declară învingător. Deşi ambele părţi s-ar putea declara mai degrabă învinse, deoarece războiul a reprezentat o adevărată decădere a economiei prin distrugerea instalaţiilor industriale şi de prelucrare a petrolului, a oraşelor, a liniilor ferate şi a porturilor. Experţii afirmă că pagubele de război se ridică la miliarde de dolari.

Înmormântarea membrilor IRA în Irlanda de Nord se transformă într-o baie de sânge

<1988>

Înhumarea celor trei membri ai organizaţiei teoriste catolice IRA din Irlanda de Nord degenerează într-un măcel. Un protestant posedat aruncă grenade de mână în mulţimea îndoliată şi începe să tragă cu mitraliera ca un smintit. 68 de oameni sunt răniţi şi trei mor. Poliţia îl protejează pe făptaş, ca să nu fie linşat de mulţimea înfuriată. Întâmplarea declanşează seria unor noi violenţe în Irlanda de Nord. Între catolici şi protestanţi vrajba internă pustieşte din 1968. Cei trei membri ai IRA înmormântaţi acum au fost împuşcaţi în data de 6 martie de membrii organizaţiei antiteroriste SAS, în colonia coroanei britanice Gibraltar, situată la polul sudic al Spaniei. Raportul oficial spune că membri SAS au tras din motive de apărare. Dar un martor ocular susţine că britanicii au deschis focul fără nici un avertisment.

Pentru prima dată un stat islamic este guvernat de o femeie

<1988>

La primele alegeri democratice organizate în Pakistan, după unsprezece ani de dictatură militară, majoritatea voturilor le dobândeşte Partidul Popular Pakistanez. Astfel ajunge prim-ministru, pentru prima dată, într-un stat islamic doamna Benazir Buttho, preşedintele partidului, fiica lui Zulficar Ali Bhutto, cel care a fost demis în 1977 şi executat în 1079. Generalul Ziaul Hakk a pus mâna pe putere în 1977 şi a vrut să transforme Pakistanul într-un stat islamic sever. În

august 1988 generalul a murit în urma unei catastrofe aviatice.

În Intifada, pentru lupta împotriva soldaţilor israelieni sunt recrutaţi mai ales copiii părinţilor ce trăiesc în taberele de refugiaţi

<1988>

În Algeria se proclamă statul palestinian independent, deşi linia de graniţă încă nu a fost stabilită în amănunţime, dar capitala sa este Ierusalimul, considerat şi capitală a Israelului. Israelienii provin de acolo, unde s-a creat statul Israel în 1948 şi de atunci războaiele pentru ţara lor se ţin lanţ. În decembrie 1987 palestinienii ce trăiau în teritoriile ocupate de Israel au organizat o răscoală sub numele de Intifada. Mai cu seamă, copiii părinţilor ce trăiesc în taberele de refugiaţi şi tinerii, organizează ciocniri stradale împotriva soldaţilor Israelieni. Deşi Intifada nu are rezultate eficiente, atmosfera internaţională susţine un punct de vedere mai solid în situaţia palestiniană şi critică procedeele Israelului împotriva răsculaţilor.

La Paris se dezveleşte monumentul lui Nagy Imre

<1988>

La comemorarea a 30 de ani de la execuţia fostului prim-ministru ungar Nagy Imre, i se înalţă un monument în cimitirul Pere Lachaise din Paris. Participanţii la tristul jubileu sunt savanţi, artişti, politicieni - printre ei Léon Barre, fost prim-ministru francez, Soares preşedintele Portugaliei. La sfinţirea monumentului sunt de faţă politicieni ai opoziţiei din Transilvania şi Ungaria precum şi membri ai emigraţiei maghiare.

Platforma de foraj din Marea Nordului a devenit o platformă de iad

<1988>

Când gazul de sondă răbufnit explodează în câteva locuri, platforma de foraj Piper Alpha se aprinde în flăcări în Marea Nordului, lângă malul răsăritean al Scoţiei. Limbile flăcărilor se ridică până la înălţimi de 100 m şi pe o lăţime de 2 km în jur, se poate simţi dogoarea lor. Cea mai mare parte a celor ce muncesc acolo, 167 de bărbaţi, mor în incendiu. Pe mulţi dintre ei flăcările i-au surprins în somn, unii reuşesc să se arunce în apele îngheţate ale Mării Nordului, de unde sunt scoşi de echipele de salvare. Numai după 23 de zile sunt în stare să domolească flăcările de pe platformă.

Armenia e zguduită de un cutremur devastator

<1988>

Republica Sovietică Armeană este zguduită de cutremure puternice. Căminele a 400.000 de oameni sunt nimicite, 25.000 de oameni mor. O parte considerabilă a oraşelor Szpitak şi Leninakan zace în ruină. Noile clădiri cu multe etaje prost construite se prăbuşesc în câteva minute, prinzând între dărâmături pe locatarii lor. Supravieţuitorii se străduiesc să-şi scoată rudele şi prietenii de sub ruine, săpând după ei cu tot felul de obiecte şi chiar cu mâinile goale. Preşedintele Uniunii Sovietice, Mihail Gorbaciov, îşi întrerupe vizita americană şi pleacă imediat la locul catastrofei. Ajutoarele internaţionale sunt imediat pregătite, dar pentru îndepărtarea ruinelor nu se dispune de un număr suficient de maşini grele. În plus, perspectivele de organizare raţională a salvării sunt vitrege. Cu un an în urmă, în ţară s-au declanşat mişcări de revoltă. Între armenii creştini şi populaţia musulmană a Republicii Azerbaidjan au apărut disensiuni.

George Bush îl învinge la mare distanţă pe Ronald Reagan la alegerile prezindenţiale din SUA

<1988>

Republicanul George Bush a câştigat alegerile prezidenţiale cu majoritate zdrobitoare. Ca vicepreşedinte al lui Ronald Reagan, preşedintele de până atunci, el a dobândit majoritate în 40 din cele 50 de state membre şi în felul acesta a primit 54% din totalul voturilor. Contracandidatului, Michael Dukakis, de la început i s-au prezis perspective mai modeste. Dar situaţia lui Bush nu va fi simplă nici în felul acesta, pentru că democraţii dispun de o majoritate considerabilă în congresul american. Pe lângă aceasta, Reagan îi lasă ca moştenire o datorie de stat ridicată, şomajul, o situaţie economică dificilă şi creşterea continuă a discrepanţelor dintre bogaţi şi săraci.

Cetăţenii est-germani primesc dreptul de călătorie liberă în Occident - şi zidul Berlinului se prăbuşeşte

<1989>

Berlinul Răsăritean şi cel Apusean au fost despărţiţi de un zid timp de 28 de ani. Între cele două Germanii se întindea o graniţă formată din turnuri de pază şi sârmă ghimpată. Cetăţenilor est-germani li s-a interzis călătoria sau emigrarea în Vest. Guvernul RDG declară acum că se poate călători fără piedici de cealaltă parte a graniţei. Se deschid frontierele, zidul se prăbuşeşte. Primii est-berlinezi sosesc în Vest la ora 21 şi 35 de minute. Patru milioane de est-germani călătoresc în Vest la următorul sfârşit de săptămână, unde sunt primiţi cu urale de bucurie. Nu poate fi măsurată bucuria cu care sunt întâmpinaţi. În anul acesta s-au întâmplat multe evenimente importante. Cetăţenii RDG formează grupuri la Budapesta, Varşovia şi Praga, la reprezentanţele externe ale RDG pentru a obţine vize de plecare în Vest. Ei primesc acest drept cu miile atunci când, la 11 septembrie, Ungaria îşi deschide graniţa spre Vest pentru ei. Breşa din cortina de fier

este exploatată de mii de cetăţeni din RDG. În fiecare luni, la Leipzig se organizează demonstraţii împotriva conducerii RDG. La demonstraţiile din 23 octombrie participă 300.000 de oameni. Protestele se extind şi în alte oraşe. La 4 noiembrie, în Berlinul de Est demonstrează 500.000 de oameni şi peste cinci zile Zidul este în sfârşit dărâmat.

Guvernul chinez pune capăt în mod drastic revoluţiei studenţesti

<1989>

Împotriva conducerii comuniste se opune lumea şi în China. O sută de mii de studenţi şi tineri se strâng în Piaţa Tien-An-Men din Beijing, pentru a-şi prezenta revendicările pentru reforme paşnice. De la începuturile începutului, guvernul înăbuşă fără cruţare în sânge mişcarea tineretului, împrăştiind demonstranţii cu ajutorul tancurilor, care-i strivesc, în timp ce armata trage în ei. Intervenţia militară are drept rezultat 3.600 morţi şi aproximativ 60.000 de răniţi.

În Europa de Est regimurile comuniste se prăbuşesc

<1989>

Cine ar fi crezut la începutul lui 1989 dacă cineva ar fi spus cum va fi Europa la sfârşitul secolului? La începutul lui 1989 europenii trăiau divizaţi. Statele din blocul răsăritean şi democraţiile occidentale se aflau în opoziţie unele cu altele. Speranţe pentru producerea unei întorsături abia dacă se întrezăreau. În Europa de Est, la sfârşitul secolului, dominaţia intereselor sovietice s-a sfârşit, regimurile comuniste s-au răsturnat. Peste tot s-au constituit grupuri de opoziţie şi pretindeau o autonomie mai mare. În Ungaria şi Polonia are loc o aşa numită revoluţie de catifea, deoarece comuniştii erau dispuşi la dialog. În Bulgaria şi Cehoslovacia posesorii puterii au încercat să o transfere, dar au trebuit să renunţe la aceasta. Nicolae Ceauşescu, dictatorul comunist, a vrut să stăpânească mişcările opoziţiei prin organizarea de măceluri în România. Peste 1000 de oameni au murit. Revoluţia a răsturnat până la urmă dictatura şi Ceauşescu a fost executat.

În Alaska multe milioane de litri de ţiţei ajung în apă

<1989>

Vaporul cisternă Exxon Valdez se fisurează în regiunea malurilor Alaskăi. Pătrunderea celor 55 milioane de litri de ţiţei în apă reprezintă o catastrofă fără precedent. Căpitanul vasului fiind in stare de ebrietate, se pare, a predat comanda celui de-al treilea ofiţer, care a îndreptat vasul spre un banc de nisip. Lichidarea poluării regiunii a costat un miliard de dolari.

ONU condamnă invadarea Panamei de către SUA,

<1989>

Formaţiuni americane asaltează instalaţiile militare panameze şi surse neoficiale susţin că generalul Manuel Antonio Noriega ar fi fost luat prizonier. El va fi adus în faţa tribunalului în Statele Unite pentru contrabandă cu stupefiante. Generalul se ascunde la ambasada Vaticanului din Panama şi numai la 3 ianuarie este găsit. Membrii Consiliului de Securitate al ONU resping în majoritate ocupaţia americană. După părerea lor, America intervine ilegal în problemele interne ale unei ţări.

Moartea lui Hirohito

<1989>

Împăratul Japoniei moare, la 87 de ani.

Aiatolahul Khomeini cheamă pe toţi credincioşii islamişti să-l ucidă pe Rushdie

<1989>

Aiatolahul Khomeini, conducătorul spiritual al Iranului, proclamă că uciderea scriitorului Salman Rushdie este datoria fiecărui musulman. După părerea aiatolahului, cartea lui Rushdie, intitulată Versuri satanice, este o blasfemie la adresa Islamului, de aceea a dat această dispoziţie. Scriitorul, care azi trăieşte în Anglia, s-a născut în India, dintr-o familie de musulmani şi acum trebuie să se ascundă. Informaţia aceasta scandalizează lumea întreagă.

Est-germanii primesc marca vest-germană încă înainte de reunificarea oficială

<1990>

S-a decis deja reunificarea Germaniei de Est şi de Vest, adică a RDG cu RFG şi, deşi încă nu s-a realizat, est-germanii primesc imediat moneda folosită în Vest, D-Markul. Marca RDG-istă poate fi schimbată: până la o sumă de 6.000 de mărci est-germane se obţine pentru o marcă est-germană o D-Mark, peste această sumă paritatea este de două mărci est-germane la una vest-germană. Deşi schimbul nu este avntajos, foştii cetăţeni est-germani sunt fericiţi, pentru că, o dată cu banii noi, vin din apus şi produsele noi. În faţa sucursalelor băncilor,

cozile încep încă de noaptea, pentru a face rost de bani cât mai repede.

SWAPO şi-a atins scopul, Namibia e liberă

<1990>

Namibia a devenit un stat liber. Ţara, sub numele de Africa de Sud-Vest, fusese colonie germană până la primul război mondial. Apoi Uniunea Naţiunilor a încredinţat conducerea ţării Africii de Sud, dar a considerat Namibia ca teritoriu al propriului său stat. SWAPO, respectiv South West African People's Party, începând de la mijlocul anilor 60, a luptat pentru o Namibie autonomă. Africa de Sud nu a fost de acord cu libertatea ţării atunci când ONU, în 1972, a acceptat-o ca singurul administrator oficial al ţării. În cele din urmă, SWAPO a ajuns la putere, dar în decursul luptelor 15.000 şi-au sacrificat viaţa pentru aceasta.

Fostul electrician Walensa devine preşedintele Poloniei

<1990>

Lech Walensa câştigă la alegerile prezidenţiale din Polonia. El a primit trei sferturi din voturile acordate, în timp ce Stanislaw Tyminski, adversarul său, de abia a obţinut un sfert din ele. Viaţa lui Walensa are un parcurs cu totul excepţional. Din 1967 a fost electrician la un şantier naval. El a pornit mişcarea grevistă şi de rezistenţă împotriva conducerii comuniste de atunci şi a fondat sindicatul de opoziţie Solidaritatea. Walensa a avut un rol important în schimbarea regimului din Polonia.

După ani lungi de detenţie, Nelson Mandela este din nou preşedintele ANC

<1990>

Deţinutul cel mai renumit al Africii de Sud, Nelson Mandela este eliberat din închisoare. Guvernul sud-african l-a păzit timp de 27 de ani pe luptătorul pentru drepturile cetăţeneşti ale negrilor. Dar compatrioţii săi n-au uitat cum a luptat împotriva politicii de ură rasială a minorităţii albe, care nega negrilor cele mai elementare drepturi ale omului. Ei trăiau în cartiere izolate, frecventau alte şcoli şi în mijloacele de transport în comun nu se puteau aşeza pe locurile rezervate pentru albi, nu aveau drept de vot. După eliberare, Mandela continuă lupta. Devine din nou preşedintele Congresului Naţional African, cea mai importantă organizaţie politică a negrilor. El se consultă cu preşedintele alb Frederik Willem de Klerk asupra unei Africi de Sud viitoare fără discriminare rasială. Klerk este dispus să facă schimbări, spre deosebire de antecesorul său. Politica de discriminare rasială cade.

Irakul râvneşte la petrolul Kuweitului, de aceea îl ocupă

<1990>

La ordinul preşedintelui Saddam Hussein, 130.000 de soldaţi irakieni pătrund în Kuweit. Acesta, ca un stat mic ce este, nu are capacitatea de a se apăra. În schimb, datorită resurselor sale petroliere, este o ţară foarte bogată. Atacul irakian are ca scop însuşirea petrolului. Preşedintele american George Bush, ONU şi mulţi alţi politicieni condamnă ocuparea Kuweitului. Împotriva Irakului, ONU impune sancţiuni economice, conform cărora Irakul nu poate importa mărfuri din străinătate şi interzice exportul petrolului. În Irak trăiesc tot arabi ca şi în Egipt şi în Arabia Saudită, dar acţiunea militară a Irakului este condamnată şi de către aceste ţări. Ei urgentează trimiterea neîntârziată de trupe militare şi dacă Hussein nu se retrage, este de aşteptat ca SUA să intervină. Egiptul, Arabia Saudită, Franţa, Marea Britanie şi alte state sunt de partea Americii în această problemă.

În Marea Britanie unii nu sunt mlţumiţi de Doamna-de-Fier

<1990>

O femeie, conservatoarea Margaret Thatcher, guvernează de 11 ani Marea Britanie. Datorită dârzeniei sale bărbăteşti, a fost poreclită Doamna-de-Fier. Ieşirile ei iresponsabile provoacă şi dezaprobarea conservatorilor, care o silesc să se potolească. Este tot mai mult criticată de la începutul anului încoace. Prin demonstraţii şi mişcări de masă, în martie şi aprilie se protestează împotriva impozitului pe cap de locuitor. De curând, impozitul pe teren a fost stabilit în funcţie de mărimea intravilanului; acum, noul impozit este egal pentru toată lumea.

La Berlin, Pink Floyd organizează un megaconcert pentru dărâmarea zidului

<1990>

La opt luni şi jumătate după dărâmarea zidului Berlinului, în spectacolul rock al englezului Pink Floyd, The Wall (Zidul), acesta se prăbuşeşte din nou. Cântăreţii vorbesc despre casa părintească, despre viaţa ansamblului, despre lupta împotriva tiraniei şcolii şi a societăţii în faţa a 320.000 de participanţi şi un milion de telespectatori. Zidul se prăbuşeşte din nou la sfârşitul programului, pentru Pink Floyd acesta reprezentând simbolul tuturor ticăloşiilor lumii.

Pentru meritele sale deosebite, Mihail Gorbaciov este distins cu Premiul Nobel pentru Pace

<1990>

În 1990, Premiul Nobel pentru Pace i se decernează lui Mihail Gorbaciov, preşedintele Uniunii Sovietice. Comisia de acordare a Premiului Nobel îşi manifestă în acest fel aprecierea pentru politica lui, adusă în sprijinul destinderii internaţionale. În bună parte, faptul că Estul şi Vestul nu se mai înfruntă este meritul lui. Nemţii îi mulţumesc pentru faptul că nu le-a stat în cale în lupta lor pentru libertate şi reunificare. Mulţi îl consideră unul dintre cei mai importanţi politicieni ai secolului XX.

În Sudul Angliei apar cercuri misterioase în lanurile de cereale

<1990>

Oameni de specialitate se deplasează la Wiltshire în sudul Angliei pentru a încerca să descopere misterul acelor forme geometrice care au apărut peste noapte într-un lan de grâu. Deşi sunt intacte, firele de grâu sunt aplecate spre pământ în aceste formaţiuni. După unii, modelele au fost produse de vîrtejurile de vânt, după alţii au fost desenate de extratereştri. Soluţia este însă mult mai prozaică. Unii oameni glumeţi se distrează, în orice caz forma cercurilor din Wiltshire indică acest fapt.

Unificarea celor două Germanii nu întâmpină nici o piedică

<1990>

În Germania e mare sărbătoare căci, iată, din nou vest şi est-germanii pot trăi într-un singur stat. De acum încolo RDG-ul se desfiinţează, existând doar marea Republică Federală Germania, care reuneşte cele două state germane. De la prăbuşirea zidului, la 9 noiembrie 1989, a trecut un an până la realizarea unificării. Politicienii RDG-işti din vechea opoziţie, care pretindeau autonomia ţării lor, după 9 noiembrie s-au bătut pentru unificarea cu RFG. Pentru decizia de unificare germană, cetăţenii est-germani au trebuit să-şi exprime liber alegerea. De aceea, la 18 martie 1990, s-au organizat mai întâi în RDG alegeri de deputaţi. Creştin-democraţii conservatori, CDU, au primit majoritatea voturilor, iar pe locul doi s-au situat social-democraţii, SOD. Primul guvern liber ales al RDG a fost constiuit din SPD şi CDU. La 23 august 1990, parlamentul a dispus să se alieze la RFG. Dar soarta proprie nemţii nu au putut să şi-o aleagă, deoarece învingătorii din cel de-al doilea război mondial i-au controlat timp de 45 de ani. Marea Britanie, Franţa şi SUA erau penru unificare. În acest fel, părerea Uniunii Sovietice devenise esenţială. Preşedintele Uniunii Sovietice, Mihail Gorbaciov, prin politica sa, a dat drum liber democraţiei în statele est-europene şi a fost de acord cu unificarea germanilor în 1990.

Guvernul german se va muta la Berlin în 1992

<1991>

În perioada de divizare a ţării, în Germania erau două capitale. Est-germanii aveau Berlinul de Est, iar vest-germanii Bonnul. Înainte, din 1990, guvernul Germaniei reunificate conducea ţara de la Bonn. Conform hotărârii Congresului Federal, în 1992 guvernul îşi mută sediul la Berlin, care e cel mai mare oraş german şi nu e amplasat lângă graniţă, cum era capitala anterioară, Bonnul.

America intervine în ocupaţia kuweitiană a Irakului

<1991>

Saddam Hussein, tiranul irakian, şi ţara sa rămân de căruţă. Irakieii au ocupat Kuweitul învecinat în august 1990 şi prin aceasta au provocat un război cu America şi aliaţii săi. Kuweitul e mic, dar prin petrolul său este una dintre cele mai bogate ţări din lume. ONU, la 30 noiembrie, a promis declanşarea războiului dacă Irakul nu se retrage până în 15 ianuarie 1991. Hussein însă a aşteptat. Misiunea militară Furtună în deşert a început la 17 ianuarie. Irakul e bombardat de aliaţi. Atacul terestru începe la 24 februarie. Bătălia a fost câştigată de America şi aliaţii săi în 100 de ore.

Teroriştii arabi eliberează şi ultimul ostatec

<1991>

În Liban, teroriştii arabi obişnuiau să ia ostateci occidentali încă din deceniile anterioare, dorind ca prin aceştia să obţină eliberarea mai multor terorişti din închisorile israeliene. Ei i-au dat drumul acum şi ultimului lor ostatec american, lui Terry Anderson, pe care l-au ţinut prizonier şase ani şi jumătate. Începând din aprilie 1990, în Liban au fost eliberaţi în total 18 ostateci americani, irlandezi şi englezi, iar în 2, 3 şi 4 decembrie au fost eliberaţi şi ultimii trei. Dar ultimii doi ostateci germani n-au ajuns acasă decât în vara lui 1992.

Alpii au păstrat timp de cinci mii de ani cadavrul unui bărbat

<1991>

În Alpii ausrieci, în timpul unei excursii în valea Ötzului, nişte turişti au făcut o descoperire uluitoare. Într-un lac glaciar, ei au dat peste cadavrul unui bărbat. Examinările ulterioare au arătat că este vorba despre un om care trăise cam cu 5.000 de ani înainte. Pielea, muşchii şi organele interne ale cadavrului, datorită gheţii, s-au păstrat într-o stare impecabilă. El purta o haină din piele şi ghete căptuşite cu iarbă. Asupra lui s-au găsit un arc de abanos, un cuţit cu

lamă de piatră, topor cu tăiş de bronz şi unelte folosite la prelucrarea mâncării. Vârsta lui putea fi între 25 şi 40 de ani. Bărbatul a primit numele de Ötzi, după locul unde a fost găsit.

Statul unitar al Uniunii Sovietice s-a dezmembrat în 15 state independente

<1991>

Mihail Gorbaciov a vrut să înnoiască Uniunea Sovietică din interior, în aşa fel ca ea să rămână un stat comunist. De data aceasta a trebuit să admită că încercarea nu i-a reuşit. La 74 de ani de la revoluţia din octombrie, Uniunea Sovietică se dezmembrează, pe teritoriul ei se formează actualmente 15 state independente, cel mai mare dintre ele fiind Rusia. Preşedintele ei, Boris Ielţîn, îl dă la o parte pe Gorbaciov din august 1991, cu toate că atunci încă îl susţinea, dar a făcut-o pentru a înfrânge un puci. La ora aceasta, Gorbaciov a demisionat din funcţia sa de preşedinte al Uniunii Sovietice.

Degeaba se refugiază albanezii în Italia, ei nu sunt primiţi acolo

<1991>

Cu un singur vapor, Vloranul, în Italia sosesc 10.000 de refugiaţi albanezi. Vaporul transportator de marfă intră în portul Bari, dar autorităţile italiene nu doresc să-i primească pe refugiaţi. Pentru câteva zile sunt închişi pe un stadion de fotbal, dar apoi sunt trimişi înapoi în Albania. Pentru a fugi din faţa sărăciei şi a haosului politic din ţara lor, începând din martie, 30.000 de albanezi au pornit spre Italia pe Adriatica. Deoarece în Albania comunistă nu se produc schimbări politice asemănătoare celor din celelalte state din Europa de Est, numeroşi cetăţeni se alătură refugiaţilor. La alegerile din 31 martie câştigă din nou partidul comunist. Dar mulţi consideră că victoria lor a fost obţinută prin înşelăciune.

Rajiv Gandhi a fost asasinat

<1991>

Fiul Indirei Gandhi este ucis cu o bombă. Asasinatul este atribuit rebelilor tamili din Sri Lanka.

În America sunt din nou mişcări rasiale

<1992>

La Los Angeles şi în mai multe oraşe americane, o decizie ciudată a unui tribunal provoacă mişcări rasiale. Revolta negrilor se încheie numai la 2 mai, după decesul a 58 de persoane şi după implicarea forţelor de ordine.

Revolta a fost stârnită de faptul că patru poliţişti albi, care au bătut în mod bestial un şofer de culoare, au fost achitaţi. Un film video atesta în mod clar, în cursul anchetelor, că evenimentul s-a petrecut întocmai. Populaţia de culoare a manifestat gonind nebuneşte şi urlând de mânie pe străzile oraşelor.

În Bosnia se bat cei ce vor libertate cu cei ce nu vor

<1992>

Lupte intestine sângeroase duc la fărâmiţarea Iugoslaviei, odinioară de orientare comunistă, a cărei populaţie era compusă din numeroase naţionalităţi diferite. Sloveni, croaţi, sârbi, macedoneni, albanezi, maghiari, musulmani bosnieci şi alte naţiuni diferite trăiseră alături într-o pace moderată. Unele naţiuni s-au săturat de jugul regiunii celei mai puternice, a Serbiei, şi de aceea s-au străduit să se desprindă din Iugoslavia, revendicându-şi libertatea. Serbia nu este de acord cu aceasta şi, astfel, din năzuinţele de independenţă se nasc confruntări sângeroase. Slovenia şi Croaţia, la 27 iunie 1991, îşi declară autonomia, din cauza căreia între croaţi şi sârbi se declanşează ciocniri fierbinţi. În favoarea libertăţii votează şi o bună parte a locuitorilor din Bosnia-Herţegovina. Dar în Bosnia, în afară de musulmani, mai trăiesc şi croaţi şi sârbi, iar sârbii bosniaci nu doresc independenţa. Bosnia devine şi ea parte beligerantă.

Cehoslovacia trece şi ea la schimbări

<1992>

Parlamentul cehoslovac ia o hotărâre, conform căreia se divide statul creat în 1918. Republica Slovcă, Slovacia, şi Republica Cehă, Cehia, se separă la 1 ianuarie 1993. Delimitarea de cehi a fost votată de majoritatea slovacilor în iunie, în felul acesta slovacii au de acum un stat independent.

Cu toţii trebuie să ne asumăm răspunderea pentru Pământul nostru

<1992>

Congresul cel mai important ţinut vreodată la Rio de Janeiro s-a încheiat. Reprezentanţi ai aproape tuturor ţărilor din lume publică un comunicat comun privind drepturile şi obligaţiile omului faţă de natură. Reuniunea atestă şi convingerea că trebuie cu toţii să depunem chezăşie pentru viitorul Pământului.

Pace cu gherila

<1992>

Guvernul din Salvador încheie pacea cu mişcarea de gherilă, punând capăt în acest fel unui război de 13 ani.

Americanii au iarăşi un preşedinte nou

<1992>

Alegerile prezidenţiale sunt câştigate de democratul Bill Clinton. Adversarii lui sunt Ross Perot, un om de afaceri miliardar, independent, şi preşedintele anterior, George Bush. Tinereţea lui a constituit un atu, el având doar 46 de ani, faţă de cei 62 de ani ai lui Perot şi 68 ai lui Bush. Americanii aşteaptă transformări politice de la tânărul lor preşedinte.

Din cauza minorităţii sale din parlament, UNITA începe lupte noi

<1992>

Între organizaţia UNITA şi partidul de guvernământ MPLA luptele se ţin lanţ de când Angola a devenit independentă. Pacea acum este la îndemână şi populaţia poate participa pentru prima dată la alegeri libere. Faţă de cele 70 de mandate în parlament ale UNITA, MPLA obţine 129. UNITA nu se mulţumeşte cu atâta şi luptele izbucnesc din nou. În cursul ciocnirilor succesive, mor aproape o mie de oameni.

ONU se grăbeşte să ajute Somalia

<1992>

În Africa de est, pe coasta Somaliei sosesc trupe ONU de menţinere a păcii. Ţinta lor este înfrânarea războiului civil dezlănţuit în toată ţara şi reducerea foametei. Deja 300.000 de oameni au murit de foame în Somalia. La acţiune, sub conducerea SUA, participă 32.000 de soldaţi din 120 de ţări. În unităţile internaţionale sunt cooptaţi pentru prima dată soldaţi germani. Mizeria poate fi suprimată, dar pacea nu poate fi instalată în ţară

Deputaţii antireformişti vor să-l demită pe Ielţîn

<1993>

Preşedintele rus, Boris Ielţîn, se străduieşte să efectueze schimbări în ţară, vrea să acorde o libertate mai mare economiei, dar o parte dintre deputaţi ar dori reinstaurarea vechiului regim comunist şi se opun propunerilor legislative ale lui Ielţin. Atunci Ielţîn dizolvă parlamentul, dar se cere demiterea preşedintelui. Ielţîn nu vea să demisioneze, la care deputaţii, pentru a-l putea alunga, recurg la violenţă. Ei se închid în clădirea parlamentului, iar partizanii lor se îngrămădesc în jurul clădirii. Ielţin a domolit revolta cu ajutorul armatei, care era de partea lui.

Evreii şi palestinienii se recunosc reciproc şi pacea se poate realiza

<1993>

Iasser Arafat, liderul Organizaţiei de Eliberare a Palestinei, şi Iţak Rabin, primul ministru al Israelului, consfinţesc printr-o strângere de mână tratatul de pace semnat la Washington. Până acum OEP-ul era considerat de unii israelieni drept o organizaţie teroristă. Rabin recunoaşte orgnizaţia drept reprezentanta palestinienilor. Înainte, palestinienii au avut în vedere nimicirea Israelului, iar Arafat acum recunoaşte statul evreu pentru prezent şi pe viitor. Majoritatea palestinienilor trăieşte în fâşia Ghaza şi în Cisiordania. Israelul a ocupat şi anexat aceste teritorii în 1967. Palestinienii care trăiesc acolo primesc dreptul la activităţi politice independente. Armata israeliană se va retrage pe rând din teritoriile respective. În ciuda promisiunilor de început, realizarea păcii însă eşuează.

Băştinaşii australieni, aborigenii, îşi redobândesc drepturile de proprietate asupra pământului

<1993>

Până ce, cu 200 de ani în urmă, primii albi nu puseseră piciorul în Australia, băştinaşii cu pielea întunecată trăiau pe acest continent de sute de ani. Descendenţilor lor, care mai locuiesc şi astăzi acolo, viaţa le este destul de grea, întocmai ca cea a amerindienilor din America de Nord. Urmaşii emigranţilor europeni moştenesc şi puterea. În apărarea aborigenilor, parlamentul a elaborat o nomă de drept, conform căreia aborigenii au dreptul la pâmânturile luate pe nedrept de la strămoşii lor.

Comunitatea Europeană nu-şi schimbă numai numele, ci are şi planuri serioase de viitor

<1993>

De la 1 noiembrie, Comunitatea Europeană, fondată cu participarea a 12 ţări membre, poartă numele de Uniune Europeană. UE promovează întărirea solidarităţii politice şi economice dintre ţările membre. Se doreşte introducerea monedei unice în viitorul nu prea îndepărtat, ceea ce s-a hotărât la reuniunea de la Maastricht în 1991. În rândul ţărilor membre mai intră trei în 1995: Austria, Suedia şi Finlanda.

Peste o sută de morţi sunt rezultatul unei ciocniri dintre o sectă şi poliţie

<1993>

Cu câteva săptămâni în urmă, membrii unei secte s-au baricadat la o fermă din Waco, în Statul Texas din SUA. Ei voiau să împiedice percheziţia care fusese ordonată din cauza suspiciunii că ar ascunde arme. Ei îşi considerau şeful, pe David Koresh, drept mesia şi i se supuneau total. În timpul asediului poliţiei, una dintre clădiri a fost incendiată şi din cei 120 de membri ai sectei doar puţini au reuşit să scape cu viaţă. Printre morţi au fost şi 17 copii.

Atac împotriva WTC

<1993>

În februarie explodează o bombă în centrul comercial din NEW YORK. Acţiunea musulmană face 6 morţi şi o mie de răniţi.

Cutremurul din California, deşi de intensitate considerabilă, nu provoacă pagube mari

<1994>

În California, Los Angeles-ul este zguduit de cutremur. Multe case se prăbuşesc şi 30 de oameni mor. Spargerea conductelor de apă şi gaze duce la inundaţii şi incendii. Una din şoselele principale se prăbuşeşte. În Armenia un cutremur de aceeaşi intensitate provoacă moartea mai multor mii de oameni. În California casele sunt construite în aşa fel ca să reziste cutremurelor, de aceea pagubele sunt mai mici. Numărul victimelor este şi el mai redus.

După reunificarea celor două Germanii, din ţară se retrag şi ultimii soldaţi străini

<1994>

În Germania învinsă în cel de-al doilea război mondial, puterile învingătoare şi-au instalat baze militare. În RDG staţionau soldaţi sovietici, iar în RFG soldaţi americani, britanici şi francezi. Când, în 1990, cele două Germanii s-au unificat într-un stat independent, prezenţa trupelor străine a părut lipsită de sens. Rusia şi-a retras trupele la 31 august, iar puterile occidentale la 6 septembrie.

În luptele reaprinse între tutsi şi hutu un milion de oameni cad jertfă pierzându-şi viaţa

<1994>

Se părea că între triburile tutsi şi hutu din statul Ruanda s-au terminat conflictele. Ţara este din nou condusă de tutsi. Evenimentele din lunile trecute au provocat, totuşi, moartea a un milion de persoane. Măcelul a început atunci când preşedintele Ruandei şi-a pierdut viaţa într-un accident de aviaţie. Deoarece evenimentul a fost considerat un atentat, hutuţii au fost instigaţi să-i ucidă pe tutsi. În acţiunea sângeroasă au pierit şi membri nevinovaţi ai tribului hutu. Când aceşti hutu sunt victorioşi, Tutsi fug în Zairul învecinat unde mulţi dintre ei mor în urma bolilor şi a foamei.

Jean Bertrand Aristide, demis din funcţia sa, redevine preşedinte cu ajutor american

<1994>

Haiti este condus de trei ani de către generali. La vremea aceea, ei l-au demis pe Jean Bertrand Aristide, preşedintele ales, care de atunci trăieşte în SUA. Acum în Haiti descind 20.000 de soldaţi americani pentru a-l reaşeza în fotoliul de preşedinte pe Aristide. Militarii haitieni sunt nevoiţi să se retragă în faţa supremaţiei americane. Zece mii de haitieni se refugiaseră în lunile anterioare în partea de sud a SUA sau în Florida şi pe drum mulţi şi-au pierdut viaţa.

Noul preşedinte al Africii de Sud, Nelson Mandela, va lucra umăr la umăr cu predecesorul său, Frederik Willem de Klerk

<1994>

Sud-africani pot participa pentru prima dată la alegerile parlamentare fără să se ţină cont de culoarea pielii lor. Partidul lui Nelson Mandela, Congresul Naţional African, ANC, câştigă detaşat majoritatea voturilor.
În epoca segregaţiei rasiale, Mandela stătuse 27 de ani în închisorile sud-africane şi acum el devine primul preşedinte al Africii de Sud independente, beneficiară a egalităţii în drepturi. La ocuparea funcţiei, el recunoaşte activitatea predecesorului său Frederik Willem de Klerk şi transformările aduse de el în viaţa politică, el urmând să exercite acum funcţia de vicepreşedinte.

Campionul mondial al Formulei 1 suferă un accident mortal în timpul concursului

<1994>

Pilotul brazilian Ayrton Senna suferă un tragic accident la concursul pentru marele premiu de la Imola (Italia). El a părăsit pista de concurs şi s-a lovit de un perete de beton, cu o viteză de 240 km/h. S-a mai petrecut un accident mortal în ziua premergătoare cursei. Senna fusese triplu campion mondial la Formula 1.

Aproape o mie de persoane au murit la scufundrea ferryboatului

<1994>

Peste nouă sute de oameni s-au înecat în Marea Baltică atunci când ferryboatul Estonia s-a scufundat între Estonia şi Suedia. Doar 137 de oameni pot fi salvaţi din apă. Valurile agitate au smuls poarta de la prova şi peste câteva minute vasul se scufundă. Estonia este un ferryboat de transport. Pe vasul de acest tip, la pornire maşinile urcă printr-una dintre porţi pe punte şi la sosire pot ieşi pe mal fără să fie tractate sau să trebuiască să se întoarcă. În legătură cu accidentul se pune întrebarea dacă acest tip de ferryboat este suficient de sigur cu adevărat.

Un avion sârb este doborât

<1994>

Apărarea antiaeriană a NATO doboară un avion ce zbura în zona de interdicţie. Acesta este primul act belicos în cei 45 de ani de existenţă.

Greenpeace nu lasă să se scufunde platforma de foraj a firmei Shell din Oceanul Atlantic

<1995>

Trustul petrolier Shell comunică faptul că nu-şi va scufunda pe fundul Oceanului Atlantic platforma de foraj Brent Spar, situată în nordul oceanului. Anterior plănuise acest lucru, dar Greenpeace a ocupat-o, nu o dată, pentru împiedicarea scufundării ei, pentru că le e teamă de poluarea oceanului. La protest se alătură şi automobiliştii şi nu se mai aprovizionează la pompele Shell. Astfel, firma este obligată să cedeze şi comunică demontarea platformei.

Întreaga lume protestează împotriva exploziilor atomice repetate efectuate de francezi

<1995>

Guvernul francez efectuează explozii atomice experimentale subterane în subsolul atolului Mururoa din Oceanul Pacific. Efectul bombei este e şase ori mai puternic decât al celei lansate asupra Hiroşimei în 1945. Aceasta este doar uvertura experienţelor nucleare, până la sfârşitul anului 1995 venind la rând încă 5 explozii. Peste tot în lume se ridică proteste din partea celor ce resping aceste experienţe. Delegaţii Greenpeace şi ai altor organizaţii ecologice se înfiinţează la faţa locului, dar nu mai pot împiedica experimentul. La cinci ani după încheierea războiului rece, ecologiştii extind condamnarea atitudinii Franţei guvernelor tuturor ţărilor din jurul spaţiului de experimentare, a Japoniei, Noii Zeelande, Australiei. China declanşează două explozii atomice în 1995. SUA, Marea Britabnie şi Rusia au renunţat la astfel de experienţe din 1992.

Urciorul tot merge la fântână până ce se sparge - chiar şi pe piaţa monetară

<1995>

Există oameni care nu-şi expun capacităţile în arena circului, ci la bursă. Numai că geniul financiar de 28 de ani, Nick Leeson, dă chix. El a încercat nişte paşi atât de aberanţi şi riscanţi, încât a dus la faliment banca engleză Baring din Singapore. El a şi fost arestat din acest motiv.

America forţează încheierea unui acord de pace în luptele din Bosnia

<1995>

Luptele de peste trei ani dintre croaţi, musulmani şi sârbi iau sfârşit. Impunerea armistiţiului este obţinută în primul rând de guvernul american, care i-a obligat pe delegaţii celor trei naţiuni să participe la consultaţii. Ia naştere un acord, conform căruia Bosnia rămâne un singur stat, dar se împarte în două părţi, una sârbă şi alta croato-musulmană. Deşi cu aceasta nu se termină dezbinarea, în orice caz armele amuţesc.

Juraţii dau verdictul: O. J. Simpson nu este vinovat

<1995>

Faimoasa stea a fotbalului american, acuzat de uciderea fostei sale soţii, Nicole Brown Simpson şi a prietenului ei, este achitat. Procesul este urmărit de milioane de telespectatori din America. Crima a avut loc la 12 iunie 1994. În grădina familiei Simpson, anchetatorii descoperă a doua zi o mănuşă însângerată. Fotbalistul este arestat de poliţie la 17 iunie, după o urmărire

transmisă şi de televiziune. Procesul începe la 25 ianuarie 1995. Deşi Simpson nu are alibi şi dovezile indirecte îl implică, martorii îl consideră nevinovat. În America, verdictul este dat de un juriu format din cetăţeni de rând. Într-un proces ulterior, Simpson este condamnat să plătească o despăgubire de câteva milioane familiei victimei.

Ruşii şi americanii organizează o întâlnire în cosmos

<1995>

Nava cosmică americană Atlantis se cuplează cu staţia cosmică rusească Mir la aproape 400 de km de Terra. Comandantul Robert Gibson dirijează manual nava Atlantis în timpul acţiunii. Nava cosmică şi staţiunea cosmică rămân cuplate timp de cinci zile, astfel se pot vizita între ei astronauţii americani şi cosmonauţii ruşi. După aceasta, Atlantis revine pe Terra cu doi cosmonauţi ruşi şi unul american. Încă în 1975 avusese loc o întâlnire vest-estică şi se intenţionează să se mai organizeze mai multe în viitor.

Prinţesa Diana vorbeşte despre viaţa ei şi despre viitor

<1995>

Soţia moştenitorului tronului englez, Charles, prinţesa Diana, vorbeşte deschis despre eşecul căsniciei sale, despre relaţia ei cu antrenorul său de călărie şi despre planurile ei de viitor, într-un interviu televizat. Ea ar dori să devină ambasadorul patriei sale. Telespectatorii sunt fermecaţi de sinceritatea ei. Prinţesa Diana şi prinţul Charles divorţează peste şase luni.

Un student evreu singur încearcă să împiedice procesul de pace prin asasinarea lui Iţak Rabin

<1995>

Acordul de pace încheiat cu palestinienii în 1993 este rodul politicii de pace a primului ministru israelian Iţac Rabin şi a ministrului de externe, Simon Perez. Acesta este un punct de pornire util pentru menţinerea unei păci durabile în Orientul Apropiat. Trei împuşcături precise termină cu Rabin atunci când el face o declaraţie de pace în faţa a o sută de mii de oameni. Făptaşul este un student evreu, care vrea să împiedice procesul de pace prin actul său. Perez, urmaşul lui Rabin, declară că el va urma politica predecesorului său.

Ura unui cetăţean american duce la un atentat ce provoacă 167 de morţi

<1995>

Explozia unei bombe artizanale, aşezate într-o maşină, avariază grav clădirea de 9 etaje a guvernului din Oklahoma City, şi, ca urmare, mor 167 de oameni. Acesta este atentatul cel mai grav din istoria SUA. Atentatorul este descoperit întâmplător de poliţie, care-l reţine, în cadrul unui filtru rutier obişnuit, pentru port ilegal de armă. Un poliţist îl recunoaşte mai târziu după un portret robot. Cetăţeanul american de 17 de ani - care ulterior este condamnat la moarte - îşi motivează fapta prin ura pe care o poartă guvernului.

O pereche de artişti împodobesc clădirea Reichstagului cu un model de ambalaj pitoresc

<1995>

Reichstagul din Berlin este timp de două săptămâni acoperit de o husă şi acum se îndepărtează ambalajul strălucitor. Îmbrăcămintea artistică realizată de perechea americano-bulgară Christo şi soţia sa, Jeanne-Claude, atrage milioane de turişti în oraş. Pentru realizarea ambalajului, care în final cântărea 1.000 de tone, ei au folosit 100.000 m2 de ţesătură şi 1300 km de aţă.

O sectă inundă liniile de metrou ale Japoniei cu un gaz toxic

<1995>

Capitala Japoniei, Tokyo, este ţinta unui atentat. Călătorii lipsiţi de apărare de pe mai multe linii de metrou sunt ucişi sau otrăviţi cu un gaz toxic. 12 oameni mor în cadrul acestei acţiuni şi 5.000 au trebuit trataţi medical pentru starea de intoxicaţie în care se aflau. În spatele acestui atentat stă secta Aum Sinrikio, Adevărul Suprem, cu cei 2.000 de membri ai săi şi aproape 30.000 de adepţi. Şeful lor este Soko Asdzahara, care are 40 de ani, 120 de kg şi este aproape orb. Împreună cu adepţii săi, el a plasat gazul toxic folosit de nazişti în timpul celui de-al doilea război mondial, pentru a-i pedepsi pe muncitorii navetişti. El este luat sub pază împreună cu mai mulţi tovarăşi ai săi.

Ajutorarea Mexicului

<1995>

Mexicul primeşte de la SUA un ajutor de 20 de miliarde USD. Clinton a votat acest ajutor, dar Mexicul returnează rapid suma respectivă, reuşind să evite în acest fel o prăbuşire economică.

Cutremurul din Japonia face peste şase mii de victime

<1995>

Cutremurul de intensitate de 7,2 grade, care a durat douăzeci de minute, dărâmă clădirile oraşului japonez Kobe, cu un milion de locuitori, provocând moartea a 6055 persoane şi distrugând casele a 300.000 de oameni. Conductele de gaze avariate provoacă numeroase incendii, în oraş nu este apă şi nici curent electric. Printre victimele cutremurului organizaţia japoneză Jakuza distribuie pâine, apă de băut, lapte praf, alimente durabile şi scutece.

Alegerile din Bosnia

<1996>

După războiul care a durat mai mulţi ani, au loc primele alegeri din Bosnia pe 12 septembrie.

Mulţumită unui paznic vigilent, bomba explodată în oraşul olimpic produce pagube moderate.

<1996>

La aniversarea a 100 de ani de la prima organizare a jocurilor olimpice moderne, atmosfera sărbătorească sublimă este răscolită la ora 1:30' noaptea de explozia unei bombe artizanale plasate în inima oraşului olimpic, în Centennial Park. În acel moment, în oraş locuiau 50.000 de oameni. S-au înregistrat, doi morţi şi 111 răniţi. Mulţumită unui gardian, nu s-a produs o catastrofă de masă, deoarece el a observat pachetul ce servea ca ascunzătoare pentru bombă. Concursurile pot fi continuate.

Un fost angajat al şcolii, concediat, provocă o baie de sânge la şcoala respectivă

<1996>

În Scoţia, în sala de gimnastică a şcolii generale din Dunblane, năvăleşte un nebun şi împuşcă 16 copii şi pe profesoara lor. Apoi se sinucide. Poliţia descoperă că făptaşul a fost Thomas Hamilton, de 43 de ani, care, cu câţiva ani în urmă, fusese angajat al şcolii în calitate de antrenor de tineret şi din cauza comportamentului său ciudat a fost concediat.

Prinţesa Diana acceptă divorţul în condiţii avantajoase pentru ea

<1996>

Familia regală britanică nu are parte de bucurii. La 28 august s-a pronunţat la Londra desfacerea nefericitei căsătorii dintre prinţul Charles şi prinţesa Diana. Divorţul lor fusese făcut public încă din decembrie 1992, dar Diana se opusese divorţului din toate puterile, din cauza celor doi fii ai lor, prinţii William şi Harry. În luna februarie şi-a dat însă consimţământul, urmând să primească o pensie alimentară de 17 milioane de lire, după cum afirmă zvonurile. Ea rămâne în continuare membră a familiei regale şi copiii vor fi educaţi de ambii părinţi.

Există posibilitatea ca boala vacii nebune să se transmită la om

<1996>

Boala vacii nebune, boală fatală a bovinelor, este cunoscută din 1986. Se pare că boala atacă exclusiv bovinele engleze. Guvernul britanic este nevoit să recunoască faptul că, prin consumarea cărnii infestate, boala se poate transmite şi la om. Proporţia unor astfel de cazuri cunoscute este însă neglijabilă. UE interzice exportul cărnii de vită din Anglia. Carnea provenită de la milioane de vite sacrificate obligatoriu nu poate fi vândută..

Pe imaginile transmise de telescopul cosmic Hubble se poate observa naşterea unor galaxii

<1996>

Un astronom american ne informează că telescopul cosmic Hubble transmite pe Pământ nişte imagini uluitoare despre sistemele galactice îndepărtate. Pe fotografii se vede cum se formează aceste sisteme solare. Telescopul a fost instalat în cosmos în 1990. Aparatul este prevăzut cu o lentilă atât de puternică, încât poate prinde şi depărtări aflate la 14 miliarde de ani lumină. Ceea ce telescopul preia de la astfel de distanţe sunt fenomene petrecute cu miliarde de ani mai devreme.

Cei 230 de pasageri morţi în explozia avionului american tip Jumbo nu au fost victimele unui atentat

<1996>

La puţin timp de la decolare, unul din avioanele tip Jumbo ale societăţii aeriene americane TWA explodează deasupra coastelor Long Island-ului, lângă New York. Toţi cei 230 de pasageri îşi pierd viaţa. Multă vreme s-a presupus că la bordul avionului ar fi explodat o bombă, dar, după afirmaţiile unor martori oculari, avionul a fost lovit de o rachetă lansată de la sol. Bucăţile sfărâmate ale avionului, scoase la suprafaţă din ocean, sunt atent studiate şi se afirmă că

explozia s-a produs din cauza unei defecţiuni tehnice.

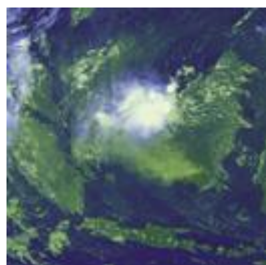
Toată lumea deplânge moartea tragică a prinţesei Diana

<1997>

Nu numai Anglia, întreaga lume o plânge pe Diana. La 31 august, fosta soţie a moştenitorului tronului Angliei, moare într-un accident de maşină. Ceremonia înmormântării este organizată la catedrala Westminster din Londra. Pe străzile pe unde trece convoiul mortuar cu sicriul prinţesei, sute de mii de oameni aşteaptă plângând. Fostul ei soţ, prinţul Charles, fiii ei William şi Harry, fratele, Charles Spencer şi fostul socru, prinţul Filip, o conduc pe ultimul drum. Marea Britanie o iubea cu adevărat pe prinţesa Diana. În accident a mai murit şi Dodi al-Faied, prietenul Dianei, şi şoferul Henri Paul, care condusese Mercedes-ul în stare de ebrietate, cu viteză mare, lovindu-se de un stâlp de beton la intrarea într-un tunel. Automobilul Dianei era urmărit de fotografi pe motociclete, care au văzut accidentul şi au dat primii alarma.

Din cauza unei idei indoneziene, o catastrofă ecologică ameninţă regiunea

<1997>

Peste Asia de Sud-Est se aşterne întunericul. În insulele Borneo şi Sumatra, de săptămâni întregi ard pădurile şi ele produc acest nor, pe care nu-l pot învinge. Cele două insule aparţin Indoneziei, dar smogul ajunge şi în ţările din regiune. Ei incendiază în mod deliberat o mare parte a ogoarelor, pentru a putea ajunge la terenuri agricole cultivabile. În urma secetei prelungite, ei nu pot însă stinge focurile, ceea ce poate duce la o catastrofă ecologică.

În mod destul de ciudat, Partidul Sinn Fein, partizan al terorismului, este dispus pentru rezolvarea paşnică a problemelor din Irlanda de Nord

<1997>

În regiunea nord-irlandeză Ulster cresc speranţele de pace, deoarece unioniştii şi naţionaliştii se reunesc pentru consultări. Naţionaliştii doresc ca Republica Irlandeză şi Irlanda de Nord să devină un stat unitar. În schimb, unioniştii se luptă ca Ulster-ul să rămână parte a Marii Britanii. Partidul naţionalist Sinn Fein declară că este dispus pentru reglementarea amiabilă şi democratică a situaţiei. Sinn Fein este puternic legat de organizaţia teroristă IRA.

Louise Woodward este achitată de crima cu premeditare

<1997>

La 31 octombrie, tribunalul englez o condamnă la închisoare pe viaţă pe Louise Woodward, acuzată de crimă. Se presupune că, pe vremea angajării sale în America, a scuturat cu atâta putere şi apoi a trântit la pământ un bebeluş, încât acesta a murit. De astă dată judecătorul o achită pe Louise şi o condamnă doar la 279 zile de închisoare pentru omor involuntar. Acuzata a petrecut exact atâta timp în arest preventiv şi acum poate părăsi puşcăria în libertate.

Milioane de oameni o plâng pe Maica Tereza

<1997>

Maica Tereza, numită Mama celor săraci, moare la vârsta de 87 de ani. Din 1948, împreună cu ordinul ei călugăresc catolic, şi-a desfăşurat activitatea caritabilă în Calcutta, oraş din India cu milioane de locuitori, ajutând bolnavii şi pe cei nevoiaşi. Un milion de oameni au ieşit pe străzi când sicriul ei a fost transportat la stadionul Netadji şi 20.000 au participat la ceremonia de înmormântare.

Marea Britanie restituie Hongkong-ul Chinei

<1997>

Ţara insulară a Hongkong-ului, situată pe malul sudic al Chinei, era sub dominaţie britanică din 1842. La 1 iulie, exact la ora 12 noaptea, ajunge din nou sub jurisdicţie chineză, în baza acordului anglo-chinez din 1984. Chris Petten, guvernatorul britanic, prinţul Charles şi celelalte oficialităţi îşi iau rămas bun de la fosta colonie, cu dansatori, fanfară militară şi jocuri de artificii impresionante. Conducerea Chinei comuniste promite că poate fi continuat la Hongkong schimbul de mărfuri, care a adus prosperitatea ţării insulare.

Marsmobilul debutează cu succes

<1997>

Sonda spaţială americană Pathfinder coboară fără probleme pe Marte. Sojourner, Vizitatorul, cum a fost botezat marsmobilul, după 36 de ore, rulează de-a lungul planetei roşii ca un cărucior pentru păpuşi închis. În săptămânile următoare, vehiculul se deschide şi străbate un sector de 52 m. Marsmobilul analizează bucăţi de stâncă şi transmite 550 fotografii pe Pământ, apoi mai face 16.000 de poze.

Biserica Sf. Francisc din Assisi este grav avariată de

cutremur

<1997>

Din nou se înregistrează un cutremur de pământ, de data asta, în Italia. În urma cutremurelor de început şi a replicilor puternice ulterioare, mor 11 oameni şi sunt grav răniţi alţi 126. Biserica Sf. Francisc din Assisi, cu frescele ei minunate executate de pictori celebri, suferă pagube importante. După primele zguduiri, vin câţiva experţi de artă să aprecieze dimensiunea daunelor, dar, în timp ce ei se găseau în biserică împreună cu câţiva călugări, un nou cutremur dislocă pietre din zidul bisericii, care cad peste experţi şi încă doi călugări, îngropându-i sub ele. Mai multe capodopere au dispărut pentru totdeauna în urma acestui dezastru.

Uraganul Mitch provocă pagube uriaşe în regiunea Caraibelor

<1998>

Urganul ce bântuie în Marea Caraibelor provoacă pierderi uriaşe în ţările Americii Centrale, Nicaragua şi Honduras. Uraganul Mitch este al patrulea dintre cele mai înspăimântătoare furtuni ale secolului nostru. Inundaţiile acoperă teritorii imense, sute de aşezări omeneşti căzând pradă inundaţiilor, alunecărilor de pământ, noroaielor şi prăbuşirilor de stânci. Laura Arriola din Honduras s-a zbătut timp de şase zile în Marea Caraibelor, printre sfărâmăturile ce pluteau pe valuri, până ce un vas englez a reuşit s-o salveze. Se presupune că această calamitate naturală ar fi provocat moartea a peste 10.000 de oameni şi a lăsat un milion de oameni fără adăpost. Recuperarea pagubelor suferite va dura ani de zile.

Primul cosmonaut american, devenit între timp veteran, porneşte din nou într-o călătorie în spaţiu

<1998>

John Glenn, cosmonautul ieşit la pensie, a devenit oaspetele cel mai vârstnic al spaţiului cosmic. Acum senator la 77 de ani, Glenn a pornit din staţia terestră de la Cape Canaveral, ca membru al echipajului de şapte persoane al navei spaţiale Discovery, într-o călătorie de nouă zile. Anterior, în 1962, el a fost cel dintâi american care a ajuns în afara Terrei. Aproape un milion de oameni au venit la centrul spaţial de la Cape Canaveral pentru a vedea lansarea navei spaţiale.

Generalul Pinochet este arestat, pentru a răspunde de faptele sale

<1998>

Tiranul chilian de odinioară, generalul Augusto Pinochet, a fost arestat la Londra, în timpul şederii sale într-un spital. Procurorii spanioli pretind că, pentru crimele comise şi torturile cărora i-a supus pe cei arestaţi, legea să-l pedepsească în modul cel mai grav pe bătrânul despot de 82 de ani. Generalul a ajuns la putere în Chile în urma evenimentelor din 1973 şi în timpul dictaturii sale a ordonat uciderea a aproape 3.000 de oameni, printre care şi a câtorva cetăţeni spanioli.

Pace nord-irlandeză

<1998>

Deputaţii catolici şi protestanţi, Regatul Unit şi reprezentanţii Republicii Irlanda semnează un tratat de pace.

Extremiştii islamişti sunt acuzaţi pentru atentatele împotriva ambasadelor americane din Africa

<1998>

La orele 10:30 explodează bombe în două maşini-capcană ce staţionau în faţa ambasadelor americane din capitala Tanzaniei, Dar es-Salaam şi a celei din Nairobi, capitala Keniei. Pentru ambele atacuri sunt incriminaţi extremiştii islamişti. Deşi atentatul a fost îndreptat împotriva SUA, majoritatea răniţilor sunt africani. La Nairobi au murit peste 200 de persoane. În cadrul acţiunii au murit 12 cetăţeni americani.

Relaţia lui Bill Clinton cu Monica se transformă în scandal naţional

<1998>

Prin relaţia sa cu Monica Lewinski, Bill Clinton îşi riscă funcţia de preşedinte. Legătura devine cunoscută prin prietena Monicăi, atunci când Linda Tripp înregistrează pe furiş pe bandă de magnetofon cele ce-i povestea Monica despre evenimentele sexuale trăite de ea la Casa Albă. Despre relaţia sa cu Monica preşedintele trebuie să depună mărturie sub jurământ în faţa tribunalului. Întreaga Americă a urmărit cu interes mărturia transmisă şi la televizor. Conform unor aprecieri, popularitatea preşedintelui nu a suferit de pe

urma acestei aventuri.

Franţa e în delir ca urmare a câştigării titlului de campioni mondiali de către echipa naţională de fotbal

<1998>

Prima victorie mondială a selecţionatei naţionale de fotbal este sărbătorită în delir de mii de microbişti francezi la Paris. Ei şi-au bătut în finală adversarul, echipa Braziliei, acasă cu 3:0. Zinedine Zidane a înscris două goluri, iar Emmanuel Petit unul. Scorul Braziliei a fost decis de faptul că unul din cei mai buni jucători ai lor, Ronaldo, s-a îmbolnăvit înainte de finală şi nu se ştia dacă va putea juca. Cu excepţia a 2-3 lovituri mai dure, modul de desfăşurare a campionatului mondial a fost considerat satisfăcător.

Lance Armstrong, considerat cu trei ani în urmă încă bolnav de cancer, este învingătorul Turului Franţei

<1999>

La unul dintre cele mai importante concursuri sportive din lume, la Tour de France, învinge ciclistul american care era să moară de cancer cu trei ani în urmă. Băiatul din Texas de 27 ani, Lance Armstrong, a făcut un cancer testicular, care a metastazat în plămâni şi creier. Datorită unei îngrijiri atente şi tratamentului chimioterapic, el s-a redresat. Armstrong consideră că victoria lui din 25 iulie o datorează spiritului său de luptă. El a declarat ziariştilor că "Ceea ce nu te omoară, te face mai puternic".

NATO se implică în acţiunea de epurare din Kosovo

<1999>

Aproximativ 600.000 de albanezi din Kosovo s-au refugiat, de când guvernul iugoslav a început epurarea etnică. Străbătând pe rând toate aşezările, soldaţii iugoslavi, în majoritate sârbi, alungă chiar cu preţul unor violenţe populaţia rămasă acolo. La 19 martie se produce cotitura importantă, când liderul sârbilor, Slobodan Miloşevici, respinge propunerile reprezentanţilor NATO armonizate cu cele ale armatei de eliberare care luptă pentru independenţa provinciei Kosovo. După ce NATO îşi aruncă în luptă forţele aeriene pentru atacarea ţintelor sârbe, Miloşevici dă ordin pentru continuarea acţiunii de epurare. Teroarea dezlănţuită este oprită în cele din urmă de oficiali NATO. Ei îndesesc atacurile aeriene asupra rezervoarelor de combustibil, a centrelor de informare, guvernamentale şi militare. De represiunile sângeroase ale sârbilor nu pot să-i scape pe kosovari. Deşi NATO încetează loviturile aeriene în luna iunie, situaţia nu poate fi rezolvată.

Puterea cutremurului ce a lovit oraşul Izmit se resimte până la Istanbul

<1999>

Cutremure puternice zguduie teritoriul nord-vestic al Turciei, cu epicentrul în oraşul Izmit având o populaţie de o jumătate de milion de locuitori. Cutremurul cu intensitate de 6-7 grade pe scara Richter durează 45 de secunde, provocând daune serioase şi la Istanbulul situat la 100 km distanţă. Alte două sute de mişcări urmează primului cutremur şi 10.000 de oameni îşi pierd viaţa în urma acestora.

Cele mai cunoscute personalităţi ale lumii se întâlnesc la înmormântarea regelui iordanian

<1999>

Regele Hussein al Iordaniei a fost unul din cei mai vestiţi politicieni ai Orientului Apropiat. Înalţi demintari politici şi ai vieţii de societate din toate părţile lumii sosesc la înmormântarea lui. În afară de Bill Clinton, preşedintele actual al Statelor Unite, sunt de faţă şi trei foşti preşedinţi: Jimmy Carter, Gerald Ford şi George Bush. Hussein fusese rege al Iordaniei din 1952. El a luptat multă vreme împotriva cancerului de care suferea. Fiul său cel mai mic, Abdullah al doilea, în vârstă de 37 de ani, îi urmează la tron. Iniţiaţilor în politică le e teamă de faptul că, o dată cu moartea marelui rege, tabăra partizanilor politicii paşilor mici şi ai păcii îşi va pierde puterea.

Se spune că Sydney-ul şi Salt Lake City, care au câştigat dreptul de organizare a jocurilor olimpice, au mituit pe membri CIO

<1999>

Se pare că membrii Comitetului Internaţional Olimpic, CIO, au fost mituiţi, prin aceasta întinând onoarea jocurilor olimpice. În lupta ce s-a dus pentru dreptul de organizare a jocurilor olimpice de vară din 2000 şi a celor de iarnă din 2002, Sydney şi Salt Lake City au ieşit învingătoare, ceea ce pare să fi fost obţinute prin acordarea de bani lichizi şi alte cadouri membrilor CIO. Conform zvonurilor, preşedintele Comitetului Olimpic, Juan Antonio Samaranch, şi-ar fi prefigurat demisia, dar prin comunicatul dat la conferinţa de presă el a negat acest proiect.

Statele membre ale UE vor trece la instrumente de plată comune începând cu anul 2002

<1999>

Drept mijloc de plată comun, euro va fi introdus de Uniunea Europeană în 11 ţări. Numărul locuitorilor Uniunii depăşeşte 290 milioane, ceea ce ar fi echivalent cu populaţia SUA. Suedia, Danemarca, Grecia şi Marea Britanie îşi păstrează mijloacele de plată de până acum. Până în 2002, celelalte ţări, împreună cu Germania şi Franţa, îşi vor folosi propria monedă, iar atunci euro îi va lua locul.

Guvernul indian a cedat la cererile celor care au deturnat avionul iar ostatecii au fost eliberaţi

<1999>

Cei 150 de oameni luaţi ostateci în avionul companiei aeriene indiene au fost eliberaţi. Aparatul zbura în ziua de Crăciun de la Katmandu la Delhi, când membri ai miliţiei islamiste au preluat dirijarea lui şi au pretins ca separatiştii din Kaşmir, deţinuţi în India, să fie lăsaţi liberi. Deturnătorii au împuşcat un pasager care se afla tocmai în călătorie de nuntă. Avionul a aterizat în Afganistan, la Kandahar, unde nu au putut ajunge la înţelegere cu autorităţile talibane. În cele din urmă, guvernul indian a cedat şi cei trei prizonieri au fost predaţi miliţienilor, când aceştia i-au eliberat pe ostateci.

Ehud Barak câştigă

<1999>

Alegerile din Israel sunt câştigate de Ehud Barak. El a câştigat încrederea alegătorilor promiţând că va continua tratativele de pace.

Catastrofa feroviară de la Paddington s-a datorat unei neglijenţe umane

<1999>

În dimineaţa zilei de 5 octombrie, dincolo de gara Paddington din Londra, două curse locale au intrat în coliziune, provocând moartea a 30 de oameni. Acceleratul din Cheltenham, cu 500 de călători, s-a ciocnit frontal cu automotorul care tocmai ieşea din gara Paddington. Vagoanele distruse se aprind, provocând arsuri grave călătorilor. Se pare că va dura câteva

zile bune până ce cadavrele celor morţi vor putea fi scoase dintre fiarele contorsionate. Cei care erau la locul accidentului au declarat imediat că mecanicul automotorului nu a ţinut seama de semnalele semaforului 109.

Trupe ONU de menţinere a păcii merg în Timorul de Est, pentru a ţine în frâu miliţienii filoindonezieni

<1999>

În Timorul de Est, aflat sub jurisdicţie indoneziană, sosesc trupe ONU de menţinere a păcii, pentru a pune capăt stăpânirii de groază care a zguduit întregul glob pământesc. Deoarece, cu o lună mai înainte, patru cincimi dintre timorienii de est au votat pentru independenţă, miliţienii aparţinători de India s-au înfuriat atât de tare, încât au aprins casele şi au alungat din căminele lor majoritatea populaţiei. Trupele de menţinere a păcii, formate în majoritate din australieni, au trecut la dezarmarea miliţienilor şi la împărţirea alimentelor printre locuitori.

Acţiunile de salvare se desfăşoară anevoie

<1999>

În orele timpurii ale dimineţii, teritoriul dens populat din nord-vestul Turciei este lovit de un cutremur cu intensitatea de 7,5 grade pe scara Richter. De la Istanbul până la Göltüg, pe toată lungimea părţii asiatice a mării Marmara, în abia un minut, clădirile s-au prăbuşit cu zecile de mii. Cutremurul a fost urmat de valuri uriaşe care au năvălit pe uscat, aruncând ambarcaţiunile pe mal. În urma cutremurului s-au înregistrat pagube pe teritorii situate până la 300 km de epicentru şi chiar şi în capitala Turciei, la Ankara. Mii de oameni si-au pierdut viata iar sute de mii au fost raniti. Supravieţuitorii prinşi sub dărâmături sunt căutaţi cu disperare şi, între timp, mânia populaţiei se pregăteşte să erupă pe de o parte împotriva guvernului, care nu se grăbeşte să-i ajute după catastrofă, pe de altă parte împotriva antreprenorilor de construcţii pe care-i învinuiesc că la construirea caselor au folosit materiale de proastă calitate şi uzate, fapt pentru care ele s-au dărâmat la primul cutremur.

Eclipsa de soare

<1999>

Din România a fost vizibilă eclipsa totală de soare din 11 august. In toată ţara, aproape fiecare a privit acest eveniment.

O nouă tragedie în familia Kennedy

<1999>

John at his mothers funeral

Greu încercata familie Kennedy este din nou lovită de o nenorocire, când fiul preşedintelui asasinat în 1963, John Fitzgerald Kennedy junior, în vârstă de 38 de ani, moare într-o catastrofă aeriană. Acesta mergea însoţit de soţia sa, Carolyn, şi de cumnata Lauren Bessette de la New Jersey la Hyannis Port în Massachusetts, pentru a participa la o nuntă şi pilota un avion uşor. Ei au fost somaţi să coboare la Martha's Vineyard din cauza condiţiilor atmosferice proaste, dar, în ceaţa şi întunericul de deasupra Oceanului Atlantic, nu au nimerit ţinta. S-a pornit căutarea lor pe intreaga suprafata unde a avut loc accidentul, dar nu crede nimeni că vor mai putea fi găsiţi în viaţă.

Bush câştigă

< 2000>

George Bush junior câştigă alegerile; el promite o politică internaţională dură şi redresarea economică..

Expo 2000

< 2000>

La Hannovra, în Germania, se organizează expoziţia mondială cu tema umanitate - natură şi tehnologie.

Pelerinajul Papei Ioan Paul al II-lea

< 2000>

Papa participă la pelerinaj în circuit la locurile sfinte. Vizitează Tel-Avivul, Bethleemul, Ierusalimul, Jad Vasemul, Muntele Fericirilor, Nazaretul...

Millenium Dome

< 2000>

În Anglia se termină construirea celui mai mare dom din lume. Este acoperit cu o prelată de 94.000 m2, prin aceasta devenind locul cu cea

mai mare capacitate de cuprindere de până acum.

Olimpiada de la Sydney

< 2000>

Sydneyul organizează primele jocuri olimpice în pragul secolului 21. Peste tot în lume, olimpiada excelent organizată din Australia a dobândit un succes foarte mare.

Y2K

< 2000>

Băncile, tehnicienii calculatorişti şi întreaga lume implicată în electronică au fost obsedaţi de teama problemei pe care o ridică anul 2000. De câteva decenii, utilizatorii cipurilor au economisit câte două cifre la depozitarea numerelor anilor, astfel că tuturor le era teamă că anul 2000 va fi din nou 1900.